

T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT TARİHİ ANABİLİM DALI

BARTIN GELENEKSEL EVLERİNDE CEPHE DÜZENLEMESİ
VE AHŞAP SÜSLEME

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Fatma İRİBAŞ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Lütfiye GÖKTAŞ KAYA

Karabük
HAZİRAN/2019

**T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT TARİHİ ANABİLİM DALI**

**BARTIN GELENEKSEL EVLERİNDE CEPHE DÜZENLEMESİ
VE AHŞAP SÜSLEME**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Fatma İRİBAŞ**

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Lütfiye GÖKTAŞ KAYA**

**Karabük
HAZİRAN/2019**

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	1
ÖNSÖZ	6
ÖZ.....	7
ABSTRACT.....	8
ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ.....	10
ARCHIVE RECORD INFORMATION	11
KISALTMALAR	12
ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ VE AMACI.....	13
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	13
ARAŞTIRMANIN KAPSAM VE SINIRLILIKLARI	14
ARAŞTIRMA VE YAYINLAR.....	15
GİRİŞ	18
1. BARTIN KENTİNİN COĞRAFİ KONUMU	21
2. BARTIN KENTİNİN TARİHİ SÜRECİ.....	21
3. GELENEKSEL TÜRK EVİ	25
3.1. Türk Evi Kavramı.....	26
3.2. Türk Evi Özellikleri	27
3.3. Türk Evinin Oluşumu.....	29
3.4. Türk Evi Yapım Teknikleri.....	32
3.5. Türk Evi Plan Tipleri.....	36
3.6. Bölgelere Göre Ev Tipleri.....	38
4. BARTIN KENT PLANININ OLUŞUMU VE GELİŞİMİ.....	42
5. BARTIN KENT PLANI İÇİNDE GELENEKSEL EVLERİN DÜZENİ.....	44
6. GELENEKSEL BARTIN EVLERİNİN PLAN ÖZELLİKLERİ.....	47
7. TÜRK MİMARİSİNDE AHŞAP KULLANIMI.....	51
8. GELENEKSEL TÜRK EVİNDE AHŞAP KULLANIMI	54
9. GELENEKSEL BARTIN EVİNDE AHŞAP KULLANIMI VE SÜSLEME....	55
9.1. Tahtaboş, Balkon ve Çıkma	55
9.2. Kapılar	57
9.3. Pencereleer.....	57

9.4. Dolaplar	58
9.5. Tavanlar	59
9.6. Merdivenler	59
10. KATALOG	60
10.1. Yaşar Ergünbaş Evi	60
10.2. Faruk Narin Evi	70
10.3. Hasan Kaptan Evi	79
10.4. Sakaoğlu Evi	88
10.5. Kolduraklar Evi	98
10.6. Yaşar Tekinok Evi.....	109
10.7. Abazalar Evi	117
10.8. Recep Sinoplu Evi	125
10.9. Murat Sarı Evi.....	135
10.10. Sevilir Kadirga Evi.....	143
10.11. Bankoğlu Evi.....	152
10.12. Yaşare Bayraktar Evi	160
10.13. Altan Geniş Evi.....	171
10.14. Mehlike Özcan Evi	180
10.15. Ayşe Müdesser Kanbur Evi.....	188
10.16. Ahmet Tokgöz Evi.....	197
10.17. Ak Ailesi Evi	205
10.18. Suavi Samancıoğlu Evi	211
10.19. Hasan Çivi Evi	219
10.20. Çömeler Evi	227
10.21. Yılmaz Kereste Evi.....	235
10.22. Alemdarlar Evi	239
10.23. Yoğurtçu Ailesi Evi	244
10.24. Yaylalar Evi	251
10.25. Yalçın Ailesi Evi	256
10.26. 17 Numaralı Ev.....	262
10.27. Ertuğrul Pir Evi.....	266
10.28. Ümmü Fındık Evi.....	272
10.29. Ercüment Aslan Evi	276

10.30. Makbule Yoleşen Evi	282
11. DEĞERLENDİRME	287
11.1. Malzeme ve Teknik	290
11.2. Plan Özellikleri	291
11.3. Cephe Düzeni ve Süsleme	293
11.4. Ahşap Süslemenin Bulunduğu Diğer Yerler.....	298
11.5. Ahşap Süsleme Teknikleri ve Süslemenin Çeşidi.....	299
12. SONUÇ	302
KAYNAKÇA.....	305
ŞEKİLLER LİSTESİ	317
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ.....	318
ÇİZİMLER LİSTESİ	340
ÖZGEÇMİŞ	345

TEZ ONAY SAYFASI

Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Fatma İRİBAŞ'a ait "Bartın Geleneksel Evlerinde Cephe Düzenlemesi ve Ahşap Süsleme " adlı bu tez çalışması Tez Kurulumuz tarafından Yüksek Lisans tezi olarak oybirliği / oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

	Akademik Unvanı, Adı ve Soyadı	İmzası
Tez Kurulu Başkanı	: Prof.Dr. Lütfiye GÖKTAŞ KAYA	
Danışman	: Prof.Dr. Lütfiye GÖKTAŞ KAYA	
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi Semiha ALTIER	
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi Toğa UZUN	

Tez Sınava Tarihi: 18.06.2019

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum, bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı dűőecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçada gűsterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanışımda alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım.

Enstitű tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tűm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

Adı Soyadı : Fatma İRİBAş

İmza :

ÖNSÖZ

“Bartın Geleneksel Evlerinde Cephe Düzenlemesi ve Ahşap Süsleme” konulu tez çalışmasında; Bartın evlerinde ahşap kullanımı, cephe düzenlemeleri ile iç ve dış ahşap süslemeleri ele alınmıştır. Konunun seçilmesindeki temel neden özellikle ahşap süsleme konusunda kaynak bulunmaması ve yok olmak üzere olan Bartın geleneksel evlerinin belgelenecek gelecek kuşaklara aktarılması gerektiği düşüncesidir.

Öncelikle çalışma konumu belirlememe yardımcı olan, çalışmam esnasında yaşadığım tüm zorluklara rağmen anlayışlı tavrı ve sabrı ile beni destekleyen, tüm bilgi ve tecrübesini hizmetime sunan değerli hocam Prof. Dr. Lütfiye GÖKTAŞ KAYA'ya teşekkürlerimi sunuyorum. Arazi çalışmam sırasında bana evlerinin kapısını açan Bartın halkına ve yine arazi çalışmamda yardımcı olan Çetin ASMA'ya teşekkür ediyorum. Çizimlerde destek verdiği için Elif ÖZDEMİR'e, çizim ve fotoğraf listelerini hazırlayan ve sorularıma sabırla cevap veren Mehmet UÇAR'a , çalışmam sırasında beni hiç yalnız bırakmayan ve benimle Bartın sokaklarını karış karış dolaşan eşim Mustafa İRİBAŞ'a ve desteklerini ve güvenlerini hep yanımda hissettiğim çocuklarım Selin Buse ve Utku İRİBAŞ'a teşekkür eder, tüm eğitim hayatım boyunca benden maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen her zaman yanımda olan sevgili annem Gülsüm ŞİMŞEK ve babam Rifat ŞİMŞEK'e şükranlarımı sunarım.

Fatma İRİBAŞ

ÖZ

Coğrafi konumundan dolayı ilgi gören ve geleneksel yapısını sürdürmeyi başarmış kentlerimizden olan Bartın tarih boyunca çeşitli uygarlıklara ev sahipliği yapmıştır. Kentin üç tarafının sularla çevrilmiş olması, şehir yerleşmesi açısından oldukça uygun bir yerde kurulması, yakın çevresine ve ülkenin başka yerlerine bağlanabilme açısından coğrafi şartların elverişliliği, kendisine birtakım imkanlar sağlamıştır. Üzerinde ulaşım yapılabilen tek ırmak olan Bartın Irmağı'nın varlığı ve Bartın Limanı sayesinde dışarıya açılma fırsatı bulabilmiştir.

Belli bölgeleri geleneksel kent dokusunu koruyabilmiş olan Bartın kenti, evlerinin cephe düzenlemeleri ile iç ve dış ahşap süslemeleri açısından çalışmamıza konu olmuştur. Çalışmada; özgünlükleri, korunmuşluk dereceleri ve farklı olmaları dikkate alınarak 30 tane ev incelenmiştir. Evlerin malzeme-teknik ve plan özellikleri verilmiş, özellikle cephe düzenlemeleri, cephelerdeki ahşap süsleme elemanları, iç mekanlardaki ahşap işçiliği örneklerden yola çıkarak değerlendirilmiştir.

19. yüzyıl özelliklerini taşıyan evlerin cephelerinde, İstanbul ile yapılan liman ticareti aracılığıyla gelmiş olduğu düşünülen Art Nouveau üslubunu yansıtan süslemeler yoğun olarak kullanılmıştır. Özellikle tahtaboş, balkon ve çıkmalarda yoğunlaşan bu türden cephe süslemelerinde; pencere pervaz altlarında, taşıyıcı başlıklarında, çatı silmeleri, eli böğründe ve alınlık içlerinde oyma tekniğinde kullanılmıştır. Evlerin içinde ahşap süslemenin yoğun olduğu bölüm tavanlardır. Tavanlarda applike ve çitakari süsleme yöntemlerinin kullanıldığı, genellikle göbek süslemesine önem verildiği gözlenmektedir. Dolaplarda yalnızca açık raflarda süsleme ile karşılaşmaktadır.

Karadeniz bölgesinde olmasına karşın, çok yakınında olan Safranbolu, Bolu ve Kastamonu evleri ile Bartın evleri arasında büyük farklılıklar izlenmektedir. Kent kimliğine geç kavuşmuş olması nedeniyle geleneksel dokusunu korumayı başarmış olmakla birlikte, evlerin zaman içerisinde bakımsızlıktan, yeni konut mimarisinin kullanılmak istenmesinden ya da kardeşler arası anlaşmazlıklardan dolayı, çoğunun yıkıldığı, yandığı ya da harap durumda olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Türk Evi, Bartın Evleri, Cephe Düzenlemesi, Ahşap Süsleme, Art Nouveau.

ABSTRACT

The city Bartın, which has succeeded to protect its geographical history and maintained its traditional structure, has hosted various civilizations throughout history. There are many facts that has provided many positive opportunities to the city. The first fact is that it is beingsurrounded by water, the second fact is that the city's settlement is in a very suitable place where Bartın's geographical conditions and environmental features are being able to be connected to other places .The availability of this city was also an opportunity to open up to the regions which could reach the Bartın River and it's port.

The city of Bartın , which has been able to preserve the traditional urban texture of certain regions, has been the subject of our work. 30 houses have been examined considering their originality, the degree of theirpreservations and their differentness. Also all the houses have been examined thoroughly-indoor and outdoor- according to its wooden ornament, it's façade and the quality of the work of the workman. Not to forget that the Material and technical characteristics and the house plan, the facade arrangements, the wooden flooring on the facades and the wooden workmanship in the interior places were evaluated from all of the examples.

In the façades of the houses that were built in the 19th century, are intense decorations that reflect the Art Nouveau style, which is thought to be where the buildings in the harbor are located. There are many types of facade decorations that are concentrated on board, balconies and exits; Applique technique under the window aresill be seen. Headers, Roof erasers, mounting technique in the flank and in the pediment are also very unique. The houses are densely covered with wooden ornaments. It is observed that the ceilings have appliqué and çitakari ornamentation methods, and to the belly decoration is given importance. In the closets you canonly encounter ornaments on open shelves.

AlthoughSafranbolu, Bolu, Kastamonu and Bartın are in the Black Sea Reagionand are located side by side there are great differences in the construction of thehouses. Bartın has maintained its city identity late so it was able to protect the traditional texture of the houses. Unfortunately because of heritage feud between sinister, new housing needs , wrong governmental decisions, disagreements and natural

disasters like earthquakes floods and fires, many fabulous houses of architectural values were destroyed.

Keywords: Traditional Turkish House, Bartin Houses, Facade Arrangement, Wood Ornamentation, Art Nouveau

ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ

Tezin Adı	Bartın Geleneksel Evlerinde Cephe Düzenlemesi ve Ahşap Süsleme
Tezin Yazarı	Fatma İRİBAŞ
Tezin Danışmanı	Prof.Dr.Lütfiye GÖKTAŞ KAYA
Tezin Derecesi	Yüksek Lisans Tezi
Tezin Tarihi	18/06/2019
Tezin Alanı	Sanat Tarihi Anabilim Dalı
Tezin Yeri	KBÜSBE – KARABÜK
Tezin Sayfa Sayısı	343
Anahtar Kelimeler	Geleneksel Türk Evi, Bartın Evleri, Cephe Düzenlemesi, Ahşap Süsleme, Art Nouveau

ARCHIVE RECORD INFORMATION

Name of theThesis	Facade Arrangement and Wooden Decoration in Bartin Traditional Houses
Author of theThesis	Fatma İRİBAŞ
Advisor of theThesis	Prof.Dr.Lütfiye GÖKTAŞ KAYA
Status of theThesis	Master Thesis
Date of theThesis	18/06/2019
Field of theThesis	Department of Art History
Place of theThesis	KBÜSBE – KARABÜK
Total PageNumber	343
Keywords	Traditional Turkish House, Bartin Houses, Facade Arrangement, Wood Ornamentation, Art Nouveau

KISALTMALAR

- Çiz.** : Çizim
Foto. : Fotoğraf
Vd. : Ve diğeri

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ VE AMACI

Batı Karadeniz bölgesinde yer alan ve çalışma konumuzu oluşturan Bartın kenti geleneksel evlerinin çoğu zaman içerisinde bakımsızlıktan, yeni konut mimarisinin kullanılmak istenmesinden ya da kardeşler arası anlaşmazlıklardan dolayı harap olmuştur. Bölge evleri konusunda kapsamlı bir çalışma yapılmamış olması, özellikle ahşap süsleme konusunda hiç çalışma bulunmaması bu konuyu seçmemizde önemli etken olmuştur. Bartın evleri konusunda Cahit Kemik'in kentin tarihi yapıları üzerine yapmış olduğu yüksek lisans tezi, Kansu Şengerze'nin Tanzimat döneminde Bartın evleri konulu yüksek lisans tezi ve Sevgi Görmüş Çetinkale ve Sebahat Açıksöz'ün kentsel peyzajda geleneksel dokunun sürdürülebilirliği üzerine bir makale çalışması bulunmaktadır. Bunların dışında doğrudan konumuz ile ilgili yayına rastlanılmamıştır. Çalışma sürecimiz içinde bazı evlerin daha da yıpranarak kullanılamayacak hale gelmesine, yıkılmasına, şanslı olan birkaçının restorasyon geçirerek yenilenmesine şahit olma fırsatı yakalamış bulunmaktayız. Evlerin dayanıksız malzemeden yapılması, zamanın etkileri, yeterli koruma tedbirlerinin sağlanamaması bu evlerin dolayısıyla ahşap süslemelerin gün geçtikçe yok olmasına neden olmaktadır. Böylesine değerli kültür varlıklarımızın modernleşme uğruna gözden çıkarılması ile birlikte, özellikle ahşap işçiliği üzerine çalışma yapılmamış olması ve çalışmamızın bir belgeleme niteliği taşıması araştırmanın önemi ve amacını ortaya koymaktadır.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Çalışmamızda öncelikle yayın taraması yapılmış, konumuz ile ilgili yazılı kaynaklara ulaşılmıştır. Türk evi ve Bartın evleri konusunda kaynaklar taranmış, Bartın kenti coğrafyası ve tarihi, kent oluşumu hakkında kaynaklar incelenerek, benzerlikler ve farklılıklar saptanmıştır. Ahşap işçiliği, ahşap yapım ve süsleme teknikleri irdelenmiştir. Daha sonra alan çalışması gerçekleştirilmiş, kent içinde dağınık durumda olan evlerin yerleri tek tek tespit edilmiş, 100'e yakın evin iç ve dış fotoğrafları çekilmiştir. Elde edilen bilgiler ve arazi verileri birleştirilerek cephe düzenlemesi ve ahşap süsleme açısından çalışmaya dahil edilebilecek 30 ev belirlenmiştir. Örnek belirlemede; cephelerde çıkma, balkon, tahtaboş, kapı ve pencere ayrıntıları, iç mekanda ise dolap, tavan ve merdiven gibi ahşap elemanların özellikleri dikkate alınmıştır.

Ele alınacak 30 ev örneği için bilgi fişi niteliğinde katalog hazırlanmıştır. Katalogda "tanım"dan sonra, "cephe düzenlemesi" ve "iç mekan" şeklinde ilerleyen bir

yöntem kullanılmış, “cepheler” başlığı altında giriş kapıları, pencereler, tahtaboş, balkon, çıkma ve alınlık başlıkları açılmıştır. İç mekan anlatımları ise; katlara göre merdiven, dolap, tavan başlıkları altında ele alınmıştır. İç mekan kapılarında süsleme özellikleri olmadığından başlık açılmamıştır.

Evlerin kullanılmaması, anahtarlarına ulaşılamaması ya da ev sahibinin izin vermemesi gibi nedenlerden dolayı katalogda yer alan 10 tane evin içine girilememiştir.¹ Özgün olup, cephe ve ahşap süsleme özellikleri açısından önemli olan bu örneklerin çalışma dışında bırakılmasının uygun olmayacağı düşünüldüğünden iç mekanlar hakkındaki bilgilere Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü kayıtlarından ulaşılmıştır.

“Değerlendirme” bölümünde örnekler karşılaştırılıp değerlendirildiği yerlerde konuyu açıklayacak 2-3 ev örneği metin içinde verilmiş, sayı fazla olduğundan metin akışını bozmamak amacıyla diğer ev örnekleri sayfa altında not şeklinde verilmiştir.

Geleneksel evlerde olduğu gibi Bartın evlerinde de kapılar üstünde kapı halkası ve tokmakları bulunmaktadır. Araştırmacılar kapı halka ve tokmaklarını farklı tipolojik gruplar altında incelemektedir.² Bartın evleri kapılarında da kapı halkası ve tokmakları vardır. Ancak günümüzde bunların birçoğu farklı amaçlarla sökülmüş ve çalışma kapsamı dışında olduğundan çalışmada yalnızca nitelikli birkaç tokmaktan söz edilmiştir.

ARAŞTIRMANIN KAPSAM VE SINIRLILIKLARI

“Bartın Geleneksel Evlerinde Cephe Düzenlemesi ve Ahşap Süsleme” başlığı altında ele aldığımız çalışmamızda; yıkılma, yanma gibi nedenlerle yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalmış ve kentte oldukça dağınık durumda bulunan geleneksel ahşap evlerin arasından, Bartın merkezde, karakteristik özellikleri ile ön plana çıkan 30 ev seçilmiştir. Kent içerisinde evlerin dağınık durumda kalmış olmalarından dolayı, farklı mahallelerde ve sokaklarda, oldukça geniş bir alanda çalışma gerçekleştirilmiştir. Üzerinde çalışılacak evler seçilirken, iç ve dış süsleme özellikleri incelenmiş ve özgünlükleri, korunmuşluk dereceleri, birbirlerinden farklı olmaları açısından değerlendirme yapılarak, cephe düzenlemelerinde süslemelerin yoğun olması dikkate

¹ Katalog sıralamasında katalog numarası 20'den sonra olan evler söz edilen nedenlerle içine girilemeyen evlerdir.

² Göktaş Kaya, 2000.

alınmıştır. Seçmiş olduğumuz evlerde iç ve dış süsleme özellikleri konusunda saptamalar ve belgeleme çalışmaları yapılarak, malzeme, teknik, plan özellikleri, cephe düzenlemeleri, ahşap kullanımı ve süsleme özellikleri açısından değerlendirme yapılmıştır.

ARAŞTIRMA VE YAYINLAR

“Amaç ve Önem” başlığı altında da söz edildiği gibi geleneksel Bartın evleri ve ahşap işçiliği üzerine yapılmış çalışma bulunmamaktadır. Bartın evleri konusunda; Cahit Kemik’in “Bartın Evleri ve Kentsel Değerleri Üzerine Bir Araştırma” konulu yüksek lisans tezi 1986 tarihli olup, çalışmada Bartın’ın tüm tarihi yapıları ele alınırken evlere ayrılan bölüm az ve 2 ev örneği ile sınırlıdır.

Kansu Şengerze’nin “Tanzimat Modernleşmesi Sürecinde Bartın Evleri” konulu yüksek lisans tezi doğrudan Bartın evleri üzerine yapılmış 1998 tarihli bir çalışmadır. Söz edilen iki çalışma da Mimarlık Anabilim Dalı’nda yapılmışlardır.

Sevgi Görmüş Çetinkale ve Sebahat Açıksöz’ün “Kentsel Peyzajda Geleneksel Dokunun Sürdürülebilirliği Üzerine” adlı makaleleri; konutların kentsel sit alanındaki yerleşim şekli ve Bartın kent peyzajında geleneksel dokunun korunmasına yönelik bir çalışmadır.

Albert Gabriel’in 1938 yılında *Arkitekt Dergisi*’nde yayınlanan “Türk Evi” isimli makalesinde coğrafi farklılıklara göre Türk evi incelenmiştir.

1955 yılında Pulhan Matbaası tarafından basılan Ruhi Kafesçioğlu *Kuzeybatı Anadolu’da Ahşap Ev Yapıları* adlı kitabında; bölgede yer alan ahşap evlerin yapım tekniklerini ayrıntılı olarak irdelenmiştir.

Nurettin Cansever’in 1965 tarihli *Bütün Yönleri ile Bartın* adlı kitapta; “dört mevsim mutlu ve hayat dolu kent” diye nitelediği Bartın kentinin tarihi, coğrafi ve kültürel yönleri ele alınmıştır.

Sedad Hakkı Eldem 1984 yılında yayınlanmış olan *Türk Evi* isimli kitabında Türk Evini üç döneme ayırmıştır. Eldem’e göre birinci dönem 18. yüzyıla kadar olan dönem, ikinci dönem 18. yüzyılın tamamı, 19. yüzyıl ise üçüncü dönemdir. Çalışmada Anadolu’nun birçok bölgesinden ev örnekleri ele alınarak, evler plan tiplerine göre gruplandırılmıştır. Türk evi Sofasız Plan Tipi, Dış (açık) Sofalı Plan Tipi, İç Sofalı Plan Tipi ve Orta Sofalı Plan Tipi olarak dört farklı plan tipinde incelemektedir. Plan

tiplerinin nasıl oluştuğuna ve bölgelere göre kullanım alanlarına da değinilmiştir. Osmanlı evinin oluşmasına çeşitli ülke insanları, çeşitli iklim ve topografik koşulları ve dış etkenlerin etkili olduğunu belirtmiştir. Yazar, bu farklı etkenleri bir araya getiren ve Osmanlı-Türk evini oluşturan asıl gücün Türk unsuru, sanatı ve yaşamı olduğunu ifade etmiştir.

Arife Batur 1985 yılında *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi*'nde yayınlanan "Batılılaşma Döneminde Osmanlı Mimarlığı" adlı yazısında Tanzimat'tan Cumhuriyet'e kadar olan dönemin mimarlığını tanımlama amacıyla, döneme özgü ve kısaca "Batılılaşma" olarak adlandırılan değişim sürecinin fizikî çevreye yansıyan görünümünü ve görünümle değişimin dinamikleri arasındaki ilişkileri irdelemiştir.

1993 yılında Ayla Ersoy tarafından yayınlanan *XV. Yüzyıl Osmanlı Ağaç İşçiliği* adlı kitapta; XV. yüzyıl erken dönem Osmanlı ağaç işçiliğinin örnekleri kronolojik bir sıra içinde bir araya getirilmiştir.

Önder Küçükerman ve Şemsi Güner'in 1995 yılında yayınlamış oldukları, *Anadolu Mirasında Türk Evleri* adlı kitapta, geleneksel Türk evinin kökeni incelenmiş, Anadolu'da oluşumu ve bunu etkileyen etkenler anlatılmıştır. Evlerin iç mekan kurgusundan ve odalarından bahsedilerek örneklerle tek tek değinilmiştir.

1995 yılında yayınlanan *Hayatlı Ev* adlı kitabında Doğan Kuban; Türk evinin aslında Anadolu'dan temelini alan Hayatlı Ev olduğunu, Osmanlı evi olarak farklı kültürleri içinde barındırdığını ele alarak Hayatlı Evin köklerine inmiştir. Osmanlı evi terimini yanıltıcı ve çoğunlukla ideolojik önyargılardan kaynaklanan bir kavram olarak görmektedir. Dolayısı ile Osmanlı evi yerine, Türk evi ya da Hayatlı ev terimlerini kullanmaktadır. Yazar bu terimlerin, kültürel özellikleri ayrı olan birbirinden farklı gelenekleri yansıttığını savunmaktadır.

Önder Küçükerman'ın 1996 yılında yayınlanan *Kendi Mekanının Arayışı İçinde Türk Evi* adlı kitabında; çadır kültüründen Türk evine geçiş aşamaları ve benzer özellikleri ile Türk evinde yaşam ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Türk evi, odaları ve iç düzeni ile göçebelik döneminde, kurulup kaldırılan ve taşınan çadırların önemli izlerini taşıyan yapılar olarak tanımlamıştır.

Selahattin Çilsüleymanoğlu tarafından 1996 yılında 3 cilt olarak yayınlanan *Bartın Halk Kültürü* adlı yayında; Bartın kentinin tarihi, coğrafik ve kültürel yönleri ele alınmıştır.

1998 yılında Reha Günay tarafından yayınlanan *Türk Evi Geleneği ve Safranbolu Evleri* adlı kitapta Türk evi; Türklerin içinde oturdukları ev tipleri olarak tanımlanmış, Türk evi plan tipleri, coğrafi bölgelere göre dağılımı ve özellikleri anlatılmış, Safranbolu Evleri ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

Bartın ve Amasra tarihini ayrıntılı olarak inceleyen çalışmalardan birisi Erkan Aşçıoğlu'nun 2001 tarihli *Bartın* adlı kitabı, diğeri ise Necdet Sakaoğlu'nun 1987 tarihli *Amasra'nın Üç Bin Yılı* adlı kitabıdır.

Selma Çelikyay'ın *Mimar.ist Dergisi*'nin 2011 tarihli yaz sayısında yayınlanan “Batı Karadeniz'deki Geleneksel Ahşap Evlerin Özellikleri ve Özgün Detayları” adlı yazısında batı Karadeniz bölgesi evlerinde ahşap kullanımını tüm bölümler olarak ele alınmış ve ekolojik açıdan değerlendirilmiştir. Yazıda; Safranbolu, Amasra, Karadeniz Ereğli, Göynük, Mudurnu ve Kastamonu ile birlikte Bartın'da ele alınmıştır.

Cengiz Bektaş 2013 yılında yayınlamış olduğu *Türk Evi* adlı kitabında; Türk evini tanıyabilmek için Balkanlardan Anadolu'nun bir ucuna kadar yaptığı araştırmalarla Türk evini ana ilkeleriyle, kullanılan malzemeleriyle, plan tipleri ve dönemleriyle geniş bir açıdan incelemiştir.

Fatma Bağdatlı Çam 2014 yılında Bartın Üniversitesi Yayınlarından çıkan *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Belge ve Fotoğraflarla Bartın* adlı kitapta yer alan “Antik Dönemde Bartın” adlı makalesinde; Parthenios (Bartın Çayı) nehri ve Bartın kentinin antik dönemden itibaren nehir etrafındaki yerleşimi üzerinde durmaktadır.

Yenal Ünal 2015 yılında yayınladığı *Bartın Limanı Tarihi* kitabında; Bartın Limanı'nın yanı sıra kentin tarihi ve isminin anlamı üzerine de geniş bir bölüme yer vermiştir.

Bu bölümde kısaca tanıtılan kaynak ve araştırmalar da Bartın evleri ve ahşap süslemeleri üzerine sanat tarihi açısından çalışma yapılmadığını göstermektedir.

GİRİŞ

İnsanoğlu her dönemde barınma ihtiyacını karşılamak amacıyla çeşitli çözümler üretmiştir. Mağara ve ağaç kovuklarından günümüz kentlerinin oluşumuna kadar geçen süreçte, özellikle Türklerde göçebe yaşamın vazgeçilmez unsuru olan çadırlar barınma ihtiyacını karşılayan önemli yapılar olmuşlardır. Türk kültürünün bir parçası olan çadırın yerleşik yaşam sonrasındaki mimariyi etkilediğini belirtmekte olan çok sayıda kaynak bulunmaktadır. Özellikle de oda içi düzenlemelerinde çadırın bir ön tip oluşturduğu anlaşılmaktadır.

Yerleşik düzene geçilmesiyle oluşan mahalle ve kentlerde gelişimini devam ettiren konut mimarisi, kendi içinde gelişim ve değişimini sürekli sürdürerek özgün bir mimari olmayı başarmıştır. Anadolu'nun binlerce yıllık kültürel mirasının Türk gelenek ve görenekleri ile harmanlanması sonucunda ortaya çıkan, kültürel bir mozaği yansıtan Türk evlerinde, iklim ve coğrafi şartların da mimarinin gelişiminde etkili olduğu bilinmektedir. En başarılı gelişmesini 17. ve 18. yüzyılda gösteren geleneksel Türk evleri kentleşmenin hızlanması ve konut mimarisindeki değişiklikler ile yok olmaya yüz tutmuştur.

Bartın, tarih boyunca birçok uygarlığın hakimiyet gösterdiği ve konumu dolayısı ile çok rağbet görmüş bir yerleşim merkezi olarak karşımıza çıkmaktadır. Üç akarsuyun arasında kurulması nedeniyle geniş imkanlara sahip olabilmiş, üzerinde ulaşım yapılabilen tek ırmak olan Bartın Irmağı'nın varlığı ve Bartın Limanı sayesinde dışarıya açılma fırsatı bulabilmiştir.

Kent birkaç kez yaşanan yangın ve sel felaketleri nedeniyle büyük hasarlar görmüş, bunun sonucunda birçok yapı yeniden inşa edilmek zorunda kalmış ve böylelikle kentte bir yenilenme süreci yaşanmıştır. Bu yenilenme sırasında limandan yapılan gemi ticareti aracılığıyla, İstanbul'da görülerek Bartın'a getirilen uygulamalar arasında mimari yenilikler de yer almaktadır. Bu nedenle Anadolu'ya oranla, İstanbul yapılarında görmeye alışkın olduğumuz 19. yüzyılın sonu ile 20. yüzyılın başında görülen Barok ve Art Nouveau üsluplarının Bartın evlerinde uygulandığı izlenmektedir. Böylelikle batı Karadeniz bölgesinde olmasına karşın çok yakınında olan Safranbolu, Bolu ve Kastamonu evleri ile arasında farklılıklar oluşmuştur. Ancak ahşap süslemeler ekonomik nedenlerden dolayı İstanbul evlerine göre daha sade yapılmıştır. Bölge evleri

ile Bartın evleri arasındaki farklılıkta kültürün etkili olduğu, bundan dolayı da Bartın evlerinin diğer bölge evlerine göre daha dışa dönük inşa edildiği görülmektedir.

Çalışmamız Bartın geleneksel kent dokusunun korunmasına, ahşap evlerin gelecek nesillere aktarılabilmesine katkı sunabilmek amacı ile ilerlemiş ve 12 bölümden oluşmuştur.

Birinci bölümde; Bartın kenti coğrafi konumu ele alınmıştır.

İkinci bölümde; Bartın kentinin tarihi süreci kısaca anlatılmıştır.

Üçüncü bölümde; “Geleneksel Türk Evi” başlığı altında, Türk evinin tanımı, özellikleri, oluşumu, yapım teknikleri, Türk evi plan tipleri ve bölgelere göre ev tipleri incelenmiş, Bartın kentinin yer aldığı Karadeniz sahili geleneksel evlerinin özellikleri verilmiştir.

Dördüncü bölümde; kent planı oluşumu ve gelişimi ele alınmıştır.

Beşinci bölümde; Bartın kent planı içinde geleneksel evlerin düzeni incelenmiştir.

Altıncı bölümde; geleneksel Bartın evlerinin plan özellikleri çıkarılmıştır.

Yedinci bölümde; Orta Asya’dan günümüz mimarisine kadarki süreçte Türk mimarisinde ahşap kullanımı ele alınmıştır.

Sekizinci bölümde; geleneksel Türk evinin bölümlerine göre ahşap kullanımı incelenerek ayrıntılı olarak aktarılmıştır.

Dokuzuncu bölümde; Bartın evlerinde ahşap kullanımı ve süsleme özellikleri, evlerde ahşap süslemenin kullanıldığı bölümler tek tek ele alınarak incelenmiştir.

Onuncu bölüm olan “Katalog” bölümünde; cephe düzenlemeleri, dış ve iç mekân ahşap süslemeleri dikkate alınarak Bartın geleneksel evleri arasından karakteristik özelliklerine göre seçilen 30 ev örneğinin planları, cephe düzenlemeleri, iç ve dış ahşap süsleme özellikleri fotoğraflarla belgelenmiş, açıklamaları verilmiş ve süslemeler çizimlerle desteklenerek her ev için birer katalog oluşturulmuştur.

On birinci bölüm “Değerlendirme” bölümüdür. Bu bölümde; elde ettiğimiz tüm veriler karşılaştırılarak, malzeme ve teknik, plan özellikleri, cephe düzeni ve süsleme, ahşap süslemenin bulunduğu diğer yerler, ahşap süsleme teknikleri ve süsleme çeşitleri

ana başlıkları altında geleneksel Bartın evleri çalışma örnekleri üzerinden değerlendirilmiştir.

Son bölüm olan on ikinci bölümde; değerlendirme sonuçları kendi içinde ve diğer bölge örnekleri ile karşılaştırılarak çıkarımlarda bulunulmuştur.

1. BARTIN KENTİNİN COĞRAFİ KONUMU

Batı Karadeniz bölgesinde bulunan 2140 km² yüzölçümüne sahip Bartın, Zonguldak kentine bağlı bir ilçe iken 1991 yılında Türkiye'nin 74. kenti olmuştur (Çilsüleymanoğlu, 1996, s. 21). Denizden 12 kilometre içeride bulunan (Aşçıoğlu, 2001, s. 11) kentin doğusunda Kastamonu, batısında Zonguldak, güneyinde Karabük, kuzeyinde Karadeniz yer almaktadır (Yılmaz vd., 2011, s. 3). Kentin Amasra, Ulus, Kurucaşile ve merkezle beraber 4 ilçesi vardır. Arıt, Kumluca, Kozcağız, Abdipaşa ve Hasankadı beldeleri ile beraber 260 tane köyü bulunmaktadır (Yılmaz vd., 2011, s. 3).

M.Ö. Parthenios adıyla anılan (Sakaoğlu, 1987, s. 18; Strabon, 2015, s. 19) ve 1950'lere kadar 500 tonluk gemilerle Karadeniz'den kente ulaşım yapılabilen (Bağdatlı Çam, 2014, s. 2) Bartın Irmağı ile Kocanaz ve Kocaçay (Gökırmak) kolları kentin içinden geçmektedir. Bu durum arazinin parçalanmasına ve engebeli olmasına neden olmuştur (Tuncel, 1992, s. 87; Çilsüleymanoğlu, 1996, s. 21). Bartın Irmağı, üzerinde ulaşım yapılmaya müsait tek su yoludur (Aşçıoğlu, 2001, s. 11). Irmağın antik dönemde Paphlagonia bölgesinin batı sınırı olduğu bilinmektedir (Strabon, 2015, s. 19).

Kent, yükseklikleri 2000 metreyi geçmeyen ormanlarla kaplı dağlarla çevrilidir (Çilsüleymanoğlu, 1996, s. 22; Yakupoğlu, 2010, s. 4). Doğusunda Arıt Dağları; güneyinde Kocadağ, Karadağ ve Kayardı, batısında Aladağ, kuzeyinde karasu dağları bulunmaktadır (Çilsüleymanoğlu, 1996, s.21; Ünal, 2015, s. 30).

Denizden yüksekliği semtlere göre 8 metre ile 110 metre arasında değişmektedir. Yazların serin, kışların ılık ve yağışlı olduğu Bartın'da Karadeniz bölgesi olmasından dolayı yağış oranı çok yüksektir. Kentin toplam yüzölçümünün %56'sı ormanlarla kaplıdır (Yılmaz vd., 2011, s. 4). Merkez ilçede kişi başına düşen yeşil alan miktarı oldukça fazladır. Kırsal kesimdeki nüfusu, kentsel kesimin iki katıdır (Yılmaz vd., 2011, s. 9).

2. BARTIN KENTİNİN TARİHİ SÜRECİ

Ortaçağ'da, Bartın Irmağı'nın, Kocaçay ve Kocanaz Çaylarının Gazhane'de birleşerek boğazdan denizle buluştuğu (Çilsüleymanoğlu, 1996, s. 42) bölgede bazı kaynaklara göre Parthenia adında bir yerleşmeden söz edilmektedir (Tuncel, 1992, s. 87). Bartın kenti olarak bilinen bu bölge adını, kenarında kurulmuş olduğu Bartın Irmağı'ndan almıştır (Cansever, 1965, s. 15). Bithinia ve Paphlagonia arasında bulunan

(Ainsworth, 1838, s. 53) ve antik çağda Parthenios olarak bilinen Bartın Irmağı'nın (Strabon, 2015, s. 19; Umar, 2005, s. 5) "Altın Irmak" olarak anıldığı bilinmektedir. Parthenios'un anlamı için çok farklı görüşler bulunmaktadır. "Sular İlahı" anlamına geldiği (Cansever, 1965, s. 15; Çilsüleymanoğlu,1996, s. 42; Ünal, 2015, s. 35) ya da "genç kız gibi" anlamında, girland (çiçek tacı) yapmakta da kullanılan bir çiçek ismi olduğu ve Parthenios Irmağı'nın çiçekli bölgelerden geçtiği için bu adı aldığı düşünülmektedir (Strabon, 2015, s. 19).

Bazı kaynaklara göre ise "bakire genç kız" anlamına gelen Parthenios İyonlu denizcilerin Karadeniz Kıyılarında Tanrıça Athena için yaptıkları tapınaklara verdiği isimdir. Parthenios zamanla Bartın olarak söylenmeye başlanmıştır (Çilsüleymanoğlu,1996, s. 42; Ünal, 2014, s. 652). Bir kaynakta ise antik dönemde Bartın kasabası için Claudionopolis ve Bithynium isimlerinin kullanıldığı yazmaktadır (Ainsworth,1838, s. 53). Geç antik dönemde kentin ismi Parthenia Kome olarak geçmektedir (Bağdatlı Çam, 2014, s. 30).

Bartın'ın ilk sahiplerinin M.Ö 14. yüzyılda Gasga Kavmi olduğu bilinmektedir. İyi savaşçı olmaları ve iyi ata binmeleri ile bilinen Gasga'luların doğu Hititlerle mücadele etmeleri sonucunda bölgenin 1330'lu yıllardan 1180'li yıllara kadar Hititlerin hakimiyetine girmiş olduğu düşünülmektedir (Aşçıoğlu, 2001, s.1; Aşçıoğlu, 2006, s. 6). Hitit metinlerinde bu bölgeden Pala ülkesi olarak söz edilmektedir (Umar, 2007, s.2). Daha sonra bu bölgede yer yer değişik kavimlerin bağımsızlık kurdukları görülmektedir. Paflagonlar da bu kavimlerden biridir (Aşçıoğlu, 2006, s. 6). Kastamonu Havalisinde yerleşmiş olan Paflagonya'luların Amastris'e (Amasra), Bolu Havalisinde bulunan Bitinya'luların Parthenios'a kadar sınırlarını genişlettiği görülmektedir (Ünal, 2015, s. 47). M.Ö. 266 tarihinden itibaren Amastris'in Paflagonya'luların merkezi konumunda olduğu bilinmektedir (Sakaoğlu, 1987, s. 34).

Antik dönemde Paphlagonia Bölgesinin doğusunda Kızılırmak (Halys) nehri, batısında ise Bartın (Parthenios) nehri olduğu bulunmaktadır (Strabon, 2015, s.21).

M.Ö. 12. yüzyıl sonlarında Bitinya sınırları içinde bulunan Bartın M.Ö. 800'lü yıllarda Friglerin eline geçmiştir (Aşçıoğlu, 2006, s. 8). M.Ö. 7. yüzyılda Karadeniz kıyılarına kadar uzanmış olan İyonyalıların Amasra kıyılarında ticaret kolonileri kurduğu ve Bartın Irmağı ağızını da kullanmış oldukları düşünülmektedir (Ünal,

2015:47). Bartın ve çevresinin M.Ö. 7. yüzyılın sonlarında Kimmerlerin, M.Ö. 6. yüzyılda Lidyalıların hakimiyeti altında olduğu bilinmektedir (Tuncel, 1992, s. 87).

Karadeniz de hızla ilerlemekte olan Pontus devleti nedeniyle Paphlagonia M.Ö. 140 yılında bölünerek tamamen ortadan kalkmıştır (Aşçıoğlu, 2006, s. 11). Böylelikle bir süreliğine Bergama Krallığı'nın hakimiyeti altına girmiş olan Bartın çevresi Bergama kralı tarafından Pontus Krallığı'na bırakılmış ve Bartın Irmağı Pontus Krallığı'nın batı sınırı olarak kabul edilmiştir (Tuncel, 1992, s. 87).

M.Ö. 72'de Romalıların Pontus krallığının bölgedeki hakimiyetine son vermesiyle (Aşçıoğlu, 2006, s. 11) beraber Bartın ve çevresi Roma idaresinde olan Bitinya sınırlarına dahil olmuştur (Tuncel, 1992, s. 87).

M.S. 395 yılında Bizans idaresine giren Bartın ve çevresi, zaman zaman Müslüman Arapların ve Türkmenlerin akınlarına uğradıysa da (Tuncel, 1992, s. 87). 11. yüzyıla kadar Bizans Devleti elinde kaldığı bilinmektedir (Aşçıoğlu, 2001, s. 2).

13. yüzyıl başlarında Kastamonu merkezli olarak yer etmeye başlayan ve adını Selçuklunun Uç komutanı olan Beylerbeyi Hüsamettin Çoban'dan alan Çobanoğulları Beyliği döneminde, Selçukluların hedefi Bizans üzerine akınları sürekli devam ettirebilmek için, batıya doğru İstanbul yolunun açılmasını sağlamak olduğundan dolayı, bölgede Türk yerleşimi oluşturmaya ağırlık verilmiş ve Türkmen kavimleri Sinop-Kastamonu-Bartın üçgenine yerleştirilmiştir (Ünal, 2015, s. 50).

Türklerin bölgeye olan ilgisinin yoğunlaşmasıyla beraber 1084 yılında, Kutalmışoğlu Süleyman Bey'in komutanlarından Emir Karatigin Sinop, Çankırı, Kastamonu ve Zonguldak'ı alarak yörede Bartın, Ulus, Eflani, Safranbolu ve Devrek'i de kapsayan bir Türk Emirliği kurmuştur (Yakupoğlu, 2010, s. 6). Böylece bölgenin 11. yüzyılda Selçukluların hakimiyetine girdiği ve 200 yıl Selçuklu idaresinde kaldığı görülmektedir (Aşçıoğlu,2001, s. 2). Amasra'nın Bizans'ın elinden uzun süre alınamaması, bölgede 13.yüzyılda büyük bir kaza bulunmaması ve coğrafi açıdan engebeli oluşu Selçuklu devletini Bartın, Sinop, Kastamonu ve Bolu yörelerinde Divan teşekkülleri kurmaya yönlendirmiştir. Divan teşekkülleri birkaç köyün birleşiminden oluşmuş ve köyler arası bağlantıyı "divan" denilen merkezi köyler üstlenmiştir. Kastamonu yöresine hakim olan Candaroğulları Beyliği 1326'da bölgeyi sınırlarına dahil etmiş ancak 1086'da Süleyman Bey'in ölümü bölgedeki Türkleri sıkıntıya sokmuş

ve Haçlı Seferleriyle beraber Batı Karadeniz Bölgesinin tamamı 1261’de tekrar (Tuncel, 1992, s. 87) Bizans hakimiyetine girmiştir (Ünal, 2015, s. 50).

Amasra da bir süre Cenova Ticaret Kolonisi’nin varlığı bilinmektedir. Ancak Bartın’da koloninin varlığına dair bir bilgi bulunmamaktadır. Bununla beraber Fatih Sultan Mehmed’in, Amasra’yı Cenevizliler’den almak üzere Mahmud Paşa yönetimindeki kuvvetlerini gönderdiğinde, kendisinin de ordugâhını Bartın’da, şimdiki Ordu Yeri Mahallesi’nin bulunduğu yerde kurması (Cansever, 1965, s. 14), bize Bartın’ın Amasra’dan daha önce Osmanlı idaresi altına girdiğini gösterir ki bu da tahminen 1392 yılında gerçekleşmiştir. Amasra ise bir süre daha Ceneviz kolonisi olarak kalmıştır. Anadolu’da Türkleri bir birlik haline getirmek ve Karadeniz ticaretini kontrol altına almak isteyen Fatih Sultan Mehmed 1461 yılında Amasra’yı Osmanlı topraklarına katmıştır (Tuncel, 1992, s. 88; Aşçıoğlu, 2001, s. 2; Ünal, 2015, s. 68).

Fatih Sultan Mehmed, Eflani ahalisinden bir kısmını getirip Amasra’ya yerleştirmiş, bir kiliseyi kendi adına camiye çevirmiş, bir kadı tayin etmiş ve şehri Bolu sancağına bağlamıştır (Cansever, 1965, s. 14).

Bartın kenti için “On İki Divan” adının kullanıldığı da düşünülmektedir (Çilsüleymanoğlu, 1996, s. 42; Aşçıoğlu, 2001, s. 5; Ünal, 2015, s. 59). Osmanlı idaresi altında bulunduğu yıllarda 1811 yılında Bolu Baş Mutasarrıflığına bağlandığı ve Gölpazarı, Zerzene, Amasra, Çaycuma, Perşembe, Filyos, Tefen, Yenice ve Kocanaz’ı içine alan bölgenin “On iki Divan” merkezi olduğu bilinmektedir (Aşçıoğlu, 2006, s. 17). Divan birkaç köyün birleşiminden oluşan sistemdir. Bartın, Sinop, Kastamonu ve Bolu yörelerinin engebeli olmasından dolayı çevre köylerle irtibatı sağlamak için Divan Merkezlerine ihtiyaç duyulduğu ve günümüzde Gazhane denilen Kocaçay ve Kocanaz’ın birleştiği bölgede yani Bartın bölgesinde çevre köylerin ticaret yaptıkları on iki divan olduğu düşünülmektedir (Çilsüleymanoğlu, 1996, s. 42; Yakupoğlu, 2010, s. 8; Arslan ve Takım, 2013, s. 138; Ünal, 2015, s. 59). Bartın adının ise 17. yüzyıldan itibaren bir kaza olarak nüfusunun artmaya başlaması ile yavaş yavaş kullanılmaya başlandığı görülmektedir (Yakupoğlu, 2010, s. 13). Bartın’ın da bu dönemlerden itibaren divan merkezi olduğu ve çevre halkın mallarını getirip sattığı, alışveriş yaptığı bir pazar olarak on iki divan adının 18. yüzyıla kadar değişmediği bilinmektedir (Çilsüleymanoğlu, 1996, s. 42; Aşçıoğlu, 2006, s. 22; Yakupoğlu, 2010, s. 8). Sakaoğlu bir konuşmasında (2003, s. 44) “Osmanlı döneminde 16 divanın her biri pazara gelir,

orada kendi ürünlerini takas edip giderlermiş, bu yüzden Bartın “pazar” anlamına gelir” demektedir. 17. yüzyılda Bartın Çayı ağzından gemilerle kereste ticareti de yapılmıştır (Tuncel, 1992, s. 88; Arslan, 2016, s. 382).

Ayrıca geç antik dönemde kentin isminin Parthenia Kome olarak da geçtiği bilinmektedir. Roma İmparatorluğu döneminde köylerden meydana gelen topluluğu ifade eden “kome” Antik dönemde köylere verilen isimdir. Böylece Bartın kentinin 16. yüzyılda “on iki divan” ismini alarak yakınında yer alan köylerin merkezi konumunda olması ile antik dönemden beri durumunu hiç değişmeden sürdürdüğünü göstermektedir (Bağdatlı Çam, 2016, s. 72).

Daha sonraları Bartın, Osmanlı idari teşkilatında Bolu sancağı içinde yer almış ve 1920 yılında Zonguldak mutasarrıflığına bağlanarak, Cumhuriyetin ilan edilmesiyle beraber 1924 yılında kasaba statüsü kazanmış ve Zonguldak’a bağlı bir ilçe olmuştur. Daha sonra 28.08. 1991 tarih ve 3760 sayılı yasayla il olduğu görülmektedir (Yılmaz vd., 2011, s. 3; Arslan ve Takım, 2013, s. 138; Arslan, 2016, s. 382).

3. GELENEKSEL TÜRK EVİ

İnsanoğlunun varoluşundan bu yana çevre koşulları, iklim şartları, fiziki ihtiyaçlarını karşılama ve korunma anlamına gelen barınma, insan için en temel ihtiyaçlardan birisi olmuştur (Tümer ve Dostoğlu, 2008, s. 53; Diler ve Erbil, 2017, s. 804). Barınma, insanın ihtiyaçlarından ilki olmakla birlikte zekasıyla doğayı kontrol altına alma yolunda yaptığı bir davranıştır. Doğayı kontrol altına almayı başardıktan sonra ise toprağı kullanmayı öğrenerek üretime geçmiştir. Bunun sonucu olarak, mağara ve kovuklarla başlayan bu serüven günümüz kentlerine kadar süregelmiştir. Barınma ihtiyacını gideren ev, aynı zamanda toplumun en küçük birimi olan ailelerin birlikte yaşadığı mekânlar olarak insanın tarihsel gelişimi ile birlikte günümüze gelmiştir (Dizdar ve Sönmez, 2006, s.127; Asasoğlu,2013, s. 58; Uçar ve Uçar, 2013, s. 119).

Tarihsel açıdan ev mimarisinin gelişiminde iklim özellikleri, coğrafi konumu ve malzeme kadar o kültürel özelliklerin etkisi bulunmuştur (Çınar, 2012a, s. 187). Bu açıdan bakıldığında kentlerin mimari yapısı toplumların kültürünü, ekonomik gelişme seviyesini ve sosyal psikolojik özelliklerini yansıtmaktadır (Yıldırım ve Ateş, 2004, s. 166). Yaklaşık 10.000 yıldan günümüze kadar çeşitli uygarlıklara konu olduğu bilinen Anadolu’da da zamanla iklim, topoğrafya, toprak, iklim ve yapı malzemesinin yanı sıra sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel yapıya göre biçimlenmiş geleneksel evler oluşmuştur

(Özcan, 2007, s.296; Tunalı, 2010, s.55; Erdoğan vd., 2016, s. 278).Bu geleneksel evlerin özelliği kapalı ve açık mekânlardan oluşmasıdır. (Bozkurt ve Altınçekiç,2013, s. 70).

3.1. Türk Evi Kavramı

Farklı kültürlerde benzer tanımlamaları yapılan ev kavramı³, 15. yüzyılda “beyt” olarak anılan bir birim, 17.-18. yüzyılda “oda”, bazen de “ev” sözcüğü ile ifade edilmiş, oda, ev, hane ile birlikte “mekân” anlamı da taşımıştır (Tuluk, 2009, s.106). Günümüzde ise ev sözcüğü yerine konut sözcüğünün kullanıldığı görülmektedir. “konut”, sözlük anlamıyla; bir ya da daha fazla insanın yaşadığı mekân, ev, mesken, ikametgâh şeklinde tanımlanmaktadır (Kömürlü ve Önel, 2007, s.90). Konut sözcüğü ev sözcüğüne göre çok daha yeni bir sözcük olup, ilk kez Cumhuriyet’in başlarında, 1935 tarihli Cep Kılavuzu’nda karşılaşılmaktadır. Özellikle apartman tipi yapıların gelişen kentsel yapı içinde hızla yayılması sonucunda bu yapıların her bir dairesi için Türkçede ev terimi tercih edilirken, binanın tamamı için konut teriminin işlerlik kazandığı anlaşılmaktadır (İltar, 2016, s. 16).

Yayınlar incelendiğinde araştırmacılar tarafından yapılan çok sayıda ev tanımı ile karşılaşılmaktadır.⁴

Türklerin yaşam şekli ve yaşadıkları coğrafyanın özelliklerine göre “Türk Evi” tipi ortaya çıkmıştır (Çınar, 2012a, s. 187). Bu çerçevede Ö. Küçükerman (1996, s. 79) Türk evini, odaları ve iç düzeni ile göçebelik döneminde, kurulup kaldırılan ve taşınan

³ Türk Dil Kurumu (TDK) sözlüğünde ev; yalnız bir ailenin oturabileceği biçimde yapılmış yapı ya da ailenin içinde yaşadığı yer, konut, hane olarak tanımlanmıştır (www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5a17221c660a67.90214618. Erişim Tarihi: 13.06.2017). İngilizcede “house” sözcüğüne karşılık olarak kullanılan ev Oxford Dictionaries’da; insan yerleşimi için bir zemin katından ile bir ya da daha fazla üst kattan oluşan yapılar olarak geçmektedir (en.oxforddictionaries.com/definition/house, Erişim Tarihi: 13.06.2017).

⁴ Yayınlarda genel anlamıyla bir ailenin oturabileceği şekil ve büyüklükte yapılmış barınaklara ev denilmektedir (Diler ve Erbil, 2017, s. 804). Ev; iletişim, etkileşim, zaman ve mekân kavramlarının bütünleşmesidir (Aras vd., 2003, s. 779). Ev; barınma ihtiyacını karşılayan, insanların yaşamlarının büyük bölümünü geçirdikleri veya tüzel kişiliği olan mesken, ikametgâh olarak da tarif edilen ve birtakım bölümlerden oluşan mekândır (Balcı, 1988, s. 97). İnsan yaşamının merkezi konumunda olan ev, bu özelliğinden dolayı onu yaşatan insanın dünya görüşü ve algılamasını, mit ve inançlarını, ideallerini, geleneklerini, sosyal düzen ve organizasyonlarını, hayatlarını kazanma biçimlerini, yani bütün olarak kültürünü özenle yansıttığı mekândır (Gök ve Kayserili, 2014, s. 178). Fındıklı’ya (2016, s. 99) göre ise ev, ortak yaşam kültürünün varoluşsal mekânıdır. Ev insanın özeli ve kutsalı olan bu küçük birim, insanın içinde yaşadığı fizyolojik, kültürel, sosyolojik, psikolojik ve kısaca yaşamsal beklentilerinin giderildiği bir yapıdır (Gögebakan, 2015, s. 43). Ev; insanların yaşam ve davranış biçimlerini, beklenti ve tercihlerini, imgelerini, zaman-mekân ilişkilerini, kullanıcısının kendini kanıtlama ve anlatma eğilimini, tasarım, donatım ve biçimi ile bireyin kişilik ve ayrıcalığını belirten insan yaşamıyla kenetlenmiş bir olgudur (Gür, 2000, s. 11)

çadırların önemli izlerini taşıyan yapılar olarak tanımlarken, R. Günay (1998, s. 16) Türklerin içinde oturdukları ev tipleri olarak tanımlamaktadır. G. Kahraman'a göre, Türk evi; Osmanlı evi ve geleneksel ev kavramlarını içine alan, uzun yıllar içinde yaşamlar doğrultusunda şekillenmiş ve bu şekillenme ile özgün bir yapı haline gelmiş konut şeklidir (Kahraman, 2012, s. 109). S. H. Eldem (1984, s. 19) ise; Osmanlı evinin oluşmasına çeşitli ülke insanları, çeşitli coğrafi koşullar, iklimsel özellikler ve diğer dış etkenlerin etkili olduğunu belirtmiştir. Yazar, bu farklı etkenleri bir araya getiren ve Osmanlı-Türk evini oluşturan asıl gücün Türk unsuru, sanatı ve yaşam kültürü olduğunu ifade etmektedir. Kuban (1995, s. 22) ise, Osmanlı evi terimini yanıltıcı ve çoğunlukla ideolojik önyargılardan kaynaklanan bir kavram olarak görmektedir. Dolayısıyla Osmanlı evi yerine, Türk evi ya da Hayatlı Ev terimlerini kullanmaktadır. Yazar bu terimlerin, kültürel özellikleri ayrı olan birbirinden farklı gelenekleri yansıttığını savunmaktadır.

3.2. Türk Evi Özellikleri

Türk mahalleleri genelde yağmur sularına akıntı verebilmek, evlerin birbirlerini kapatmadan daha fazla ışık almasını sağlamak gibi sebeplerle eğimli araziler üzerine kurulmuşlardır. Böylelikle her evin cephesi açık olarak ve güneşten daha fazla yararlanması da sağlanmıştır. Evler, çoğunlukla birinci katından sokağa çıkmalıdır. Bu çıkmlar sokağın tekdüzeliğini bozmakta ve daralma ve genişlemeler ile sokağa şekil vermektedir. Çıkmlar aynı zamanda eve giren ışık miktarını da etkilemektedir. (Baran ve Yıldırım, 2008, s. 226; Aliağaoğlu ve Uğur, 2016, s. 220).

Sezgin'e (2006, s. 6-13) göre Türk evi denilince; ahşap strükture sahip, geniş saçakları, modüle edilmiş dizi dizi pencereleri ve üst katta çıkmları, ayrıca kiremit örtülü basit bir çatısı olan iki veya üç katlı bir bina akla gelmektedir. Evler ayrık ya da bitişik nizam, yol kenarında ya da bahçe içerisinde olabilmektedirler. Geleneksel Türk evlerinin en eski örnekleri hakkında kesin bir bilgi olmasada, odaların 14. yüzyıldan kalma han ve medrese odalarının iç düzenine benzediği düşünülmektedir. Zemin kat genellikle depo olarak görülmüş ve bazen bir kısmı ahır olarak bölünmüştür. Bazı büyük evlerde ara kat bulunmaktadır. Son kat evin asıl oturulduğu bölümdür.

Erken Osmanlı döneminden itibaren, 17. yüzyılın ortaları boyunca gelişen zaman içinde yapılmış olan ev ve konaklardan ayakta kalabilen olmadığını, ancak bu tarihten

itibaren yapılanlar hakkında bilgi sahibi olunabildiğini belirten S. H. Eldem Türk evini üç döneme ayırarak incelemektedir (Eldem, 1984, s. 3).

Birinci dönem evler en eski dönem olan 1600'lü yıllardan başlamaktadır. Bu dönem evleri önlerinde revak sütunları olan dış sofalı evlerdir. Taştan veya kerpiçten yapılmış olan ve kalınlığı 80 santimetre'yi bulabilen duvarlar az pencere, çoğu zaman penceresizdir. İki katlıdır, alt kat tavanı daha alçaktır, kışın yaşanan mekanlar ve hizmet odaları yer almaktadır. Bazen alt katın samanlık ve ahır olarak bölündüğü görülmektedir. Ara kat ise oturma bölümüdür. Üst katta bulunan, avlu ve bahçeye bakan açık sofanın güne ve manzaraya yönelik yapıldığı görülmektedir. Sofanın orasında yer alan iki kollu simetrik merdiven ile üst kata çıkılmaktadır. Bazı evlerde asma kat mevcuttur. (Eldem, 1984, s. 43).

İkinci dönem evler 18. yüzyıl evleridir. Bu dönemde evler şehir yaşamıyla kaynaşmış, yapı tekniği hafiflemiş, duvarlar hımsı çatki üzerine sıvalıdır. Planlamada büyük bir değişiklik olmamakla beraber dış sofanın daha az kullanıldığı ve sıra odalar yerine orta sofa etrafında gruplaşmış odalar görülmektedir. Sofanın mekân içine alınmasıyla beraber çıkma ve pencere sayısı artmış ve yapı içi zenginleşmiştir. Artık eskiden kendi içine kapalı olan ev değişmiş ve cephelerde bulunan girinti ve çıkmalarıyla dışarıyla bütünleşen Türk evinin en gelişmiş şekli görülebilmektedir (Eldem, 1984, s. 135).

Üçüncü dönem evler 19. yüzyılı kapsamaktadır. Bu dönemde barok ve ampir üslupları görülmektedir. Köşeleri yumuşatılmış merkezi oval sofa bu dönemin en belirgin özelliklerindedir (Eldem, 1984, s. 201).

Türk Evi, içerisinde kendine özgü özellikler barındırmaktadır. En belirgin özellik ise yaşamsal işlevlerinin gelişmiş olması ve insanı önemseyerek, sadelikten ödün vermemesidir. (Çınar, 2012a, s. 187). Başka bir özelliği ile Türk evinin açık ve yarı açık mekanları ile insanın doğa ile bağını koparmayarak organik bir yaşam sunduğu da görülmektedir (Gök ve Kayserili, 2014, s. 180).

C. Bektaş (2016, s. 38) ise geleneksel Türk evini oluşturan ilkeleri 10 başlık altında sıralamıştır: 1. Yaşama, doğaya ve çevre koşullarına uygunluk, 2. Gerçekçilik ve akılcılık, 3. İçten dışa çözüm, 4. İç-dış uyumu, 5. Tutumluluk, 6. Kolaylık ilkesi, 7. Ölçüler insan vücudundan çıkar, 8. Gereçler en yakından seçilir, 9. Esneklik, 10. İnsancıl ortamı yaratılmak.

Türk evi en basit şekli köylerde, çoğu tek katlı ve bir ya da iki odası bulunan, önünde desteklerden oluşan açık bir bölümü bulunan yapılar biçiminde olmuştur. Kasaba ve şehirlerdeki evler ise genelde iki katlı yapılmıştır (Tohumeken vd., 2016, s. 74). En sade plandan gelişmiş plana kadar hepsinde tüm birimler değişik düzenlemelerle aynı işlevlere cevap verecek şekilde kullanılmışlardır. Yapıların zemin katı genelde günlük yaşam alanları ve samanlık, depo gibi mekanlardan oluşmaktadır (İltar, 2016, s. 18; Tunalı, 2010, s. 56). Birinci ya da ikinci katın alt kat üzerinden sokağa doğru yaptığı çıkıntıya “cumba” denilmektedir, burası yaşam alanıdır. Gündelik yaşamın büyük kısmı bu üst katta geçmektedir ve cumba sokağı iyi görecektir şekilde planlanmıştır. Cumba ayrıca kapıya gelenin kim olduğunu görmek için kullanılmaktadır. Ayrıca üst katta yer alan, içi oturmak için sedirlerle donatılmış büyük oda, oturma, misafir ağırlama ve uyuma fonksiyonlarının yanında, ortaya konulan alçak sehpa ile yemek için de kullanılmaktadır (Yıldırım ve Hidayetoğlu, 2009, s.209).

Geleneksel Türk evlerinde banyo dolap içinde bulunmaktadır. Oda mobilyası sabit bir sedirden oluşmaktadır. Diğer kullanılan malzemeler gömme dolabın içinde yer almakta ve ihtiyaca göre çıkarılmaktadır. Bu düzenin göçebelikten kalan bir gelenek olduğu düşünülmektedir. Bu özelliği ile pratik, işlevsel ve ekonomik fonksiyon kazanmaktadır (Eldem, 1987, s. 15; Aras vd., 2003, s. 780). Türk Evinin en önemli özelliklerinden bir diğeri, zengin ile fakir evi arasında gerek dış görünüş gerekse yukarıda açıklanan temel ilkeler açısından ayırım yapmanın zor olduğudur. Her ne kadar oda sayısı ve iç düzende kullanılan malzeme farklılıklar görülse de iki ev türünün de benzer temel özelliklere göre yapıldıkları söylenebilir (Küçükerman, 1996, s. 53).

Bu açıklamalardan hareketle, Yürekli (1979, s. 5) Türk Evini; yayılma alanı olarak Anadolu'nun tüm bölgelerinde görülen, taşıyıcı sistemi ağaç olan, kerpiç ya da çamur dolgulu, zemin katı genellikle taş duvarlı olan bir yapı tekniği şeklinde inşa edilmiş konut mimarisi ve onun yansımasıyla oluşmuş bölgesel tipler olarak tanımlamıştır. Türk evi; binlerce yıllık geçmişe uzanan Türk yaşam kültürünün oluşturduğu bir özellik olarak Osmanlı devletinin geniş sınırları içerisinde oluşmuştur (Yıldırım ve Hidayetoğlu, 2009, s. 210).

3.3. Türk Evinin Oluşumu

Tarihi kentlerin en önemli kimlikleri olan geleneksel konutlar geçmiş yaşam biçimleri hakkında ipuçları barındırmaktadır (Dikmen ve Toruk, 2015, s.100).

Dolayısıyla geleneksel evler geçmişin bugüne ve geleceğe aktarılabilmesinde önemlidir. Geleneksel evler, bir yandan yapıldıkları zaman ve çevre koşulları, diğer yandan plan, malzeme ve teknik açısından toplumların geçmişinde mimari eserlerin anlaşılmasına yönelik önemli bilgiler içermektedir (Algan, 2015, s. 1773; Perker, 2012, s. 2).

Tarihleri boyunca çeşitli ülkelere yerleşip devletler kuran, pek çok yabancı kavimle iç içe yaşayan, uzun yıllar göçebe hayat sürdüren Türklerin Orta Asya dönemindeki yaşayışlarını ayrıntılarıyla gösteren yazılı belgeler bulunmamaktadır (Ayhan, 2008, s. 189). Dış çevre koşulları da uzun yıllar kalabilecek biçimde yapılamayan Türk evlerinin geçmişini çözümlenmekte bilgilerimizi sınırlandırmaktadır (Bozkurt ve Altınçekiç, 2013, s. 71; Yıldırım ve Hidayetoğlu, 2006, s. 209). Türkler, Asya'dan Anadolu'ya, Anadolu'dan Avrupa ve Kuzey Afrika'ya kadar birçok bölgede etkili olmuşlardır. Elde ettikleri yeni yerleşim yerlerinde var olan kültürle kendi kültürlerini kaynaştırmayı başarmışlardır (Doğan, 2002, s. 16; Arlı ve Gümüş, 2008, s. 143). Bu çerçevede Anadolu'nun Türklerden öncesinin Türk evini özellikle yapı teknikleri açısından etkilediği, devam eden süreçte özellikle 16. yüzyıldan sonra, Osmanlı döneminde özgün kimliğine kavuşarak "Türk evi" ortaya çıktığı görülmektedir (Sedes, 2015, s. 5; Kahraman, 2012, s. 109).

Türkler, Anadolu'ya yerleşmeden önce buldukları Orta Asya'da konar-göçer biçimde yaşam sürmekteydiler. Türklerde, yaşadıkları çadırlar günlük yaşam şartlarına ve ailede yaşayan kişi sayısına göre uygun bir biçimde iç düzenleme yapılmıştır (Gök ve Kayserili, 2014, s. 179). En çok kullanılan çadır tipi "yurt" adı verilen çadırlardır. "Topak ev" veya "kiyiz üy" de denilen bu çadırlar en eski dönemlerde "keregü" olarak adlandırılmıştır. Genellikle yuvarlak planlı ve üst kısmı ortadan delik şekilde yapılan yurt tipi birincisi yere çakılan direklerden, ikincisi katlanabilir bir ağaç çerçeveden oluşan iki şekli bulunmaktadır (Şahin, 2016, s. 29). Yerleşik hayata geçen Türk topluluklarında göçebe hayatı temsil eden "çadır"dan, yerleşik hayata geçişi gösteren "ev"e geçişte evler tek odalı birimler olarak karşımıza çıkmaktadır (Göker, 2009, s. 164).

Türkler, İslamiyet'e geçtikten sonra Anadolu'ya gelmişlerdir (Küçükerman, 1996, s. 33; Göker, 2009, s. 164). Anadolu'ya geldikleri zaman İslam etkileri ile beraber Orta Asya'dan getirdikleri kültürün bir sentezi oluşturulmuştur (Akgün, 2008, s. 47). Türkler, yerleştikleri topraklarda yaşamış olan eski uygarlıkların kültürel mirasını

insanlığın ortak mirası olarak görmüş ve evlerini yaparken önceki mimari birikimlerinden yararlandıkları gibi, hazır buldukları var olan mimari gelenekten de yararlanmışlardır. Bu nedenle, Anadolu’da ev mimarisindeki etkileşim birkaç yönlü olarak geliştiği söylenebilmektedir (Çoban, 2008, s. 160; Özcan, 2007, s. 298).

Orta Asya’da Türklerin yaylalarda barınak olarak kullandıkları çadırın bir alan çevresinde toplanması Türk evi sofasını, iç düzeni ise Türk evi odasının yerleşim şeklinin temelini oluşturmuştur (Bozkurt, 2013, s. 40).

Genellikle yabancılarla fazla iletişim içine girmeyen, özellikle aile hayatını gizli tutmaya çalışan Türkler, Orta Asya’dan getirmiş olduğu dışa kapalı yaşam biçimini Anadolu’da da uzun süre devam ettirmiştir. İç bahçeli evler bunun en iyi yansımasıdır (Algan, 2015, s. 1773). Dini inanışlar evlerin oluşumunda etkisi olmuştur. Özellikle İslamiyet’in kabulüyle birlikte daha dışa kapalı ve mahremiyete önem veren yapılar yapmaya başlandığı görülmektedir. Bu dönemden sonra geleneksel Türk evinde genel olarak haremlik ve selamlık ayrımı hâkim olmuştur (Aksoy ve Akpınar, 2011, s. 138; Bozkurt, 2013, s. 40). Türk geleneksel evleri, aile mahremiyetini uygun şekilde yürütebilmek için müstakil olarak yapılmasıyla beraber, komşuluk ilişkileri de mutlaka gözetilmiştir (Balcı, 1988, s. 312). Dışarıya açılmanın ancak 16. ve 17. yüzyıllarından itibaren gerçekleşmeye başladığını söylemek mümkündür.

18. ve 19. yüzyıllarda başta Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Osmanlı Devleti’nde de ekonomik, sosyal, askeri, mimari gibi birçok alanda değişikliklerin meydana geldiği bir zaman olarak görülmektedir (Kuban, 1995, s. 33; Ertuğrul, 2009, s. 293). 18. yüzyıl, Osmanlı İmparatorluğu’nun yönünü Batı’ya çevirdiği ve “Avrupalı” yaşam öğelerinin Osmanlı devletinde belirdiği çağ olarak bilinmektedir (Batur, 1985, s. 1037; Yavuz ve Özkan, 1985, s. 1078). 19. yüzyıla gelindiğinde Türk evi, modernleşme ve Batı etkisi altında ürünler vermiştir. Sanayi Devrimi’nin geliştiği 19. yüzyıl ortalarından bugüne toplumların nüfus yoğunluklarında oluşan değişiklikler barınma ihtiyacının giderilmesine yönelik olarak endüstrileşmiş üretim yöntemlerinin kullanımını sağlamıştır (Sarıyar ve Pakdil, 2012, s. 164). Öte taraftan Batı kültürünün giderek daha fazla benimsenmesi ile aile yapısında değişiklikler meydana gelmiş ve “geleneksel Türk aile tipi” yerini çekirdek aileye bırakmıştır. Aile yapısında ve yaşam şeklinde oluşan bu değişiklikler evlere de yansımıştır. (Bozkurt, 2013, s. 38).

Bilim ve teknoloji alanında büyük gelişmelere sahne olan 20. yüzyılda, betonarme yapı sistemi ortaya çıkmış ve çok kısa bir sürede kabul görerek toplum hayatına girmiştir (Kukaracı ve Aktemur, 2003, s. 47). Bu yüzyılda üslup bakımından gerilemeye başlayan Türk evleri, bir süre daha Anadolu da yapılmaya ve kullanılmaya devam etmiş ve yaşam tarzındaki yeniliklerle beraber önemini yitirmiştir (Ergün ve Çavdar, 2010, s. 2).

Sonuç olarak konut insan için olup insanla bütünleşen bir yapıdır. İnsan yaşamına hitap etmeyen bir ev ya da yerleşme, oluşma nedenini yitirdiğinden aslında mimari kişiliğini de kaybetmiştir (Aksoy ve Akpınar, 2011, s. 133). Geleneksel anlamda Anadolu kültürünü ve sosyal yaşantısını barındıran konutların günümüze ulaşabilmiş en erken örnekleri 17. yüzyıldan öteye gitmez (İbrahimzade ve Atak, 2010, s. 114). Yüzyıllarca birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış olan Anadolu'da, tarihten günümüze meydana gelen büyük afetler ve yangınlar nedeniyle, kültürel ve mimari değeri olan pek çok ev yok olmuş ya da büyük ölçüde zarar görmüştür (Akıncıtürk ve Perker, 2003, s. 2; Yıldırım ve Hidayetoğlu, 2006, s. 333). Zaman içinde eskiyen konutların yenilenme ihtiyacı ise, düşük yoğunluklu konut alanlarının büyük bir hızla yeniden yapılanarak yoğunluklarının arttırmasına neden olmuştur (Doğrusoy, 2007, s. 33).

3.4. Türk Evi Yapım Teknikleri

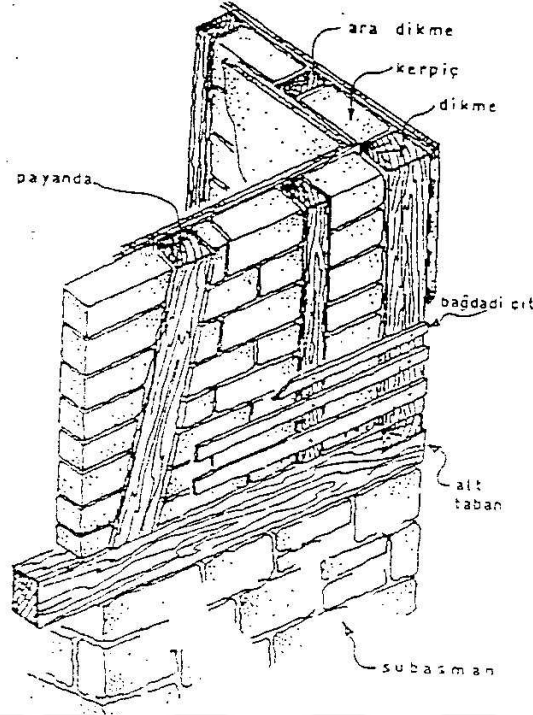
Özellikle sanayi öncesi toplumlarda, taş, toprak, ahşap gibi doğal malzemelerin, yoğun bir emek ve teknoloji ile şekillendirilmesinden oluşan yapıya geleneksel yapı denilmektedir. Geleneksel yapılar malzemelerine göre iki başlık altında incelenebilmektedir. Bunlar kârgir ve ahşap yapılarıdır. Taş ve toprak malzemenin belli bir teknik kullanılarak oluşturulmasına kârgir yapı denilmektedir. Taş, doğada bol olarak bulunan bir malzemedir, araç-gereç yetkinliğinin eksik olmasından dolayı, doğada bulunduğu düzgün olmayan biçimi ve boyutu ile kullanılmış, zamanla insan elde ettiği teknik imkanlarla taşta şekil ve boyut kazandırarak kullanmayı başarmıştır. Taşın az olduğu bölgelerde toprak yapı malzemesi olarak kullanılmıştır. Topraktan iki yöntemle yapı malzemesi elde etmek mümkündür. Bunlardan biri toprağın samanla karıştırılıp şekil verilmesi ve güneşte kurutulması ile elde edilen kerpiçtir. Diğer malzeme ise kerpicing güneşte kurutmak yerine pişirilmesi ile yapılan tuğladır. Ormanın bol olduğu

bölgelerde ise yapı malzemesi olarak ahşabın seçildiği görülmektedir (Alioğlu, 1991, s. 4; Hasol, 2008, s. 48).

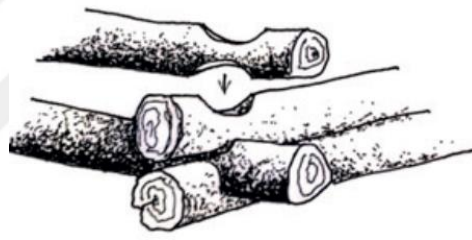
Ahşap yapım tekniği iki şekilde uygulanmaktadır. Birincisi ahşap kütüklerin üst üste konulmasıyla yapılan ahşap yığma tekniğidir. Diğeri ise dikme, taban, kuşak gibi ahşap parçaların bir araya getirilmesiyle oluşan “çatma” ahşap iskelet yapı sistemidir (Alioğlu, 1991, s. 4).

Ahşap yığma sistem için “taraba” ya da “çantı ev” isimleri de kullanılmaktadır (Alioğlu, 1991, s. 3,4; Hasol, 2008, s. 48; Dolu, 2014, s. 1685).

Çatma, ahşap iskelet, ahşap karkas gibi yöresel deyimler, bölgelere göre değişiklik gösterebilmektedir. Bölgenin bir kesiminde çatma olarak adlandırılan yapı sistemi, başka bir kesimde iskelet ya da karkas olarak adlandırılabilir (Aydın ve Alemdağ, 2014, s. 396). Çatma sistemde ahşap elemanlar yatay ve düşeyde birbirine tutturularak ve çapraz bağlarla desteklenerek ahşap karkas oluşturulur. Taşıyıcı karkasın içi çeşitli teknik ve malzemelerle doldurulur (şekil 1).Çantı sistemde ise tomruk veya keresteler üst üste yığılarak duvarlar bir bütün olarak inşa edilir. Çantı yapılarında kullanılan ahşaplar, yapının köşe kesimlerinde, özel olarak hazırlanan geçme yerlerinden (oyuk) birbirine tutturulmaktadır. Köşelerde, ahşapların birbirlerini sıkıca tutması, kavraması için hazırlanmış bu oyuklar ‘boğaz’ olarak adlandırılır (şekil 2) (Dolu, 2014, s.1686).

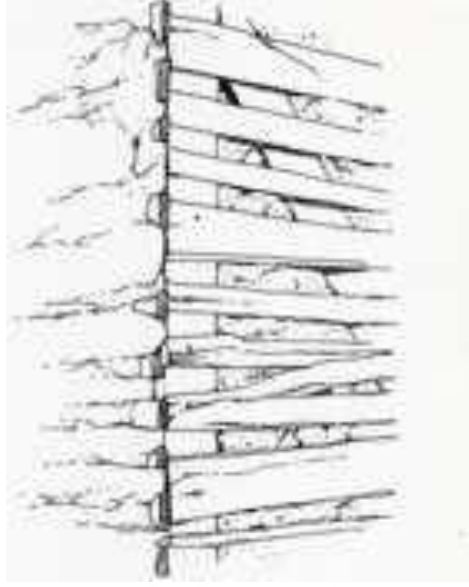

Şekil 1. Çatma Yapı Tekniği (Alioğlu, 1991)

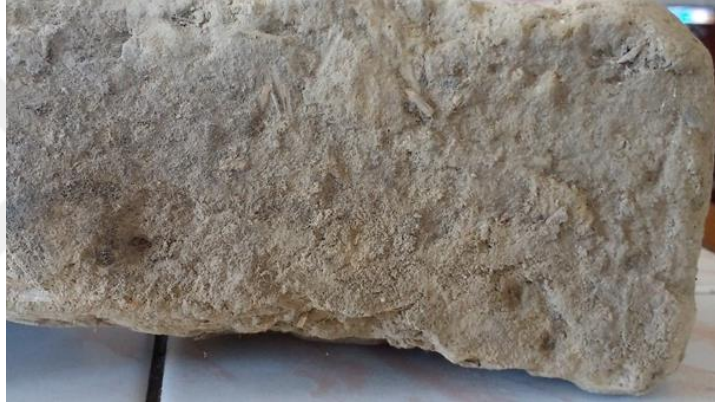

Şekil 2. Çantı Yapı Tekniği (Dolu, 2014).

Her iki sistemde de temel yöntem, tüm yapının ağırlığını temel duvarlarına ileten taşıyıcı elemanların, düşey olarak kullanılmasıdır. Genellikle 50 santimetre kalınlığında moloz taşla yapılan temel duvarları yükseltilerek bodrum kat elde edilmektedir. Taş duvar örgüsünün arasında ahşap bağlayıcı kuşaklar bulunmaktadır. Çatma yapı iskeleti temel için yapılan bu duvardan sonra kurulur ve üst katlardaki yapım sistemi ahşap karkastır. Ahşap kiriş ve dikmelerden oluşan karkas sistemde dolgu malzemesi kullanılmıştır. Dolgu malzemesi olarak tuğla, kerpiç ya da toprak kullanılabilir. Toprak ile doldurulan şekline hımış denilmektedir (Şekil 3, Foto. 1) (Akdemir ve Korkmaz, 2010, s. 129; Çelikyay, 2011, s. 32; Aydın ve Alemdağ, 2014, s. 398).

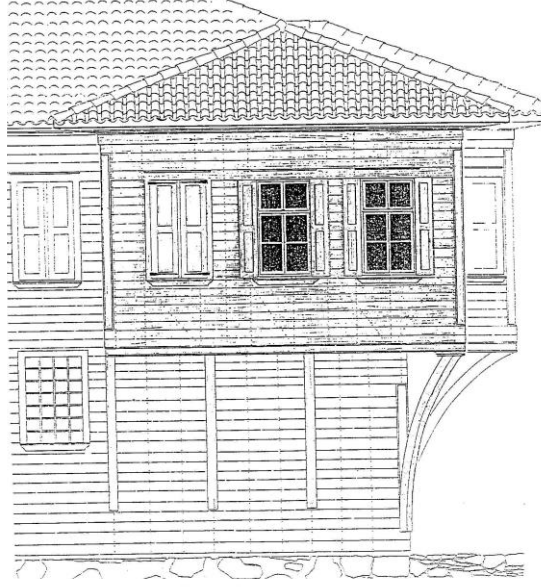

Şekil 3. Hıms Duvar (Akdemir ve Korkmaz, 2010)

Fotoğraf 1. Hıms Dolgu Malzemesi (F.İribaş, 2017)

Ahşap iskelet sistemi çok bakım gerektirmesi ve kolayca çıkabilecek yangınlarla yok olması ihtimallerine karşılık gerek Anadolu'da gerek İstanbul'da çok tercih edilmiştir. Bunun nedeni kârgire göre daha kısa yapım süresi olması, ince duvarları sayesinde aydınlık ve ferah olması, yüzyıla göre değişikliklerin kolay uygulanabilmesi olarak açıklanabilmektedir (Şekil. 4, Eldem, 1987, s. 161, 168).

Şekil 4. Ahşap İskelet ve Ahşap Kaplamalı Ev Örneği (Eldem, 1987)

Bu bağlamda evlerde iklim şartları, bölgenin bitki örtüsü, teknik imkânlar, gelenekler, yapım malzeme ve tekniğini belirleyen etkenler olmuştur. Bölgesel özelliklere göre malzemenin bulunabilirliğine göre yapım tekniklerinden biri ya da birkaçının birlikte kullanımını görmek mümkündür (Gögebakan, 2015, s. 48).

Zemin kat duvarları taş, üst kat duvarları ahşap iskelet sistemi ile yapılan evlerin, zemin katta taş duvar yüzeyinin genellikle çıplak bırakıldığı, üst kat duvarlarının ise bağdadi sıva (kıtıklı kireç harçlı sıva) ile kaplandığı görülmektedir (Çelikyay, 2011, s. 32). 18. yüzyıl ortalarından itibaren ise dış yüzeylerde sıva yerine ahşap kaplama kullanıldığını gözlenmektedir. Çoğunlukla rüzgâr alan yüzeylerde ve yalılarda kullanılan bu kaplama farklı tekniklerde yapılabilmektedir (Eldem, 1987, s. 162).

Böylece Türk evinde üç farklı duvar tipinin kullanıldığı söylenebilmektedir. Bunlar; zemin katta kullanılan yığma duvar, üst katlarda kullanılan ahşap yığma duvar (çanta) ve ahşap iskelet (çatma) duvardır. Ayrıca ahşabın çıkmalarda ve çatıda da kullanıldığı görülmektedir (Eldem, 1987, s. 161,162,168). Çatı ve saçak düzenlerinin Batı Karadeniz Bölgesi evlerinde değişken biçimler göstermekle birlikte en çok kullanılan biçimin “kıрма çatı”dır (Akdemir ve Korkmaz, 2010, s. 132).

3.5. Türk Evi Plan Tipleri

Yüzyıllar boyunca süregelen bir değişim içinde olan ev mimarisi farklı kültür, toplum, iklim ve coğrafyalarda birbirinden oldukça farklı planlarda ortaya çıkmıştır

(Davulcu, 2015, s. 55). Bu modellerden biri olan Türk evinde üst kat, genellikle aynı özelliklere sahip ve günlük yaşamın sürdüğü kat olarak adlandırılmaktadır. Zemin kat ise, parselin durumuna uygun bir biçimde yerleştirilmiş olup ahır, odunluk, samanlık, depo gibi bölümlerden oluşmaktadır (Dikmen ve Toruk, 2015, s. 110).

Üzerine inşa edildiği parselin durumu ve komşu binalarla konumuna göre planlandığı görülen Türk evlerinin plan tiplerinde sofanın önemli olduğu görülmektedir. Sofa ve etrafında yer alan odaların konumuna göre planlar değişiklik göstermektedir (Yıldırım ve Hidayetoğlu, 2009; Aksoy ve Akpınar, 2011, s. 132). Odalar, başlı başına bir yaşam alanıdır (Küçükerman, 1995, s. 94). Bu yüzden odaların; biçimleri, büyüklükleri ve nitelikleri çok az değişen yaşama birimleridir (Günay, 1998, s. 59). Genellikle kare ya da dikdörtgen planlı olan odalar, ihtiyaçlara en uygun şekilde, yüklük, ocak, gûsülhane gibi elemanlarla donatılmıştır (Yasa, 2016, s. 45). Odalar, Türk evinin çekirdek ögesi olmanın yanı sıra ailenin şekillenmesine ilişkin estetik katkıda sunmaktadır (Kuban, 1995, s.106)

Türk evinde her odanın çevresinde, yine çok yönlü kullanılabilir olan ve bir tür hizmet alanı olarak tanımlanan sofaların önemli olduğu görülmektedir (Küçükerman, 1995, s. 91; Oymael vd., 2011, s. 77). Sofa, odalar arası bağlantıyı kuran geçiş mekânı olup sergâh, sergi, seyvan, çardak, divanhane, hayat vb. isimler almıştır. Bu alan, ev içindeki dolaşımı sağlamakla birlikte, bir toplanma alanı işlevi görmektedir. Dolaşım dışında kalan yerleri oturmaya ayrılmıştır. Zamanla bu kesimler daha da özelleşmiş ve eyvan, sekilik, taht, köşk gibi kavramlar ortaya çıkmıştır (Küçükerman, 1996, s. 59).

Anadolu'ya özgü ev tipleri, plan özelliklerine göre; sofasız plan tipi, iç sofalı plan tipi, orta sofalı plan tipi ve dış sofalı plan tipi olarak dörde ayrılmaktadır (Eldem: 1984, s. 17; Çoban, 2008, s. 160; Tohumeken vd., 2016, s. 74). Sofasız plan tipleri, genellikle iklimin sıcak olduğu bölgelerde uygulanmıştır. Odalar yan yana dizilmiştir. Odaların önünde geçit görevini dar bir koridor üstlenmiştir. İç sofalı plan tipleri, odaların iki tarafına dizilmesiyle oluşmuştur. Genellikle kışın soğuk geçen bölgelerde uygulanmıştır. Orta sofalı plan tipleri, isminden de anlaşılacağı gibi evin ortasındadır. Sofanın aydınlatılması içinde odalar arasına eyvan şeklinde girintiler yapılmıştır. Dış sofalı plan tipleri ise Türk evinde eski ve çok güzel örnekleri olan bir tiptir. Çoğunlukla ılıman iklime sahip bölgelerde açık veya geniş pencereler kurularak yapılmışlardır. Burada sofanın bir tarafına odaların dizilmesiyle meydana getirilir. Çoğunlukla sofanın

iki dar ucu yan duvarların uzantısı ile kapanmıştır (Eldem, 1984, s. 18; Kürüm, 1995, s. 56; Günay, 1998, s. 59).

Türk evlerinde odaların sayısı ve şekilleri, plan tipinin meydana gelmesinde en çok etkisi olan faktörlerin başında gelmektedir. Dolayısıyla odaların az veya fazla olmasına bağlı olarak değişmekte ve gelişmektedir (Tunalı, 2010, s. 56). Ancak odaların plan tipleri değişse bile, yaşama katının altı genellikle oturma dışındaki işlevleri karşılayacak biçimde düzenlenmiştir. Bazı örneklerde zemin katla ana kat arasına yerleştirilen, ana kattan daha alçak olan ve daha çok kısım kullanılan bir ara kat bulunmaktadır. 19. yüzyıldan başlayarak, giderek bu ara katla ana kat arasında plan, yükseklik ve kullanım farklılıkları azalmaya başlamıştır (Tohumeken vd., 2016, s. 74).

3.6. Bölgelere Göre Ev Tipleri

Geleneksel yerleşim ve konutlar buldukları bölgede kullanılan yapı malzemesi, iklim şartları, topografyası, toplumun kültürel yapısı gibi yöresel verilerle biçimlenmektedir (Akın ve Hanoğlu, 2013, s. 164; Uçar ve Uçar, 2013, s. 119). Anadolu'nun farklı coğrafi bölgelerinde bölgesel kültür farklılıkları ile şekillenerek meydana gelen ve plan tipolojisi, kullanım şekli, mekân tasarımından süsleme özelliklerine kadar sürekli bir gelişme göstererek, çeşitlilik gösteren ev örnekleri sergilemiştir (Küçükerman, 1996, s. 45; Dizdar, 2008, s. 465; İbrahimzade ve Atak, 2010, s. 114; Küçük ve Hidayetoğlu, 2011, s. 2). Türk evleri toprak, taş, tuğla, ağaç olmak üzere dört çeşit malzeme kullanılarak oluşturulmuştur. Ancak aile yapısı, ailenin toplumdaki yeri ve ev içi işlevleri bütün bölgelerde konutun genel tasarımında ortak eğilimler yaratmıştır (Tuztaş ve Çobançoğlu, 2006, s. 97; Sezgin, 2006, s. 10; Baran ve Yıldırım, 2008, s. 227; Tohumeken vd., 2016, s. 74).

Türk evleri yerel özelliklerine göre; İstanbul ve Marmara Bölgesi, Karadeniz sahili ve çevresi, Ege Bölgesi ve çevresi, Akdeniz Bölgesi, Orta Anadolu Bölgesi, Doğu Anadolu Bölgesi, Güneydoğu Anadolu Bölgesi olarak yediye ayrılmaktadır (Çoban, 2008, s. 160; Tuztaş ve Çobançoğlu, 2006, s. 97; Baran ve Yıldırım, 2008, s. 228).

Tez çalışmamızın konusu Bartın geleneksel evleri olduğundan bu bölümde yalnızca Karadeniz sahili ve çevresi geleneksel evlerine değinilmiştir.

3.6.1. Karadeniz Sahili ve Çevresi Evleri

Karadeniz kıyılarında ahşap görülmekle birlikte yöresel ahşap mimarisi diğer bölgelerden dikkate değer farklılıklar göstermektedir (Sezgin, 2006, s. 5; Bozkurt ve Altınçekiç, 2013, s. 78). Karadeniz bölgesinde taşıyıcı sistemi ağaç olup kerpiç dolgulu, zemin katı çoğunlukla taş olan bir yapı tekniği ile inşa edilmiş ev mimarisi olarak karşımıza çıkmaktadır (Çobancaoğlu, 2003, s. 28). Karadeniz evi planı 18. yüzyıla kadar açık sofalı yapısını korumuştur. İlerleyen zamanlarda iç ve orta sofa şeklinde geliştiği görülmektedir. Geleneksel Karadeniz evlerinde odaların planı ve “derbentleri” yani rüzgârdan korunmuş girişler dikkat çekmektedir. Genellikle tüm odalarda veya sofalarda ocak bulunmaktadır. Bu ocaklar bazen tahta, bazen de alçı veya kesme taş yaşımlıdır (Eldem, 1984, s. 58). Bölgedeki evler çoğunlukla iki ya da üç katlı ve bahçelidir (Çelikyay, 2011, s. 32).

Geleneksel Karadeniz evlerini temsil eden Giresun evlerinde, yörede bol bulunurluğu nedeni ile yapı malzemelerin başında ahşap, ikinci sırada taş gelmektedir. Dolayısıyla ahşap; tavan, taban ve duvar kaplamalarında, kat ve köşe silmelerinde, kapı ve pencereler ile bunların söve ve kepenklerinde, merdivenlerde, balkonlarda en çok kullanılan malzeme olmuştur. Yapı malzemesi olarak taşın Giresun konutlarında moloz, yonu ve kesme taş şeklinde kullanıldığı görülür. Kârgir duvarlarda moloz, kaba yonu ve kesme taş, ahşap esaslı duvarlarda dolgu malzemesi olarak dere ve ocaklardan getirilen moloz taş tercih edilmiştir (İltar, 2016, s. 32-34). Geleneksel Giresun evleri çoğunlukla taş duvarlı bir zemin kat üzerinde iki ve üç kat olarak oluşturulmuştur (Erdem, 2008, s. 43). Evlerin zemin katında, ortada bir sofa ile onun bir tarafında hayvan barınağı olarak kullanılan ahır (Bekdemir, 2016, s. 526), diğer tarafında ise mutfak ve kiler yer almaktadır. Birinci katta ortadaki sofa etrafına çeşitli işlevli odalar yerleştirilmiştir. Üst katta da daha çok dinlenme ve oturma mekânlarına yer verildiği görülmektedir. Odalarda ahşap dolap, yüklük ve kerhiz gibi geleneksel konut mimarisinin çeşitli unsurlarıyla karşılaşılmaktadır (Bayhan, 2013, s. 346).

Çoruh (Rize) evleri, Karadeniz’in en farklı ev tiplerinden biridir. Bu evlerin klasik plandan farklı planları ve yapı tarzları vardır. Yapı üretiminde genellikle taş duvarlı bir alt yapı üzerinde sert, neme ve ısı değişimlerine dayanıklı ve uzun sürede bozulmayan kestane ağacı kullanılmaktadır (Aydın ve Alemdağ, 2014, s. 396- 397). Rize evleri çoğunlukla iki veya üç katlıdır. Yerine göre tek katlı evlere de

rastlanmaktadır (Başkan, 2008, s. 50). Evlerin planlarında en fazla dikkati çeken özellik sofaların korumalı bir biçimde yapılmış olmasıdır. Sofaların dış cepheleri de pencerele duvarlarla kaplanmıştır (Eldem, 1984, s. 59). Sofalar, merdivenin önemine ve plan içindeki yerine göre şekillenmiştir. Geleneksel Türk evlerinde olduğu gibi geleneksel Rize evlerinin odalarında da yüklük, dolap, gusülhane vb. öğeler mevcuttur. Mutfak, kiler, ambar, çamaşırılık gibi servis mekânları zemin katta yer almaktadır (Başkan, 2008, s. 51).

Çorum evleri, 19. yüzyıl sonu ile 20. yüzyılın başlarına ait evlerdir. İç sofalı olarak planlanmış olan Çorum evlerinde, su basman seviyesine kadar taş duvarlı, üst katlarda ise hımiş tekniğinin uygulandığı görülmektedir. Örtü alaturka çatı kiremidinden meydana gelmektedir. Haremlik-selamlık anlayışının da görülebildiği evlerin iki katlı kullanımı yaygındır (Tuluk, 2010, s. 64).

Karadeniz evlerinden biri olan geleneksel Tokat evleri mimari ve yapım özellikleri açısından klasik Türk Evi karakterini taşımaktadır. Evler, zemin ve birinci kattan oluşan dış sofalı plan şemasında inşa edilmiştir. Kareye yakın dikdörtgen ölçülerdeki yapı, doğu-batı yönünde konumlandırılmıştır. Kuzey ve güney cepheleri diğer evlere bitişik durumdadır (İbrahimzade ve Atak, 2010, s. 115). Evlerin alt katları kışlık daireleri, kiler, depo ve mutfak gibi ikamet yerlerinden meydana gelmektedir. Üst katlar ise daha çok oturma ve misafirlerin kalabileceği odalardan oluşmaktadır. Evlerde sofalara büyük önem verilmiştir (Akok, 1958, s. 129-131). Sofaya giriş genellikle sokaktan dolaysız şekilde yapılmaktadır. Genellikle zemini sıkıştırılmış toprak ya da doğal taşla kaplı bu sofalardan aynı zamanda arka bahçeye de çıkılmaktadır. Konutlarda çoğunlukla zemin ve üst kat arasında kışın oturmak için yapılmış biraz basık tavanlı ara katlar vardır. Ayrıca büyük konak tarzındaki evlerde genellikle zeminden üst kata çıkışta haremlik ve selamlık olmak üzere iki ayrı merdiven bulunmaktadır (Akın ve Hanoğlu, 2013, s. 166).

Bolu Evlerinde temelde yüksek taş duvarlar kullanılmış, temel üzerine ahşap karkas tekniği ile inşa edilmiş, iç mekân duvarları samanla karıştırılmış çamur ile sıvanmış, kireçle badanalanmıştır. Ahşap, geleneksel evlerde temel yapım malzemesi olmanın yanında kapı, pencere, taban ve tavan döşemesi ile tırabzanlarda ve bazı mimari öğelerde kullanılmıştır (Yasa, 2016, s. 45). Geleneksel Bolu evleri iki katlı olup zemin kat daha çok ahır, odunluk, samanlık, depo gibi servis işlevleri için kullanılmaktadır.

Üst kat ise yaşam alanıdır. Evler iç ve dış sofa mekânı ile şekillenmiştir. İç sofalı planlarda eyvanlı ya da L sofalı biçimleri görülebilmektedir. Dış sofa ve iç sofanın birlikte kullanıldığı karmaşık planlı konutlar da bulunmaktadır. Bu evlerin asıl özellikleri farklı giriş kapılarına sahip olmaları, bu kapılardan girildiğinde karşılaşılan birbirinden uzakta konumlandırılmış merdivenlerle ulaşılan tamamen ayrı kullanılan haremlik ve selamlık bölümlerinden oluşmalarıdır (Dikmen ve Toruk, 2014, s. 109-111).

Safranbolu'daki evler 18. ve 19. yüzyıllara ait olup evler 2 ya da 3 katlı olarak inşa edilmişlerdir. Sokak aralarındaki bahçe duvarları yaklaşık olarak 2-3 metre yüksekliğinde taş duvarlar ile örülerek dışa kapalı bir duruş sergilemektedirler. (Özodabaş, 2015, s.493-494). Safranbolu yerleşim dokusunu en temel unsurunu ahşap oluşturmaktadır. Evlerin ana taşıyıcı sistemi taş zemin üzerine ahşap çatkı arasının çoğunlukla kerpiç, az olarak da küçük taşlarla doldurulmasıyla sağlanmıştır (Kaya vd., 2001, s. 43; Çelikyay, 2011, s. 32). Safranbolu evlerinde zemin kat evin temelini oluşturmaktadır. Halk dilinde bu kata “hayat” denilmektedir. Bu katta üretim ile ilgili kazan ocağı, fırın, buğday ambarı, ahır bulunmakta ve sokak kapıları genellikle çift kapılıdır (Tunçözgür, 2002, s. 109). Safranbolu'da en çok karşılaşılan ev tipinde sofa evin ortasında bulunur. Sofaya “çardak” da denilmektedir. Sofalı evlerde simetrik bir plan izlenmiştir. Sofa, köşelerdeki odaların aralarına girerek eyvanları oluşturmaktadır. Sofa odalar arası bir dolaşım alanıdır (Kalyoncu, 2010, s. 71). Evin en önemli ögesi odalardır. Her oda oturulabilir, yatılabilir, yıkanılabilir, yemek yenilebilir hatta yemek pişirilebilir şekilde fonksiyonel yapılmıştır. Orta kat odaları daha çok günlük kullanım içindir. Üst kat odaları genellikle yatak odası olarak kullanılmaktadır. Ayrıca erkeğin misafirlerini kabul ettiği bir oda vardır. Bu oda ya evin selamlık bölümünde ya da merdivenden çabuk ulaşılabilen bir yerdedir. Odaların planı ise kare ya da kareye yakındır (Günay, 1981, s. 64).

Bartın (Amasra) evleri, günümüzde kültürel açıdan önemli mimari özellikleriyle dikkat çekmektedir (Cengiz vd., 2017, s. 47). Bartın evleri ahşap karkas olarak inşa edilmiştir. Su basman seviyesine kadar taştan olan yapıların yanı sıra; zemin katları tamamen taş olan yapılar görmek olasıdır. Ahşap dikme ve kirişlerin araları ahşap dolgu ile kapatılmış, üzeri bağdadi, rabbitz ya da ahşap kaplanmıştır (Çetinkale ve Açıkgöz, 2007, s. 83). Bartın evleri iki veya üç katlı olarak oluşturulmuştur (Yılmaz vd., 2011, s. 8). Ortada sofa ve bu sofa çevresinde yer alan odalar vardır. Yapı planlarında simetriye önem verildiği anlaşılmaktadır (Çetinkale ve Açıkgöz, 2007, s. 83).

4. BARTIN KENT PLANININ OLUŞUMU VE GELİŞİMİ

Üç taraftan sularla çevrilmiş durumda olan kent, kent kuruluşu için son derece uygun bir yerdedir. Kentin coğrafi şartları yakın çevresine ve ülkenin başka yerlerine bağlanabilme imkânı sağlamıştır (Tuncel, 1992, s. 87). Ancak neredeyse tüm Karadeniz Bölgesinde arkeolojik araştırmaların yapılmasında çok geç kalınmış olması, bu bölgenin geçmişi hakkındaki bilgileri sınırlı hale getirmiştir. Kentin coğrafi yerleşmesini saptamak için 18. yüzyılda Mortier tarafından hazırlanan ve Anadolu'nun yerleşimlerini gösteren Paphlagonia bölgesi haritası yardımcı olmaktadır (Foto. 2, Bağdatlı Çam, 2014, s. 30-39).

Fotoğraf 2. Paphlagonia Bölgesi Haritası (Mortier 1700)

Bartın ili ile coğrafi konum olarak eşleşebilecek bir yerleşim antik kaynaklarda bilinmemekle beraber (Bağdatlı Çam, 2014, s. 38), İyonyalı gemicilerin Karadeniz'de doğal barınak olarak gördükleri Bartın Boğazı'na olan ilgileri ve burada dağın yamacına yaptırdıkları tapınak ve iskele ile bir yerleşim yeri oluşmaya başladığı ve kentin ırmağın suladığı geniş vadiye doğru açılmasının ise Bizans, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde olduğu düşünülmektedir (Çilsüleymanoğlu, 1996, s. 42).

Bu çerçevede Kocaçay ve Bartın Çayı'nın birleştiği yer olan, günümüzdeki Gazhane ve Yalı mevki'ne konumlandırılmış bir yerleşim yeri olarak düşünülen antik Parthenios/Parthenia Kome kentinin, günümüz Bartın kentinin asıl yerleşim yeri olduğunu düşünmek mümkündür. Antik dönemde "Kome" ismi aslında köy anlamına

gelmektedir. Ayrıca Parthenios Nehri'nin denize açıldığı boğaz bölgesinde gemi trafiğini denetlemek ve savunma amaçlarıyla kurulmuş bir kale olduğu düşünülmektedir. Parthenios (Bartın Çayı), Bithynia Bölgesi ile Paphlagonia Bölgesi arasında sınır oluşturmasından dolayı antik yazarlar tarafından isminden bahsedilmiş olan bir nehirdir (Bağdatlı Çam, 2014, s. 30-38).

Bölgede Bartın kentinin çevresinde özellikle kıyı kesimlerinde MÖ. 8. yüzyıldan itibaren Tieion ve Sesamos/Amastris gibi Yunan kent devletleri tarafından koloniler kurulsa da (Bağdatlı Çam, 2014, s. 32), bölge kendisine merkezlik edebilecek bir şehirden uzun süre mahrum kalmıştır. Amasra hiçbir zaman küçük bir kasaba kimliğinden kurtulamamış, Ulus, kendisine bağlı onlarca köyden oluşan bir kaza adı halinde kalmış, Cumhuriyet dönemine kadar mahallelerden oluşan bir kasaba şekline dönüşmemiştir. Bartın'ın ise yine beylikler ve hatta Osmanlı döneminin önemli bir kısmında, ancak kendisine birçok köyün bağlı olduğu ve çevre köylerden halkın Cuma namazlarını kılmak ve cami yakınında bulunan pazardan alışveriş yapmak için geldikleri bir merkez ve kadılık olarak devam ettiği görülmektedir (Yakupoğlu, 2010, s. 8-13).

Ayrıca Osmanlı döneminde Bartın Irmağı kenarında kurulmuş, çevresi bataklık durumda bir kasaba olduğu, sokakların iki alçak tepe ve bu tepeler arasındaki düzlük boyunca uzandığı, altı yüz elli ev olduğu, bunlardan sekiz evin Hristiyan ailelere ait olduğu ve kilise bulunmadığı bilinmektedir (Ainsworth, 1838, s. 53).

Bu sebeplerden dolayıdır ki, kentin gelişmesinde iki faktörün önemli olduğunu söyleyebilir. Bunlardan biri; Bartın Çayı'nın varlığı, diğeri ise kentin çevre yerleşim yerlerinin pazarı konumunda olmasıdır. Uzun yıllar çevre merkezlerden Bartın'a getirilen malların burada satıldığı veya Bartın Çayı ile Karadeniz'den pazarlandığı bilinmektedir (Çilsüleymanoğlu, 1996, s. 42).

Kentteki plan oluşumu ve geleneksel doku üzerinde farklı dönemlerde yaşanan büyük yangınlar ve sellerin etkili olmuştur. 1727, 1874, 1898 yıllarında çıkan yangınlarda birçok dükkanla beraber Bartın'ın neredeyse tamamının yandığı, Çarşı içi ve Kırtepe Mahallesi'nin büyük ölçüde hasar gördüğü, sivil mimari örneklerinin çoğunun yok olduğu bilinmektedir (Aşçıoğlu, 1970, s.84; Tuncel, 1992, s. 88). Bu yangınlarda yapılma tarihi belli olmayan Bartınlı Elçi İbrahim Paşa'nın yaptırdığı Orta Cami (ahşap bir mescid) 1846 yılında yanmış, halk tarafından yeniden yapılmış, 1897 yılında tekrar yanmış ve üçüncü defa Binbaşı Necip Bey tarafından yine halkın

yardımıyla 1899 yılında inşa edilmeye başlanmış ve 1901 yılında ibadete açılmıştır. Aynı şekilde Hacı Mehmet tarafından yapılan ve yapılma tarihi belli olmayan Hacı Mehmet Cami 1898 tarihinde yanmış ve torunu Mustafa Faik tarafından kargir olarak yeniden yapılmıştır. Ayrıca İbrahim Paşa Hanı ve Kuleyanı Mahallesi'nde bulunan Saat Kulesinin de yandığı bilinmektedir (Cansever, 1965, s. 31-33; Aşçıoğlu, 2006, s. 18). Bunun sonucunda yöre halkı yanan evlerinin yerine dönemin özelliklerine göre yeni evler inşa etmiş ve böylece yapılarda uygulanan yeni akımlar takip edilebilmiştir (Çelikoğlu, 2016, s. 117). 1898 yılında bütün Bartın Çarşısını içine alan bir yangın şehrin ekonomik hayatını olumsuz yönde etkilediyse de (Samancıoğlu, 1941, s. 5), bu yangından sonra eski geleneksel sistem ile modern çarşı düzeninin bir arada kullanıldığı yeni bir kent planı uygulandığı ve bir ana cadde açılarak yeni adlar konduğu görülmektedir (Sakaoğlu, 2003, s. 5). Bu bağlamda Hükümet Caddesi ve çevresinin daha iyi korunduğu, uzunluğu yaklaşık 300 metre olan caddenin şehrin ana ulaşım arteri olarak, restorasyonu yapılmış tarihi binaları ile eski kent dokusunu yansıttığı görülmektedir (Yılmaz ve diğerleri, 2011, s. 5).

Kentin oluşumunu etkileyen bir başka etken ise yaşanan sel felaketleridir. Özellikle 1879 yılında yaşanan sel felâketinde ırmağa yakın konumda bulunan ahşap Kemer Köprü Mescidi yıkılmış ve çevre halkı tarafından başka bir araziye kargir olarak inşa edilmiştir. Ayrıca çevredeki evlerde sel felaketinde büyük hasar görmüştür (Cansever, 1965, s. 36; Tuncel, 1992, s. 88).

Yapımı 1898 yılında tamamlanan ve dört katlı heybetli bir konak olduğu bilinen Hükümet Binasının da Bartın-Amasra depremi olarak bilinen 1968 yılında yaşanan büyük depremde büyük hasar gördüğü ve daha sonra yıkılarak yerine yenisinin yapıldığı bilinmektedir (Aşçıoğlu, 1970, s. 73)

Bartın kentinin şekillenmesinde Bartın Limanı da etkili olmuştur. İstanbul ile kurulan ticari ilişki sayesinde yeniliklerden ve gelişmelerden haberdar olan halk, bu yenilikleri giyim kuşam, günlük yaşantı ve yangınlar yüzünden yeniledikleri veya yeni inşa ettikleri evlerinde uygulama alanı bulmuşlardır (Çelikoğlu, 2016, s. 117).

5. BARTIN KENT PLANI İÇİNDE GELENEKSEL EVLERİN DÜZENİ

Bartın, farklı sebeplerle geleneksel dokusunu korumayı başarmış sayılı kentlerimizden biridir. Elverişli konumundan dolayı M.Ö. 14. yüzyıldan bugüne kadar birçok uygarlığı barındırmış olan Bartın da Roma, Bizans, Cenevizliler ve Osmanlı

döneminden kalma kale, han, hamam, köprü, kilise ve cami gibi birçok tarihi eserle karşılaşmak mümkündür. Son yıllarda kentleşmenin artması ile beraber, Bartın kentinin, geleneksel ve tarihi görüntüsünü kaybetmek üzere olduğu görülmektedir. Geleneksel mimariye ait örnekler hızla azalarak, betonarme yapı tipi egemen olmaya başlamıştır (Yılmaz vd., 2011, s. 2-3) Tez konumuzu oluşturan Geleneksel Bartın evleri sivil mimari örnekler olarak kentsel düzen içerisinde yoğun olarak yer almaktadır. Çeşitli nedenlerle sayısı azalan bu yapılar şehrin içinde dağınık olarak bulunmaktadır.

Geleneksel evlerin çok olduğu mahallelerde yeni yapılaşmalar gerek tipoloji gerekse malzeme açısından geleneksel doku ile uyum sağlamamaktadır (Çelik ve Açıkgöz, 2008, s.60).

1700'lü, 1800'lü hatta 1900'lü yılların başında Bartın dağlarında ormanın, dolayısıyla kerestenin bol ve ucuz oluşu, aynı zamanda iklim nedeniyle nemin, rutubetin fazla oluşu, Bartın'da ahşap evlerin yapılışının temel nedenlerindedir. Beton inşaatından önceki kârgir binaların tamamının Rum ustalar tarafından yapıldığı bilinmektedir. Beton inşaatın ise 1925'li yıllardan sonra bölgede yaygınlaştığı düşünülmektedir. Ayrıca kârgir inşaatın uzun sürede yapılması, maliyet yüksekliği nedeniyle bazı binalar yarı kârgir olarak yapılmıştır. Bunlardan ikisinin döşemeleri ahşap olan ve yıkılan eski Hükümet binası ile Belediye Binası olduğu söylenebilmektedir (Özener, 1988, s. 4).

Bütün kültürlerde, evlerin aynı tekdüzelikte birbiri ardına sıralandığı görülmektedir. Oysa Türk ev ve sokak mimarisinde evler arasındaki ilişki "bitişik", "ayrık", "aynı hizada", "farklı hizada" gibi farklı çözümlerle zenginleştirilmiş, evin komşularla olan ilişkileri göz önünde bulundurulmuştur (Cansever, 2016, s. 152). Bartın sokaklarının ve evlerinin şekillenmesinde de arsa durumu ve komşuluk ilişkilerinin gözetildiği düşünülmektedir. Genellikle bahçe içerisinde ve çevresi açık olmakla beraber, bazı sokaklarda "bitişik" ya da "ikiz" ev örnekleri görülebilmektedir.

Tüm evlerde bahçe olmasına rağmen, Bartın sokakları oldukça sosyaldir. Bunu sokakta yer alan çeşmenin varlığına bağlamak yanlış olmayacaktır. Bununla birlikte, evlerin oturma odasının sokağa bakması, sokaktaki hareketin etmenlerinden biridir. Bartın tarihi sokakları genellikle dar olmakla birlikte, belirli bir uyum içinde olduğu gözlemlenmektedir. Bu orantılı bir düzen içerisinde farklı şekillerde olan dar sokakların mutlaka bir meydana açılmaktadır. Bütün sokak tiplerinde çitler, çıkmalar, merdivenler,

çeşmeler, döşeme gibi öğeler görülmektedir (Görmüş Çetinkale ve Açıksöz, 2007, s. 85)'e göre Bartın kenti sokaklarını eğimli sokaklar, düz sokaklar, merdivenli sokaklar, kırık sokaklar ve çıkmaz sokaklar olarak ayırmak mümkündür.

1935 tarihli Bartın kent silüetinde sivil mimarî örneklerinin yoğun olduğu ve evlerin bahçeli olması sebebiyle kapalı ve açık alanların neredeyse birbiri ile aynı olduğu görülmektedir. Ancak çeşitli nedenlerle sürekli değiştiği ve tarihi dokuya sahip alanların yok olduğu, 1970'li yıllara gelindiğinde tarihi alanların şehir dokusunun %80'inini oluştururken günümüzdeki kent silüeti incelendiğinde, çarpık ve hızlı kentleşme sonucu ortaya çıkmış tek tip yapılaşmanın göze çarpmakta olduğunu söylenebilmektedir (Foto. 3-4, Görmüş Çetinkale ve Açıksöz, 2007, s. 85; Çelikoğlu, 2016, s. 124).

Fotoğraf 3. 1910 yılında Bartın Kenti Genel Görüntüsü (Asma, 2008)

Fotoğraf 4. 1930-1935 Yılları Arasında Bartın Kenti Şehir Merkezi ve Çarşı (Asma, 2008)

6. GELENEKSEL BARTIN EVLERİNİN PLAN ÖZELLİKLERİ

Anadolu'daki yedi coğrafi bölgede, her biri diğerlerinden farklı yerleşme dokularına ve mimari özelliklere sahip çok sayıda tarihi yerleşme bulunmaktadır. Her bölgedeki doğal, iklimsel ve kültürel farklılıklar yöreye özgü geleneksel mimarileri yaratmıştır. Batı Karadeniz bölgesinde olduğu gibi, coğrafi ve iklimsel koşullar ile kültürel özellikleri benzerlik gösteren yerleşmelerde, geleneksel evlerin mimari stilleri ve yapı malzemeleri de benzerlik göstermektedir (Çelikyay, 2011, s. 32). Buna rağmen bölge özelliklerine göre farklılıklar gösteren Bartın geleneksel ahşap evlerinin şekillenmesinde Bartın Limanı'nın çok büyük payı olduğu düşünülmektedir. İstanbul ile kurulan ticari ilişki, yöre halkının gelişmeleri takip etmesini sağlamış ve Anadolu yerine İstanbul'un mimari özelliklerinin benimsenmesine sebep olmuştur.

Karadeniz ve Kuzey Anadolu evleri, ormanlık ve bolca yağış alan bir bölgede bulunmaktadır. Bu bölgede 18. yüzyıl sonuna kadar konutlarda dış sofalı plan tipi kullanılmıştır. İlerleyen zamanlarda ise, iç ve orta sofalı plan tipinin daha fazla kullanıldığı görülmektedir. Bu bakımdan klasik diye nitelendirebileceğimiz ve merkezi Marmara bölgesinde olan konut tipine yakındır. 17. yüzyıla kadar giden örnekleri bulunmaktadır (Akdemir ve Korkmaz, 2010, s. 129).

Meydana gelen yangınlar sonucu ve Tanzimat'la birlikte gündeme gelen batılı şehircilik anlayışından dolayı şehirde farklı plan ve tarzda ahşap evler görmek mümkündür.

Konutları plan tiplerine, yapı düzenine, cephe elemanlarına ya da bulunduğu alana göre bahçeli ve sokakla sınırlı olarak farklı sınıflamalar kapsamında incelemek mümkündür. Ahşap karkas olarak inşa edilmiş oldukları gözlemlenen yapıların, su basman seviyesine kadar ya da zemin kat seviyesinde taş duvarlı olarak inşa edildiği görülmektedir. Ahşap dikme ve kirişlerin araları dolgu malzemesi ile kapatılmış ve üzeri bağdadi ya da ahşap ile kaplanmıştır (Görmüş Çetinkale ve Açıksöz, 2007, s. 83).

Amasra halkının, yakın koruluklardan kestikleri kestane ve çam ağaçlarının 8-10 santimetre genişliğinde yatay kalaslar olarak köşelerde birbirine geçirilmesiyle oluşturulan bu evler bedavra tahtaları ile kaplanmış olarak kullanılmıştır. Çoğunlukla yatay bazen de düşey olarak birbirine geçmeli ya da bindirmeli olarak kaplanan ince kesitli tahtalara "bedavra" adı verilmektedir. Bedavra kaplamada 6-8, bazen 10 santimetre genişlikte, 6-7 milimetre kalınlıkta ve 50 santimetreye kadar boyunda ince

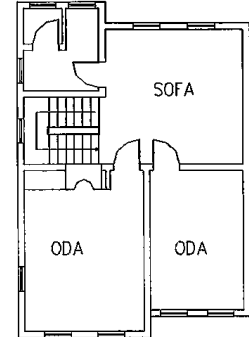
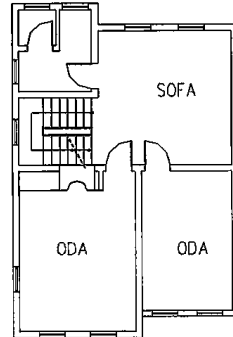
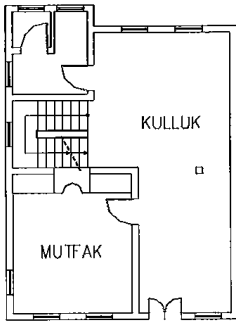
tahtalarla iskeletin yüzü kaplanmaktadır. Bedavraların bindirme olarak yapılma tekniğine yörede kuşkanadı ya da balıksırtı gibi terimler kullanılmaktadır (Kafescioğlu,1955, s. 98; Sakaoğlu, 1987, s. 88; Çelikoğlu, 2016, s. 103).

Dış yüzeylerin ahşapla kaplanmasının İstanbul'da erken dönemde Boğaziçi kıyılarında ve önemli yapılarda başladığı ve zamanla bütün kente yayıldığı söylenebilmektedir (Sezgin, 2006, s. 12).

Bölgedeki ahşap evler iki ya da üç katlı ve bahçelidir. Anadolu'da görülen örneklerine paralel olarak, zemin katların genellikle depo, ambar, yiyecek depolama ya da hayvan barındırma gibi işlevler için ayrıldığı görülmektedir. Üst katların plan şekillerinin genellikle zemin katlardan farklılık gösterdiği ve bol pencereli olarak, parsel üzerine güneşi her yönden alacak şekilde konumlandırıldığı görülmektedir. Bazı evler bahçe içerisinde, bazıları da yöredeki dışa dönük geleneksel yaşam kültürünün bir ifadesi olarak, bahçenin sokak tarafındaki köşesine ya da kenarına yerleştirilerek giriş cepheleri parsel sokak çizgisi üzerine oturtulmuştur (Çelikyay, 2011, s.32).

Görmüş Çetinkale ve Açıksöz'e göre tek, ikiz ve sıra evler olarak sınıflandırılan evlerde simetrik anlayış egemendir (2007, s. 83).

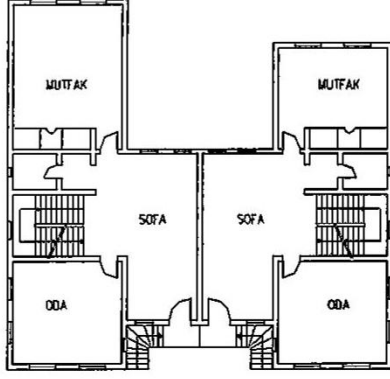
Tek konutlar: Bartın geleneksel evlerinde en çok görülen tiptir. Genellikle geniş arka ve ön bahçeleri olan ve tek aile için planlanmış olan tek konutlar, günümüzde bölünerek, her katı farklı kullanılmaktadır. Tek konutların oturma odaları ya da eyvanları sokağa bakmaktadır ve cephedeki mimari öğelerin işçiliği ve özeni dikkat çekicidir⁵ (Şengerze, 1998, s. 25).

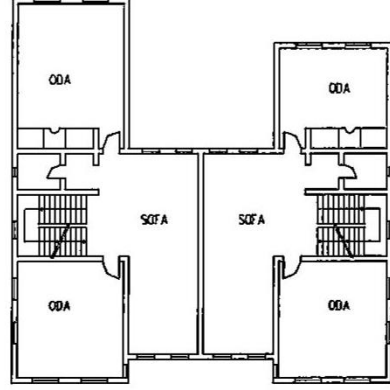
Şekil 5. Zemin Kat Planı Şekil 6. Birinci Kat Planı Şekil 7. İkinci Kat Planı

⁵ Tek konut, ikiz konut ve sıra konut plan Çizimleri Şengerze (1998) den alınmıştır.

İkiz konutlar: Bartın'da ikiz konut kullanımı Tanzimat Dönemi'nde yaygınlaşmıştır. Bu konutlar genellikle akrabalar tarafından kullanılmaktadır. Tek konutlardan farklı olarak ön bahçeleri arka bahçelerinden daha küçüktür. Çitlerle sokaktan ayrılmıştır.

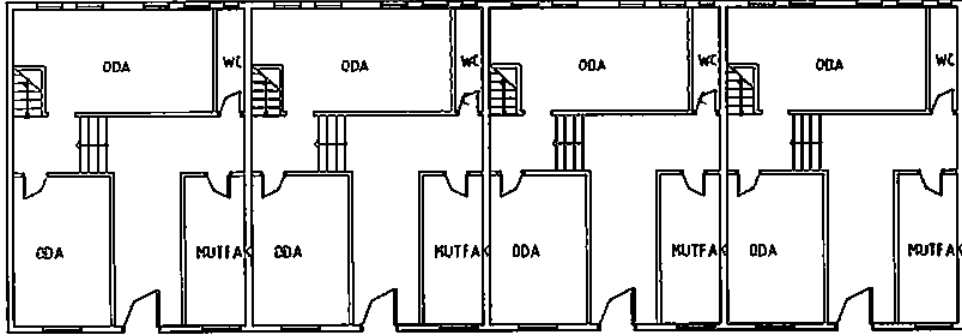

Şekil 8. Zemin Kat Planı

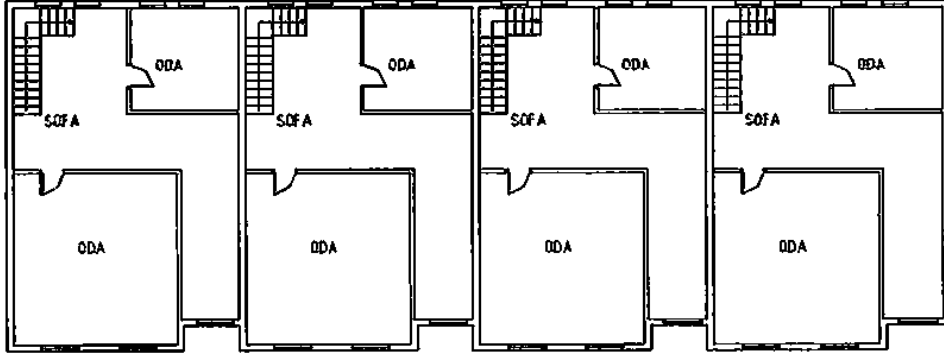

Şekil 9. Birinci Kat Planı

Sıra konutlar: Tanzimat Dönemi'nden sonra gelişen sıra konutlar 4-6 birimden oluşmaktadır. Ön bahçesi yoktur. Eğimli alanda yer almasından dolayı arka bahçenin eğimli olduğu görülmektedir. Oturma odaları sokağa bakmaktadır.

Şekil 10. Zemin Kat Planı

Şekil 11. Birinci Kat Planı

Fatih Sultan Mehmed'in Amasra'yı fethetmesiyle beraber Cenevizlilerden Osmanlıya geçen Amasra'ya gelen Türklerin kullandığı Türk evlerinin de kulluk denilen alt katın üzerine oturtulmuş olduğu gözlemlenmiştir. Kulluk katının hayvan barındırılabilen, samanlık olarak kullanılan bir bölüm olarak kullanıldığı ve buradan bir merdivenle asıl yaşam alanına çıkıldığı düşünülmektedir (Sakaoğlu,1987, s. 88).Evler genellikle iki katlıdır. Kulluk, üst katı taşıyan direklerle sınırlandırılmıştır. Köy evlerinde bu katın yüksekliği 2,5 metre olup şehirlerde 5 metreye kadar ulaşmaktadır. Çoğunlukla etrafı açık olarak yapılmıştır. Ya da gerekli olan yerlere genellikle 50 santimetre kalınlığında taş duvarlar örülmüştür. Taş duvar örgüsünün arasında ahşap bağlayıcı kuşaklar bulunmaktadır. Bu zemin katın varlığından dolayı bodrum yapmaya ihtiyaç duyulmamış, çok büyük binalarda bile inşaat için derin temel kazmak gerekmemiştir. Üst katlardaki yapıım tekniğinin ahşap karkas olduğu görülmektedir (Kafescioğlu,1955, s. 1-40; Çelikyay, 2011, s. 32).Üst kat ailenin durumuna göre birkaç “içer” (oda) ve “mutbak-içer” den oluşabilmektedir. Ailenin evli oğlu, eşi ve çocukları ile bir “içer” de kalabilmektedir (Sakaoğlu 1987, s. 88).

Evin dış cephesinden dışarıya doğru uzanan ve sokağa bakış olanağı sağlayan çıkma ve balkonlar bölgedeki evlerde ahşap kullanımının ve süslemenin görüldüğü bölümlerden biridir (Çelikyay, 2011, s. 33). Çıkma manzarayı ya da sokağı seyretmek, yer kazanmak, ışık ve serinlemek gibi nedenlerle Türk evinde yer bulmuştur. Çıkma, sofa ve hayatlarda, odalarda, bazen de merdivenlerde görülebilmektedir (Evren, 1959, s. 7).

Bölgede geleneksel Türk evinin tipik özelliklerinden biri de ön cephenin ortasında ya da cephe boyunca devam eden balkonlardır. Balkonların taşıyıcılarında

süslemeler görmek mümkündür. Ayrıca çatı ve saçak süslemeleri vardır. Korkuluklar da süslü demirden ya da ahşaptan yapıp çeşitli motiflerle süslenmiştir.

Bartın geleneksel evlerinin özelliklerinden bir diğeri geniş bahçelere sahip olmasıdır. Ön bahçe, yan bahçe ya da arka bahçe olarak kullanıldığı görülen bahçelerin sokaktan yöre ağı ile “daraba” olarak ifade edilen ve günümüzde kalmamış olan çit elemanı ile ayrıldığı ve genellikle bahçelerde kuyu yer aldığı, ayrıca her mahallede bir ya da iki tane evin bahçesinde dibek taşı bulunduğu bilinmektedir. Yürüme alanları kayrak taşlarıyla döşenmiştir. Bartın ili geleneksel yerleşim dokusunda bahçenin sokakla ilişkisi güçlü olmakla beraber, özgür ve sade bir yaşam tarzı sunmaktadır (Görmüş Çetinkale ve Açıksöz, 2007, s. 83).

7. TÜRK MİMARİSİNDE AHŞAP KULLANIMI

İnsanlığın var olmasından beri kullanılan bir yapı malzemesi olan ahşap, binlerce yıldır yapılarda taşıyıcı eleman, döşeme, çatı elemanı ve dış cephe kaplaması olarak kullanılmıştır (Aydın ve Alemdağ, 2014, s. 396).

Ayrıca insanoğlunun değişen zaman içinde güzeli arama isteği ve çabası, kullandığı eşyaları süsleme tutkusu ile birleşince, dolap kapaklarından tavanlara, sütun başlıklarından kapı ve pencerelere kadar her yüzeyi oyma ve kakma gibi süslemelerle doldurmalarına neden olmuştur (Ersoy, 1993, s. 2).

Orta Asya Türk evleri hakkındaki bilgilerimiz sınırlı olmakla birlikte, Orta Asya'daki en eski Türk devletini kuran Hunların, yazın yaylalarda çardırlar içerisinde, kışın ise kerpiç tuğladan yapılmış evlerde kaldıkları düşünülmektedir (Yünkül, 2005, s. 6). Ancak Pazırık kazılarında ele geçen masa at koşum takımları ve Altaylardaki kurganlarda bulunan ahşap eşyalar Türklerin de çok eski tarihlerden beri ahşapla ilgilendiklerini ortaya koymaktadır. Özellikle içi oyulmuş ağaç gövdesinden yapılmış bir lahit ile bazı at koşumları önemlidir (Yücel, 1989, s. 181; Ersoy, 1993, s. 2). Erken İslam Sanatında ise Abbasi ve Emevi dönemi ahşap işlerinde önceleri Helenistik ve Sasani geleneklerinin etkisi altında kaldığı daha sonraları yeni bir üsluba doğru yönelim gösterdiği görülmektedir (Kerametli, 1962, s. 5).

Türkler Orta Asya'dan öğrendikleri mimari bilgileri ile Anadolu'da gördükleri mimari gelenekleri kaynaştırarak kendine özgü bir yapıyı oluşturmayı başarmışlardır

(Sözen, 2012, s. 11). Anadolu'ya yerleşen Türklerin konut mimarisi ile ilgili yapılan araştırmalarda, konutlarda kullandıkları malzeme ile coğrafyanın özellikleri arasında sıkı bir ilişki olduğu ifade edilmektedir (Uçar, 2008, s. 149-150). Ahşap; üzerinde kolaylıkla işlem yapılabilen bir malzeme olmasından dolayı, ayrıntılarda yapıya zenginlik katmaktadır. Bu sebepten dolayı Anadolu'da çok kullanılmıştır (Aydın ve Perker, 2015, s. 38). Dolayısıyla Anadolu'ya yerleşen Türklerin evinde ana yapı malzemesi olarak ahşabın, yapı yöntemi olarak da ahşap çatkının seçildiği vurgulanmaktadır (Vural, 2010, s.53). Türkler, ahşabı evin üst kat duvarlarını oluşturmada, kapı, pencere, tavan, çatı gibi yerlerde kullanmışlardır (Aydın ve Alemdağ, 2014, s. 396). Bunun yanı sıra bölgedeki geleneksel mimari karakteristiğinin oluşmasında önemli bir yer tutan ahşabın, taş ve kerpiçle bir arada kullanımı, geleneksel mimaride yapıya ayrı bir zenginlik katarak gelinen düzeyi göstermektedir (Akdemir ve Korkmaz, 2010, s. 130). Özellikle Türk saraylarında ahşap kullanımının ileri boyutlarda olduğu görülmektedir. 448'de Atilla'yı ziyaret eden Bizans elçisi Priskos, sarayın ağaç sütunlara sahip olduğunu, odaların ve eşyalarında yine ağaçtan yapılmış olduğunu yazmaktadır (Ersoy, 1993, s. 2).

Ahşap sanatının taş ve tuğla gibi diğer mimari öğelerle sıkı bir bağ kurduğu ve bu sayede 11. yüzyıldan itibaren Anadolu Selçuklularında önem kazanmaya başladığı görülmektedir (Kerametli, 1962, s. 5). Selçukluların tarihi mücadelelerle geçtiğinden dolayı ele geçirdikleri yerleri yıkıp yenisini yapmak yerine var olanları kendi kültürlerine uygun olarak şekillendirerek kullanmayı tercih etmişlerdir (Çan, 2011, s. 7). Özellikle İslamiyet'in kabulünden sonra ahşap malzemeyi dini mimaride de kullanarak ahşap taşıyıcılığı ve tavanlı camiler yaptıkları (Sözen, 2012, s. 11) ve kökleri Karahanlı devrine kadar gitmekte olan ahşap taşıyıcılığı ve tavanlı cami geleneğinin Büyük Selçuklu ve Gazneli dönemlerinde yaşatıldığı ve Anadolu Selçuklu, Beylikler ve Osmanlı devirlerinde de devam etmiş olduğu görülmektedir (Uysal, 2014, s. 1107). İlk örneklerini 13. yüzyılda görmekte olduğumuz bu camilerin en güzel örnekleri Afyon Ulucami, Sivrihisar Ulucami, Ankara Arslanhane Cami ve Beyşehir Eşrefoğlu Cami'dir. Aynı zamanda ahşaptan minber, kürsü, rahle, Kur'an mahfazası, çekmece, sanduka ve sanat değeri yüksek başka eserler meydana getirmişlerdir (Yücel, 1989, s. 181-182).

Yine 13. yüzyılda belirli bir üslup özelliği kazanmış olan Selçuklu ahşap işçiliğinin, bazı yapılarda görülen ahşap sütun başlıkları ve tavanlar üzerindeki boya ile yapılmış bezemelerle bunu ispat ettiği görülmektedir. Genellikle dini yapılar için

hazırlanan süslemelerde geometrik ve bitkisel motifler dikkat çekmektedir (Yücel, 1989, s. 182; Ersoy, 1993, s. 5; Uysal, 2014, s. 1108).

Ahşap süsleme teknikleri olarak, oyma tekniği, şebekeli oyma (delik işi) tekniği, geçme tekniği ve kakma tekniğinin kullandığı görülmektedir (Kerametli, 1962:10). Uyguladıkları teknikler kadar, hangi tekniğe hangi ağacın kullanılması gerektiği konusunda da uzmanlaşmış olan Selçuklu ustalarının, genellikle ceviz, elma, armut, gül ve sedir ağaçlarını kullandıkları görülmektedir (Öney, 1970, s. 135; Ersoy, 1993, s. 6).

Selçukluların ardından beylikler döneminde de sınırlı imkanlarla yapılmış, daha küçük ölçüde fakat sağlam yapı denemeleriyle ahşap cami geleneğinin devam ettiği ve bu dönemde Ankara, Konya, Beyşehir, Kastamonu, Niğde ve Afyon çevreleri başta olmak üzere Anadolu'nun birçok yerinde ahşap taşıyıcılı ve tavanlı camiler yapıldığı bilinmektedir (Altun,1988, s. 29; Ersoy ,1993, s. 7; Uysal, 2014, s. 1107).

Osmanlı döneminde de beyliklerin etkisiyle Selçuklular döneminde olduğu gibi ahşap teknikleri kullanılmaya devam etmiştir. 15. yüzyıl erken Osmanlı dönemi ağaç işçiliğinin, Selçuklular dönemi ve klasik Osmanlı dönemi arasında bir geçiş dönemi oluşturduğu görülmektedir (Ersoy, 1993, s. 49-75). Osmanlı devletinin hakimiyet sürdüğü geniş alanda, pek çok bölgede ahşap taşıyıcılı ve tavanlı cami inşa edilerek ahşap cami geleneğinin devam ettirildiği bilinmektedir. 14. yüzyıldan 20. yüzyıl başlarına değin devam ettirildiği anlaşılan bu yapıların arasında dönem özelliklerini koruyabilenler bulunmakla birlikte çoğunun özgün haliyle kalmadığı bilinmektedir (Uysal, 2014, s. 1109).

Osmanlılar da ahşabı süslemede bolca kullanmış, geometrik ve bitkisel süslemenin yanında yazı kullanmayı da ihmal etmemiştir. Osmanlının ilk dönemlerinde de Selçuklu geleneklerinin devam ettirilerek kufi, nesih ve sülüs yazıların kullanıldığı görülmektedir. Süsleme tekniklerine yeni kompozisyonlar ekleyerek, Selçuklularda olduğu gibi oyma, şebekeli oyma ve künde kari tekniklerini kullandıkları görülmektedir. Süslemelerde rumi ve palmet kompozisyonlarının yanında bitki motiflerini de kullanmışlardır. Sonsuzluk ve tevhid fikri İslam sanatının temel karakteristiğini oluşturmaktadır (Doğanay, 1988, s. 79; Ersoy, 1993, s.70; Söğütlü ve diğerleri, 2014, s. 50).

Osmanlı ağaç işçiliğinin en önemli özelliği olarak oyma tekniğinin yanında geçme tekniğinin kullanılmış olması kabul edilmektedir. Bu dönemde kapı, pencere ve

dolap kapaklarının geçme; rahle, çekmece, Kur'an mahfazalarının kakma olarak yapıldığı görülmektedir. 17. yüzyılda ağaca uygulanan sedef, bağa ve fildişi gibi yeni maddeler ağaç işçiliğini renklendirmiştir (Yücel, 1968, s. 26).

Osmanlı dönemi Türk evinde de temel fiziksel gereksinimleri karşılamak için en önemli mücadele iklim koşullarına karşı verilmiş ve dönemin teknolojik olanakları, yöresel malzeme kaynakları kullanılarak ve gelenekler doğrultusunda çözümler getirilmiştir (Aldulrahimov ve Altun, 2011, s. 633). Bu çözümlerden biri olan ahşap, konutlarda kullanılan temel yapı malzemelerinden birisidir (Doğan, 1992, s.172).

8. GELENEKSEL TÜRK EVİNDE AHŞAP KULLANIMI

Osmanlı konut mimarisinin geçmişi hem kültürel hem de mimari teknikler açısından Orta Asya'daki Anadolu öncesi Türklere kadar gitmekte ancak asıl kimliğini Osmanlılar döneminde bulmaktadır (Çetin, 2008, s. 44).

Anadolu'nun doğal özelliklerinin ve iklim yapısının çeşitliliğinin, mekân düşüncesinin genel kuruluşundan, malzemesine kadar çok geniş ölçüde etkili olduğu bilinmektedir. Kullanılan yapı malzemesindeki farklılık, Kuzey Anadolu'nun zengin ormanlarından dolayı ahşap kullanımı olarak görülürken, Orta Anadolu'da taş ve kerpiç, Batı Anadolu'da daha çok taş, Güney Anadolu'da ise taş ve ahşap kullanımına dayanan yapılarıdır (Küçükerman, 1996, s. 38; Gögebakan, 2015, s. 48).

Ahşap, doğada kolaylıkla bulunabilmesi ve kolay işlenebilen bir malzeme olması, detay çözümlemede sağladığı zenginlik gibi faktörlerden dolayı, mimari yapı elemanlarında yüzyıllar boyu kullanılmıştır. Türk-İslam sanatının da vazgeçilmez malzemelerinden biri olan ahşabın mihrap, minber, rahle, kapı ve pencere gibi dini yapıların mimari elemanlarında da kullanıldığı görülmektedir (Söğütü vd., 2014, s. 49).

Yapı malzemeleri arasında ahşap, kullanımı sırasında olumsuz yaşam koşullarına karşı durabildiğinde her dönem tercih edilen bir malzeme olmuştur. Esnek ve sürdürülebilir bir yapı malzemesi olup yenilenebilir kaynaklardan elde edilen, çevre dostu ve geri dönüştürülebilir malzemeler arasında yer almaktadır. Geleneksel malzeme olarak ahşap ve taş, Türk evinde kullanılan en yaygın malzemelerdir. Ahşap bulmanın zor olduğu bölgeler dışında genellikle her bölgede, taş malzemedan yapılan giriş katı duvarlarının üzerinde ahşap iskelet sistemi ile yapılan ve günlük yaşamın devam ettirildiği birinci katın bulunduğu görülmektedir. Ahşabın üst kat duvarların

oluşumunda, dikme ve kiriş olarak kullanıldığı, araları doldurulan dikme ve kirişlerin üzerlerinin bağdadi, rabbitz ya da ahşap kaplama olarak yapıldığı görülmektedir. Ayrıca kapı, pencere, tavan, çatı gibi yerlerde de ahşap malzemeyi görmek mümkündür. Geleneksel Türk konutlarında kullanılan ahşap elemanlar hiç işlenmeden sadece kabuğu soyularak ya da sade bir şekilde işlenerek kullanılmıştır. Yapı cephelerinde kapı, pencere ve balkonlarda da ahşap malzemenin mutlaka kullanıldığı görülmektedir (Görmüş Çetinkale ve Açıksöz, 2007, s. 83; Karaman ve Zeren, 2010, s. 75-80; Aydın ve Alemdağ, 2014, s. 396).

Yapı içlerinde ise ahşap malzemenin kapı, merdiven, döşeme, dolap ve tavanlarda kullanıldığı görülmektedir (Yıldırım ve Hidayetoğlu, 2006, s. 333).

9. GELENEKSEL BARTIN EVİNDE AHŞAP KULLANIMI VE SÜSLEME

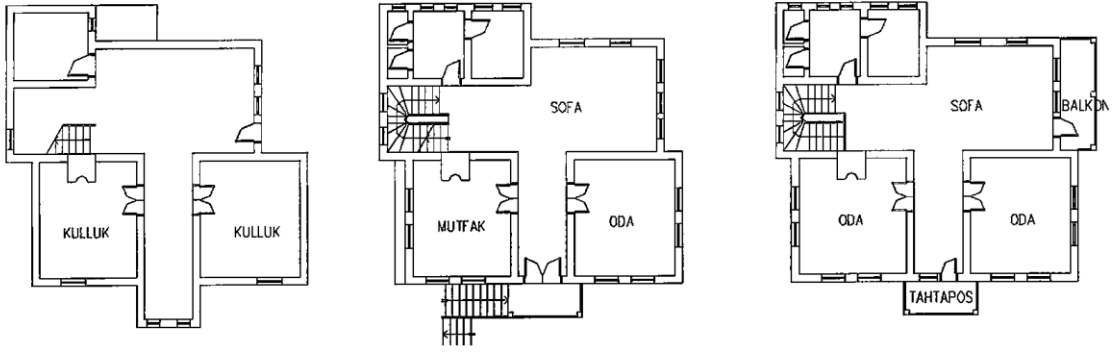
Yüzyıllardan beri kullanılan en eski yapı malzemesi olan ahşap, ülkemizde en geniş ormanlık alanların ve zengin ağaç varlığının olduğu Karadeniz Bölgesi'nin bir parçası olan Batı Karadeniz'de de ana yapı malzemesi olarak kullanılmıştır (Kafescioğlu, 1955, s. 40; Çelikyay, 2011, s. 32).

Geleneksel yapıyı oluşturan bileşenlere yapı elemanları denilmektedir. Yapı elemanları “taşıyıcı yapı elemanları” ve “taşıyıcı olmayan yapı elemanları” olarak iki bölüme ayrılabilir. Yapının ayakta durmasını sağlayan temel, duvar, ayak, sütun, dikme, atkı, kemer taşıyıcı yapı elemanlarıdır. Yapı yükünü taşıma görevi olmayan, kendi işlevi nedeniyle yapıda bulunan kapı, pencere, dolap, merdiven, döşeme ve tavan ise taşıyıcı olmayan yapı elemanlarıdır (Alioğlu, 1991, s. 5).

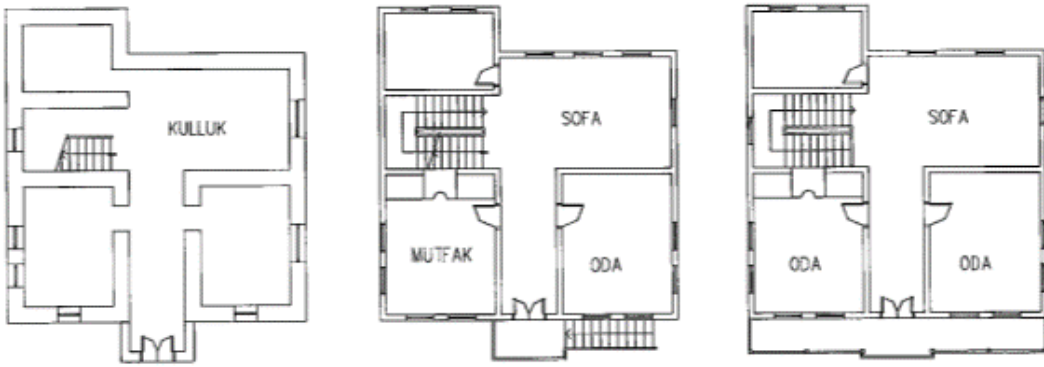
Bartın evlerinde ahşap kullanımı cephelerde ve yapı içlerinde görülmektedir. Cephelerde tahtaboş, balkon, çıkma, giriş kapısı ve pencerelerde, yapı içlerinde ise merdiven, dolap ve tavanlarda ahşap süsleme kullanıldığı görülmektedir.

9.1. Tahtaboş, Balkon ve Çıkma

Tahtaboşlar ve balkonlar Bartın geleneksel evlerinin karakteristik özellikleridir. Yapının ikinci katında giriş holü üzerinde görülen tahtaboş genellikle iki tane taşıyıcı ile yükselmekte alınlıklı üçgen çatı ile bitmektedir. Balkonlar küçük ya da yapı boyunca devam eden şekillerde görülmektedir.

Şekil 12. Tahtaboş Kullanımı (Şengerze, 1998)

Şekil 13. Balkon Kullanımı (Şengerze, 1998)

Çıkımların altlarında yer almakta olan eli böğründelerde oyma tekniğinde, bitkisel motiflerle yapılmış süslemeler bulunmaktadır. Ayrıca balkon taşıyıcılarında oyma tekniğinde süslemeler görülmekte ve bu süslemeler oluşturdukları kemeler ile balkon ön ve yanlarına özellik katmaktadır. Balkon korkuluklarının demir ferforje ya da ahşap olarak kullanıldığı, malzemesi ne olursa olsun mutlaka çeşitli motiflerle süslenmiş olduğu görülmektedir. Birçok yapıda çıkma ya da balkonun alınlık ve üçgen çatı ile bittiği yer ile alınlık içinde oyma tekniğinde yapılmış bitkisel ya da geometrik motifli kabartmalar olduğu görülebilmektedir. Neredeyse tüm Bartın evlerinde görülmekte olan ve tüm yapıyı dolaşan ahşap pervazlar ise cephelere hareket kazandırmaktadır.

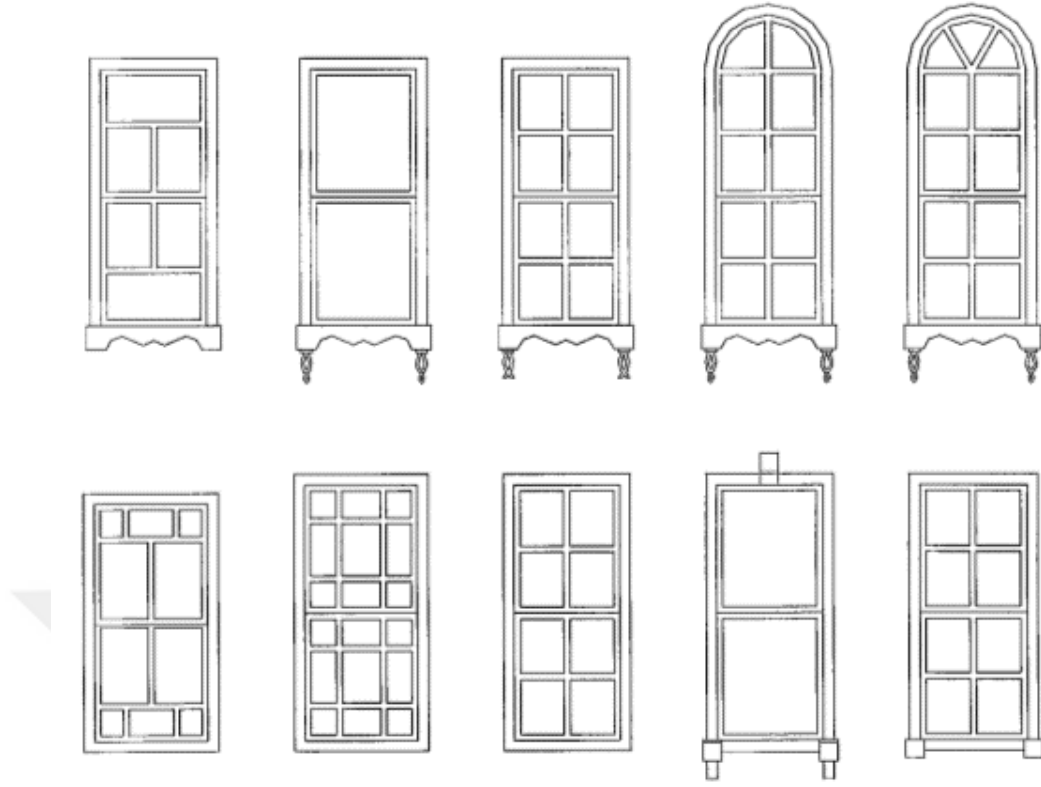
Tahtaboş ve balkonların tümü oyma tekniğinde süslemelerle donatılmış eli böğründe ve başlarında mutlaka oyma tekniğinde S ve C kıvrımlı süslemelerin görüldüğü taşıyıcılar ile desteklenmiştir. Bölgeye İstanbul ile yapılan liman ticareti aracılığıyla gelmiş olduğu düşünülen Art Nouveau üslubunu yansıtan bu süslemelerin cephelerde yoğun olarak kullanıldığı görülmektedir.

9.2. Kapılar

Ahşabın kullanıldığı diğer bir alan kapılardır. Türk mimarisinde ev kapılarının, zaman zaman çok ince işçilikli olanları bulunabilmekle birlikte, anıtsal yapıların kapılarına göre daha sade olduğu ve evler gibi kapılarında bölgeler göre değişiklikler gösterdiği görülmektedir. Daima büyük ve iki kanatlı olan bahçe kapıları, kendi başına birer ünite olan odaların kapıları tamamen ağaçtan yapılmaktadır (Eldem, 1987, s. 80; Çal, 2003, s. 71). Bartın'da kapıların tamamının ahşap ve genellikle çift kanatlı olduğu görülmekte olup kulp ve rozetleri demirdir. Kapı kanatlarının 0,67-0,75 metre genişliğinde ve 2,28-2,45 metre yüksekliğinde olduğu görülmektedir (Kemik, 1986, s. 228). Oda kapılarında süsleme görülmemekle birlikte, giriş kapılarına daha fazla özen gösterilmiştir. Bazı kapılarda özgün kapı tokmaklarıyla karşılaşılabilir.

9.3. Pencereleler

Evinlerin cephelerinde önemli yeri olan pencerelerde ahşap kullanıldığı görülmektedir. İhtiyaç ve odaların büyüklüğüne göre sayıları artmakla birlikte normal çapta bir ev için genişliğinin 1 metre, yüksekliğinin 2 metreyi geçmediği izlenmektedir. Önceleri camsız olarak kullanılan pencerelerin, camın yaygınlaşmasıyla beraber 19. yüzyıl başlarına kadar iki katlı olarak, alt katları açılır kapanır, üst katları hareketsiz durumda yapılmışlardır. Daha sonra Batı etkisiyle beraber düşey sürmeli pencereler görülmeye başlamıştır (Eldem, 1987, s. 87; Günay, 1998, s. 37). Düşey sürme (giyotin) sistemde açılan pencereler üst üste iki kare modülden oluşmaktadır (Çelikyay, 2011, s. 34). Bartın evlerinde odaların dış dünya ile ilişkisini sağlayan pencerelerin çok sayıda kullanıldığı, çoğunlukla dikdörtgen ve giyotin olarak yapıldığı görülmektedir. Bazı yapılarda değiştirilerek çift kanatlı, tek kanatlı pencereler haline getirildiği olmuştur. Merdiven holü ve cumbalarda dikdörtgen ve kemerli olarak tercih edilmiştir. Giriş kapıları doğrudan sokağa açılan evlerde kapı boşluğunun üst kısmında demir parmaklı, sabit, aydınlık penceresi bulunmaktadır (Kemik, 1985, s. 176). Pencere pervazlarının sadece alt kısımlarında süslemeye yer verilmiştir.

Şekil 14. Bartın Evlerinde Kullanılan Pencere Modelleri (Şengerze, 1998, s. 33)

9.4. Dolaplar

Odaya ait ve ortada bırakılmayacak eşyaların konulduğu, hücre, dolap ve yüklükler evin hem iç süsleme elemanı olarak hem de gece kullanılan şilte, yorgan ve yastıkların gündüz saklanması için kullanılmaktadır. Genellikle dolapların dış duvara bitişik ucunda “yunmalık” bulunmaktadır. 60-70-80 santimetre. derinlikte ve 90-100-110 santimetre. genişlikteki yunmalık bölümünün yanında çoğu zaman ocak yer almaktadır. Dolapların altında ortalama 60 santimetreye kadar yükselen hareketsiz bir kısım, üstte tavana kadar uzanan ve en süslü kısım olan dolap kapakları ve açık raflar bulunmaktadır (Eldem, 1987, s. 80; Bektaş, 2016, s. 137-138).

Bartın Evleri dolap kapaklarında önemli bir süsleme özelliği bulunmamakla birlikte, açık raflarda oyma tekniğinde süslemeler kullanıldığı gözlenmektedir. Odanın bir ya da iki tarafını kaplayan, çoğu zaman gömme olarak yapılmış dolaplar, kullanımına göre “yük dolabı”, “hamam dolabı”, gulluk ya da mutfakta ise “hergil dolapları” gibi isimler almaktadır. Dolapların arasında “oymaca” adı verilen ahşap küçük gözenekler, ocaksız odalarda ise yarım ay şeklinde nişlerin oluşturduğu “çiçeklik”

adı verilen bölümler vardır. “Hum içer” denilen ocaklı odaları bulunan evler günümüzde bulunmamaktadır (Cengiz, 2007, s. 138).

9.5. Tavanlar

Türk evlerinin en fazla özen gören sabit donatı elemanlarının tavanlar olduğu söylenebilir. Geleneksel ahşap işçiliğinin en somut örnekleri olan tavanlar, birbirinden çok farklı düzenlemeler ortaya çıkabilmektedir. Ahşap kirişleme üzerine tahta kaplama olarak yapılmakta olan tavanların üzerine, ince çubuklar, pasalar ve bordür tahtalarıyla desenler yapıldığı görülmektedir. Tavan yalnızca bir süsleme elemanı olarak kullanılmamış, farklı nedenlerle düzgün kare yapılamayan mekanları toparlamak için ortada düzgün bir kare oluşturmak amacıyla da kullanılmıştır (Eldem, 1987, s. 106; Yıldırım ve Hidayetoğlu, 2009, s. 332).

Yıldırım ve Hidayetoğlu'na göre ahşap tavan yapım yöntemleri ters tavan, düz tavan, tekne tavan ve kırlangıç örtü olarak dört ana gruba ayırmak mümkündür. Bartın yöresinde ters tavan, düz tavan, tekne tavan gibi tekniklerin kullanıldığı, süsleme tekniklerinden ise, basit oyma, applike, göbek süslemelerinde çitakari tekniklerinin kullanıldığı görülmektedir.

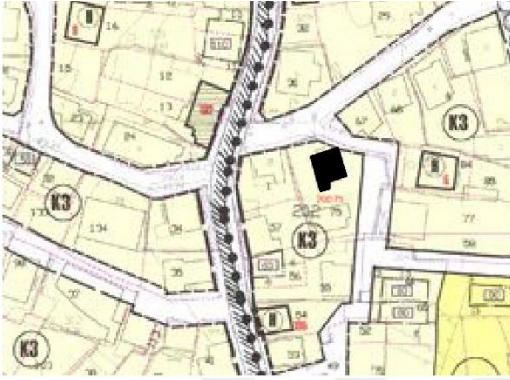
9.6. Merdivenler

Ahşap merdivenler sofanın önünde veya içinde yer almaktadır. 18. yüzyıla kadar yalnızca tek kollu olanları görülen merdivenlerin, iki tarafı düz veya çıkırlıklı parmaklıklı kolları mevcuttur (Eldem, 1987, s. 132). Bartın evlerinin tümünde merdivenin sofada yer aldığı ve konum olarak giriş kapısından gelen misafirin göremeyeceği bir konumda yerleştirildiği görülmektedir. Ayrıca tüm yapılarda çift kollu döner merdiven kullanıldığı ve merdiven sofasının mutlaka yüksek dikdörtgen ve yuvarlak kemerli pencere ile aydınlatıldığı görülmektedir.

10. KATALOG

10.1. YAŞAR ERGÜNBAŞ EVİ

KATALOG NUMARASI	: 1
FOTOĞRAF NUMARASI	: 5-33
ÇİZİM NUMARASI	: 1-5
ADRES	: Okulak Mahallesi Turna Sokak Numara 2- 2/A ⁶
ADA/PARSEL NUMARASI	: 202/75

Çizim 1. Okulak Mahallesi Turna Sokak 2 Numaralı Ev Vaziyet Planı

Fotoğraf 5. Okulak Mahallesi Turna Sokak 2 Numaralı Ev

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescillenmiştir. Günümüzde kullanılmadığı için bakımsız durumda olan yapının bugünkü sahibi, evi 1986 yılında satın almış olan Yaşar Ergünbaş'tır. Büyük bir bahçe içerisinde yer alan ve sokaktan bahçe ile ayrılan yapı, bodrum, zemin ve birinci kattan oluşmaktadır. Kömürlük olarak kullanılan bodruma batı cephesindeki küçük boyutlu bir kapı ile giriş sağlanmaktadır. Batı cephesinde bodrum kapısının yanındaki ikinci kapı, evin birinci katına giriş sağlayan aynı zamanda bahçeye çıkış yapılan bahçe kapısı niteliğindedir. Yapı geniş saçaklı kırma çatı ile örtülüdür.

CEPHELER: Yapının ana giriş kapısının yer aldığı kuzey cephesinde simetrik bir düzenleme görülmektedir (foto. 5). Yedi tane taş basamakla ulaşılan giriş sahanlığında kapının iki yanında dikdörtgen dar birer pencere bulunmaktadır. Zemin katta dikdörtgen biçimli ve giyotin olan toplam dört pencere yer almaktadır. Birinci kata gelindiğinde cephe boyunca çıkma şeklinde uzanan bir balkon ile karşılaşılmaktadır. Bu

⁶ Karabük Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kayıtlarında 143 envanter numarası ile kayıtlıdır.

katta giriş kapısının üzerine denk gelecek biçimde balkon kapısı ve zemin kattaki pencere yer, biçim ve yüksekliklerini tekrarlayan pencere düzenlemesi vardır.

Yapının doğu cephesinde (foto. 6), dört tane zemin katta dört tane birinci katta olmak üzere dikdörtgen ve giyotin sekiz pencere yer almaktadır.

Yapının batı cephesinde ise (foto. 7) solda bodruma giriş yapılan küçük ahşap kapı, sağda birinci kata girişi sağlayan ve iki basamakla çıkılan tek kanatlı ahşap bahçe kapısı bulunmaktadır. Bahçe kapısının bitişiğinde küçük bir aydınlık penceresi, biraz yukarısında solda iki tane dikdörtgen biçimli giyotin pencere görülmektedir. Birinci katta ise yine iki tane dikdörtgen giyotin pencere, bir tane bunlardan daha yüksek ve kemerli pencere ile küçük bir hela penceresi bulunmaktadır.

Fotoğraf 6. Doğu Cephesi

Fotoğraf 7. Batı Penceresi

Yapının güney cephesinde altta ve üstte üçerden altı tane dikdörtgen ve giyotin pencere vardır. Cephenin batı tarafında yer alan abdesthane ve banyonun bulunduğu bölümlerin zeminden çatıya kadar uzanan çıkma oluşturduğu görülmektedir. Çıkma üzerinde yer alan iki pencerenin kapatıldığı anlaşılmaktadır.

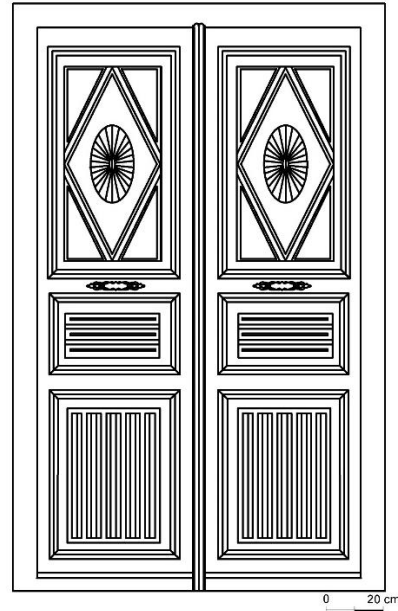
Fotoğraf 8. Güney Cephesi

Cephelerde ahşap süsleme ile karşılaşılan bölümler ana giriş kapısı, pencereler, balkon ve balkonun üçgen alınlığıdır.

Giriş Kapıları: Yapının üç giriş kapısı bulunmaktadır. Kuzey cephede yer alan beyaz boya ile boyanmış çift kanatlı ahşap kapı yapının ana giriş kapısıdır. Bu kapıdan zemin kata giriş yapılmaktadır (foto.9). Kapının üst göbek kısmının ortasında çıtalarla yapılmış bir baklava motifi ve onun da ortasında oval süsleme yer almaktadır (çiz. 2). Alt göbek kısmında dört profilli çitanın yan yana dizilmesiyle oluşturulmuş süsleme, göğüs kısmında aynı çıtaların yatay olarak kullanıldığı görülmektedir. Batı yönünde bulunan depo ve bahçe kapısı ahşaptan, tek kanatlı ve süslemesizdir.

Fotoğraf 9. Ana Giriş Kapısı

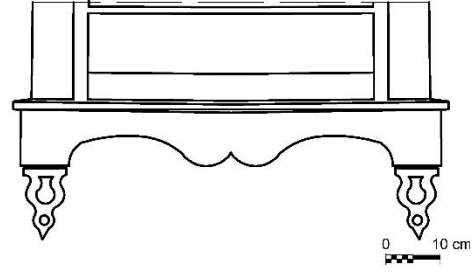

**Çizim 2. Ana Giriş Kapısı
(F.İribaş,2017)**

Pencereler: Yapıda bulunan tüm pencereler ahşaptan dikdörtgen biçimli giyotin pencerelerdir. Krem rengi boya ile boyanmış ve pervaz altları applike tekniğinde yapılmış süslemeler ile hareketlendirilmiştir. Boya ve süslemelerde bozulmalar oluşmuştur. Doğu ve batı cephelerdeki pencere süslemelerinin kuzey cephesine nazaran daha sade olduğu, güney cephe pencerelerinde süsleme kullanılmadığı görülmektedir (foto. 10-12, çiz. 3).

Fotoğraf 10. Kuzey Cephe Pencere Süslemesi

Çizim 3. Pencere Süslemesi
(F. İribaş, 2017)

Fotoğraf 11. Pencere Süslemesi

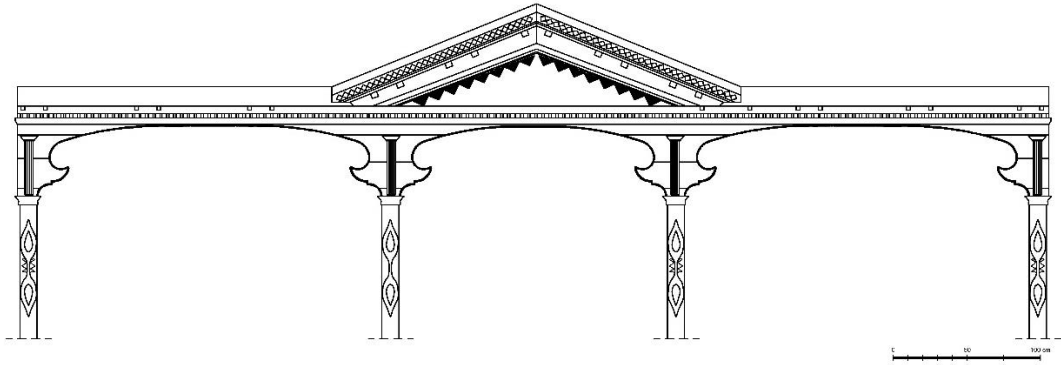

Fotoğraf 12. Batı Cephesi Penceresi

Balkon: Yapıda dört tane taşıyıcı ile taşınan, çıkma şeklinde bir balkon bulunmaktadır (foto. 13). Taşıyıcılar üzerinde oyma tekniği ile yapılan, birbirine ters olarak yerleştirilmiş iki damla motifi arasında zikzak motifli süslemeler yapılmıştır. Taşıyıcı başlıklarında yine aynı teknikle yapılmış bitkisel motifler yer almaktadır (foto. 14, çiz. 4).

Fotoğraf 13. Balkon

Çizim 4. Taşıyıcı ve Kemer Süslemesi (E. Özdemir, 2019)

Fotoğraf 14. Taşıyıcı

Fotoğraf 15. Eli Böğründe

Balkon altında, bitkisel kıvrımlara benzetilebilecek şekilde eğimli yapılan ve üst bölümüne farklı büyüklükteki topların bir araya getirilmesiyle oluşturulan bir sarkıt yerleştirilen, dört tane eli böğründe yer almaktadır (foto. 15). Eli böğründelerin aralarında ise çitalarla oluşturulmuş ortada yıldız, iki yanında baklava motifi yer almaktadır (foto. 16-17).

Fotoğraf 16. Balkon Altı

Fotoğraf 17. Balkon Altı Süslemeleri

Alınlık: Balkon ortasına denk gelecek biçimde yerleştirilen üçgen alınlığın iki kenarında art arda yerleştirilmiş yarım baklava motifli süslemeler yer almaktadır. Üçgen çatı saçağında küçük üçgen biçimli ahşap parçalarının yan yana getirilmesiyle oluşturulan zikzak motifli süslemeler görülmektedir (foto. 18).

Fotoğraf 18. Üçgen Çatı ve Alınlık

İÇ MEKÂN

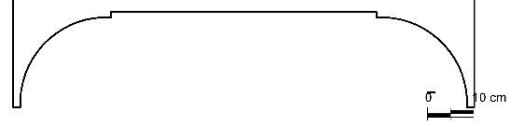
Bodrum Kat: Girişi batı cephesinden küçük kapı ile yapılmakta ve kömürlük olarak kullanılmaktadır.

Zemin Kat: İç sofalı olan zemin kata giriş kuzey cepheden ana giriş kapısından yapılmaktadır. İç sofanın ortasında yapının dış süslemeleri ile uyumlu olarak oyma tekniği ile yapılmış bir kemer bulunmaktadır (foto. 19, çiz. 5). Bu katta batı önünde

ocaklı mutfak odası (foto. 6), bir oturma odası, sofanın sonunda abdesthane yer almaktadır. Batı yönünde yer alan merdiven sahanlığı ahşap paravan ile kapatılmıştır.

Fotoğraf 19. Sofa Kemerinin

Çizim 5. Sofa Kemerinin Süslemesi
(F. İribaş, 2018)

Fotoğraf 20. Ocaklı Mutfak Odası

Birinci Kat: Yapının batı yönünde yer alan tek kanatlı kapıdan girildiğinde karşılaşılan merdivenler ile birinci kata çıkılmaktadır. Merdiven sahanlığı ahşap kapı ile kapatılmıştır. Solunda banyo, sağında sandık odasına çıkan dar basamaklar yer almaktadır (foto. 21-22). Bu katta köşe sofanın camekan ile bölünerek (mutfak olarak da kullanıldığı anlaşılan) oda yapıldığı görülmektedir (foto. 23). Kuzey yönünde yer alan iki odada balkon kapısı bulunmaktadır. Bu odalardan biri ocaklıdır.

Fotoğraf 21. Merdiven

Fotoğraf 22. Sandık Odası

Fotoğraf 23. Bölünmüş Sofa

Merdiven: Yarım döner çift kollu merdiven özgün durumdadır. Geçme basamaklarda bozulmalar bulunmaktadır. Yuvarlak küpeştenin merdiven başlangıcı da kırılmıştır. Belirli aralıklarla yerleştirilmiş ikişerli üç boğumdan oluşan parmaklıkların basamakla birleşim yerleri damla şeklinde sonlanmaktadır (foto. 24).

Fotoğraf 24. Merdiven

Kapılar: Oda kapıları beyaz boyalı olup çift ya da tek kanatlı olarak kullanılmıştır. Üst ve alt göbek ve göğüs kısımlarından oluşan kapılarda süsleme bulunmamaktadır (foto. 25-26).

Fotoğraf 25. Oda Kapısı

Fotoğraf 26. Oda Kapısı

Dolaplar: Mutfak olarak kullanılan zemin kat batı cephesinde yer alan odada, içi lavabo olarak kullanılan beyaz boyalı dolap ve yanında metal kapağı bulunan ocak yer almaktadır (foto. 20). Doğu yönünde bulunan oda içinde ise boyanmamış ahşap yüklük dolabı bulunmaktadır. Dolap ortasında yer alan çekmece çekeceği özgündür. Dökme demirden yapılmış olan çekecekte, anahtar kısmı kenarlarında oval şekilli inci dizisi kabartılar bulunmaktadır. Alt bölümünde ise ortada yer alan çiçek içinden çıkar gibi iki yana açılmış bitkisel süslemenin uçlarında yarım kalmış çiçek motifi, altta ucun da aynı bitkisel süslemenin bulunduğu halka bulunmaktadır (foto. 27-28).

Fotoğraf 27. Dolap Çekeceği

Birinci kat kuzey yönünde solda yer alan odada beyaz boyalı ahşap dolap ve kapaklı ocak yer almaktadır (foto. 29). Dolaplarda süsleme görülmemektedir.

Fotoğraf 28. Dolap

Fotoğraf 29. Ocaklı Dolap

Tavanlar: Yapının tavanları tekne tavadır. Tavanı oluşturan ahşap kalasların birleşme yerlerinin sarı bant ile kapatılmış aynı zamanda birinci katta kuzey yönünde bulunan iki odanın sağda olanının, tavan göbeğinde profilli çıtalarla yapılmış beş kollu yıldız, solda bulunan oda da ise yine profilli çıtalarla yapılmış sekizgen motifi kullanılarak süsleme yapılmıştır (foto. 30-32). Birinci kat sofa da bulunun baklava motifi sofanın bölünmesinden dolayı parçalıdır (foto. 33).

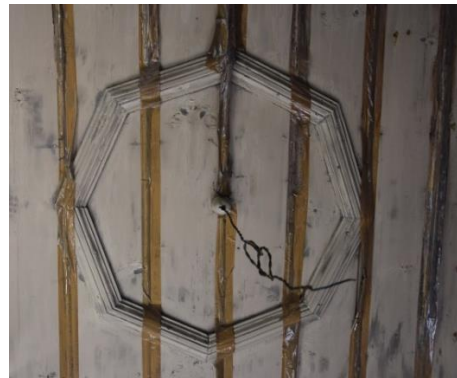
Fotoğraf 30. Oda Tavanı

Fotoğraf 31. Sofa Tavanı

Fotoğraf 32. Yıldız Motifi

Fotoğraf 33. Sekizgen Motifi

10.2. FARUK NARİN EVİ

KATALOG NO	: 2
FOTOĞRAF NUMARASI	: 34-60
ÇİZİM NUMARASI	: 6-12
ADRES	: Köyortası Mahallesi Mahmut Akcan Caddesi Numara 8 ⁷
ADA/PARSEL NUMARASI	: 258/2

**Çizim 6. Köyortası Mahallesi
Mahmut Akcan Caddesi 8 Numaralı
Ev Vaziyet Planı**

**Fotoğraf 34. Köyortası Mahallesi
Mahmut Akcan Caddesi 8 Numaralı
Ev**

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescillenmiştir. Halen kullanılmakta olan yapının sahibi Faruk Narin'dir⁸. Oldukça büyük ve gösterişli olan yapı sokaktan geniş bir bahçe ile ayrılmaktadır. Zemin üzeri iki katlıdır, zemini taş duvarlı, üst katları ahşap olan yapının iki girişi bulunmaktadır. Yapının geniş saçaklı kırma çatı ile örtülüdür.

CEPHELER: Bahçe kapısından girildikten sonra karşılaşılan yapının güney (ön) cephesi zemin katında, çift kanatlı ve ahşap ana giriş kapısı olduğu görülmektedir. Güney cephesi simetriktir. Zemin kat ortasında yer alan kapı çıkmadır. Çıkma alınlıklı üçgen çatı ile bitmektedir. Giriş kapısının iki yanında birer adet geniş demirli pencere yer almaktadır. Birinci ve iki katta çıkmanın yanlarında ikişer dikdörtgen pencere, çıkma üzerinde ise ikişer, kemerli pencere bulunmaktadır (foto. 34). Yapının doğu cephesinde zeminde iki geniş pencere, birinci katta iki dikdörtgen oda penceresi ve biri kemerli iki

⁷ Karabük Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kayıtlarında 130 envanter numarası ile kayıtlıdır.

⁸ Faruk Narin yapının eşi Zeynep Narin'in ailesinden (Bankoğlu Ailesi) kaldığını, 1927 yılında yapıldığını ve Restorasyon geçirmedğini ancak dış cephe boyası yapıldığını belirtmiştir.

küçük pencere, ikinci katta üç tane dikdörtgen oda penceresi ve bir uzun kemerli pencere yer almaktadır (foto. 35).

Fotoğraf 35. Doğu Cephesi

Fotoğraf 36. Batı Cephesi

Batı cephesinde zeminde iki adet geniş demirli pencere, üstte ise her katta dört adet dikdörtgen oda penceresi bulunmaktadır (foto. 36). Kuzey cephede zeminde yapıya sonradan eklenen modern yapı, ortada ahşap ve tek kanatlı kapı görülmektedir. Birinci katta üç oda penceresi ve bitişiğe yapılmış olan modern binanın terasına çıkışı sağlayan, pencerenin değiştirilmesiyle yapıldığı anlaşılan kapı yer almaktadır. İkinci katta küçük balkon, balkonun solunda iki küçük pencere, sağında iki oda penceresi yer almaktadır. Balkon üzeri düz çatı ile örtülüdür (foto. 37).

Fotoğraf 37. Kuzey Cephesi

Fotoğraf 38. Çatı Altı Payanda

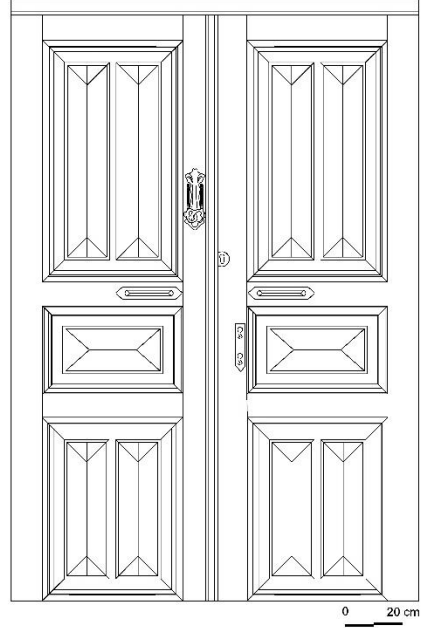
Yapının çatı altında tüm cepheleri dolaşan oyma tekniğinde yapılmış payandalar bulunmaktadır. İçi boş üçgen şeklinde ve bitkisele benzeyen kıvrımları bulunan payandaların yapı ile birleşen ucunda iç içe geçmiş dairelerden oluşan süsleme, diğer ucunda topaç şekline benzetilebilecek sarkıt bulunmaktadır (foto. 38).

Giriş Kapıları: Yeşil ve krem rengi olmak üzere iki renkli boyanmış olan giriş kapılarının güney cephede olanı çift kanatlıdır (foto. 39, çiz. 7). Kapı üstünde bitkisel motifli özgün kapı tokmağı bulunmaktadır (foto. 40, çiz. 8). Kuzey cephe kapısı tek

kanatlı olup üstünde C kıvrımlı ve volütlü kapı tokmağı bulunmaktadır (foto. 41-42, çiz. 9).

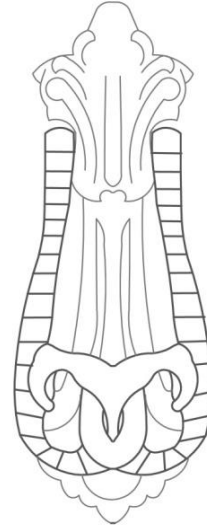
Fotoğraf 39. Güney Cephesi Giriş Kapısı

Çizim 7. Güney Cephesi Giriş Kapısı (F.İribaş,2016)

Fotoğraf 40. Kapı Tokmağı

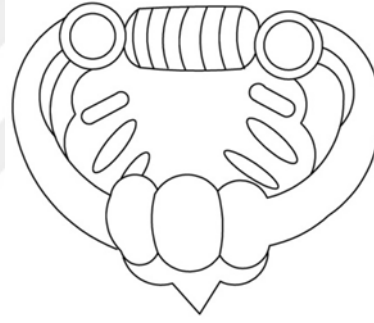
Çizim 8. Kapı Tokmağı (F.İribaş,2016)

Fotoğraf 41. Kuzey Cephe Kapısı

Fotoğraf 42. Kapı Tokmağı

**Çizim 9. Kapı Tokmağı
(F.İribaş,2016)**

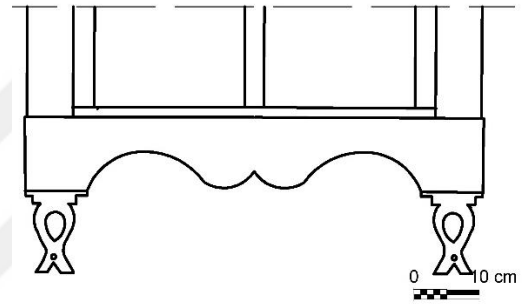
Pencereler: Zemin kat dışında birinci ve ikinci kat pencerelerinin tamamı dikdörtgen ve giyotin, çıkma üzerinde bulunan pencereler yuvarlak kemerlidir (foto. 43). Pencere altlarında aplike tekniğinde yapılmış, iki ucunda fiyonk şekline benzetilebilecek motif bulunan bitkisel süsleme bulunmaktadır. Zemin kat ve merdiven sahanlığı pencereleri dışındaki tüm pencereler süsleme özelliğine sahiptir. (foto. 44, çiz. 10), aralarında ise cephelere hareket kazandıran silmeler yer alır. Yalnızca zemin kat ve merdiven sahanlığı pencerelerinde süsleme bulunmamaktadır.

Fotoğraf 43. Yuvarlak Kemerli Pencere

Fotoğraf 44. Pencere Süslemesi

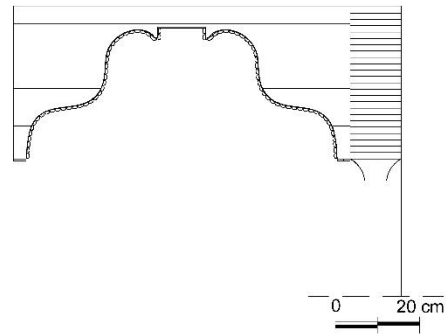

Çizim 10. Pencere Süslemesi (F.İribaş,2016)

Balkon: Kuzey cephede bahçeye bakan küçük bir balkon yer almaktadır. Balkon bir taraftan duvara bağlı, diğer taraftan bir taşıyıcı ile taşınmaktadır. Taşıyıcı başlığında bulunan oyma tekniği ile yapılmış bitkisel motiflerden oluşan kemer balkonun ön ve yanında görülmektedir (foto. 45, çiz.11).

Fotoğraf 45. Balkon Taşıyıcı Bağlığı ve Kemer

Çizim 11. Balkon Taşıyıcı Bağlığı ve Kemer (E.Özdemir,2019)

İÇ MEKÂN

Zemin kat: Yapının zemin katına iki giriş mevcuttur. Güney cepheden girildiğinde iç sofalı olduğu görülen yapıda hemen karşısında kuzey yönde yer alan kapı

bulunur (foto. 46). Doğu da mutfak ve merdiven holü, batıda ise bir oda yer almaktadır. Merdiven holü camlı ahşap kapı ile kapatılmıştır (foto. 47).

Fotoğraf 46. Zemin Kat Sofa

Fotoğraf 47. Merdiven Holü Kapısı

Birinci kat: Ahşap, yarım döner merdivenlerle ulaşılan birinci katta eyvanlı L sofa olduğu görölmektedir (foto. 48). Merdiven holü zemin katta olduğu gibi camlı kapı ile kapatılmıştır (foto. 49) Doğuda ocaklı bir oda ve batıda bir oda, merdiven holü yanında abdesthane yer almaktadır (foto. 50).

Fotoğraf 48. Birinci Kat Sofa

Fotoğraf 49. Merdiven Holü ve Kapısı

Fotoğraf 50. Ocaklı Oda

İkinci kat: İkinci katta planın eyvanlı köşe sofa olduğu görülür. Alt katlarda görülen merdiven kapısı bu katta bulunmamakta olup, merdivenlerin sağında yer alan abdesthane yanında, kuzey cephede yer alan balkona çıkışı sağlayan kapı yer almaktadır. Merdiven sonunda sandık odası bulunduğu görülmektedir (foto. 51). Güney yönünde biri ocaklı iki oda bulunmaktadır.

Fotoğraf 51. Merdiven ve Sandık Odası

Merdiven: Yarım döner çift kollu merdiven özgün durumdadır. Üstü düz küpeştenin merdiven başlangıcı da topuz bulunmaktadır. Belirli aralıklarla yerleştirilmiş

beş boğumdan oluşan parmaklıklar, basamaklarla birleşiminde üst üste iki damla şeklinde sonlanmaktadır (foto. 51).

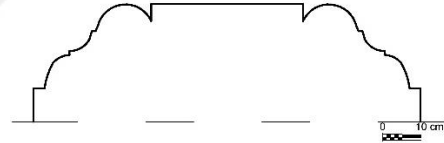
Dolaplar: Birinci kat L sofada yer alan dolabın orta kısmında oyma tekniği ile yapılmış kemerli çiçeklik içine ayna yerleştirilmiştir (foto. 52-53, çiz. 12), ikinci katta doğu yönünde yer alan odada krem rengi ile boyanmış yüklük ve ortada bulunan alçıdan kalıp tekniğinde yapılan ocak oyma tekniğinde süslenmiştir (foto. 54).

Fotoğraf 52. Dolap

Fotoğraf 53. Dolap Süslemesi

**Çizim 12. Dolap Süslemesi
(F.İribaş,2018)**

Fotoğraf 54. Ocaklı Dolap

Tavanlar: Yapıda sofalarda ters tavan kullanılmıştır, zemin kat sofasının yeşil ve krem rengi ile boyandığı diğer bütün tavanların krem rengi olduğu görülmektedir (foto. 55). Oda tavanları tekne tavan olup, ikinci kat doğu yönünde bulunan odada, tavanı oluşturan ahşap kalasların birleştiği yerler profilli çıtalarla kapatılmış ve

dikdörtgen kasetler oluşturulmuştur (foto. 56). Aynı oda tavanının kenarlarında, iki sıra küçük topların sıralanmasıyla oluşmuş süslemenin ardından, iç içe geçmiş yarım baklava motiflerinden oluşmuş kenar kuşakları bulunmaktadır (foto. 57). Aynı kat batı yönünde yer alan oda tavanında üç sıra halinde yapılmış kuşakla derinlik verilmiş tekne tavanın ortasında profilli çitalarla geometrik süsleme yapıldığı görülmektedir (foto. 58-59-60).

Fotoğraf 55. Sofa Tavanı

Fotoğraf 56. Sofa Tavanı

Fotoğraf 57. Tavan Süslemesi

Fotoğraf 58. Tavan Süslemesi

Fotoğraf 59. Oda Tavanı

Fotoğraf 60. Oda Tavanı Süslemesi

10.3. HASAN KAPTAN EVİ

KATALOG NUMARASI	: 3
FOTOĞRAF NUMARASI	: 61-80
ÇİZİM NUMARASI	: 13-17
ADRES	: Orduyeri Mahallesi Kaynarca Sokak Numara 18 ⁹
ADA/PARSEL NUMARASI	: 418/4-5

**Çizim 13. Orduyeri Mahallesi
Kaynarca Caddesi 18 Numaralı Ev
Vaziyet Planı**

**Fotoğraf 61. Orduyeri Mahallesi
Kaynarca Caddesi 18 Numaralı
Ev**

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescillenmiştir. İkiz ev olarak inşa edilmiş olan yapı, zemin üzeri iki katlıdır. Evlerin girişi güney (ön) cepheden yan yana olan iki ayrı kapıdan yapılmaktadır. Zemin katı taş duvar üzeri sıvalı olan yapının, üst iki katı ahşap çatki arası dolgu üzeri ahşap kaplama, iç duvarları bağdadi sıva üzeri boyadır. Yapı geniş bir bahçe içerisinde olup doğu yanına zemin kat ile bitişik modern bir bina inşa edilmiştir. Ev sahibi Hasan Karadeniz ve ailesi tarafından kullanılmaktadır. Restorasyon geçirmemiş¹⁰ olan yapının üzeri geniş saçaklı kırma çatı ile örtülüdür.

CEPHELER: Güney cephede zeminde bir girinti içinde yer almakta olan giriş kapısı, geniş pencere ve eklenti binaya ait pencere yer almaktadır (foto. 61). Birinci katta giriş kapısının üzerinde büyük bir pencere ve yanında dar, uzun, çift kanatlı iki pencere bulunmaktadır (foto. 62). İkinci katta cephe boyunca uzanan çıkma balkon görülmektedir. Doğu cephede zeminde yapıya sonradan eklenen modern yapı, üst

⁹Karabük Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kayıtlarında 170 envanter numarası ile kayıtlıdır.

¹⁰ 1928-1929 yıllarında yapılmış olan evin ilk sahibi olan ve şu an kullanan Hasan Karadeniz'in kızı Sema Hanım'dan edinilen sözlü bilgi.

katlarda ise farklı boyutlarda oda pencereleri ve merdiven holü penceresi bulunmaktadır (foto. 63). Kuzey cephede zeminde kömürlük eklentisi, üst katlarda değişikliğe uğradığı anlaşılan oda pencereleri, abdesthane ve banyo pencereleri bulunmaktadır. İkinci katta bir bölümün saç kaplandığı görülmektedir (foto. 64).

Fotoğraf 62. Giriş Kapısı Üzerinde Bulunan Geniş Pencere

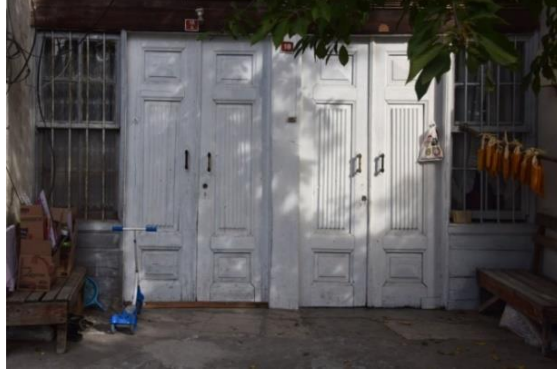

Fotoğraf 63. Doğu Cephesi

Fotoğraf 64. Kuzey Cephesi

Giriş Kapısı: Giriş kapısı çift kanatlı olarak yapılmıştır, alt ve üst göbek kısımlarının dar, göğüs kısmının daha geniş yapıldığı görülmektedir. Göbek kısımlarında yatay, göğüs kısmında düşey kullanılmış çıtalar ile düzenleme yapılmıştır. Beyaz renge boyanmıştır ve sağında küçük dikdörtgen pencere yer almaktadır (foto. 65).

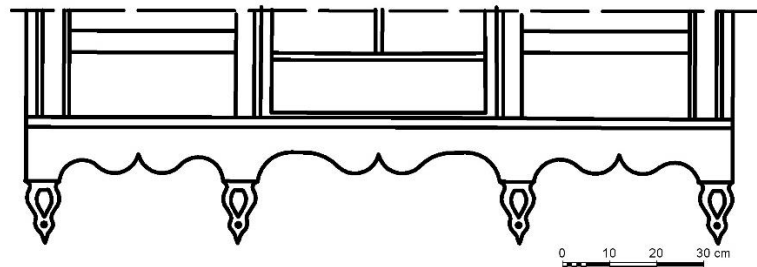

Fotoğraf 65. Giriş Kapısı

Pencereler: Yapının tamamında çeşitli boyut ve modellerde pencereler bulunması bazı pencerelerin değiştirilmiş olduğunu düşündürmektedir. Pencerelerin bazıları beyaz boya ile boyanmıştır ve bazıları giyotindir. Sadece güney cephede bulunan geniş pencereler altında, applike tekniğinde yapılmış süsleme bulunmaktadır (foto. 66, çiz. 14). Diğer pencerelerin bazılarında bulunan parçalardan daha önce aynı süslemelerden bulunduğu anlaşılmaktadır.

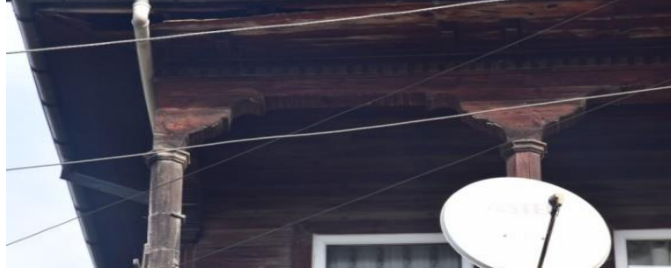
Fotoğraf 66. Pencere Süslemesi

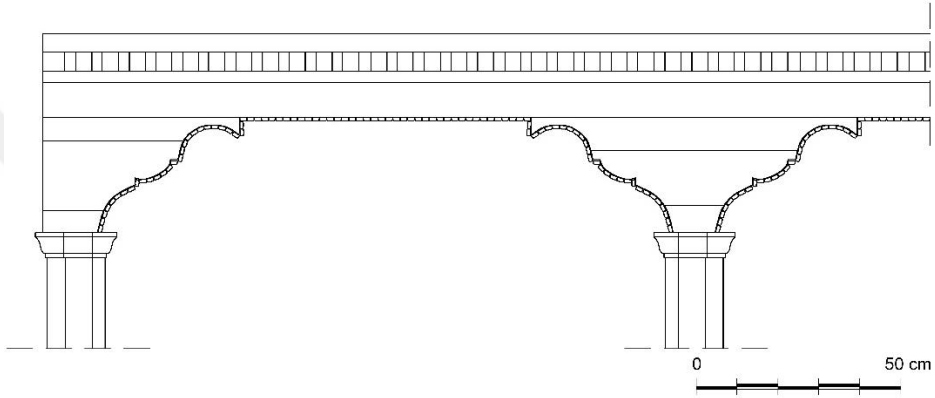
Çizim 14. Pencere Süslemesi (F.İribaş, 2017)

Balkon: Ön cephede ikinci katta cephe boyunca uzanan demir korkuluklu balkonun çeşitli yerlerinde süslemeler mevcuttur. Çatı altında balkon boyunca uzanan silmelerde geometrik süsleme bulunmaktadır. Balkonu taşıyan yedi adet ahşap taşıyıcının başlıklarında oyma tekniği ile yapılmış bitkisel motiflerden oluşmuş kemer

bulunmaktadır. Aynı süslemelerden balkon yanında taşıyıcının yapı ile birleşiminde oluşan kemerde de görmek mümkündür (foto. 67-68, çiz. 15-16).

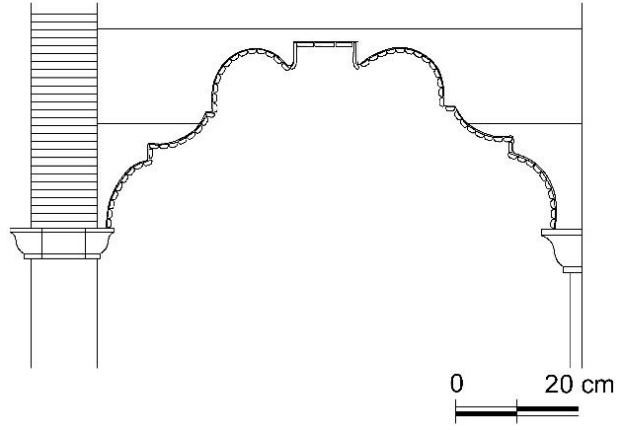
Fotoğraf 67. Balkon Taşıyıcı Süslemesi

Çizim 15. Balkon Taşıyıcı Süslemesi (E.Özdemir, 2019)

Fotoğraf 68. Balkon Yan Kemer

Çizim 16. Balkon Yan Kemer (E.Özdemir, 2019)

Balkon tavanında profilli çıtalarla yapılmış iki adet küçük sekizgen motifi bulunmaktadır (foto. 69). Balkon altında ise ortada altın sarısı renge boyanmış beş kollu yıldız motifi yer almaktadır (foto. 70).

Fotoğraf 69. Sekizgen Motifi

Fotoğraf 70. Yıldız Motifi

Yine balkon altında ortada giriş kapısının oluşturduğu girinti üzerinde, yıldız motifinin sağ ve solunda iki adet olmak üzere, L şeklinde yerleştirilmiş, oyma tekniğinde yapılmış bitkisel motiflere benzetilebilecek biçimde kıvrımları olan, iki eli bögüründe görülmektedir. Eli bögüründenin tavan ile birleşme yerinde farklı büyüklükte toplardan oluşan sarkıtlar bulunmaktadır. Aynı sarkıttan eli bögüründelerin ortasında görülen sekizgen içine de yerleştirilmiştir. Balkonun bina ile birleşme yerinde iç içe geçmiş üçgenlerden oluşan geometrik kuşak yer almaktadır. Kuşak altın sarısı renge boyanmıştır (foto. 71).

Fotoğraf 71. Eli Bögüründe

İÇ MEKÂN

Zemin Kat: Orta sofalı olan yapının zemin katında doğu yönünde mutfak, kuzey yönünde abdesthane ve banyo yer almaktadır. Üst katlara ulaşılan ahşap merdiven doğu yönünde yer almaktadır ve camlı ahşap kapı ile kapatılmıştır (foto. 72).

Fotoğraf 72. Birinci Kata Çıkan Merdiven

Birinci Kat: Birinci katta merdiven karşısında ikiz eve geçiş yapılımasını sağlayan ve kullanılmayan kapı bulunur. Bu katta ayrıca kuzey yönünde banyo ve bir oda, doğu yönünde bir oda yer almaktadır (foto. 73).

Fotoğraf 73. Birinci Kat Sofa

Fotoğraf 74. İkinci Kat Sofa

İkinci Kat: İkinci katta orta sofanın güney yönünde balkon kapısı, doğu yönünde bir yatak odası, kuzey yönünde bir oda ve abdesthane yer almaktadır (foto. 74). Merdiven sonunda yer alan sandık odası bulunmaktadır (foto. 75).

Fotoğraf 75. Sandık Odası

Merdiven: Yarım döner çift kollu merdiven özgün durumdadır. Geçme basamaklar ve parmaklıklar beyaz renge boyanmıştır. Yuvarlak küpeştenin merdiven başlangıcın da küçük topuz bulunmaktadır. Belirli aralıklarla yerleştirilmiş ikişerli üç boğumdan oluşan parmaklıklar, basamakla birleşiminde damla şeklinde sonlanmaktadır (foto. 76).

Fotoğraf 76. Merdiven

Dolaplar: İkinci kat doğu yönünde bulunan oda içerisinde tavana kadar uzanan beyaz boyalı, süsleme özelliği bulunmayan dolap bulunmaktadır (foto. 77).

Fotoğraf 77. Oda İçi Dolap

Tavanlar: Yapı da sofa tavanlarının ters tavan, oda tavanlarının düz tavan olarak kullanıldığı görülmektedir. Birinci kat doğu yönünde bulunan oda tavan göbeğinde profilli çıtalarla yapılmış sekizgen şeklinde süsleme (foto. 78), ikinci kat doğu yönünde yer alan odada tekne tavan görülür. Tekne tavanın göbekte profilli çıtalarla yapılmış altı kollu yıldız (foto. 79), kenarlarda ise balkon altında bulunan iç içe geçmiş üçgen şeklinde kuşak süslemelerinin aynısı yer almaktadır (foto. 80, çiz. 17).

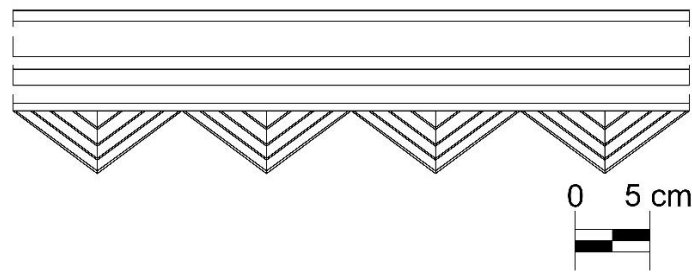
Fotoğraf 78. Sekizgen Motifi

Fotoğraf 79. Tavan Süslemesi

Fotoğraf 80. Tavan Kuşak Süslemesi

Çizim 17. Tavan Kuşak Süslemesi (E.Özdemir, 2019)

10.4. SAKAOĞLU EVİ

KATALOG NO	: 4
FOTOĞRAF NUMARASI	: 81-103
ÇİZİM NUMARASI	: 18-23
ADRES	: Kırtepe Mahallesi Asma Köprü Caddesi Numara 44 ¹¹
ADA/PARSEL NUMARASI	: 164/11

Çizim 18. Kırtepe Mahallesi Asma Köprü Caddesi 44 Numaralı Ev Vaziyet Planı

Fotoğraf 81. Kırtepe Mahallesi Asma Köprü Caddesi 44 Numaralı Ev

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescillenmiştir. Yapının günümüzdeki sahibi İnci Bankoğlu'dur¹². Büyükçe bir bahçe içinde olan ve sokaktan biraz yüksek duran bir bahçe ile ayrılan yapı, bodrum ve zemin üzeri bir katlıdır. Yapıya üç ayrı kapıdan girilebilmektedir. Bodrum kat taş duvarlı, üst katları ahşap karkas olarak inşa edilmiş ve bedavra ile kaplanmıştır. Geniş saçaklı kırma çatı ile örtülüdür, Restorasyon sonrası tamamen beyaza boyanmıştır.

CEPHELER: Doğu yönünde bulunan ön cephede iki giriş kapısı olduğu görülmektedir. Ortada yer alan bodrum kapısının iki yanında bulunan taş merdivenlerle zemin kat kapısına çıkılmaktadır. Merdivenlerin yanlarında küçük ve demirli birer bodrum penceresi, bir ve ikinci katlarda dörder tane dikdörtgen oda penceresi simetrik olarak yerleştirilmiştir. Zemin giriş kapısı üzerine denk gelecek şekilde iki taşıyıcı üzerinde yükselen tahtaboş birinci kat ortasında bulunmaktadır (foto. 81-82). Güney

¹¹ Karabük Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kayıtlarında 13 envanter numarası ile kayıtlıdır.

¹² 2018 yılında İnci Bankoğlu tarafından alınan ve Restorasyon geçirmiş olan binaya ait Fotoğraf ve bilgilerimiz restorasyon öncesi ve sonrasına aittir. Yapı günümüzde kültür merkezi olarak düzenlenmiştir.

cephede komşu yapı ile bitişik durumdadır. Kuzey cephede üç küçük bodrum penceresi, altı tane dikdörtgen oda penceresi ve diğerlerine göre daha dar, yuvarlak kemerli ve uzun olan merdiven holü penceresi yer almaktadır (foto. 83).

Fotoğraf 82. Doğu Cephesi

Fotoğraf 83. Kuzey Cephesi

Batı yönünde yer alan arka cephenin de simetrik olduğu gözlenmektedir, solda küçük bir bodrum penceresi üzerinde, zemin kat ortada arka giriş kapısı bulunmaktadır. Kapı ve yanlarında yer alan iki dar dikdörtgen pencere yuvarlak kemerlidir. Kapı üzerinde iki taşıyıcı ile yükselen çıkma balkon düz çatı ile bitmektedir. Bu katta ayrıca dört tane dikdörtgen oda penceresi yer almaktadır (foto. 84).

Fotoğraf 84. Batı Cephesi

Giriş Kapıları: Kapılar beyaz boya ile boyanmıştır, doğu cephe giriş kapısı ve batı cephe kapısı çift kanatlı olarak kullanılmıştır. Doğu cephe kapısı üzerlerinde yuvarlak kemerli aydınlık penceresi bulunmaktadır. Batı cephesindeki bahçe kapısı ise kemersizdir ve yanlarında yere kadar uzanan iki dikdörtgen pencere bulunmaktadır (foto.85-86). İki kapı da alt göbek, üst göbek ve göğüs kısımlarından oluşmaktadır.

Fotoğraf 85. Doğu Cephesi Kapısı

Fotoğraf 86. Batı Cephesi Kapısı

Pencereler: Pencereler tüm katlarda dikdörtgen olarak yapılmış ve beyaz boya ile boyanmıştır. Restorasyon öncesinde zemin katta, birinci kata göre daha geniş ve tek kanatlı olarak değiştirilmiş olan pencerelerin (foto. 87).

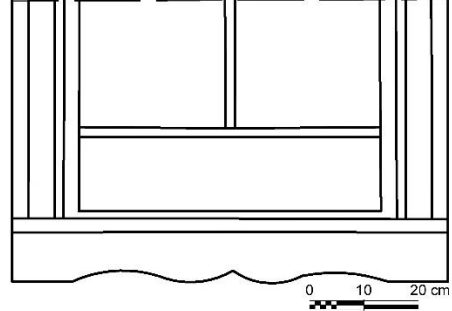

Fotoğraf 87. Değiştirilmiş Pencere

Restorasyon sonrasında birinci katta olduğu gibi giyotin pencere olarak kullanıldığı görülmüştür. Ana giriş kapısı, balkon kapıları ve yanlarında bulunan pencereler yuvarlak kemerli dikdörtgen, diğerleri düz dikdörtgendir. Tüm pencerelerin pervaz altlarında applike tekniğinde yapılmış süslemeler bulunmaktadır (foto. 88, çiz. 19).

Fotoğraf 88. Pencere Süslemesi

**Çizim 19. Pencere Süslemesi
(F.İribaş, 2017)**

Tahtaboş ve Balkon: Doğu cephede iki tane taşıyıcı ile taşınan tahtaboş, batı cephede iki eli böğründe ile desteklenen küçük balkon bulunmaktadır. Tahtaboş alınlıklı üçgen çatı ile balkon düz çatı ile kapatılmıştır (foto. 89-90). Tahtaboş taşıyıcıları üzerinde oyma tekniği ile yapılan, birbirine ters olarak yerleştirilmiş iki damla motifinin arasında zikzak motifli süslemeler bulunmaktadır.

Fotoğraf 89. Doğu Cephesi Balkon

Fotoğraf 90. Batı Cephesi Balkon

Taşıyıcı başlıklarında yine aynı teknikle yapılmış bitkisel motiflerden oluşmuş süslemenin hemen üzerinde, küçük karelerin yan yana geldiği geometrik motifli silme görülmektedir (foto. 91).

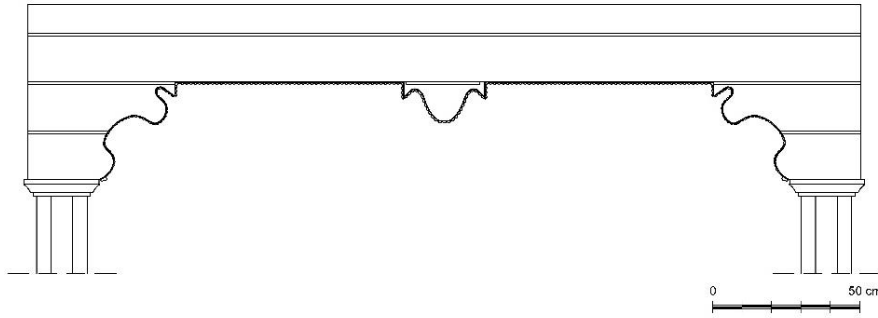

Fotoğraf 91. Balkon Taşıyıcı Süslemesi

Aynı balkonun altında bulunan iki taşıyıcı başlığında oyma tekniğinde yapılmış farklı bitkisel kompozisyon görülmektedir (foto. 92, çiz. 20). Balkon tavanında bulunan yıldız motifi dikkat çekmektedir (foto. 93).

Fotoğraf 92. Balkon Altı Taşıyıcı Süslemesi

Çizim 20. Taşıyıcı Süslemesi (E.Özdemir, 2019)

Fotoğraf 93. Yıldız Motifi

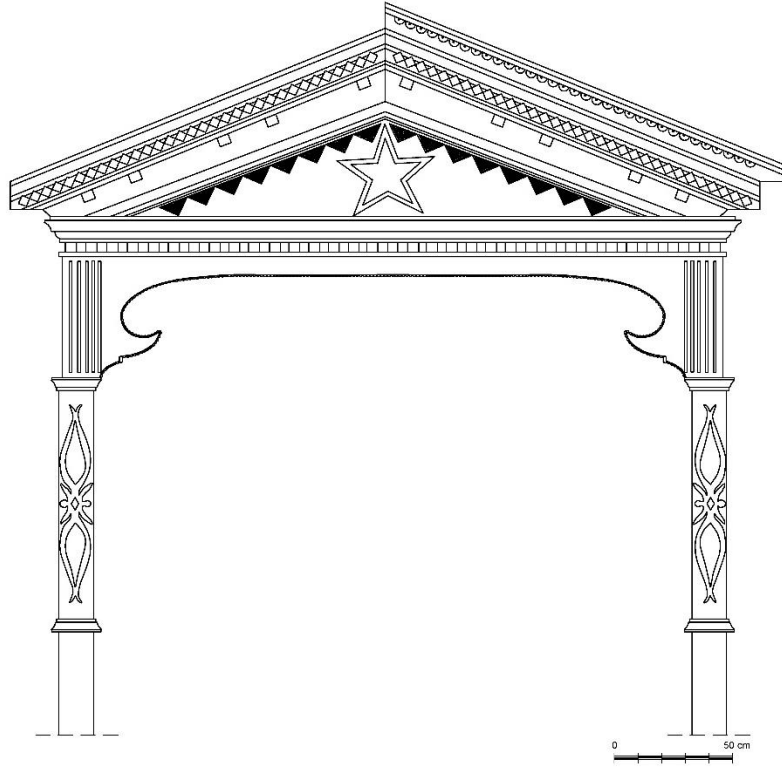
Alınlık: Doğu cephede tahtaboşta bulunan alınlık içinde, içi içe geçmiş üçgenlerin artarda yerleştirilmesiyle oluşmuş motifler oyma tekniğinde yapılmıştır. Alınlık ortasında aynı teknik ile yapılmış beş kollü yıldız yer almaktadır (Beş kollü yıldız motifinin restorasyon sonrası değiştiği gözlemlenmektedir) (foto. 94-95, çiz. 21-22). Üçgen çatı saçağında küçük yarım ay biçimli ahşap parçalarının yan yana getirilmesiyle oluşturulan süsleme, altında küçük üçgen biçimli ahşap parçaların oluşturduğu zikzak motifli süslemeler görülmektedir.

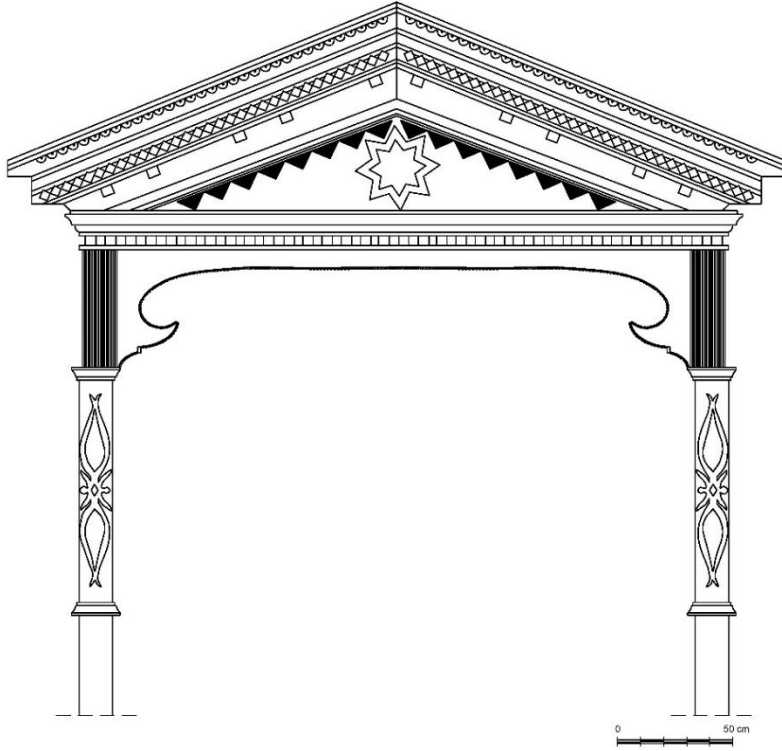
Fotoğraf 94. Tahtaboş Alınlık Restorasyon Öncesi

Fotoğraf 95. Tahtaboş Alınlık Restorasyon Sonrası

Çizim 21. Tahtaboş Aynık (Restorasyon Öncesi)
(E.Özdemir, 2019)

Çizim 22. Tahtaboş Aynık (Restorasyon Sonrası)
(E.Özdemir, 2019)

Batı yönünde yer alan balkon çıkma şeklinde olup iki taşıyıcı ile taşınmaktadır. Taşıyıcı başlıklarında oyma tekniğinde yapılmış bitkisel süslemelere benzetilebilecek kıvrımları bulunmaktadır (foto. 96).

Fotoğraf 96. Batı Cephesi Balkon Süslemesi

İÇ MEKÂN

Bodrum kat: Doğu cephede merdiven altından giriş kapısı bulunmaktadır. L sofalıdır, sofanın batı cephesine açılan küçük bir penceresi bulunmaktadır. Kuzey cephesinde iki, güney cephesinde bir oda yer alır.

Zemin kat: Doğu cepheden ana giriş kapısından girildiğinde geniş iç sofa ile karşılaşılmaktadır, restorasyon öncesinde giriş kapısının önünde bulunan camlı ahşap kapının kaldırıldığı görülmektedir (foto.97-98). Sofanın batı yönünde arka kapı ve üç tane dikdörtgen pencere bulunmaktadır (foto. 99). Güney yönünde sofadan geniş camekan kapı ile ayrılan bir oda ve yanında ocaklı oda bulunmaktadır.

Fotoğraf 97. Zemin Kat Giriş Kapısı

Fotoğraf 98. Zemin Kat Giriş Kapısı

Fotoğraf 99. Zemin Kat Sofa

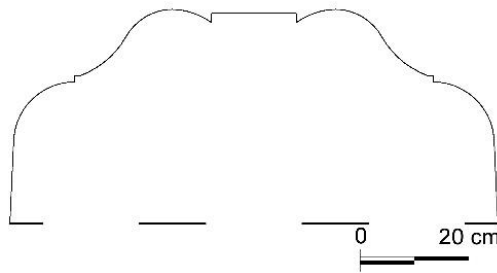
Oda içinde ocak bulunmaktadır. Alçıdan kalıp tekniğinde yapılan ocaklar oyma tekniğinde süslenmiştir (foto. 100). Oda kapısı önünde oyma tekniğinde yapılmış ahşap kemer görülmektedir (foto. 101, çiz. 23). Kuzey cephede mutfak, yanında merdiven holü ve abdesthane bulunmaktadır.

Fotoğraf 100. Ocak Süslemesi

Fotoğraf 101. Kapı Üstü Süsleme

Çizim 23. Kapı Üstü Süsleme (F.İribaş, 2018)

Birinci Kat: Kuzey yönünde yer alan merdivenlerle birinci kata çıkılmaktadır. Zemin kat planı ile aynıdır. İç sofanın doğu ve batı yönlerinde balkon kapıları bulunmaktadır. Bu katta üç tane yatak odası ve abdesthane, banyo yer almaktadır.

Fotoğraf 102. Merdiven

Fotoğraf 103. Oda Tavanı

Merdiven: Yarım döner çift kollu merdiven bulunmaktadır, yuvarlak küpeşenin merdiven başlangıcında küçük topuz görülmektedir. Belirli aralıklarla yerleştirilmiş ikişerli iki boğumdan oluşan parmaklıklar, basamakla birleşiminde damla şeklinde sonlanmaktadır (foto. 102).

Tavanlar: Tavanlar tüm yapıda ters tavan ve düz tavan olarak kullanılmıştır ve süsleme bulunmamaktadır (foto. 103).

10.5. KOLDURAKLAR EVİ

KATALOG NO	: 5
FOTOĞRAF NUMARASI	: 104-33
ÇİZİM NUMARASI	: 24-27
ADRES	: Okulak Mahallesi Uzunyol Sokak Numara 21 ¹³
ADA/PARSEL NUMARASI	: 191/67

Çizim 24. Okulak Mahallesi Uzunyol Sokak 21 Numaralı Ev Vaziyet Planı

Fotoğraf 104. Okulak Mahallesi Uzunyol Sokak 21 Numaralı Ev

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescillenmiş olan yapının günümüzdeki sahibi Fatma Buluşka ve Birsen Güngör'dür. Bartın evleri içinde dışı sıvalı az sayıda evden biridir. Yer yer sıvaların döküldüğü görülmektedir. Geniş bir bahçe içerisindedir, sokaktan bahçe ile ayrılmaktadır. Zemin (kulluk) üzeri iki katlı olarak inşa edilmiştir. Zemin kat harman tuğla, üst katlarda ise ahşap çatki arası harman tuğla üzeri sıva-boya kullanılmıştır. Çatısı kırma tipte ve alaturka kiremit ile örtülüdür. Yatayda ve dikeyde ahşap kuşaklar yer almaktadır. Yapı çok bakımsız durumda olup, her katın girişi ayrılmış, farklı evler olarak kullanılmaktadır. İki kulluk katı, biri birinci, biri ikinci katta dört giriş kapısı bulunmaktadır.

CEPHELER: Yapının güneyde yer alan ön cephesinde merdiven altında bulunan kapı ile kulluk katına ulaşılmaktadır (foto. 105). Bu cephede aynı zamanda dokuz adet taş basamakla ulaşılan (foto. 106) giriş holü ile birinci kat giriş kapısına ulaşılmaktadır¹⁴. Çift kanatlı ahşap giriş kapısının sağ ve solunda ikişer dikdörtgen oda penceresi bulunmaktadır.

¹³ Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kayıtlarında 37 envanter numarası ile kayıtlıdır.

¹⁴Yapının kulluk ve birinci katı günümüzde kullanılmamaktadır.

Fotoğraf 105. Kulluk Girişi

Fotoğraf 106. Birinci Kat Girişi

İkinci katta giriş holünden uzanan iki taşıyıcı üzerinde yükselen tahtaboş yer almaktadır. Tahtaboşun yanlarında ikişer dikdörtgen oda penceresi bulunmaktadır. Her iki katta da pencere aralarında yer alan silmelerin cepheyi hareketlendirdiği gözlenmektedir. Yapının doğu cephesinde ortada yer alan ve bu cephede kulluk girişini sağlayan kapının yanlarında ikişer dikdörtgen pencere bulunmaktadır. Birinci katta beş adet dikdörtgen oda penceresi, ikinci katta ise sol tarafta iki pencere sağ tarafta çıkma balkon bulunmaktadır. Her iki katta da pencereler arasında cepheyi hareketlendiren silmeler mevcuttur (foto. 108). Batı cephesinde değişiklikler mevcuttur, birinci katta bir pencere kapatılmış, ikinci kata girişi sağlamak için beton merdiven eklenmiştir. Bu cephede oda pencerelerinden farklı olarak kemerli merdiven holü penceresi görülmektedir (foto. 107).

Fotoğraf 107. Batı Cephesi

Kuzey cephede birinci katta payandalı çıkma görülmektedir, sıvaları dökülmüş olan bu cephede abdesthane ve banyo pencereleri yer almaktadır (foto. 109).

Fotoğraf 108. Doğu Cephesi

Fotoğraf 109. Kuzey Cephesi

Giriş Kapıları: Dört giriş kapısı bulunan yapının, güney cephesinden kulluk ve birinci katna, doğu cephesinden kulluk katna ve batı cephesinden ikinci katna ulaşılmaktadır. Güney ve doğu yönünde bulunan kapıların çift kanatlı, üzerinde aydınlık penceresi bulunan özgün kapılar olduğu görülmektedir. Batı yönünde yer alan kapı tek kanatlı özgün olmayan sonradan eklenmiştir. (foto. 110-111). Doğu cephe kulluk kapısında düşey bir çubuk şeklinde olan düz kapı tokmağı bulunmaktadır (foto. 112, çiz. 25).

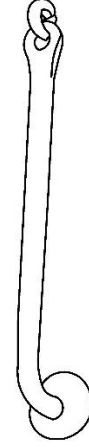
Fotoğraf 110. Birinci Kat Kapısı

Fotoğraf 111. Kulluk Kapısı

Fotoğraf 112. Kapı Tokmağı

**Çizim 25. Kapı Tokmağı
(F.İribaş,2016)**

Pencereler: Yapının tamamında dikdörtgen olarak kullanılmış olan pencerelerin giyotin, çift kanatlı açılır, düz ya da yuvarlak kemerli pencere olarak kullanıldığı görülmektedir. Tüm cephelerde bazı pencerelerin kapatıldığı bazılarının ise değiştirildiği anlaşılmaktadır. Pencerelerde süsleme bulunmamaktadır.

Tahtaboş ve Balkon: Yapının güney cephesinde tahtaboş ve doğu cephesinde balkon bulunmaktadır. Güneyde dört tane taşıyıcı ile taşınmakta olan tahtaboş üçgen alınlıklı çatı ile örtülüdür. Yuvarlak kemerlerle birbirine bağlanmış olan taşıyıcılardan biri günümüzde bulunmamaktadır (foto. 113). Tahtaboş görüntüsünden cumba olduğu ve zaman içinde değişime uğradığı anlaşılmaktadır. Altında yer alan ön ve yan kemerlerde oyma tekniği ile yapılmış bitkisel motiflere benzetilebilecek kıvrımlara sahip süslemeler dikkat çekmektedir (foto. 114-115, çiz. 26-27).

Fotoğraf 113. Tahtaboş

Fotoğraf 114. Tahtaboş Taşıyıcı Süslemesi

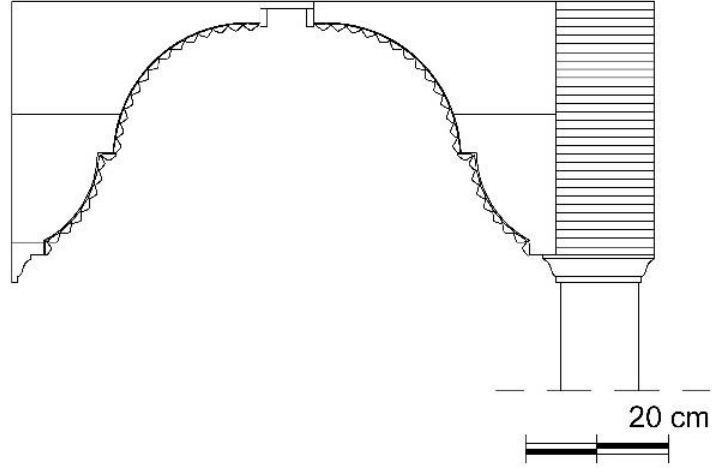
Çizim 26. Tahtaboş Taşıyıcı Süslemesi

Fotoğraf 115. Tahtaboş Kemer

Fotoğraf 116. Doğu Cephe Balkon

Çizim 27. Tahtaboş Kemerı Süslemesi (E.Özdemir, 2019)

Doğu cephede bulunan uzun çıkma balkonun sağ kısmı alınlıklı üçgen çatı ile kapatılmıştır. İki adet taşıyıcı ile taşınmakta olan balkonun, taşıyıcı başlıklarında oyma tekniği ile yapılmış bitkisel süslemelere benzetilebilecek kıvrımlar kemer oluşturmaktadır (foto. 116-117).

Fotoğraf 117. Balkon Yan Kemerı

Fotoğraf 118. Eli Böğründe

Balkon altında oyma tekniği ile yapılmış bitkisel kıvrımlara sahip üç tane eli böğründe ve balkon ile birleşiminde farklı büyüklükte üç tane topun bir araya gelmesinden oluşmuş sarkıt bulunmaktadır (foto. 118).

Alınlık: Alınlığın üçgen çatı kenarlarında bulunan oyma tekniği ile yapılmış art arda yerleştirilmiş damla motifi süslemelerinin yarısının günümüze ulaşmadığı görülmektedir (foto. 119).

Fotoğraf 119. Alınlık Süslemesi

İÇ MEKÂN

Zemin Kat: Yapının zemin katına güney cephe merdiven altından ve doğu cepheden aydınlık pencere, çift kanatlı, ahşap kapı ile girilmektedir. Bu katta güneyde iki oda, kuzeyde merdiven, merdiven yanında depo ve hayat bulunmaktadır (foto. 120). Bir odada ocak ve dolap bulunmaktadır. Zemin kaplaması depo ve hayat kısımlarında taş, odalarda beton, tavan ahşap kirişleme, duvarlar harman tuğla üzeri sıvadır. Üst kata ulaşım için çift kollu, yarım döner ahşap merdiven ile yapılmaktadır.

Fotoğraf 120. Zemin Kat

Birinci Kat: Birinci kata güney cepheden harman tuğla ile taşıtılan beton merdiven ile çıkılan çift kanatlı kapıdan girilmektedir. İçeriden zemin kattan bu kata çıkan merdivenler ahşap bir paravanla kapatılmış ve giriş ön cepheden verilmiştir. (foto. 121). Giriş kısmında sofanın iç kapı ile bölüdüğü görülür, buradan odalara ulaşılmaktadır (foto. 122). Kuzey cephe tarafında bulunan merdiven yanında depo, banyo, abdesthane bulunmaktadır. Abdesthane ve deponun bulunduğu kısım cumba şeklinde çıkmaz. Bu katta odalardan batı yönünde dolap ve doğu yönü odada ocaklı dolap bulunmaktadır (foto. 123).

Fotoğraf 121. Kapatılmış Merdiven

Fotoğraf 122. Birinci Kat Sofa

Fotoğraf 123. Oda İçinde Ocaklı Dolap

İkinci Kat: Bu kata ulaşım batı cephede sonradan eklendiği anlaşılan beton merdivenle yapılmaktadır. İçeriden birinci kattan gelen merdiven ahşap paravan ile kapatılmıştır. Bu kat planı birinci kat planı ile aynıdır. Doğu cephede yer alan odadan balkona çıkış yapılmaktadır. Odalarda dolaplar ve ocak, özgün tavan, sofada ise orijinal tekne tavan yer almaktadır.

Merdiven: Her katın ayrı kullanılmasından dolayı katlarda kapatılarak bölünmüş durumda bulunan çift kollu yarım döner merdiven yuvarlak küpeşteye sahiptir. Belirli aralıklarla yerleştirilmiş üçerli üç boğumdan oluşan parmaklıklar, basamakla birleşiminde damla şeklinde bitmektedir (foto. 124-125).

Fotoğraf 124. Merdiven

Fotoğraf 125. Merdiven

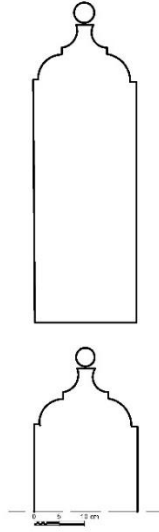
Dolaplar: Birinci ve ikinci kat oda içlerinde dolaplar bulunmaktadır. Yüklük olarak yapılmış olan dolaplar şekil olarak ayındır ve süsleme özelliği sadece oymaca kısımlarında görülmektedir. Dolaplardan ocaklı olan yeşil diğerleri beyaz renk boya ile boyanmıştır (foto. 126-127, çiz. 29).

Fotoğraf 126. Dolap ve Oymaca

Fotoğraf 127. Dolap ve Oymaca

Çizim 28. Oymaca Süslemesi (F.İribaş, 2018)

Tavanlar: Birinci katın sofa tavanı kontraplak kaplamadır. İkinci kat iç sofada kenarları kontraplak ile kapatılmış oval, tekne tavan bulunmaktadır. Tavanda oyma tekniğinde yapılmış bir sıra küçük dikdörtgen parçaların bir araya gelmesiyle oluşmuş dama şeklinde süsleme, bir sıra kıvrımlı ahşap parçalardan oluşan küçük payandalar, bir sıra yine dama şeklinde süsleme ve göbekte çiçeğe benzetelebilecek oval süsleme bulunmaktadır (foto. 128-129-130-131).

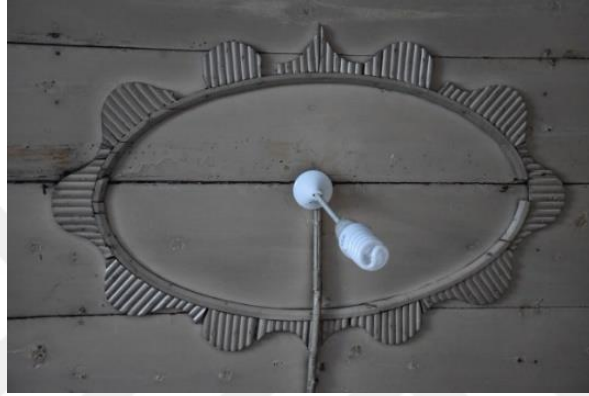
Fotoğraf 128. Oval Tavan

Fotoğraf 129. Oval Tavan

Fotoğraf 130. Oval Tavan

Fotoğraf 131. Oval Tavan Süslemesi

İkinci kat doğu ve batı yönde bulunan odalarda ise oyma tavanda oyma tekniğinde profilli çıtalarla yapılmış, kenarda bir sıra kıvrımlı ahşap parçalardan oluşan küçük payandalar, bir sıra belli aralıklarla oluşturulmuş burgu ve ortada çıtalarla oluşturulmuş üçgen kasetler görülmektedir (foto. 132-133).

Fotoğraf 132. Oda Tavanı

Fotoğraf 133. Oda Tavanı

10.6. YAŞAR TEKİNOK EVİ

KATALOG NO	: 6
FOTOĞRAF LİSTESİ	: 134-153
ÇİZİM LİSTESİ	: 29-30
ADRES	: Gölbucağı Mahallesi 114. Cadde Numara 6¹⁵
ADA/PARSEL NUMARASI	: 5/6

Çizim 29. Gölbucağı Mahallesi 114. Cadde 6 Numaralı Ev Vaziyet Planı

Fotoğraf 134. Gölbucağı Mahallesi 114. Cadde 6 Numaralı Ev

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescillenmiştir. Restorasyon yapılmış olan evin günümüzdeki sahibi Yaşar Tekinok'tur. Yapı hafif eğimli bir zeminde yapılmasından dolayı ön cepheden iki, arka cepheden üç katlı görünmektedir. İki giriş kapısı bulunmaktadır. Arka cephesinde geniş bir bahçe bulunan yapı, ön cephesinden caddeye açılmaktadır. Zemin taş duvarlı üst katlar ahşap karkas üzeri kaplamadır, üzeri geniş saçaklı kırma çatı ile örtülüdür.

CEPHELER: Güneydoğu yönünde olan ön cephesinden iki katlı olan yapının zemin katına ait yalnızca küçük bir penceresi yer almaktadır. Ana giriş kapısı bu cephede, birinci katta yedi basamakla ulaşılan giriş holü içindedir. Hol içinde kapının yanlarında iki dar pencere, üzerinde aydınlatma penceresi bulunmaktadır (foto. 135-137). Bu katta ayrıca giriş holünün yanlarında ikişer dikdörtgen oda penceresi bulunmaktadır. İkinci kat dört adet eli böğründe ile hafif bir çıkma yapmaktadır. Ortada bulunan balkon üçgen kırma çatı ile örtülüdür. Yapının kuzeydoğu ve güneybatı cepheleri komşu binalar ile bitişiktir. İki cepheli olan yapı kuzeybatı yönünde üç katlı olarak görünmektedir. Zemin katından özgün olmayan tek kanatlı kapı ile bahçeye

¹⁵ Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kayıtlarında 244 envanter numarası ile kayıtlıdır.

çıkılmaktadır. Kapının yanlarında küçük zemin kat pencereleri olduğu görülmektedir. Hafif bir çıkma yapan birinci katta bahçe kapısının hemen üstünde görülen kemerli küçük pencere merdiven holüne aittir. İkinci katta hol penceresinin dar ve uzun dikdörtgen pencere olduğu görülmektedir. Her iki katta simetrik durumda toplam sekiz oda penceresi bulunmaktadır (foto. 136).

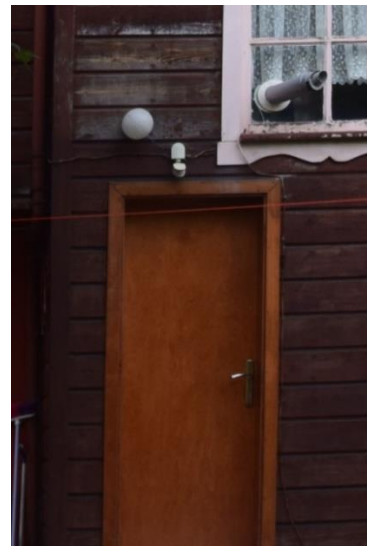

Fotoğraf 135. Kuzeybatı Cephesi

Giriş Kapıları: Güneydoğu yönünde bulunan ana giriş kapısı geçme tekniğinde yapılmış özgün çift kanatlı kapıdır. Kahverengi ve pembe renklerinde boyanmış olan kapının üst ve alt göbek kısımlarının göğüs kısmına göre daha yüksek ve birbirine eşit yapıldığı gözlenmektedir. Üst ve yanlarında demirli aydınlatma pencereleri bulunan kapıda, süsleme özelliği bulunmamaktadır (foto. 136). Bahçeye tek çıkış kapısı olan kuzeybatı yönünde bulunan tek kanatlı kapının sonradan değiştirilmiş, özgün olmayan kapı olduğu görülmektedir.

Çizim 30. Güneydoğu Kapısı

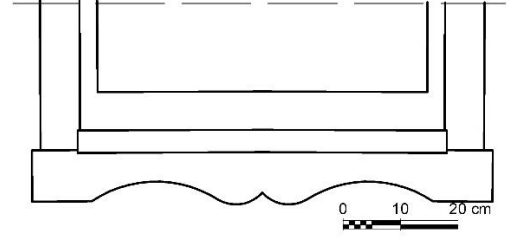

Fotoğraf 136. Kuzeybatı Kapısı

Pencereler: Merdiven holünü aydınlatan pencereler kemerli diğerleri düz dikdörtgen penceredir. Pencerelerin özgün halinin giyotin olduğu, ancak arka cephede iki pencerenin değiştirilerek kanatlı pencere yapıldığı görülmektedir. Pencere pervazlarında sade süslemeler görülmektedir (foto. 137, Çiz. 31).

Fotoğraf 137. Pencere

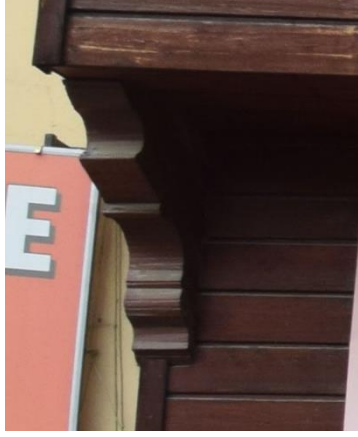

**Çizim 31. Pencere Süslemesi
(F.İribaş, 2017)**

Balkon: Güneydoğu cephe ikinci kat ortasında çıkma şeklinde balkon yer almaktadır (foto. 138). Balkon altında bitkisel ve geometrik şekillere benzetilebilecek kıvrımları bulunan iki eli böğründe (foto. 139) ve profilli çıtalarla, pembe renge boyanmış olduğu görülen geometrik süsleme ve ortasında yedi kollu yıldız motifi yer almaktadır (foto. 140).

Fotoğraf 138. Balkon

Fotoğraf 139. Eli Böğründe

Fotoğraf 140. Balkon Altı Süslemesi

İÇ MEKÂN

Zemin Kat: İç sofalıdır, kuzeybatı yönünden giriş kapısı ile ve üst katlardan merdiven ile ulaşılmaktadır (foto. 141). Kuzeybatı yönünde yer alan banyo, bir oda ve depo bulunmaktadır. Güneydoğu yönünde küçük bir depo penceresi bulunmaktadır.

Birinci Kat: İç sofalıdır, girişin hemen karşısında kuzeybatı yönünde çift kollu merdiven yer almaktadır. Güneybatı yönünde bir oda ve mutfağın ahşap kemerli bir geçişle birleştirildiği görülmektedir (foto. 142-143). Kuzeydoğu yönünde de geniş bir oda yer almaktadır.

Fotoğraf 141. Zemin Kattan Çıkan Merdiven

Fotoğraf 142. Kapı Kemerli

Fotoğraf 143. Oda

İkinci Kat: İç sofanın güneydoğu yönünde balkon kapısı yer almaktadır. Güneybatı yönünde iki, kuzeydoğu yönünde bir oda bulunmaktadır (foto. 144-145).

Fotoğraf 144. İkinci Kat Sofa

Fotoğraf 145. İkinci Kat Merdiven Holü

Merdiven: Tek kollu yarım döner merdivenler iki pencere ile aydınlatılmaktadır. Geçme tekniği ile yapılmış basamaklar ve parmaklıklar kahverengi boyalıdır. Küpeştenin iki ucunda büyük, uzun topuz bulunmaktadır. Belirli aralıklarla yapılmış, ikişerli üç boğum bulunan parmaklıkların ucunda, üstteki daha büyük olan iki damla yerleştirilmiştir (foto. 146).

Fotoğraf 146. Merdiven

Dolaplar: İkinci kat kuzeydoğu yönünde oda içerisinde dolap bulunmaktadır. Gömme dolap değildir, beyaz boya ile boyalıdır ve süsleme özelliği görülmemektedir (foto. 147).

Fotoğraf 147. Dolap

Tavanlar: İkinci katta iki oda tavanında süsleme görülmektedir. Güneybatı yönünde bulunan oda tavanında profilli çıtalarla kasetler oluşturulduğu ve üzerine köşelerde geometrik kenar kuşağı, ortada ise yedi kollu yıldız motifi yapıldığı görülmektedir (foto. 148-149-150).

Fotoğraf 148. Oda Tavanı

Fotoğraf 149. Oda Tavanı Yıldız Motifi

Fotoğraf 150. Oda Tavanı Süslemesi

Kuzeydoğu yönünde yer alan oda da yine aynı teknikte profilli çıtalar üzerine kenar kuşağında belli aralıklarla tekrarlayan burğu ve sekizgen, göbekte on altıgen içinde on bir gen bulunduğu görülmektedir (foto. 151-152-153).

Fotoğraf 151. Oda Tavanı

Fotoğraf 152. Tavan Süslemesi

Fotoğraf 153. Tavan Süslemesi

10.7. ABAZALAR EVİ

KATALOG NO	: 7
FOTOĞRAF NUMARASI	: 154-170
ÇİZİM NUMARASI	: 31-34
ADRES	: Gölbucağı Mahallesi 114. CaddeNumara 2 ¹⁶
ADA/PARSEL NUMARASI	: 5/10

Çizim 32. Gölbucağı Mahallesi 114. Cadde 2 Numaralı Ev Vaziyet Planı

Fotoğraf 154. Gölbucağı Mahallesi 114. Cadde 2 Numaralı Ev

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescillenmiştir. Günümüzde kullanılmamakta ve harap durumda olan yapının sahibi Gürdal Ünlü'dür (Abazalar Ailesi)¹⁷. Büyük bir bahçeye sahip, üç yolun kesiştiği noktada köşe de yer alan yapının arka cephesi Bartın ırmağına, ön cephesi ise eski adıyla Asma Caddesi olan ve dönemim Gayrimüslim ticaret merkezi olan günümüzün 114. caddesine bakmaktadır. İlk sahibinin Rum ailesi olduğu ve 1920'li yıllarda inşa edildiği tahmin edilmektedir Yapı 1950 yılında komşu binanın yanması sırasında az hasarla kurtulmuş, onarıma ve eklentilere maruz kalmıştır. Bodrum kat, zemin kat, bir ve ikinci katlardan oluşmaktadır. Ahşap karkas üzerine ahşap kaplama yapı özelliğine sahiptir. Kuzeybatı cephesinden bodrum, zemin, birinci ve ikinci kattan oluştuğu görülen yapının, eğimli bir zeminde yer almasından dolayı, güneydoğu (ön) cephesinden zemin üzeri iki katlı olduğu görülmektedir.

CEPHELER: Yapının 114. Cadde üzeri olan güneydoğu cephesinin zemin katında dükkanlar yer almaktadır. Birinci ve ikinci katta geniş, ahşap doğramalı ikişer

¹⁶ Karabük Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kayıtlarında 37 envanter numarası ile kayıtlıdır.

¹⁷Karabük Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kayıtlarından edinilen bilgi.

pencere bulunmakta ve ikinci katta pencerelerin ortasında alınlıklı üçgen çatı ile örtülü çıkma balkon yer almaktadır (foto. 154). Kuzeydoğu cephesi üç yolun kesiştiği yöne bakan ve yapının ana giriş kapısının olduğu cephe. Zemin katta eklenti olduğu anlaşılan ve giriş merdiveninin altında görülen iki pencere bulunmaktadır. Birinci katta on tane beton basamakla çıkılan giriş holünde bulunan kapı ve yanlarında demirli dar dikdörtgen iki pencere görülmektedir. Bu katta ayrıca iki geniş oda penceresi bulunmaktadır. İkinci kat ortasında küçük bir balkon bulunmaktadır. Bir taraftan yapıya bağlı, diğer taraftan bir taşıyıcı ile taşınmaktadır. Bu katta da alt katın paraleli olarak ahşap doğramalı, geniş pencereler yer almaktadır (foto. 155).

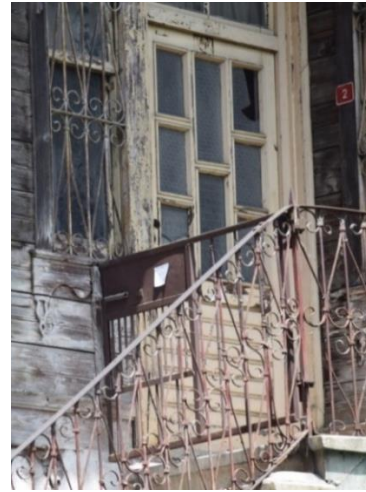

Fotoğraf 155. Kuzeydoğu Cephesi

Güneybatı cephe bitişik nizamlı olup, kör cephe. Kuzeybatı cephesi taşınmaza yapılan eklentilerin bulunduğu cephe. Bu cephede iki adet zemin kata ulaşılan kapı ve özgün olmayan eklentili bölümler bulunmaktadır (foto. 156).

Fotoğraf 156. Kuzeybatı Cephesi

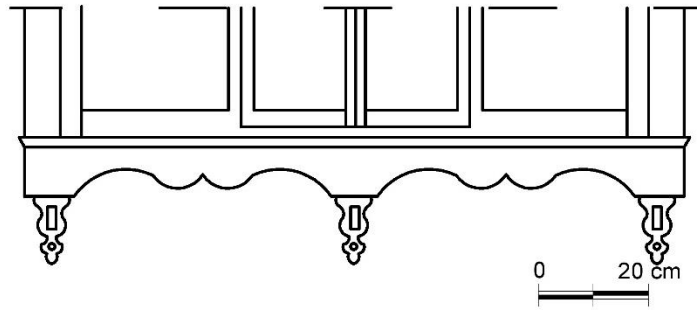
Fotoğraf 157. Ana Giriş Kapısı

Giriş Kapıları: Giriş kapısının özgün olmayan krem rengi boyalı ahşap camlı kapı olduğu görülmektedir (foto. 157).

Pencereler: Yapıda giriş kapısı yanında dar dikdörtgen ve giyotin pencere, odalarda geniş kanatlı pencereler görülmektedir (foto. 158). Tüm pencerelerin çevresinde aplike tekniğinde yapılmış süsleme kullanıldığı görülmektedir (çiz. 32).

Fotoğraf 158. Geniş Pencere

Çizim 33. Pencere Süslemesi (F.İribaş, 2018)

Balkon: Güneydoğu ve kuzeydoğu cephelerde iki çıkma balkon bulunmaktadır. Güneydoğu cephede yer alan balkon üçgen alınlıklı ve kırma çatılı (foto. 159), kuzeydoğu cephede bulunan ise düz çatılıdır (foto. 160). Her ikisinin de altlarında bulunan eli böğründeler oyma tekniği ile yapılmıştır. Bitkisel motiflere benzeyen kıvrımları bulunmaktadır ve uçlarında farklı büyüklükte toplardan oluşan ahşap sarkıtlar görülmektedir. (foto. 161).

Fotoğraf 159. Güneydoğu Balkon

Fotoğraf 160. Kuzeydoğu Balkon

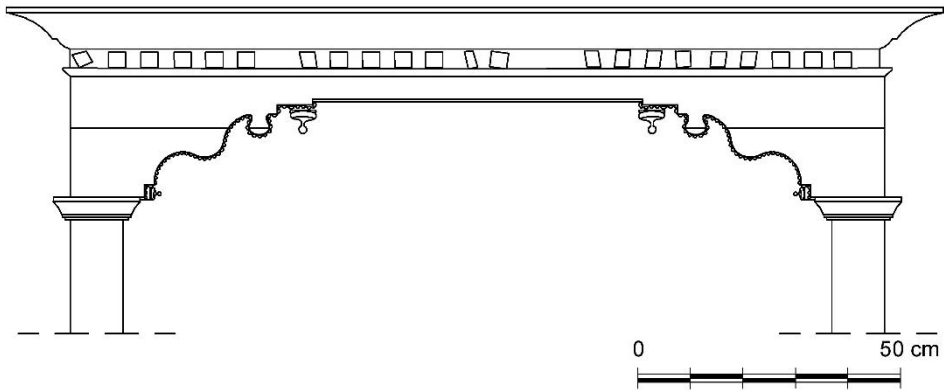

Fotoğraf 161. Eli Böğründe

Fotoğraf 162. Balkon Altı Baklava Motifi

Ayrıca güneydoğu cephede yer alan balkon altında profilli çıtalarla yapılmış baklava dilimi şeklinde süsleme yer almaktadır (foto. 162) Balkon taşıyıcı başlıklarında oyma tekniğinde bitkisel motiflerden oluşmuş süslemelerin içinde dört tane eli böğründe uçlarında gördüğümüz top sarkıtlardan bulunmaktadır (çiz. 33).

Çizim 34. Balkon Taşıyıcı Başlıkları Süslemesi (E.Özdemir,2019)

Alınlık: Güneydoğu balkonu üzerinde bulunan alınlık saçaklarının kırılmış olduğu ve silmenin bir kısmının bulunmadığı görülmektedir. Art arda yerleştirilmiş üçgenlerden oluşan kuşak alınlık kenarlarını süslemektedir (foto. 163).

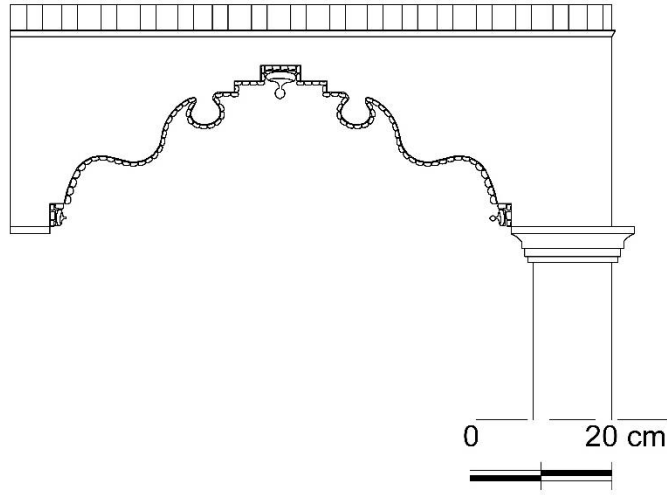

Fotoğraf 163. Alınlık

Kuzeydoğu da yer alan balkon yan kemerinde yine oyma tekniğinde yapılmış bitkisel motifler kullanıldığı görülmektedir (foto. 164, çiz. 34).

Fotoğraf 164. Balkon Kemer Süslemesi

**Çizim 35. Balkon Kemer Süslemesi
(E.Özdemir,2019)**

İÇ MEKÂN

Bodrum Kat: Kuzeybatı cephede bulunan yığma taş duvarlı, sonradan ekleme bölümdür. Girişi yine bu cephede bulunan iki küçük kapıdan yapılmaktadır. Kömürlük olarak kullanılmaktadır.

Zemin Kat: Zemin kat güneydoğu yönünde dükkân bulunmaktadır. Kuzeybatı yönünde mutfak ve yatak odası eklendiği görülmektedir. Giriş holden ön cephede yer alan dükkân mekanlarına geçiş yapılmaktadır ancak bu geçiş günümüzde tuğla ile kapatılmıştır. Arka cephede eklenti olan bölümlerin zemin döşemeleri ahşap kaplamalı, duvar ve tavanları sıvalı şekildedir.

Birinci Kat: Birinci kata kuzeydoğu cephedeki ana giriş kapısı ile giriş yapılmaktadır. Bu katta U şeklinde orta sofa, iki oda ve merdiven holü yer almaktadır (foto. 165). Giriş kapısının hemen yanından eklenti bölüme geçiş yapılmaktadır. Sofanın sonunda bulunan merdivenlerden ikinci kata çıkılmaktadır (foto. 166). Kat içindeki sıvalar dökülmüş, taban kaplaması hasarlı olup, harabe durumundadır.

Fotoğraf 165. Birinci Kat Sofa Tavanı

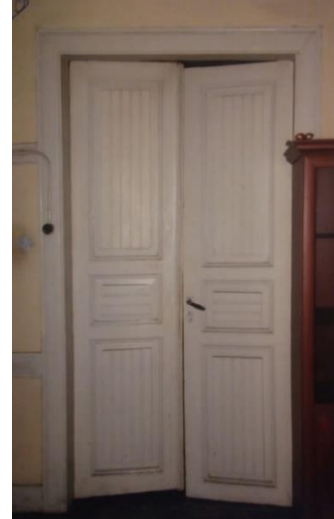

Fotoğraf 166. Merdiven

İkinci Kat: Yapının en fazla hasara uğramış bölümü olduğu görülmektedir. Merdiven holü camlı kapı ile kapatılmıştır. Özgün sofa tipi korunmuştur, U şeklinde olan orta sofanın U bölümünde ve sağında birer oda bulunmaktadır (foto. 167). Bu katta yer alan odalar özgün, teras bölümü eklentidir. Odaların yer ve tavan döşemeleri ahşap kaplama şeklinde, duvarları sıvalıdır. Bu katta ayrıca güneydoğu ve kuzeydoğu yönlerinde iki balkon bulunmaktadır. Balkon kapılarının U sofa uçlarında olduğu görülmektedir.

Fotoğraf 167. İkinci Kat Sofa

Fotoğraf 168. Oda Kapısı

Merdiven: Tek kollu yarım döner ahşap merdivenler özgün olarak kalmış bölümlerden biridir. Geçme tekniğinde yapılmış basamaklarda bozulmalar bulunmaktadır. Parmaklıklar ikişerli üç boğumdan oluşmakta ve damla şekli ile

bitmektedir. Yuvarlak küpeşenin alt başlangıcında küçük yuvarlak topuz bulunmaktadır (foto. 166).

Kapılar: Harap durumda olan yapıda kapılar krem rengi veya tavana uyumlu olarak koyu krem rengi boya ile boyanmıştır. Geçme tekniğinde yapılmış olan kapılar, çift veya tek kanatlı olarak kullanılmıştır (foto. 168).

Dolaplar: Yapıda ikinci kat oda içinde bulunan dolap özgün haliyle kalabilmiştir. Süsleme özelliği görülmemiştir (foto. 169).

Fotoğraf 169. Oda İçi Dolap

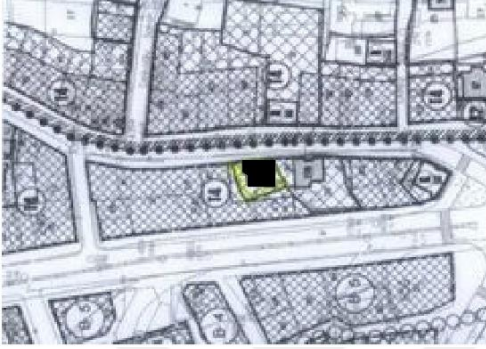
Tavanlar: Oda tavanları düz tavan olarak yapılmış, süsleme bulunmamaktadır. Birinci ve ikinci kat sofa tavanlarında U şeklinde bulunan sofa tavanında profilli çıtalarla kasetler oluşturulduğu geometrik şekiller yapıldığı görülmektedir (foto. 170).

Fotoğraf 170. Sofa Tavanı

10.8. RECEP SİNOPLU EVİ

KATALOG NO	:8
FOTOĞRAF NUMARASI	: 171-197
ÇİZİM NUMARASI	: 36-43
ADRES	: Kemerköprü Mah. Şadırvan Caddesi Numara 8¹⁸
ADA/PARSEL NUMARASI	: 241/7

**Çizim 36. Kemerköprü Mahallesi
Şadırvan Caddesi 8 Numaralı Ev
Vaziyet Planı**

**Fotoğraf 171. Kemerköprü Mahallesi
Şadırvan Caddesi 8 Numaralı
Ev**

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescillenmiş olan yapının sahibi Recep Sinoplu'dur. Restorasyon geçirmiştir ve günümüzde doğu cephe zemin katı dükkân, üst katları restoran olarak kullanılmaktadır. Yapıya ait bilgilerimiz restorasyon öncesine ve sonrasına aittir. Yapıda özgün olmayan değişiklikler ve eklentiler bulunmaktadır. Zemin üzeri iki katlıdır, tamamı ahşap kaplamadır ve alaturka kiremitli kırma çatı ile örtülüdür. Şadırvan caddesi üzerinde bulunan yapı binalar arasında sıkışmıştır, özgün olmayan değişiklikler yapıldığı gözlemlenmektedir.

CEPHELER: Cadde üzeri olan doğu cephesinde zemin katın dükkân olarak kullanıldığı görülmektedir. Daha önceden var olan doğu cephe giriş kapısı dükkanlardan dolayı günümüzde bulunmamaktadır (foto. 171-172). Birinci ve ikinci katlar simetrikler. Her katta dört tane dikdörtgen oda penceresi ve balkon yan cephesi görülmektedir.

¹⁸ Karabük Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kayıtlarında 59 envanter numarası ile kayıtlıdır.

Fotoğraf 172. Doğu Cephesi

Fotoğraf 173. Kuzey Cephesi

Kuzey cephe yönü yapının ana giriş kapısının bulunduğu bölümdür. Cephenin ortasından görüntüyü oldukça bozan alüminyum bir baca çıkmaktadır. Birinci ve ikinci katta toplam altı tane oda penceresi ve ikinci kat solda çıkma şeklinde ve üçgen alınlıklı balkon yer almaktadır (foto. 173-174-175). Güney cephede zemin kat yüksekliğinde yandaki dükkân ile bitişik nizamdır. Bu cephede de yapının görüntüsünü bozan eklenti baca bulunmaktadır. Birinci ve ikinci katlar aynı olup, her iki katta da sağda yer alan balkonlardan başka banyo ve abdesthane pencereleri yer almaktadır (foto. 176). Birinci kattan itibaren dışarı hafif bir çıkma yaptığı görülen batı cephesinde, oda pencereleri yer almaktadır. Bu cephede ayrıca bahçeye açılan tek kanatlı kapı ve cepheye bitişik bir lavabo eklentisi yer almaktadır.

Fotoğraf 174. Kuzey Cephesi

Fotoğraf 175. Kuzey Cephesi Balkon

Fotoğraf 176. Güney Cephesi

Giriş Kapıları: Yapının kuzey cephe zemin katta bulunan giriş kapısı aydınlık pencereleli çift kanatlı ahşap kapıdır (foto. 177). Batı cephede bulunan kapı tek kanatlıdır ve özgün değildir (foto. 178). Kapılarda süsleme bulunmamaktadır.

Fotoğraf 177. Giriş Kapısı

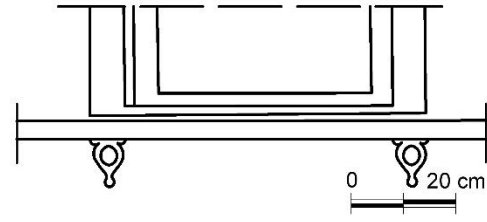

Fotoğraf 178. Giriş Kapısı

Pencereler: Yapının genelinde dikdörtgen ve giyotin pencere kullanılmıştır. Doğu cephe zemin katta dükkân olarak kullanılan bölümde pencerelerde değişiklik yapıldığı, batı ve güney cephede kapatılmış pencereler bulunduğu görülmektedir. Bartın evlerinin genelinde gördüğümüz pencere süslemesinin bu yapıda pencere pervazına bitişik olarak değil, cephe boyunca uzanan silmelerin altında yer aldığı görülmektedir (foto. 179, çiz. 37).

Fotoğraf 179. Pencere

**Çizim 37. Pencere Süslemesi
(F.İribaş, 2018)**

Balkon: Yapının kuzey cephesinde ikinci katta ve güney cephesinde birinci ve ikinci katlarda simetrik olarak bulunan demir ferforje korkuluklu köşe balkonlar bulunmaktadır. Kuzey cephesinde yer alan balkon iki tane bitkisel süslemelere benzetilebilecek kıvrımlara sahip eli böğründe ile desteklenmekte ve başlıklarında bitkisel motiflerle hareketlendirilmiş iki taşıyıcı ile taşınmaktadır. Taşıyıcı gövdelerinde, sırt sırta yerleştirilmiş iki damla motifi bulunmaktadır (foto. 180-181, çiz. 39). Güney cephede iki katta simetrik durumda bulunan balkonlar üç tane taşıyıcı ile taşınmaktadır. Taşıyıcı başlıklarında bulunan oyma tekniğinde bitkisel süslemeler yapıda süslemenin en yoğun olduğu bölümdür (foto. 182, Çiz. 40).

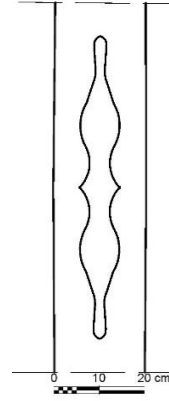
Fotoğraf 180. Kuzey Cephesi Pencere

Çizim 38. Güney Cephe Balkonu

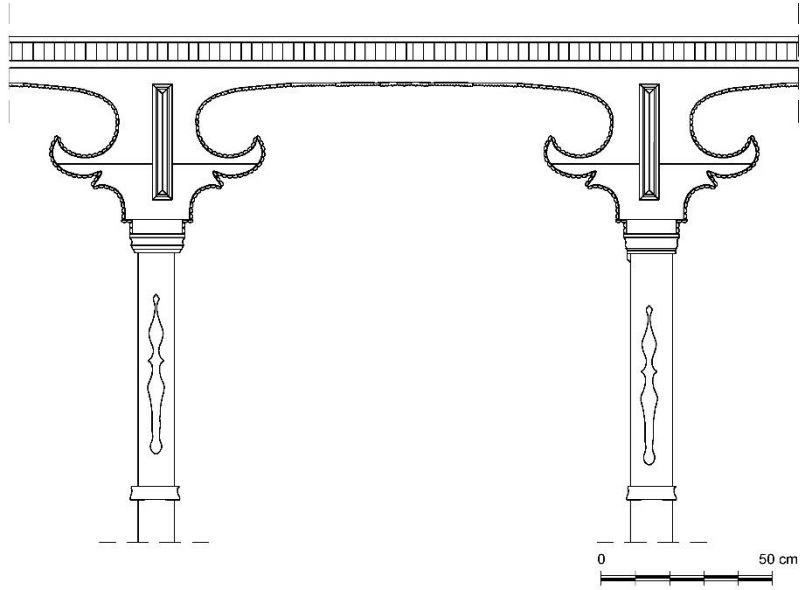
Fotoğraf 181. Eli Böğründe

Çizim 39. Taşıyıcı Süslemesi (F.İribaş, 2016)

Fotoğraf 182. Taşıyıcı Başlıkları Süslemesi

Çizim 40. Taşıyıcı Başlıkları (E.Özdemir, 2019)

Güney cephede yer alan balkonların yan kemerlerinde oyma tekniğinde yapılmış bitkisel motiflerden oluşan süslemeler bulunmaktadır (foto. 183,184,185, çiz. 41-42).

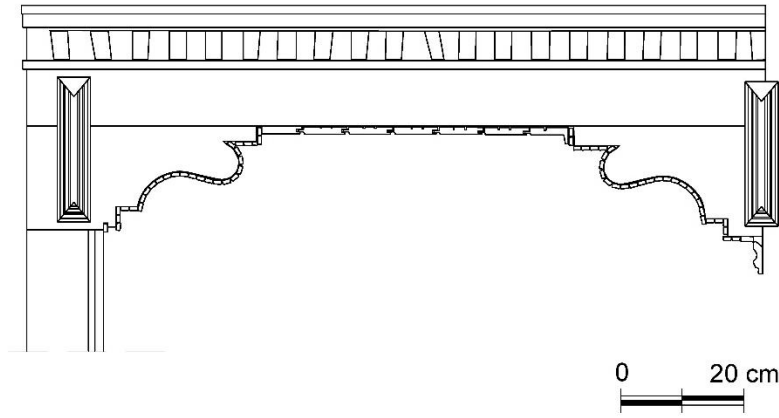
Fotoğraf 183. Balkon Yan Kemer

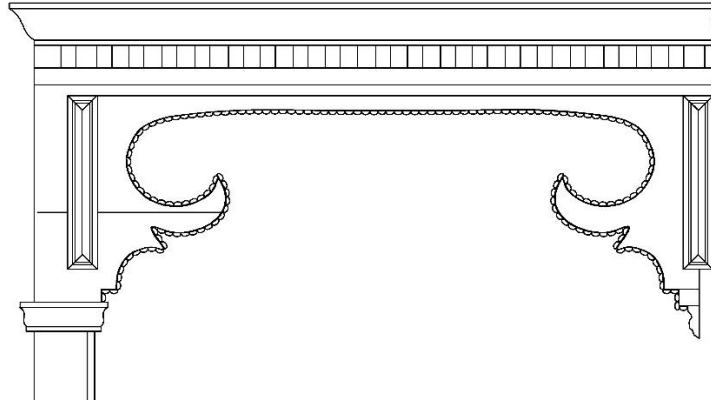
Fotoğraf 184. Balkon Yan Kemer

Fotoğraf 185. Balkon Yan Kemer

Çizim 41. Balkon Yan Kemer (E.Özdemir, 2019)

Çizim 42. Balkon Yan Kemer (E.Özdemir, 2019)

İÇ MEKÂN

Zemin Kat: Zemin kat doğu cephesi dükkân olarak kullanılmaktadır. Dükkân pencereleri ve kat içinin özgün halinde olmadığı görülmektedir. Batı cephesi restoranın lobisi olarak kullanılmaktadır. Orta sofadan ahşap, tek kollu merdivenle birinci kata çıkılmaktadır (foto. 186,187).

Fotoğraf 186. Zemin Kat

Fotoğraf 187. Zemin Kat

Birinci Kat: Köşe sofalıdır, güney cephe yönünde birinde ocak, dolap ve balkon çıkış kapısı olan iki oda yer almaktadır. Bu katta ayrıca merdiven holünün sol yanında abdesthane bulunmaktadır.

İkinci Kat: Birinci kat planına büyük oranda benzemekle birlikte, farklı olarak ikinci bir balkon bulunmakta, yapının kuzey yönünde bulunan bu balkona sofadan çift kanatlı ahşap kapı ile çıkılmaktadır. Güney yönünde birinde ocak, dolap ve balkon olan iki oda bulunmaktadır (foto. 188-189).

Fotoğraf 188. İkinci Kat Sofa

Fotoğraf 189. İkinci Kat Sofa

Kapılar: Yapı içinde tek kanatlı ve çift kanatlı olarak kullanılmışlardır. Kapılarda süsleme özelliği bulunmamakla beraber, üst ve alt göbek kısımların göğüs kısmına göre daha geniş tutulduğu ve Çizgilerle hareket katıldığı görülmektedir (foto. 190).

Fotoğraf 190. Oda Kapısı

Dolaplar: Birinci ve ikinci katta birer odada ocak ve dolap bulunmaktadır. Dolaplar özgün ve süslemesizdir. Ocaklar alçı malzemedendir ve oyma tekniğinde sade süsleme kullanıldığı görülmektedir (foto. 191-192).

Fotoğraf 191. Ocaklı Dolap

Fotoğraf 192. Dolap

Tavanlar: İkinci kat odalardan güneydoğu yönünde bulunan oda tavanının beyaza boyandığı, kahverengi renkli oyma tekniğinde profilli çıtalarla, üçgen şeklinde kasetler oluşturulduğu ve kenarlarında burğu ve geometrik süsleme kullanıldığı görülmektedir (foto. 193-194).

Fotoğraf 193. Oda Tavanı

Fotoğraf 194. Oda Tavanı Ayrıntı

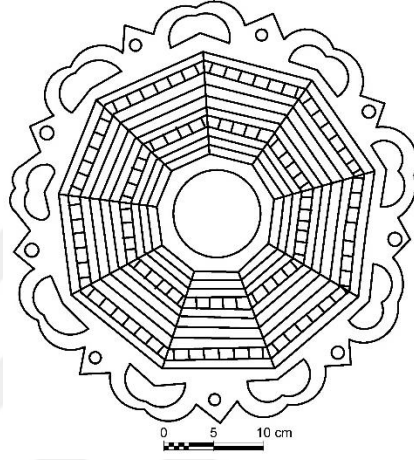
İkinci kat güneydoğu yönünde bulunan oda tavanının birinci kat ile aynı olduğu yalnız bu katta göbekte şık ve özgün, oyma tekniğinde yapılmış, iç içe geçmiş dokuzgenler üzerinde kar şeklinde küçük ahşap parçalardan oluşan kuşaklar ve uçta bir sıra çiçek motifine benzetilebilen bitkisel süsleme görülmektedir (foto. 195-196, çiz. 43).

Fotoğraf 195. Oda Tavanı

Fotoğraf 196. Göbek Süslemesi

Çizim 43. Göbek Süslemesi (F.İribaş, 2017)

Her iki tavanda kenar kuşaklarında göbek motifine uyumlu oyma ve tekniğinde bitkisel süsleme yer almaktadır (foto. 197).

Fotoğraf 197. Tavan Kenar Kuşağı

10.9. MURAT SARI EVİ

KATALOG NO	: 9
FOTOĞRAF NUMARASI	: 198-214
ÇİZİM NUMARASI	: 44-48
ADRES	: Kemer Köprü Mahallesi Şadırvan Caddesi Numara 12¹⁹
ADA/PARSEL NUMARASI	: 241/22

**Çizim 44. Kemerköprü Mahallesi
Şadırvan Caddesi 12 Numaralı Ev
Vaziyet Planı**

**Fotoğraf 198. Kemerköprü Mahallesi
Şadırvan Caddesi 12 Numaralı
Ev**

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescillenmiştir. Restorasyon yapılmış olan yapının günümüzdeki sahibi Murat Sarı'dır. Yapıya ait bilgilerimiz restorasyon öncesine ve sonrasına aittir. Şadırvan caddesi üzerinde komşu yapılar arasında sıkışmış durumdaki yapı, ahşap karkas arası dolgu, üzeri ahşap kaplama olarak inşa edilmiştir, geniş saçaklı kırma çatı ile örtülüdür. Zemin kat ve diğer katlar ayrı ticarethane olarak kullanılmaktadır.

CEPHELER: Cadde üzeri olan doğu cephesi yapının ön cephesidir. Zemin kat ortasında bulunan çift kanatlı ahşap kapı ile giriş yapılmaktadır. Girişin her iki yanında bulunan pencerelerde dükkân olarak kullanmaya uygun değişiklik yapılarak kapı açıldığı gözlemlenmiştir. Bu cephede birinci katta üç tane geniş pencere, ikinci katta iki geniş pencere ve ortada balkon bulunmaktadır (foto. 198). Yapının güney cephesinde zemin kat yüksekliğinde bir eklenti mevcuttur. Birinci ve ikinci katlarda ise geniş oda pencereleri bulunmaktadır (foto. 199). Kuzey yönünde zemin seviyesinde ve birinci kat

¹⁹ Karabük Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kayıtlarında 279 envanter numarası ile kayıtlıdır.

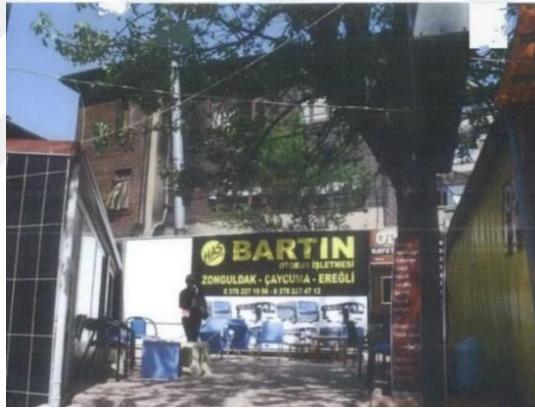
pencerelerinin bir kısmını kapatacak şekilde komşu yapı ile bitişiktir. Bu cephede solda iki oda penceresi, ortada uzun dikdörtgen merdiven holü penceresi ve küçük abdesthane penceresi bulunmaktadır (foto. 200). Batı yönünde yer alan arka cephe yapının bahçesinin bulunduğu cephe olup, başka bir ticarethaneden dolayı bahçede eklenti yapılar görülmektedir (foto. 201).

Fotoğraf 199. Güney Cephesi

Fotoğraf 200. Kuzey Cephesi

Fotoğraf 201. Batı Cephesi ve Bahçe

Giriş Kapıları: Yapının tek giriş kapısı olan doğu cephe zemin ortasında bulunan kapı, ahşap, çift kanatlı, üzerinde aydınlık pencereyi kahverengi boyalı kapıdır. Kapıda üst ve alt göbek kısımlarının göğüs kısmına göre daha geniş tutulduğu ve bu kısımlarda dışa bombeli şekiller kullanıldığı görülmektedir (foto. 202).

Fotoğraf 202. Giriş Kapısı

Pencereler: Yapıda geniş, dar dikdörtgen ve yüksek pencereler kullanıldığı görülmektedir. Oda pencerelerinin geniş ve çift kanatlı olduğu, balkon kapısı yanında dar, giyotin ve merdiven holünde ise yüksek, dikdörtgen, giyotin olarak kullanıldığı görülmektedir (foto. 203-204). Yapının tüm pencere pervazlarının köşelerinde bulunan, iç içe geçmiş daireler ve ucunda yer alan top formu, pencerelere hareket ve özgünlük kazandırmaktadır (foto. 204).

Çizim 45. Oda Penceresi

Fotoğraf 203. Balkon Penceresi

Fotoğraf 204. Oda Penceresi

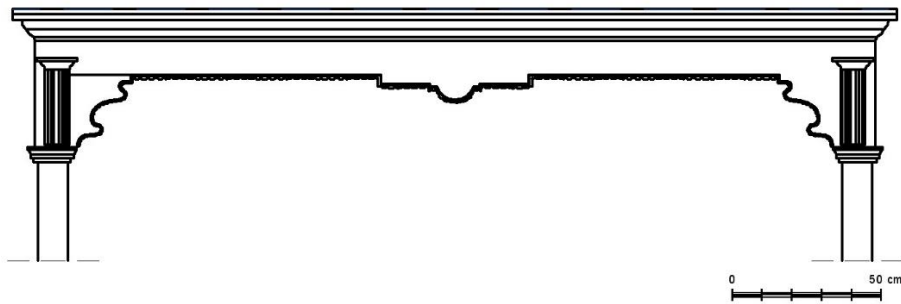

Fotoğraf 205. Balkon

Balkon: Yapıda doğu cephesinde yer alan bir tane balkon bulunmaktadır. İki adet taşıyıcı ile taşınan balkon üçgen alınlıklı ve kırma çatılıdır. Alınlık içinde süsleme bulunmamakta ancak taşıyıcı başlarında bulunan oyma tekniği ile yapılmış bitkisel motifler ortada birleşerek, kemeri oluşturmaktadır (foto. 206-207, çiz. 46).

Fotoğraf 206. Balkon Taşıyıcı Süslemesi

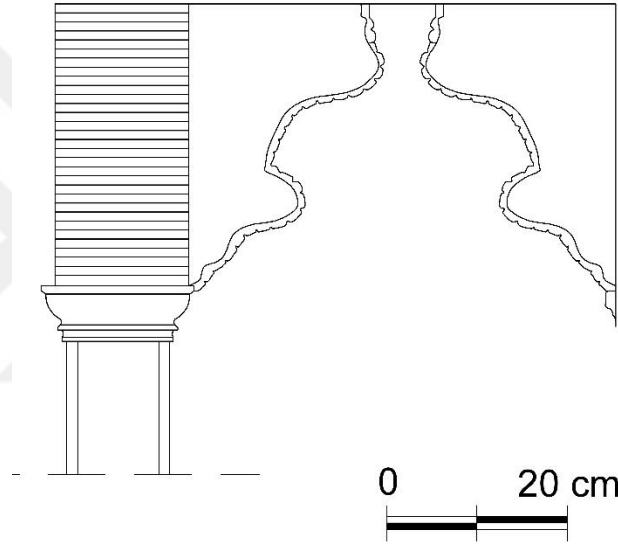

Çizim 46. Balkon Taşıyıcı Süslemesi (E.Özdemir, 2019)

Balkon yanında da yine aynı teknikte yapılmış küçük bir kemer görülmektedir (foto. 208, çiz. 47).

Fotoğraf 208. Balkon Yan Kemer

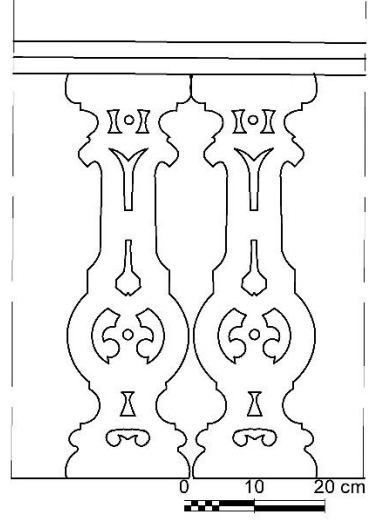

Çizim 47. Balkon Yan Kemer
(E.Özdemir,2019)

Balkon korkulukları ahşap, özgün, oyma tekniğinde yapılmış bitkisel motiflerden oluşmaktadır (çiz. 48). Altında oyma tekniği ile yapılmış bitkisel motiflere benzetilebilecek kıvrımlara sahip iki eli böğründe ve arasında üçlü baklava motifi yer almaktadır (foto. 209-210).

Fotoğraf 207. Balkon Korkulukları

Çizim 48. Balkon Korkulukları (F.İribaş, 2018)

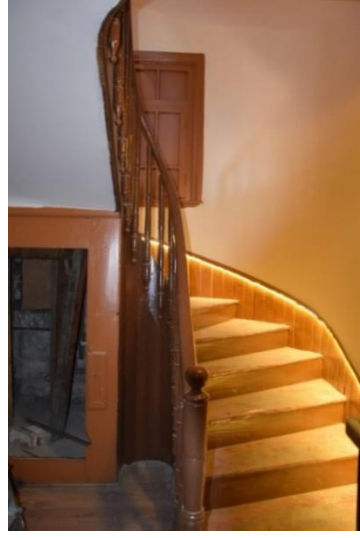
Fotoğraf 208. Balkon Korkulukları

Fotoğraf 209. Üçlü Baklava Motifi

İÇ MEKÂN

Zemin Kat: Ana giriş kapısı ile girilen zemin kat orta sofalıdır. Kapı yanlarında bulunan iki oda dükkân olarak ayrılmıştır. Sofanın batı yönünde mutfak ve abdesthane bulunmaktadır. Kuzey yönü ortasından ise çift kollu, yarım döner ahşap merdivenlerle yapının birinci katına çıkılmaktadır.

Fotoğraf 210. Merdiven

Birinci Kat: Birinci katta geniş orta sofada balkon çıkış kapısı bulunmaktadır. Bu katta kuzey yönünde ocaklı ve dolaplı bir oda, banyo, abdesthane, güney yönünde ise iki oda yer almaktadır.

Merdiven: Çift kollu yarım döner merdivenlerin basamaklarının geçme tekniğinde yapıldığı ve yuvarlak küpeştenin iki ucunda yuvarlak topuz bulunduğu görülmektedir. Belirli aralıklarla yapılmış dört boğumdan oluşmakta olan parmaklıklar damla motifi şeklinde sonlanmaktadır (foto. 211).

Kapılar: İç kapıların çift veya tek kanatlı ve koyu sarı renkte boyanmış olduğu görülmektedir. Süsleme özelliği bulunmamaktadır (foto. 212).

Fotoğraf 211. Oda Kapısı

Dolaplar: Yapıda birinci kat kuzey yönde bulunan oda içinde ocak ve dolap görülmektedir. Ocak zgn halinde değildir (foto. 213). Güney cephede bulunan oda içinde de küçük bir dolap mevcuttur, dolapların koyu sarı renkte boyandığı gözlenmektedir (foto. 214).

Fotoğraf 212. Ocak ve Gömme Dolap

Fotoğraf 213. Oda İçi Dolap

Tavanlar: Tavanlar düz tavan olarak kullanılmıştır. Kahverengi renkte boyalıdır ve süsleme bulunmamaktadır.

10.10. SEVİLİR KADIRGA EVİ

KATALOG NO	: 10
FOTOĞRAF NUMARASI	: 215-239
ÇİZİM NUMARASI	: 49-52
ADRES	: Okulak Mahallesi Kanlı Irmak Caddesi Numara 20²⁰
ADA/PARSEL NUMARASI	: 198/6

Çizim 49. Okulak Mahallesi Kanlı Irmak Caddesi 20 Numaralı Ev Vaziyet Planı

Fotoğraf 214. Okulak Mahallesi Kanlı Irmak Caddesi 20 Numaralı Ev

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescilinin devam etmesine karar verilmiştir. Yapının günümüzdeki sahibi Sevilir Kadırga'nın kız kardeşleri Nermin Kılıç ve Reyhan Akbostancı'dır. 2009-2010 tarihlerinde restorasyon geçirmiş olan yapının restorasyon öncesi ve sonrasına ait bilgilerimiz mevcuttur. Yapı zemin üzeri iki kattan oluşmaktadır. Zemin katı taş duvarlı olup üst katlar ahşap iskelet arası dolgu üzeri ahşap kaplamadır ve geniş saçaklı kırma çatı ile örtülüdür. İkisi zemin, biri birinci katta olmak üzere üç giriş kapısı bulunmaktadır. Geniş bir bahçe içindedir ve caddeden bahçe kapısı ile ayrılmaktadır.

CEPHELER: Yapının kuzeybatı cephesinde iki kapı göze çarpmaktadır. Ortada yer alan çift kanatlı ahşap zemin kat kapısı ve yanlarında iki küçük pencere bulunmaktadır. Zemin kat kapısının sağ yanında bulunan 11 basamaklı merdiven ile çıkılan ve iki tane taşıyıcı ile taşınan merdiven holünde birinci kat giriş kapısı görülmektedir. Aynı katta ayrıca dört tane dikdörtgen oda penceresi bulunmaktadır.

²⁰ Karabük Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kayıtlarında 141 envanter numarası ile kayıtlıdır.

İkinci katta dört adet eli böğründe ile çıkma yapmış olan, altı tane taşıyıcı ile taşınan ve kat boyunca uzanan balkon yer almaktadır. Balkonda çift kanatlı kapı ve dört dikdörtgen pencere görülmektedir (foto. 215-216). Yapının güneybatı yönünde iki tane küçük demirli zemin kat penceresi, birinci ve ikinci katlarda üçer tane dikdörtgen ve giyotin oda penceresi yer almaktadır (foto. 217).

Fotoğraf 215. Kuzeybatı Cephesi

Fotoğraf 216. Güneybatı Cephesi

Kuzeydoğu cephesinde üç küçük zemin kat penceresi, üst katlarda üçer tane dikdörtgen, giyotin oda penceresi görülmektedir (foto. 218). Güneydoğu cephede zemin katta tek kanatlı kapı ve iki küçük pencere bulunmaktadır. Birinci katta demir korkuluklu eklenti olduğu anlaşılan balkon, pencereden dönüştürüldüğü görülen balkon kapısı ve üç tane dikdörtgen oda penceresi yer almaktadır. İkinci katta üç oda penceresi görülmektedir (foto. 219).

Fotoğraf 217. Kuzeydoğu Cephesi

Fotoğraf 218. Güneydoğu Cephesi

Giriş Kapıları: Restorasyon öncesinde beyaz renkte boyalı olan kapılar restorasyon sonrasında doğal ahşap görüntüsüne kavuşmuştur. Kuzeybatı cephesinde

bodrum ve zemin kat giriş kapılarının çift kanatlı, güneydoğu yönünde bulunan kapının ise tek kanatlı olduğu görülmektedir (foto. 220-221).

Fotoğraf 219. Zemin Kat Kapısı

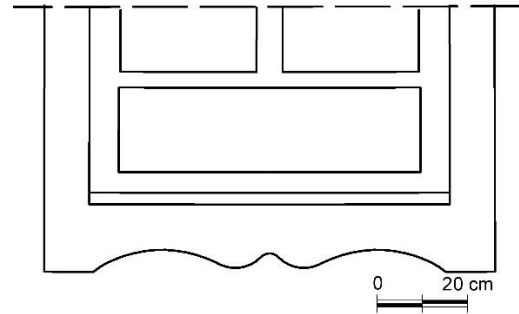

Fotoğraf 220. Birinci Kat Kapısı

Pencereler: Yapının zemin kat pencereleri küçük kanatlı, birinci ve ikinci katlardaki pencereler ise dikdörtgen ve giyotin pencerelerdir. Giyotin pencerelerin pervaz altlarında süslemeler bulunmaktadır (foto. 222, çiz. 47).

Fotoğraf 221. Pencere

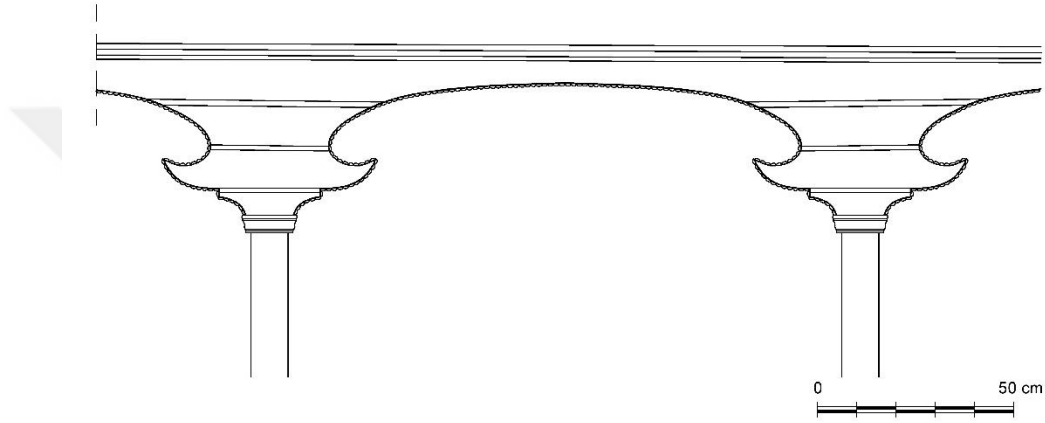

**Çizim 50. Pencere Süsleme
(F.İribaş,2017)**

Balkon: Kuzeybatı yönünde ikinci kat boyunca uzanarak yapıya zenginlik katmaktadır. Altı adet taşıyıcı ile taşınan balkonun taşıyıcı başlıklarında oyma tekniği ile yapılmış bitkisel motifler dikkat çekicidir (foto. 223, çiz. 48). Ayrıca taşıyıcı aralarının at nalı şeklinde kemerler ile birleştirildiği görülmektedir (foto. 224, çiz. 49).

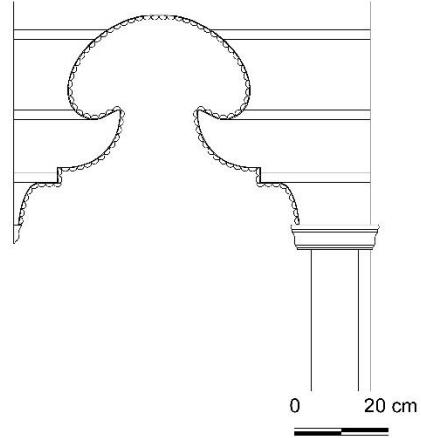
Fotoğraf 222. Kuzeybatı Yönünde Balkon

Çizim 51. Taşıyıcı Süslemesi (E.Özdemir, 2019)

Fotoğraf 223. Taşıyıcı Kemer

**Çizim 52. Taşıyıcı Kemer
(E.Özdemir,2019)**

Balkon çıkmasının alt silmelerinde baklava şekilli küçük ahşap parçaların yan yana getirilmesiyle oluşturulan zikzak motifli süslemeler ve giriş holü taşıyıcıları üstünde oyma tekniğinde yapılmış bitkisel kıvrımlara benzetilebilecek süslemesi bulunan kemer görülmektedir (foto. 225).

Fotoğraf 224. Balkon Altı Kemer

Yine balkon altında dört adet oyma tekniğinde yapılmış bitkisel kıvrımlara sahip eli böğründe balkonu desteklemektedir (foto. 226).

Fotoğraf 225. Eli Böğründe

İÇ MEKÂN

Yapı içinde baş oda denilebilecek, özellikleri ile öne çıkan bir oda bulunmamaktadır.

Zemin Kat: Zemin kata iki giriş kapısı ile ve iç merdivenler ile ulaşılabilir. Kuzeybatı yönünden çift kanatlı kapı ile güneydoğu yönünden tek kanatlı kapı ile girilebilir. Zemin fayans döşeli, tavan ise ahşaptır. L sofalı olan bu katta mutfak, iki oda ve abdesthane ve depo bulunmaktadır (foto. 227). Sofa da ayrıca üst katlara çıkışı sağlayan yarım döner merdiven bulunmaktadır (foto. 228).

Fotoğraf 226. Zemin Kat

Fotoğraf 227. Zemin Kat Merdiven

Birinci Kat: Kuzeybatı cephesinde bulunmakta olan ana giriş kapısı ile ayrıca zemin kattan iç merdiven ile ulaşılabilir. L sofanın güneydoğu yönünde iki penceresi mevcuttur. Kuzeydoğu yönünde ocaklı ve dolaplı mutfak, güneybatı yönünde iki oda, merdiven holü ve abdesthane bulunmaktadır. Mutfakta dolap ve dolap ile kapatılmış ocak bulunmaktadır (foto. 229-230).

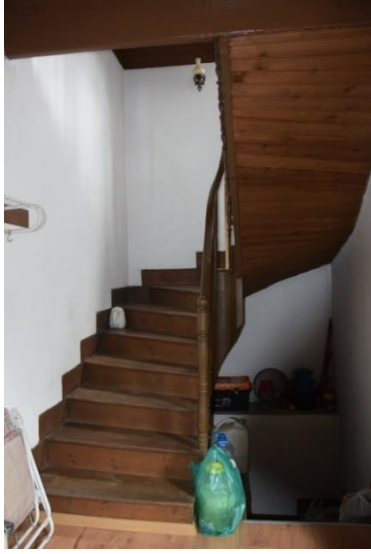

Fotoğraf 228. Birinci Kat Sofa

Fotoğraf 229. Mutfak ve Ocaklı Dolap

İkinci Kat: Birinci kattan çift kollu döner merdiven ile ikinci kata ulaşılmaktadır. Merdiven holünde bir adet giyotin pencere bulunmakta, merdivenin bitiminde ise sandık odası ve ahşap dolap bulunmaktadır (foto. 231-232).

Fotoğraf 230. Merdiven

Fotoğraf 231. Sandık Odası ve Dolap

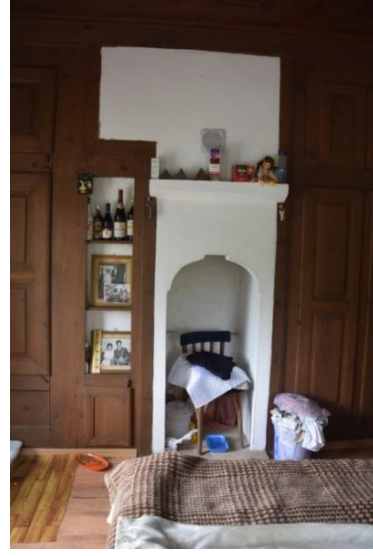
Bu katta da L sofa görülmekte olup kuzeybatı yönünde bulunan balkona çıkış sofadan yapılmaktadır (foto.233-234). Güneybatı ve kuzeydoğu yönlerinde biri ocaklı iki oda yer almaktadır (foto. 235).

Fotoğraf 232. İkinci Kat Sofa

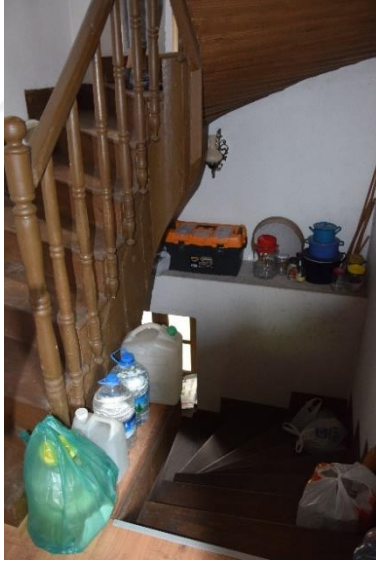

Fotoğraf 233. İkinci Kat Sofa

Fotoğraf 234. Oda İçi Ocaklı Dolap

Merdiven: Yarım döner çift kollu merdiven özgün durumdadır. Üçerli üç boğumdan oluşan parmaklıklar basamakla birleşiminde damla şeklinde sonlanmaktadır. Yuvarlak küpeşte başlangıcında, küçük, yuvarlak bir topuz görülmektedir (foto. 236).

Fotoğraf 235. Merdiven

Fotoğraf 236. Oda Kapısı

Kapılar: Oda kapıları kahverengi boyalı olup çift ya da tek kanatlı olarak kullanılmıştır. Üst göbek, alt göbek ve göğüs kısımlarından oluşan kapılar geçme tekniğinde yapılmıştır ve süsleme bulunmamaktadır (foto. 237).

Dolaplar: Yapı içinde birinci kat mutfakta, ortasında kapatılmış ocak bulunan bir dolap (foto. 230) ve ikinci katta kuzeydoğuda yer alan oda içinde ocaklı dolap

görülmektedir (foto. 235). Dolaplar geçme tekniği ile yapılmıştır, özgün hali ile korunabilmiştir ve süsleme bulunmamaktadır.

Tavanlar: Tavanlar ahşap kaplama olup zemin katta ters tavan, diğer katlarda düz tavan olarak kullanıldığı görülmektedir. İkinci kat sofa tavan göbeğinde profilli çıtalarla yapılmış altı kollu yıldız motifi görülmektedir (foto. 238-239).

Fotoğraf 237. Sofa Tavanı

Fotoğraf 238. Yıldız Motifi

10.11. BANKOĞLU EVİ

KATALOG NO	: 11
FOTOĞRAF NUMARASI	: 240-260
ÇİZİM NUMARASI	: 53-55
ADRES	: Okulak Mahallesi Turna Sokak Numara 15²¹
ADA/PARSEL NUMARASI	: 201/23

Çizim 53. Okulak Mahallesi Turna Sokak 15 Numaralı Ev Vaziyet Planı

Fotoğraf 239. Okulak Mahallesi Turna Sokak 15 Numaralı Ev

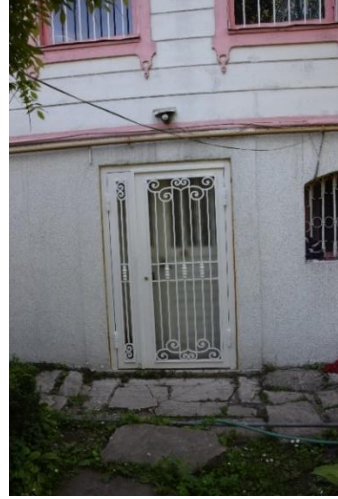
TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescillenen yapının günümüzdeki sahibi Bankoğlu ailesidir. Yapı bakımlı durumdadır ve halen ev sahipleri tarafından kullanılmaktadır. Zemin üzeri iki kattan oluşmaktadır, zemin kat girişi ayrıdır. Geniş bir bahçeye sahip olan yapı, zemin üzeri geniş saçaklı kırma çatıyla örtülüdür. Zemin taş duvarlı diğer katlar ahşap olarak inşa edilmiştir. Katlar arasındaki silmeler tüm cephelerde devam etmektedir.

CEPHELER: Yapının güney (ön) cephesinde on bir basamakla çıkılan merdiven holü yer almaktadır Yapıya giriş bu holde yer alan çift kanatlı ahşap kapı ile yapılmaktadır. Hol sol tarafa doğru genişleyerek balkon olarak devam etmektedir. Bu cephede her katta dört tane dikdörtgen pencere yer almaktadır (foto. 240-241). Yapının doğu cephesinde zemin kat giriş kapısı olarak kullanılan küçük demir kapı ve yanlarında kemerli küçük pencereler dikkat çekmektedir. Üst katlarda ise her katta dört tane dikdörtgen oda penceresi simetrik olarak yerleştirilmiştir (foto. 242-243). Kuzey cephede kemerli merdiven holü penceresi ve oda cepheleri yer almaktadır.

²¹ Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu envanter kayıtlarında 192 numara ile kayıtlıdır.

Fotoğraf 240. Güney Cephesi

Fotoğraf 241. Zemin Kat Kapı

Fotoğraf 242. Doğu Cephesi

Giriş Kapısı: Yapının ana giriş kapısı çift kanatlı ahşap kapıdır. Kapı beyaz ve pembe renklerde boyanmıştır. Geçme tekniği ile yapılmış kapının göbek kısımlarının daha yüksek yapılmış ve dikey dört tane profilli çıta yan yana yerleştirilmiş ve çukurda kalan kısımlar pembe renge boyanmıştır. Kapının her iki kanadında da bulunan metal çapı çekecekleri özgündür (foto. 244-245). Doğu cephede yer alan zemin kat giriş kapısı küçük, demir, özgün olmayan kapıdır (foto. 242).

Fotoğraf 243. Ana Giriş Kapısı

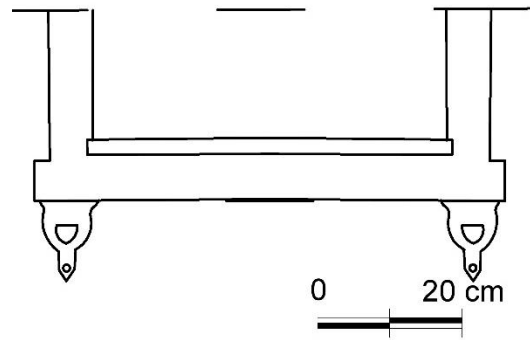

Fotoğraf 244. Kapı Çekeceği

Pencereler: Yapının birinci ve ikinci kat pencereleri dikdörtgen, giyotin penceredir, pencere pervaz altlarında aplike tekniğinde yapılmış, damla şeklinde süslemeler mevcuttur (foto. 246, çiz. 51). Zemin kat pencereleri diğerlerinden farklı olarak küçük, kemerli ve demirli pencerelerdir (foto. 247).

Fotoğraf 245. Oda Penceresi

**Çizim 54. Pencere Süslemesi
(F.İribaş, 2017)**

Fotoğraf 246. Zemin Kat Penceresi

Balkon: Yapının güney cephesinde giriş holünün geniş tutulmasıyla oluşan balkon bulunmaktadır. Balkon üzerinde dört taşıyıcı ile taşınan çıkma yer almaktadır (foto. 248). Taşıyıcıların başlıklarında oyma tekniğinde yapılmış bitkisel motifler bulunmaktadır, oymaların bir araya gelerek oluşturdukları kemerler balkon ön ve yan cephesinde yer almaktadır (foto. 249-250, çiz. 52). Balkon tavanında pembe renge boyanmış profilli çıtalarla dikdörtgen kaset oluşturulmuş ve ortaya iki tane baklava motifi yerleştirilmiştir (foto. 251).

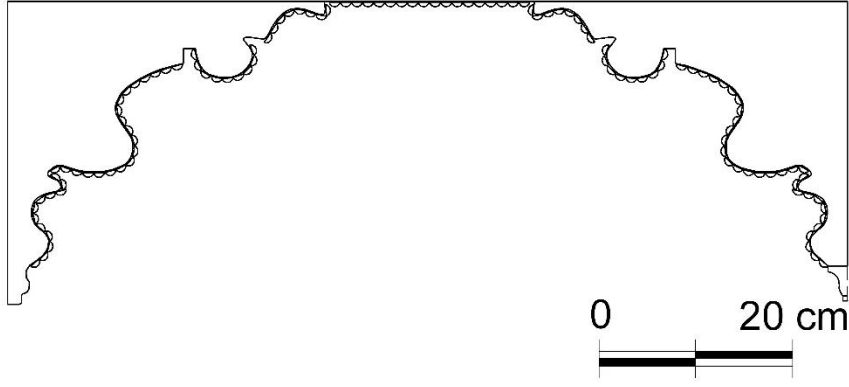
Fotoğraf 247. Taşıyıcı

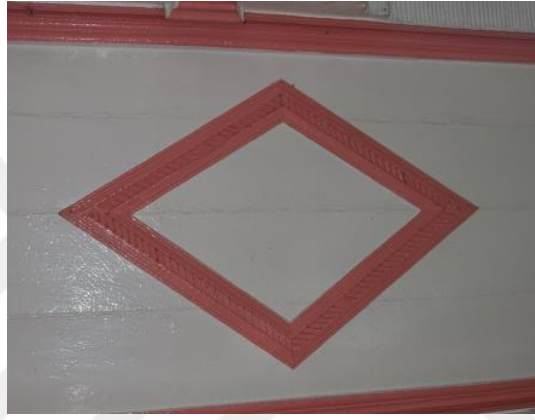
Fotoğraf 248. Taşıyıcı Başlıkları

Fotoğraf 249. Taşıyıcı Kemerleri

Çizim 55. Taşıyıcı Kemer Süslemesi (E.Özdemir, 2019)

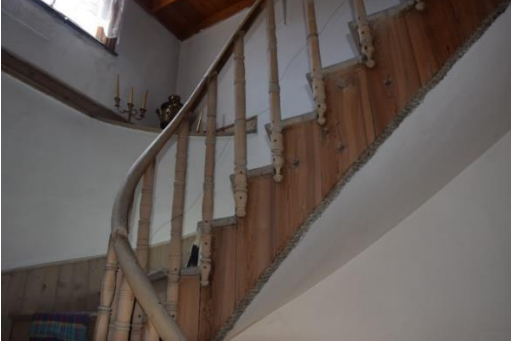

Fotoğraf 250. Balkon Tavan Süslemesi

İÇ MEKÂN

Zemin Kat: Bu kat girişi yapının sağ yanından demir kapı ile yapılmaktadır. Kömürlük ve depo birimlerinden oluşmaktadır.

Birinci Kat: Birinci kat yapının giriş katıdır. Güney cephede bulunan balkondan çift kanatlı ahşap kapı ile önce hole daha sonra rüzgarlık kapısı ile köşe sofalı yapıya girilmektedir. Sofadan oda mutfak ve abdesthane bölümlerine ulaşılmaktadır. Batı yönünde bulunan oda da özgün dolap yer almaktadır. Kuzey yönünde bulunan çift kollu yarım döner merdivenlerle üst kata çıkılmaktadır (foto. 252).

Fotoğraf 251. Merdiven

Fotoğraf 252. Sandık Odası

İkinci Kat: Birinci kat planının aynısıdır. Batı yönünde yer alan oda içinde dolap yer almaktadır. Merdivenlerin devamında bulunan sandık odası camlı kapı ile kapatılmıştır (foto. 253).

Merdiven: Boyanmamış, masif ahşaptan yapılmış çift kollu yarım döner merdivenlerin geçme tekniği ile yapılmış olan basamakları sağlam durumdadır. İkişerli üç boğumdan oluşan ve damla şeklinde bitmekte olan parmaklıkların üzerinde yuvarlak küpeşte bulunmaktadır (foto. 254).

Fotoğraf 253. Merdiven

Kapılar: Yapı içinde kapıların tek veya çift kanatlı olarak kullanıldığı görülmüştür. İkinci katta merdiven ve dolaplarla uyumlu şekilde masif renkte kullanılmış olan kapıların, birinci katta boyandığı görülmektedir. Kapılarda süsleme bulunmamaktadır (foto. 255-256).

Fotoğraf 254. Oda Kapısı

Fotoğraf 255. Oda Kapısı

Dolaplar: Yapının dolaplarının özgün haliyle korunarak, birinci ve ikinci kat batı yönünde yer alan oda içlerinde yer aldığı görülmektedir (foto. 257).

Fotoğraf 256. Oda İçi Dolap

Tavanlar: Birinci kat batı yönünde oda içinde yer alan tavan ve sofa tavanı düz tavan olup belirgin bir süsleme özelliğiyle karşılaşılmamıştır (foto. 258-259). İkinci kat batı yönünde yer alan tavan tekne tavan olup, profilli çıtalarla geometrik kasetler oluşturulduğu ve kenarlarda tekli burgu yapıldığı görülmektedir (foto. 260).

Fotoğraf 257. Oda Tavanı

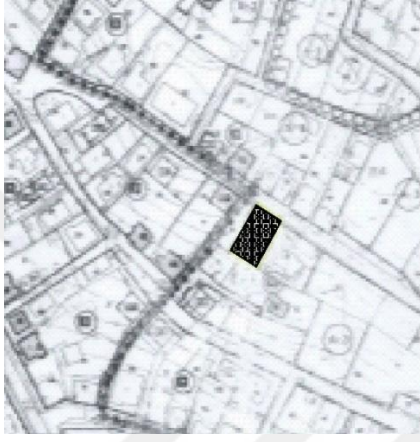
Fotoğraf 258. Oda Tavanı

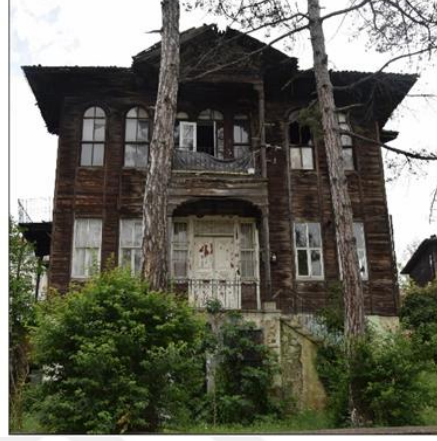
Fotoğraf 259. Oda Tavanı

10.12. YAŞARE BAYRAKTAR EVİ

KATALOG NO	: 12
FOTOĞRAF NUMARASI	: 261-286
ÇİZİM NUMARASI	: 56-59
ADRES	: Demirciler Mahallesi Zübeyde Hanım Caddesi Numara 18²²
ADA/PARSEL NUMARASI	: 70/17

**Çizim 56. Demirciler Mahallesi
Hanım Caddesi 18 Numaralı Ev
Vaziyet Planı**

**Fotoğraf 260. Demirciler Mahallesi
Hanım Caddesi 18 Numaralı
Ev**

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescillenen yapı zemin üzeri iki kattan oluşmaktadır ve yapının zemin kat girişi ayrıdır. Günümüzde kullanılmayan ve bakımsız durumda olan yapının sahibi Yaşare Bayraktar'dır. Zemin kat taş üzeri bağdadi sıva, üst katlar ahşap kaplama, çatısı kırma çatı ve üzeri alaturka kiremit ile kaplıdır. Yapının çatısının hasar gördüğü ve duvar sıvalarının döküldüğü görülmektedir. Çok geniş bir bahçeye sahip olan yapıya doğu ve kuzey yönlerinden taş basamaklı merdivenlerle ulaşılan kapılardan ve zemin kattan giriş yapılmaktadır. Ayrıca doğu yönünde küçük bir kömürlük kapısı görülmektedir. Taşınmazın çatı saçak altında ve cumba alınlığındaki çitalı süslemeler ve muskalar özgündür. Geometrik süslemeler dikkat çekicidir.

CEPHELER: Yapının doğu cephesi aynı zamanda ön cephesidir. Bu cephenin birinci katında yer alan taş merdivenlerin altından zemin kata, üstünde bulunan merdiven sahanlığı birinci katına giriş sağlanmaktadır. Merdiven sahanlığı içinde çift

²² Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kayıtlarında 104 envanter numarası ile kayıtlıdır.

kanatlı giriş kapısının sağ ve solunda iki tane dar, dikdörtgen pencere yer almaktadır. Yanlarda ise ikişer tane dikdörtgen oda penceresi bulunmaktadır. İkinci katta oda pencerelerinin simetrik olarak tekrar ettiği görülmekte, ortada ise balkon yer almaktadır (foto. 261-262). Güney cephede zemine yapılan banyo eklentisi üzerine balkon yapıldığı görülmektedir. Balkon korkulukları ferforjedir. Bu cephenin kaplamalarında yıpranmalar gözlenmektedir (foto. 263-264).

Fotoğraf 261. Doğu Cephesi

Fotoğraf 262. Güney Cephesi

Kuzey cephe, ön cephe ile benzer özellikler göstermektedir. Zeminde iki küçük pencere bulunmaktadır. Birinci kat ortada yer alan giriş sahanlığına karo döşeli merdiven ile çıkılmakta ve çift kanatlı, özgün kapı ile yapıya giriş yapılmaktadır. Bu katta ayrıca dört tane dikdörtgen oda penceresi bulunmaktadır. İkinci katta merdiven holü üzerinde bulunan çıkma balkon iki tane taşıyıcı ile yükselmekte ve alınlıklı kırma çatı ile bitmektedir. Balkonun yanlarında ikişer dikdörtgen pencere bulunmaktadır (foto. 265). Batı cephede zemine küçük bodrum kapısı bulunmaktadır. Bu cephede simetrik olarak her katta beş tane dikdörtgen oda penceresi ve küçük abdesthane penceresi bulunmaktadır. Ayrıca iki oda penceresi kapatılmış durumdadır (foto. 266).

Fotoğraf 263. Güney Cephesi

Fotoğraf 264. Kuzey Cephesi

Fotoğraf 265. Batı Cephesi

Giriş Kapısı: Yapının zemin katına tek kanatlı kapı ile doğu ve kuzey cephede bulunan birinci kat giriş kapılarına çift kanatlı ahşap kapılar ile giriş yapılmaktadır. Birinci kat kapılarının üst ve yanlarında demirli aydınlık pencereleri bulunmaktadır. Kapı çekeceği özgündür (foto. 267-268). Kapının bulunduğu merdiven holünde bulunan iki taşıyıcının oluşturduğu kemer oyma tekniğinde yapılmış ve bitkisel motiflere benzetilebilecek süsleme kullanılmıştır.

Fotoğraf 266. Doğu Cephe Giriş Kapısı

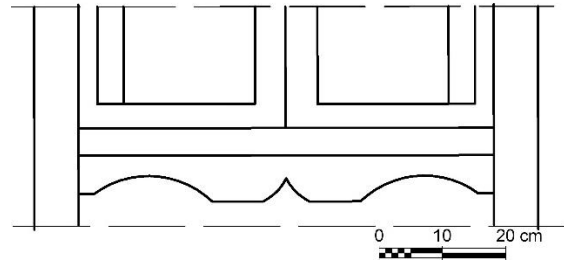

Fotoğraf 267. Doğu Cephe Giriş Kapısı Çekeceği

Pencereler: Ahşap pencerelerin bir kısmında yıpranmalar ve bazılarında kapatılmalar mevcuttur. Pencereler geleneksel giyotin dikdörtgen pencere tipindedir. Alt kat pencerelerin kanatlı açılır pencere olarak değiştirilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Üst kat pencereleri balkon kapı ve pencerelerine uyumlu olarak kemerli ve özgün rengindedir. Pencere yan pervazlarının dikey şekilde iki kat boyunca devam etmesi yapıya farklı bir katmaktadır. Zemin ve birinci kat pencereleri demirlidir. Pencere pervaz altlarında süslemeler görülmektedir (foto. 269, çiz. 54).

Fotoğraf 268. Pencere

Çizim 57. Pencere Süslemesi (F.iribaş,2017)

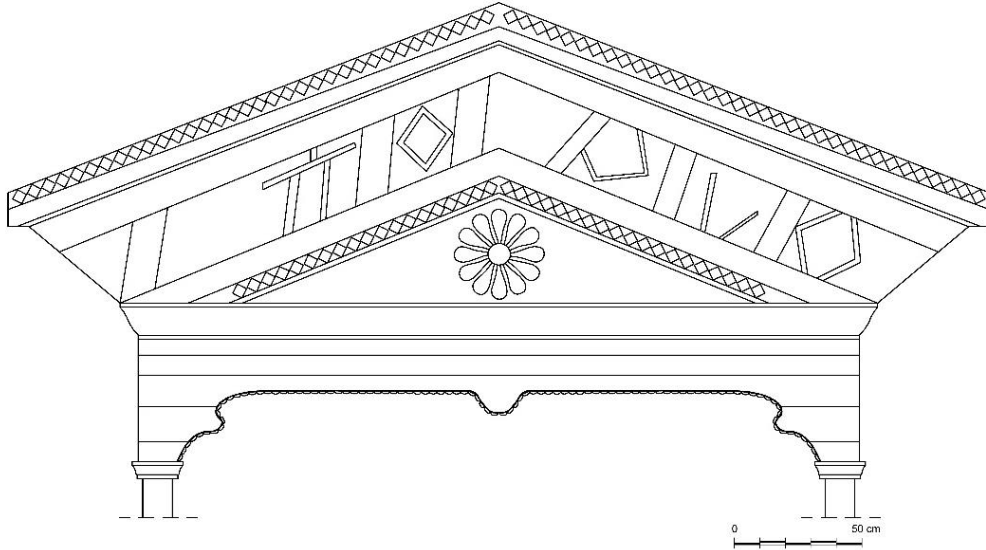
Tahtaboş ve Balkon: Yapıda iki tane tahtaboş, bir balkon bulunmaktadır. Doğu ve kuzey cephe girişlerinin üzerinde bulunan tahtaboşlar iki adet taşıyıcı üzerinde yükselmektedir. Taşıyıcılar arasında oyma tekniğinde yapılmış ve bitkisel kıvrımlara sahip süslemeler bulunmaktadır (foto. 270-271-272). Güney cephede yer alan balkonun eklenti üzerine yapıldığı anlaşılmaktadır (foto. 273).

Fotoğraf 269. Kuzey Cephe Tahtaboş

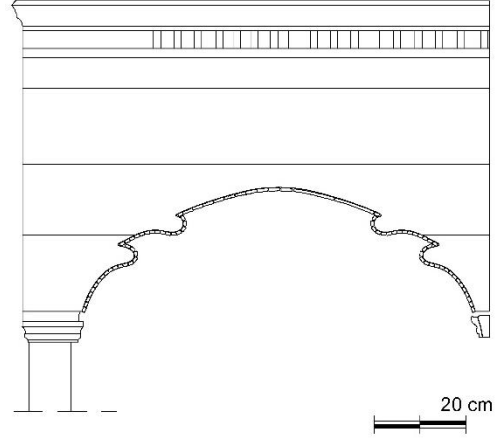
Fotoğraf 270. Doğu Cephe Tahtaboş

Çizim 58. Tahtaboş Kemer ve Alınlık (E.Özdemir, 2019)

Fotoğraf 271. Tahtaboş Yan Kemerli

**Çizim 59. Tahtaboş Yan Kemerli
(E.Özdemir, 2019)**

Fotoğraf 272. Güney Cephe Balkon

Tahtaboşların alınlıklı ve üçgen kırma çatılı olduğu görülmektedir. Çatı saçak altlarında çitalarla yapılmış geometrik süslemeler bulunmaktadır. Alınlık içinde küçük ahşap parçaların yan yana yerleştirilmesi ile oluşturulmuş zikzak şeklinde kuşak bulunmaktadır. Alınlık ortasında görülen küçük ahşap parçalardan oluşan çiçek kompozisyonu benzer örneklerine göre daha özgündür. (foto. 274, çiz. 58-59). Tüm yapıda olduğu gibi tahtaboşlarda da yıpranmalar görülmektedir. Tahtaboş tavanında oyma tekniğinde yapılmış ahşap parçalardan oluşmuş, altıgen formunda bir süsleme mevcuttur (foto. 275).

Fotoğraf 273. Tahtaboş Alınlık

Fotoğraf 274. Tahtaboş Tavani Süslemesi

İÇ MEKÂN

Günümüzde kullanılmayan yapının içine ait Fotoğraflarımız kullanıldığı dönemlere aittir.²³

Zemin Kat: Orta sofalı olan yapının zemin katında oturma odası, yatak odası, kömürlük, mutfak, lavabo yer almaktadır. Bu kata giriş dışarıdan merdiven altında yer alan kapıdan ve içeride üst katlardan inen ahşap merdivenle sağlanmaktadır (foto. 276-277). Duvarlar taş duvar üzerine bağdadi sıvalı, tavan ise ahşap kirişlemedir. Zemin betondur. Bu katta ki ocaklı oda mutfak olarak kullanılmaktadır.

²³ Yapının sahibine ulaşamadığından dolayı Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu kayıtlarından edinilen bilgi ve fotoğraflar kullanılmıştır.

Fotoğraf 275. Zemin Kat Sofa

Fotoğraf 276. Merdiven

Fotoğraf 277. Birinci Kat Sofa

Birinci Kat: Yapının doğu ve kuzey cephelerinden giriş kapıları ile ve içeriden zemin kattan gelen ahşap merdivenlerle ulaşılan orta sofalı birinci katta odalar ve mutfak yer almaktadır (foto. 278-279). Mutfak içinde dolap ve ocak bulunduğu görülmektedir. Batı cephesi yönünde banyo ve abdesthane yer almaktadır.

Fotoğraf 278. Ocaklı Mutfak Dolabı

İkinci Kat: Güney cephe tarafında yer alan ahşap merdivenlerle ikinci kata ulaşılmaktadır. Merdiven bitiminden güney cepheye eklenti yapılan balkona kapı açıldığı görülmektedir. İkinci kat planı birinci kat ile aynıdır. Bu katta doğu cephe ve kuzey cephe tarafında balkon kapıları yer almaktadır (foto. 280).

Fotoğraf 279. İkinci Kat Sofa

Merdiven: Çift kanatlı yarım döner merdivenlerin ahşap parmaklıklarının ikinci kata kadar değiştirildiği, ikişerli üç boğumdan oluşan parmaklıkların özgün şeklinde yalnızca birkaç tane kaldığı görülmektedir. Geçme tekniğinde yapılmış basamaklarda yıpranmalar mevcuttur. Düz küpeşte de değişiklikler bulunmaktadır (foto. 281-282).

Fotoğraf 280. Merdiven

Fotoğraf 281. Merdiven

Kapılar: Oda kapılarının geçme tekniğinde yapıldığı ve tek kanatlı ahşap kapı olarak kullanıldığı görülmektedir. Süsleme bulunmamaktadır (foto. 283).

Fotoğraf 282. Ocak Kapısı

Fotoğraf 283. Ocaklı Mutfak Dolabı

Dolaplar: Yapıda mutfakta bulunan ocaklı dolapların ve odalarda yüklük olarak kullanılan dolapların geçme ve çakma tekniğinde yapıldığı ve özgün durumda olduğu görülmektedir. Süsleme özelliği bulunmamaktadır (foto. 284-285).

Fotoğraf 284. Oda İçi Dolap

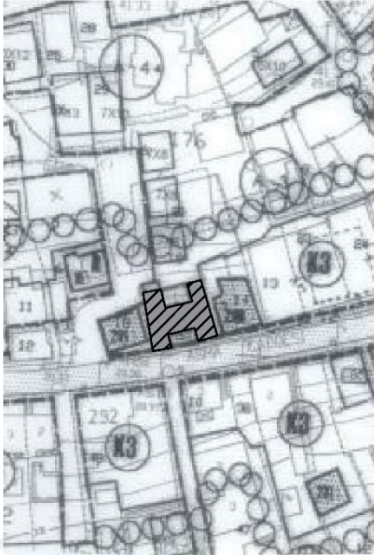
Tavanlar: Zemin katta ters tavan olup, üst katlarda düz tavan üzerine profilli çıtalarla süslemeler yapıldığı görülmektedir. Tavanlar boyasız ve özgün rengindedir. İkinci kat sofa tavanında küçük bir sekizgen göbek süslemesi yer almaktadır (foto. 286).

Fotoğraf 285. Tavan Süslemesi

10.13. ALTAN GENİŞ EVİ

KATALOG NO	: 13
FOTOĞRAF NUMARASI	: 287-305
ÇİZİM NUMARASI	: 60-65
ADRES	: Kırtepe Mahallesi Asma Köprü Caddesi Numara 24²⁴
ADA/PARSEL NUMARASI	: 176/16

Çizim 60. Kırtepe Mahallesi Köprü Caddesi 24 Numaralı Ev Vaziyet Planı

Fotoğraf 286. Kırtepe Mahallesi Köprü Caddesi 24 Numaralı Ev

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescilinin devam etmesine karar verilen ve zemin üzeri iki katlı olan yapı eğimli bir zemin üzerine yapılmıştır, ikiz binadır. Doğu cephesinde ana giriş kapısı, batı cephesinde bahçeden ulaşılan giriş kapısı bulunmaktadır, zemin kat taş duvar üzeri bağdadi sıvalı, üst katlar ağaç karkas üzeri ahşap kaplama, iç duvarlar bağdadi sıva üzeri boyalıdır. Yapıyı örten kırma çatı alaturka kiremitli olup ekleme yapılan bölümde Marsilya tipi kiremit kullanılmıştır. Ev sahibi Altan Geniş'in vefatı üzerine mirasçılarına kalmış olan²⁵ yapı kullanılmamaktadır ve kötü durumda olduğu gözlenmektedir.

²⁴ Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kayıtlarında 16 envanter numarası ile kayıtlıdır.

²⁵ Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kayıtlarından edinilen bilgi.

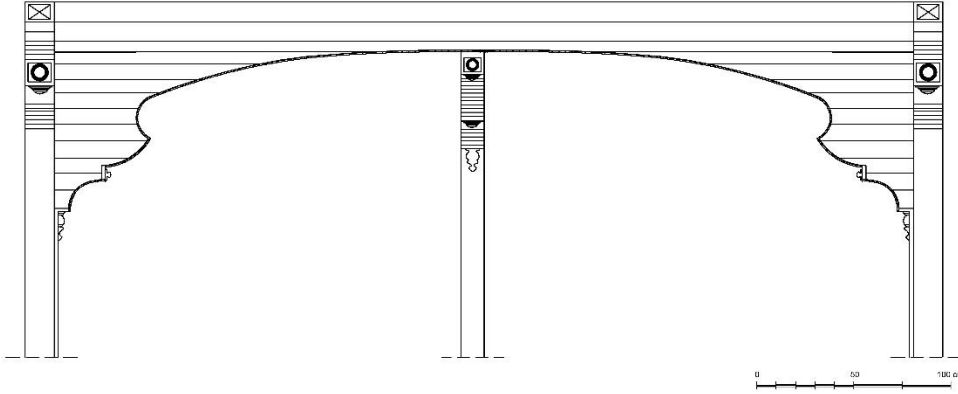
CEPHELER: Doğu (ön) cephe yapının en özellikli cephesidir (foto. 288). İkiz binaların ikisinin de girişi doğu cephe orta kısmında bulunan kapılarla sağlanmaktadır. Simetrik bir görüntü mevcuttur. Zemin katta depo olarak bölünmüş mekânın küçük giriş kapısı ve giriş holüne ulaşan merdivenler görülmektedir. Demir korkulukları bulunan taş basamaklar ile çıkılan merdiven holünde ikiz evlerin giriş kapıları yer almaktadır. Merdiven holü üzerinde giriş kapılarının ikisini de kapsayacak şekilde yapılmış kemerde oyma tekniğinde yapılmış bitkisel kıvrımlar bulunmaktadır (foto. 289, çiz. 61).

Fotoğraf 287. Doğu Cephesi

Fotoğraf 288. Giriş Kapısı Girişi

Çizim 61. Giriş Kapısı Kemer (E.Özdemir, 2019)

Bu katta ayrıca merdiven holünde iki dikdörtgen pencere ve sağ yanda geniş oda penceresi bulunmaktadır. İkinci katta cephe boyunca uzanan çıkmanın ortasında balkonlar sağ ve solunda ikişer dikdörtgen, giyotin pencere yer almaktadır. Cephenin kaplamalarında renk değişiklikleri ve zemin kat sıvalarında dökülmeler bulunmaktadır. Kuzey ve güney cepheler yan binalarla bitişik durumdadır. Batı cephesi en fazla bozulan cephe dir. Zemin ve birinci katta eklem e yapılmıştır. Yapının özgün kısımları ahşap kaplamalı eklem e yapılan bölüm tuğladır. Bu cephe deki pencerelerin tamamı değiştirilmiştir (foto. 290).

Fotoğraf 289. Batı Cephesi

Giriş Kapıları: Yapının doğu cephede bulunan ve geçme tekniği ile yapılmış olduğu görülen giriş kapısı aydınlık pencere, çift kanatlı ahşap kapıdır. Kapı beyaz renkte boyanmıştır ve göbek bölümlerinin göğüs kısmına göre daha uzun tutulduğu, iki kanata çekecek yerleştirildiği görülmektedir. Aydınlık penceresi demirlidir. Süsleme bulunmamaktadır (foto. 291).

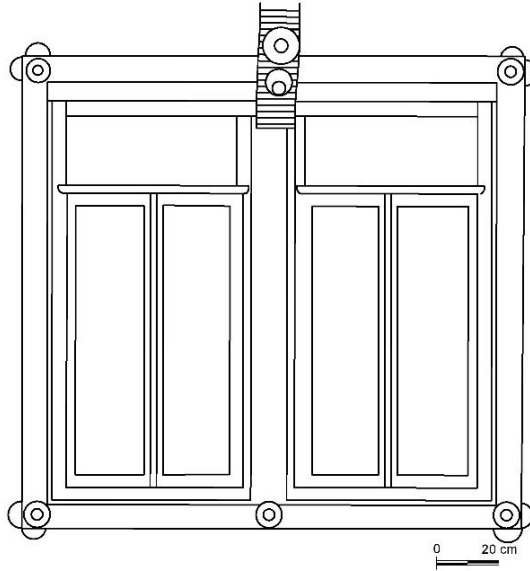

Fotoğraf 290. Giriş Kapısı

Pencereler: Balkon pencereleri dışında diğer pencerelerin değiştirildiği görülmektedir. Merdiven holü içinde giriş kapısı yanında bulunan dikdörtgen pencere ve balkonda bulunan iki pencere özgün giyotindir. Pencere pervaz köşelerinde bulunan içi içe geçmiş dairelerden oluşan dışa çıkıntılı özgün süslemeleri çeşitli şekillerde yapının farklı yerlerinde görmek mümkündür (foto. 292, çiz. 62).

Fotoğraf 291. Oda Penceresi

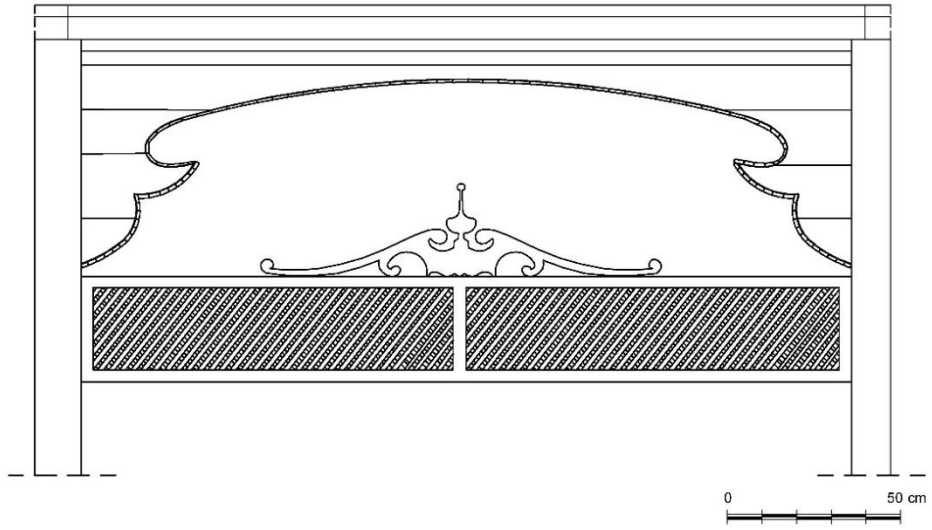

Çizim 62. Oda Penceresi (F.İribaş, 2017)

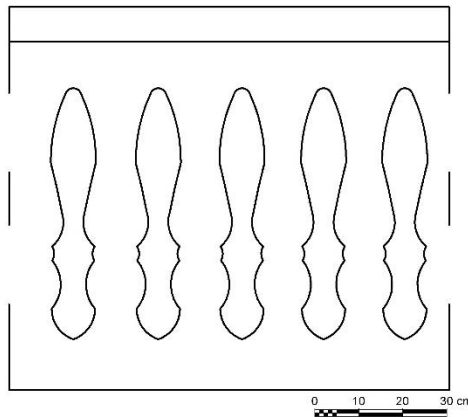
Balkon: Yapının ikinci katında kat boyunca uzanan çıkmanın orta kısmında balkon yer almaktadır. Oyma tekniğinde bitkisel motiflerle yapılmış kemeri ve yine aynı teknikte yapılmış ahşap korkuluklarıyla oldukça gösterişli olan balkonun önünde bulunan kafes üzerinde oyma tekniğinde yapılmış özgün bitkisel süsleme görülmektedir (foto. 293-294, çiz. 63-64-65).

Fotoğraf 292. Ön Cephe Balkon

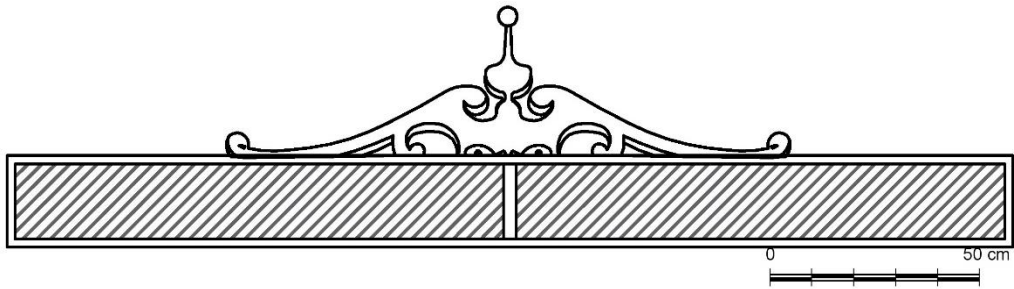
Çizim 63. Balkon Süslemeleri (E.Özdemir, 2019)

Çizim 64. Balkon Korkulukları (F.İribaş, 2017)

Fotoğraf 293. Balkon Kafesi ve Süslemesi

Çizim 65. Balkon Kafesi ve Süslemesi (F.İribaş, 2017)

Çıkma altında üç adet eli böğrüne bulunmaktadır. Ortada olanın alt kısmının pencerelerin ortasında süsleme vazifesi gördüğü ve üzerinde, pencere kenarlarında gördüğümüz iç içe geçmiş dairelerden oluşan süslemenin yer aldığı gözlenmektedir (foto. 295-296).

Fotoğraf 294. Eli Böğründe

Fotoğraf 295. Eli Böğründe

Fotoğraf 296. Eli Böğründe

Fotoğraf 297. Baklava Motifi

Eli böğründenin farklı bir şeklinin de balkon altında ikiz evleri birbirinden ayırmak için yapılmış olan taşıyıcı üzerinde olduğu görülmektedir. Diğerlerinden farklı olarak alt kısmında farklı büyüklükteki dairelerden oluşan bir sarkıt bulunmaktadır (foto. 297). Çıkma altında profilli çیتالardan kabartma tekniğinde yapılmış baklava motifi yer aldığını görebilmekteyiz (foto. 298). Balkon altında ise ikiz evlerin ikisinin de girişini kaplayacak şekilde simetrik biçimde yerleştirilmiş, büyük baklava motifi güzel bir görüntü oluşturmaktadır (foto. 299).

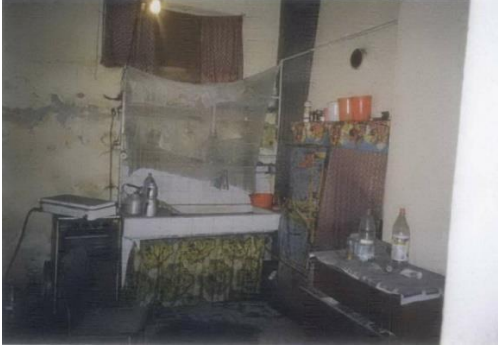
Fotoğraf 298. Balkon Altı

İÇ MEKÂN

Zemin Kat: Eğimli zeminden dolayı ön cepheden girişi olan ve arka bahçeye cephe vermeyen zemin kat iki bölümden oluşmaktadır. Birinci kata çıkan merdivenlerin altında kömürlük sağ da ise depo bulunmaktadır (foto. 300).

Birinci Kat: Doğu cephesinden özgün çift kanatlı giriş kapısı ile birinci kata ulaşılmaktadır. Dikdörtgen şeklinde orta sofalı olan bu katta mutfak, abdesthane ve oda bulunmaktadır. Bu kattaki odanın tavan ve dolabı yapılan baca hattından dolayı zarar görmüştür. Zemin ahşap kaplamadır. Ocağı bulunan, ancak dolapları daha sonradan değiştirilmiş durumda olan mutfaktan avluya çıkış kapısı vardır. Sofada bulunan ahşap

yarım dönerli merdiven ile ikinci kata çıkılmaktadır (foto. 301). Bu kata batı yönünde oda eklendiği ve ikinci kat boyunca da devam ettiği görülmektedir.

Fotoğraf 299. Zemin Kat

Fotoğraf 300. Birinci Kat Sofa

İkinci Kat: Birinci kat planıyla hemen hemen aynıdır. Ahşap merdivenle bu katın sofasına ulaşılmaktadır. Merdivenin devamında harap durumda olan asma kat (sandık odası) mevcuttur (foto. 302). Sofanın zemini ve tavanı ahşap olup arka cepheye bakan bir penceresi bulunmaktadır. Bu katta üç oda, banyo, abdesthane bulunmaktadır. Sokak cephesinde odalar boyunca çıkma mevcuttur. Çıkmanın sağında bulunan balkona sofa içinden özgün tek kanatlı kapı ile çıkılmaktadır. Balkon kapısının iki yanında yine özgün dikdörtgen giyotin pencere yer almaktadır.

Fotoğraf 301. Sandık Odası

Merdiven: Geçme tekniği ile yapılmış basamaklarda yıpranmalar bulunmaktadır. Yuvarlak küpeştenin ucunda küçük, yuvarlak, topuz bulunmaktadır.

Belli aralıklarla yerleştirilmiş ikişerli üç boğumdan oluşmakta olan parmaklıklar damla şekli ile bitmektedir.

Kapılar: Yapı içinde kullanılan kapıların çift veya tek kanatlı olarak kullanıldığı ve krem rengi boyalı olduğu görülmektedir. Kapılar geçme tekniğinde yapılmıştır ve süsleme özelliği bulunmamaktadır (foto. 303).

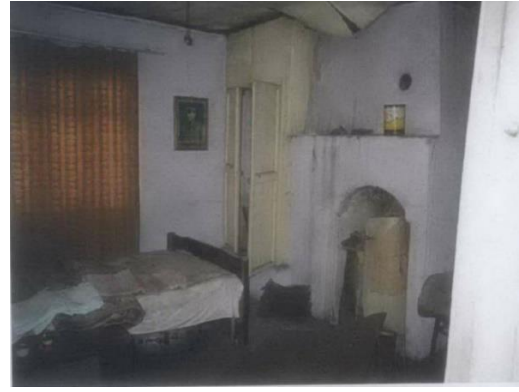

Fotoğraf 302. Oda Kapısı

Dolaplar: Yapıda mutfak ve oda içinde dolaplar mevcuttur. Bir odada bulunan dolap dışında değiştirilmiştir, süsleme özelliği bulunmamaktadır. İkinci kat kuzey cephede yer alan odada ocak bulunmaktadır (foto. 304-305).

Fotoğraf 303. Dolap

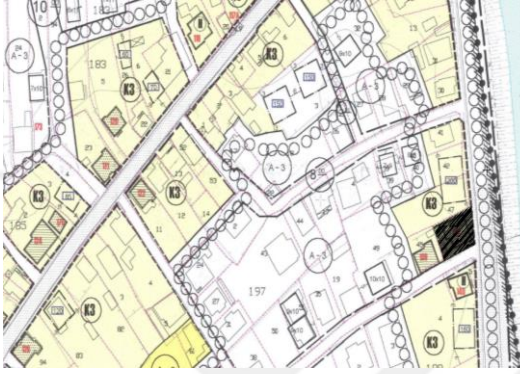

Fotoğraf 304. Ocaklı Dolap

Tavanlar: Tavanlar ahşap olup bir odanın tavanı dışında özgün değildir. Süsleme özelliği görülmemiştir.

10.14. MEHLİKE ÖZCAN EVİ

KATALOG NO	: 14
FOTOĞRAF LİSTESİ	: 306-325
ÇİZİM LİSTESİ	: 66-71
ADRES	: Okulak Mahallesi Kanlı Irmak Caddesi Numara 10 ²⁶
ADA/PARSEL NUMARASI	: 197/7

Çizim 66. Okulak Mahallesi Kanlı Irmak Caddesi 10 Numaralı Ev Vaziyet Planı

Fotoğraf 305. Okulak Mahallesi Kanlı Irmak Caddesi 10 Numaralı Ev

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescilinin devam etmesine karar verilen yapı restorasyon geçirmemiş, değişikliklere maruz kalmış ve bakımsız durumdadır. Ev sahibi Fatma Mehlika Özcan'dır. İki katlıdır, giriş ön cephe ortasında içerlekte yer alan çift kanatlı ahşap kapıdan yapılmaktadır. Geniş saçaklı ahşap çatı ile örtülü olan yapının saçak altlarında bitkisel motifli ve oyma tekniğinde yapılmış bitkisel süslemelere benzetilebilecek kıvrımlara sahip ahşap payandalar dikkat çekmektedir (foto. 307).

CEPHELER: Kuzeybatı yönünde olan Kanlı Irmak caddesi üzerinde bulunan ve caddeden bahçe ile ayrılmaktadır. Bu cephede zemin kat ortasında çift kanatlı ahşap giriş kapısı bulunmaktadır. Birkaç taş basamakla ulaşılan uzun merdiven holünde yer alan giriş kapısının sağ ve solunda demirli ve giyotin ikişer dikdörtgen pencere yer almaktadır. Yapının birinci katı altı adet destekle yükselen çıkma şeklindedir, çıkma kat boyunca devam etmektedir. Aynı kat ortasında çıkma şeklinde bulunan tahtaboş zeminden çatıya kadar çıkan desteklerle yükselir ve üçgen kırma çatıyla örtülüdür. Bu

²⁶ Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kayıtlarında 138 envanter numarası ile kayıtlıdır.

katta ayrıca dört tane dikdörtgen oda penceresi görülmektedir (foto. 306). Yapının güneybatı yönünde zemin katta iki adet dikdörtgen pencere ortasında küçük abdesthane penceresi bulunur, üst katta ise merdiven holünü aydınlatan pencerenin diğer iki pencereye göre daha uzun olduğu görülmektedir.

Fotoğraf 306. Çatı Payandası

Fotoğraf 307. Kuzeydoğu Cephesi

Fotoğraf 308. Güneydoğu Cephesi

Yapının kuzeydoğu yönünde zemin katın sol tarafı yapının görüntüsünü tamamen bozacak şekilde beton ile sıvanmış ve plastik doğrama pencere takılmıştır. Bu cephede ayrıca özgün ahşap çerçeveli dikdörtgen iki pencere, üst katta ise dört pencere yer almaktadır (foto. 308). Yapının güneydoğu yönünde beton sıvanın zemin kat boyunca devam ettiği görülmekte ve zemin kat seviyesinde eklenti odunluk göze çarpmaktadır (foto. 309).

Giriş Kapısı: Yapının giriş kapısı geçme tekniğinde yapılmış, çift kanatlı, üst göbek kısmı iki bölüm halinde demirli cam olan ahşap kapıdır (foto. 310). Kapı üzerinde

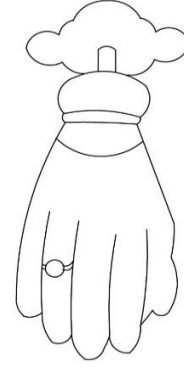
bulunan el formunda, beyaz renge boyanmış olan kapı tokmağı özgündür (foto. 311, çiz. 67). Kapı kahverengi beyaz renklerde boyanmıştır.

Fotoğraf 309. Giriş Kapısı

Fotoğraf 310. Kapı Tokmağı

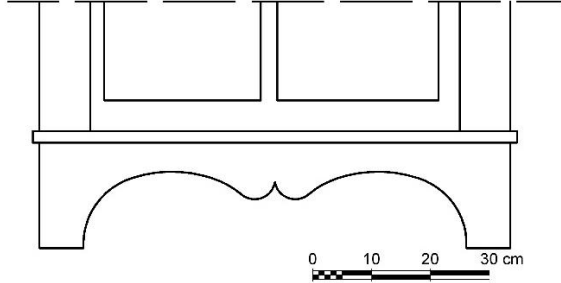

**Çizim 67. Kapı Tokmağı
(F.İribaş, 2016)**

Pencereler: Yapıda değiştirilmiş olan pencerenin dışında tüm pencereler ahşap çerçeveli, dikdörtgen ve giyotin şeklindedir. Katlarda pencereler arasında bulunan silmeler tüm cephelerde yer almaktadır. Pencere pervaz altlarında bitkisel kıvrımlara benzetilebilecek süslemeler mevcuttur (foto. 312, çiz. 68).

Fotoğraf 311. Pencere

**Çizim 68. Pencere Süslemesi
(F.İribaş,2017)**

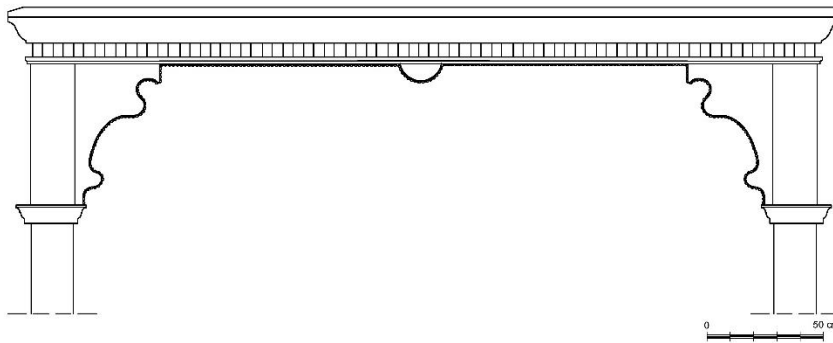
Tahtaboş: Ön cephede yer alan ve iki ahşap destek ile yükselen tahtaboş bulunmaktadır. Alınlıklı ve üçgen çatılı olan tahtaboş destek başlıklarında bitkisel motiflerden oluşan oyma tekniğinde yapılmış kemer bulunmaktadır (foto. 313-314, çiz. 69-70). Silmeler ve oymalı çatı destekleri tüm çatıyı dolaşmaktadır.

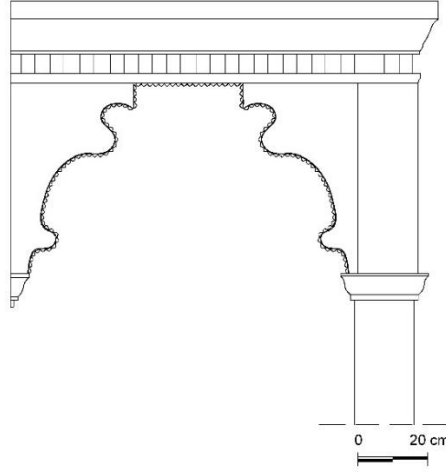
Fotoğraf 312. Tahtaboş

**Fotoğraf 313. Tahtaboş Taşıyıcı
Başlığı**

Çizim 69. Tahtaboş Ön Kemer (E.Özdemir, 2019)

Çizim 70. Tahtaboş Yan Kemer (E.Özdemir, 2019)

İÇ MEKÂN

Zemin Kat: Yapıya girişin sağlandığı bölümdür. Bu katta iki oda mutfak ve arka cephede bulunan banyo ve abdesthane yer almaktadır. Oda içlerinde dolap mevcuttur. İç sofanın güneybatı yönünde üst kata çıkışı sağlayan çift kollu, yarım döner merdiven bulunmaktadır. Yapı içinde tüm cepheleri dolaşan ahşap silme dikkat çekmektedir.

Birinci Kat: Bu katta iç sofanın kuzeybatı yönünde yer alan balkona çıkış kapısı bulunmaktadır (foto. 315). Odalar da yüklük olarak kullanılan gömme dolaplar göze çarpmaktadır.

Fotoğraf 314. Birinci Kat Balkon Kapısı

Fotoğraf 315. Merdiven

Merdiven: Çift kollu, yarım döner merdivenlerde bozulmalar bulunmaktadır. Yuvarlak küpeştenin ucunda küçük, yuvarlak, topuz bulunmaktadır. Belli aralıklarla

yerleştirilmiş ikişerli üç boğumdan oluşmakta olan parmaklıklar damla şekli ile bitmektedir (foto. 316).

Kapılar: Yapı içinde kapıların odalarda çift kanatlı, banyo-abdesthane için tek kanatlı kullanıldığı ve birinci kat kapılarının krem-mavi renklere boyandığı görülmektedir (foto. 317-318).

Fotoğraf 316. Oda Kapısı

Fotoğraf 317. Banyo Kapısı

Dolaplar: Zemin kat güneybatı yönünde yer alan oda içinde ve kuzeydoğu yönünde yer alan mutfak içinde beyaz renkte boyanmış dolaplar bulunmakta (foto. 319-320). Ayrıca birinci katta kuzeydoğu yönünde bulunan oda içinde ocaklı dolap bulunmaktadır. Dolaplar geçme tekniği ile yapılmıştır ve süsleme bulunmaktadır (foto. 321-322).

Fotoğraf 318. Oda Dolabı

Fotoğraf 319. Mutfak Dolabı

Fotoğraf 320. Ocaklı Oda Dolabı

Fotoğraf 321. Ocaklı Oda Dolabı

Tavanlar: Yapıda zemin kat güneybatı yönünde yer alan oda ve birinci kat güneybatı yönünde bulunan oda tavanında profilli çıtalarla geometrik şekiller oluşturulmuştur. Çıtaların farklı renklerde boyandığı görülmektedir (foto. 328-329). Birinci kat kuzeydoğu yönünde yer alan oda içinde aplike tekniğinde yapılmış güneş motifi siyah renge boyanmış şekilde görülmektedir (foto. 330, çiz. 71).

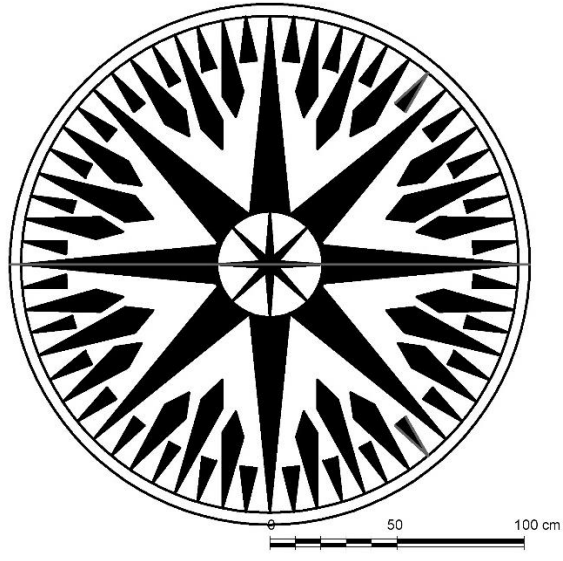
Fotoğraf 322. Oda Tavanı

Fotoğraf 323. Oda Tavanı

Fotoğraf 324. Oda Tavanı Güneş Süslemesi

Çizim 71. Oda Tavanı Güneş Süslemesi (F.İribaş, 2017)

10.15. AYŞE MÜDESSER KANBUR EVİ

KATALOG NO	: 15
FOTOĞRAF NUMARASI	: 326-342
ÇİZİM NUMARASI	: 72-75
ADRES	: Orduyeri Mahallesi Fatih Sultan Mehmet Caddesi Numara 65²⁷
ADA/PARSEL NUMARASI	: 50/16

Çizim 72. Orduyeri Mahallesi Fatih Sultan Mehmet Caddesi 65 Numaralı Ev Vaziyet Planı

Fotoğraf 325. Orduyeri Mahallesi Fatih Sultan Mehmet Caddesi 65 Numaralı Ev

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescillenen yapı eğimli bir zemine yapılmış olmasından dolayı önden bodrumla birlikte dört, arkadan üç katlıdır. Zemin katta bulunan bir ana girişi, bir bahçeye çıkılan kapısı mevcuttur. Bir köşk havasında çok gösterişlidir, Ayşe Müdesser Kanbur ve kardeşlerine aittir ve günümüzde kullanılmamaktadır. Bodrum kat duvarları moloz taştan yapılmış, üst katlar ise ahşap iskelet arası dolgu şeklindedir. Dış cephe ahşap kaplamadır ancak kuzeydoğu ve kuzeybatı cephe sonradan çinko ile kaplanmıştır. Geniş saçaklı kırma çatı ile örtülüdür.

CEPHELER: Orduyeri caddesi yeni adıyla Fatih Sultan Mehmet caddesinden bahçe duvarı ile ayrılan güneydoğu (ön) cephe yapının en özellikli cephesidir. Yapıya giriş bu cepheden yapılmaktadır. Bodrum katta küçük, demir bir kapı ve pencere bulunmaktadır. Ortada iki taraftan çıkılan taş merdivenlerle ulaşılan, merdiven holünde hafif girintili konumda bulunan, aydınlık pencereli, ahşap kapı ile zemin kata

²⁷ Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kayıtlarında 155 envanter numarası ile kayıtlıdır.

girilmektedir. Merdiven holü içinde kapının iki yanında dikdörtgen pencere bulunmaktadır. Bu katta ayrıca altı tane dikdörtgen, giyotin, oda penceresi yer almaktadır. Birinci katta sağ ve sol tarafta bulunan odalar çıkmalıdır. Altlarında her yanda dört tane eli böğründe yer almaktadır. Üçüncü katta çıkmalı olarak cephe boyunca uzanan balkon görülmektedir (foto. 326).

Fotoğraf 326. Kuzeydoğu Cehesi

Fotoğraf 327. Güneybatı Cehesi

Binanın kuzeydoğu ve kuzeybatı cepheleri çinko ile kaplanmıştır (foto. 327). Kuzeybatı (arka) cephede sol tarafta bir ve ikinci katları kapsayan çıkma bulunmaktadır. Güneybatı cephede zemin ve birinci kat paralel olup dörder pencere yer almaktadır. İkinci katta ortada küçük çıkma balkon bulunmaktadır (foto. 328).

Giriş Kapısı: Güneydoğu cephede yer alan kapı ana giriş kapısıdır, arka cephede bulunan küçük kapı ile yalnızca bahçeden giriş yapılabilmektedir. Geçme tekniği ile çift kanatlı olarak yapılmıştır, Alt ve üst göbek bölümleri yüksek, göğüs kısmı dar olarak yapılmış, üst pervaz bölümüne aydınlık penceresi yerleştirilmiştir. Kapı çekeceği özgün haliyle korunmuştur (foto. 329).

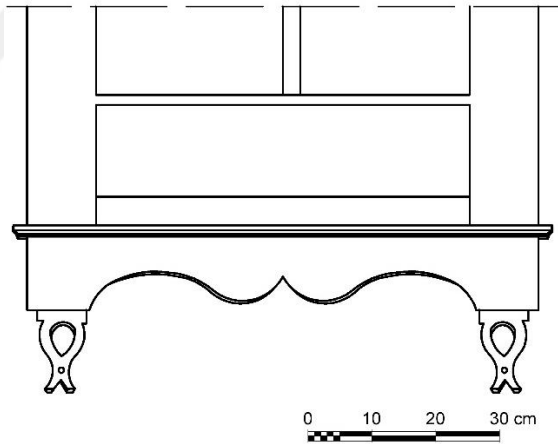

Fotoğraf 328. Ev Giriş Kapısı

Fotoğraf 329. Pencere

Pencereler: Yapının tamamında dikdörtgen olarak kullanılan pencerelerin giyotin pencere olduğu ve değişiklik bulunmadığı gözlenmektedir. Tüm pencerelerin alt pervazlarında applike tekniğinde yapılmış bitkisel kıvrımların iki ucunda fiyonk şekline benzetilebilecek süsleme mevcuttur (foto. 330, çiz. 73).

**Çizim 73. Pencere Süslemesi
(F.İribaş,2017)**

Balkon: Yapının ön cephe ikinci katında cephe boyunca uzanan gösterişli çıkma balkon ve kuzeydoğu cephesinde yine ikinci katta bulunan küçük balkon bulunmaktadır. Ön cephede bulunan balkon demir korkuluklu olup ortası yanlara göre dışa doğru daha fazla çıkıntılıdır (foto. 331). Balkon çıkması altında bitkisel kıvrımlara benzetilebilecek oymaları ve uçlarında farklı büyüklükte toplardan oluşan sarkıtın bulunduğu sekiz tane

eli bögüründe bulunmaktadır (foto. 332-333). Eli bögüründenin farklı bir modelinin birinci kat çıkması altında olduğu görölmektedir (foto. 334).

Fotoğraf 330. Ev Balkonu

Fotoğraf 331. Eli Bögüründe

Fotoğraf 332. Eli Bögüründe

Fotoğraf 333. Eli Bögüründe

Balkon altında eli böğründelerin arasında profilli çıtalar ile yapılmış baklava motifi görülmektedir. Balkonun ortada daha fazla çıkıntı yapması sonucu özgün bir görüntü oluşmakta ve balkon ortasında aynı motif iki kere yer almaktadır (foto. 335).

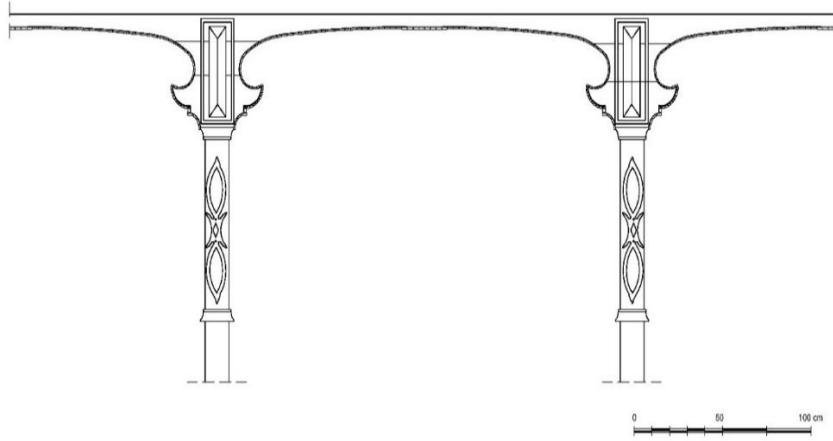

Fotoğraf 334. Balkon Altı Baklava Motifi

Balkon, altı tane taşıyıcı ile taşınmaktadır. Taşıyıcı başlıklarında oyma tekniğinde yapılmış bitkisel kıvrımlı süslemeler at nalı kemer oluşturmakta ve taşıyıcı üzerlerinde birbirine ters olarak yerleştirilmiş iki damla motifi arasında kelebek motifinden oluşan süsleme görülmektedir (foto. 336, çiz. 74).

Fotoğraf 335. Balkon Taşıyıcıları

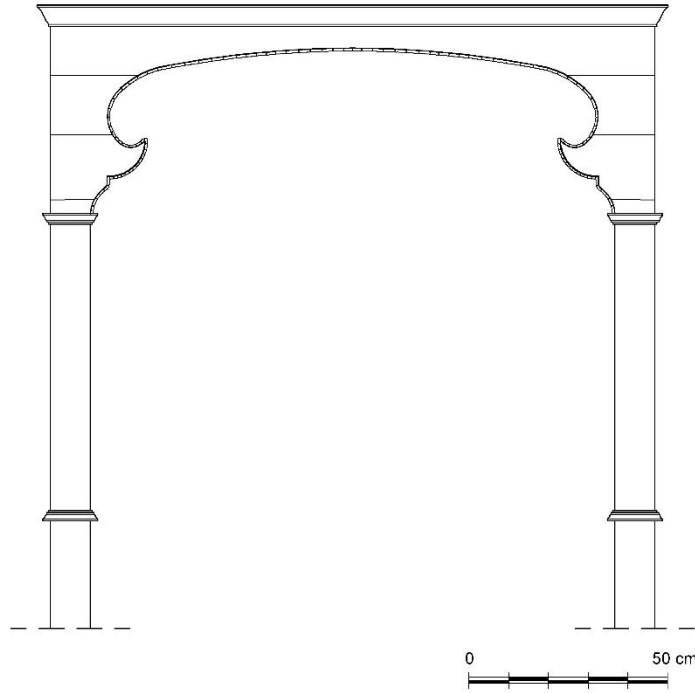

Çizim 74. Balkon Taşıyıcı Süslemesi (E.Özdemir, 2019)

Kuzeydoğu cephesi ikinci katında bulunan küçük çıkma balkon bir tane taşıyıcı ile taşınmaktadır ve üzeri düz çatı ile örtülüdür. Taşıyıcı başlıklarında oyma tekniğinde yapılmış süslemeler önde büyük yanlarda küçük birer kemer oluşturmaktadır (foto. 337, çiz. 75). Balkon altında, ön cephe balkon altında gördüğümüz eli böğründe modelinde iki adet eli böğründe yer almaktadır (foto. 338).

Fotoğraf 336. Balkon Taşıyıcı

**Çizim 75. Balkon Taşıyıcı Süslemesi
(E.Özdemir,2019)**

İÇ MEKÂN

Bodrum Kat: Duvarları moloz taş olarak yapılmış, dışarıdan sıvalı, içeriden ise sıvasız, taş görüntüsündedir. Kömürlük olarak kullanılmaktadır ve ön cephede yer alan küçük kapısı demir kapı olarak değiştirilmiştir.

Zemin Kat: Zemin kata ön cepheden ana giriş kapısı ile ulaşılmaktadır. Girişte sofa ve sofa ile bağlantılı bir oda, mutfak, banyo ve abdesthane yer almaktadır. Mutfakta ocaklı dolap görülmektedir. Banyo holünden ise bahçeye çıkış kapısı yer almaktadır.

Birinci Kat: Bu kat sofası eyvanlı orta sofadır. Zemin kattan yarım döner merdivenler ile birinci kata ulaşılmaktadır. Eyvanlı sofanın tüm cephelere bakan pencereleri bulunmaktadır. Duvarların tamamını dolaşan ahşap pervazlar görülmektedir. Zemin kaplaması ve tavanlar ahşap kaplamadır.

İkinci kat: Birinci kattan ahşap merdivenlerle çıkılmaktadır. Sofa camlı kapı ile bölüdüğü görülmektedir. Sofa ön cephesinde cephe boyunca devam eden çıkma balkon bulunmakta olup çift kanatlı ahşap kapı ile çıkılmaktadır. Sofadan ayrıca üç tane oda ve banyo bölümüne giriş bulunmaktadır. Yapının kuzeydoğu yönünde bulunan küçük

balkona ise oda içinden giriş yapılmaktadır. Merdivenlerin sonunda ahşap sekilik dikkat çekmektedir (foto. 338).

Fotoğraf 337. Merdiven Bitiminde Sekilik

Fotoğraf 338. Merdiven

Merdiven: Çift kollu yarım döner merdiven boyanmamıştır. Yuvarlak küpeştenin iki ucunda küçük topuz bulunmaktadır. İkişerli üç boğumdan oluşan parmaklıklar, basamaklarla birleşiminde damla şeklinde bitmektedir. Merdiven sonunda sekilic bulunmektedir (foto. 339).

Kapılar: Yapı içinde kapıların çift veya tek kanatlı olarak ve özgün haliyle kullanıldığı görülmektedir. İkinci kat sofasında sofayı ikiye bölen camlı kapının sonradan eklendiği anlaşılmaktadır (foto. 340).

Fotoğraf 339. Sokak Kapısı

Fotoğraf 340. Ev Ocaklı Dolap

Dolaplar: Zemin katta mutfak içinde bulunan gömme dolaplar arasında bulunan alçı ocakta yer alan yıldız motifli süslemeler özgündür (foto. 341-342). Birinci kat oda içinde yüklük, ikinci kat oda içinde ocaklı dolaplar bulunmaktadır.

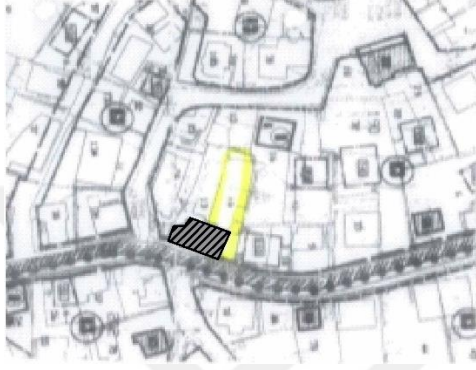

Fotoğraf 341. Ocak Süslemesi

Tavan: İkinci katta kuzeydoğu yönünde yer alan oda tavanında profilli çıtalar ile yapılmış, göbekte altı kollu yıldız, köşelerde yelpaze şeklinde süsleme bulunmaktadır.

10.16. AHMET TOKGÖZ EVİ

KATALOG NO	: 16
FOTOĞRAF NUMARASI	: 343-361
ÇİZİM NUMARASI	: 76-79
ADRES	: Okulak Mahallesi Topçukonağı Caddesi Numara 71²⁸
ADA/PARSEL NUMARASI	: 190/13

**Çizim 76. Okulak Mahallesi
Topçukonağı Caddesi 71 Numaralı
Ev Vaziyet Planı**

**Fotoğraf 342. Okulak Mahallesi
Topçukonağı Caddesi 71 Numaralı
Ev**

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescillenmiş olan yapı ikiz ev olarak inşa edilmiş simetrik iki evdir, zemin üzeri iki katlı ve bahçelidir. Zeminde taş duvar, üst katlarda ise ahşap karkas üzeri ahşap kaplama tekniğiyle inşa edilmiştir. Üzeri kırma çatı ile örtülü olup, alaturka kiremit kullanılmıştır. Eyvanlı orta sofası ortadan duvar ile bölünerek iki ayrı ev ve tapuya ayrılmıştır. Ev sahibi halen yapıyı kullanmakta olan Ahmet Tokgöz'dür. Her katta sofada yer alan çift kanatlı ahşap kapılar ile iki ev arasında şu an kullanılmayan geçiş bulunmaktadır. Mekân içi bilgilerimiz yapının doğu-batı-güney yönünde, 13 parselde yer alan yarısına aittir. Yapıya giriş ön cepheden yol üzerinden ve arka cepheden bahçeden ulaşılan kapı ile yapılmaktadır. Cephelerde eklentiler, ahşap kaplamada bozulma ve çürümeler söz konusudur.

CEPHELER: Doğu (ön) cephe orta kısmından çift kanatlı kapı ile yapıya girilmektedir. Zemin katta değiştirildiği anlaşılan geniş pencere ve eklentiye ait iki pencere bulunmaktadır. Birinci katta üç adet dikdörtgen pencere, ikinci katta iki pencere

²⁸ Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kayıtlarında 132 envanter numarası ile kayıtlıdır.

ve balkon yer almaktadır (foto. 343). Kuzey cephede ikiz yapı ile bitişiktir. Güney cephede yapının görüntüsünü tamamen bozan eklenti, zemin ve birinci katı kapatmaktadır (foto. 344). Batı cephede de yine sonradan eklendiği anlaşılan baca tüm katlar boyunca devam ederek yapının görüntüsünü bozmaktadır. Bu cephede zemin katta bahçeye açılan küçük kapı, kapı önünde eklenti sundurma, üst katlarda üçer tane oda penceresi ve küçük pencere bulunmaktadır (foto. 345).

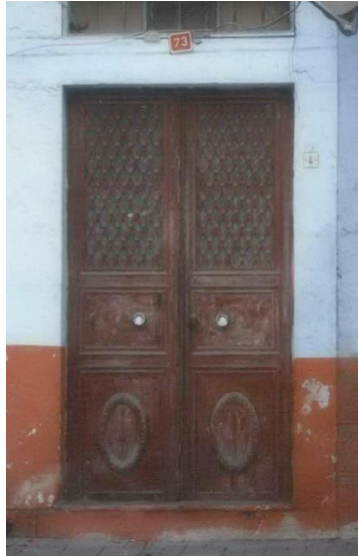

Fotoğraf 343. Güney Cephesi

Fotoğraf 344. Batı Cephesi

Giriş Kapısı: Yapının doğu cephesinde bulunan giriş kapısının özgün olmayan çift kanatlı demir kapı olduğu görülmektedir (foto. 346.) Bu kapı yalnızca zemin kat için kullanılmakta olup yapının birinci ve ikinci katlarına güney cephesinde yer alan eklentiye yapılan kapı ve merdivenler ile ulaşıldığı görülmektedir. Bu merdiven ve kapiya yine eklenti olarak yapılmış olan hol ile ulaşılmaktadır (foto. 347).

Fotoğraf 345. Giriş Kapısı

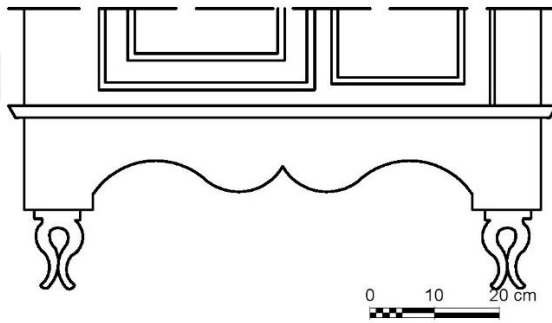
Fotoğraf 346. Eklenti Giriş Merdiveni

Pencereler: Zemin katta geniş, diğer katlarda dikdörtgen olan pencerelerin değiştirildiği görülmektedir. Özgününde giyotin olan pencerelerin değişiklik sonucunda,

çift kanatlı açılır veya tek kanatlı açılır olarak kullanıldığı, yarısı eklenti bina ile kapanmış olduğu görülen merdiven holünü aydınlatan pencerenin kemerli olarak kaldığı görülmektedir. Pencere pervaz altlarında oyma tekniğinde yapılmış süslemelerde bitkisel kıvrımların uçlarında ters lale motifi yer almaktadır, bazı pencerelerde süslemeler tamamen bozulmuştur (foto. 348, çiz. 77).

Fotoğraf 347. Oda Penceresi

Çizim 77. Pencere Süslemesi (F.İribaş, 2017)

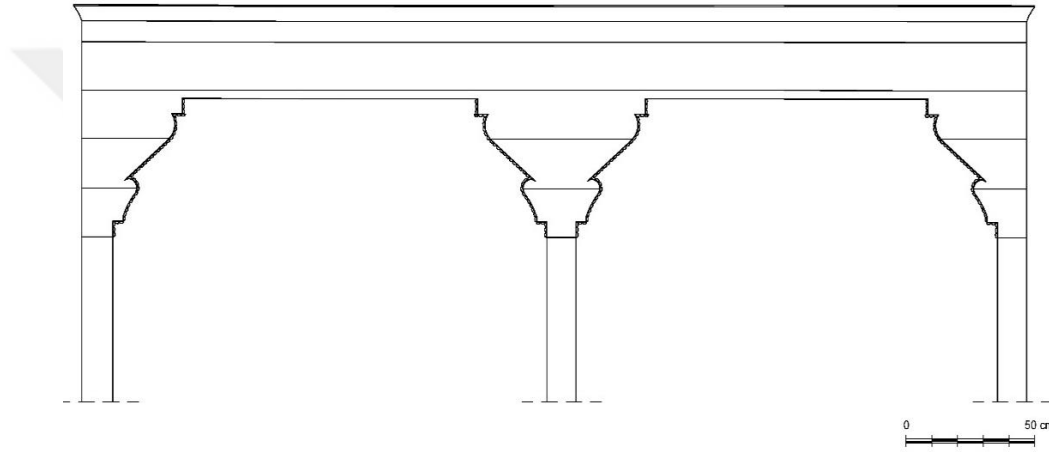
Balkon: Doğu cephe ikinci katta bulunan balkon yapının tek balkonudur. Üç tane, oyma tekniğinde yapılmış bitkisel süslemeleri bulunan taşıyıcı ile yükselmektedir, balkon altında ise aynı teknikte yapılmış bitkisel süslemeye benzetilebilecek kıvrımları bulunan iki tane eli böğünde yer almaktadır (foto. 349-350, çiz. 78).

Fotoğraf 348. Ev Balkonu

Fotoğraf 349. Eli Böğründe

Çizim 78. Taşıyıcı Süslemesi (E.Özdemir, 2019)

İÇ MEKÂN

Zemin Kat: Zemin kat girişi ön cephede yer alan çift kanatlı kapı ile sağlanmaktadır. Bu katta eyvanlı orta sofadan ulaşılan depo, mutfığa dönüştürülmüş ocaklı oda ve abdesthane bölümleri ile tek kanatlı bahçe kapısı yer almaktadır. Üst katlara çıkışı sağlayan ahşap merdiven kapatılmıştır.

Birinci Kat: Birinci kata, yapının güney cephesine eklenen holde yer alan merdivenlerle çıkılmaktadır. Eyvanlı orta sofada köşegen girişli iki oda, mutfak, banyo ve abdesthane mekanları yer almaktadır (foto. 351). Tüm duvarları dolaşan ahşap pervazlar mevcuttur. Zemin odalarda ahşap kaplama, banyoda seramik kaplamadır. Üst kata çıkışı sağlayan güney yönündeki çift kollu ahşap merdivenler her iki katta da kapatılmıştır (foto. 352-353).

Fotoğraf 350. Birinci Kat Sofa

Fotoğraf 351. Merdiven Kapısı

Fotoğraf 352. Merdiven Kapısı

İkinci Kat: Birinci kat planıyla aynıdır. Zemin ahşap kaplama, duvarlar bağdadi sıvalı, tavanlar ise çıtalı ahşap kaplamadır. Doğu yönünde yer alan odanın tavan döşemesi özgün süslemeli ahşap kaplamadır. Birinci katta olduğu gibi pencere hizasında tüm duvarları dolaşan pervaz yer almaktadır. Bu katta sofadan çift kanatlı camekanlı kapı ile balkona çıkılmaktadır (foto. 354).

Fotoğraf 353. İkinci Kat Sofa

Fotoğraf 354. Merdiven

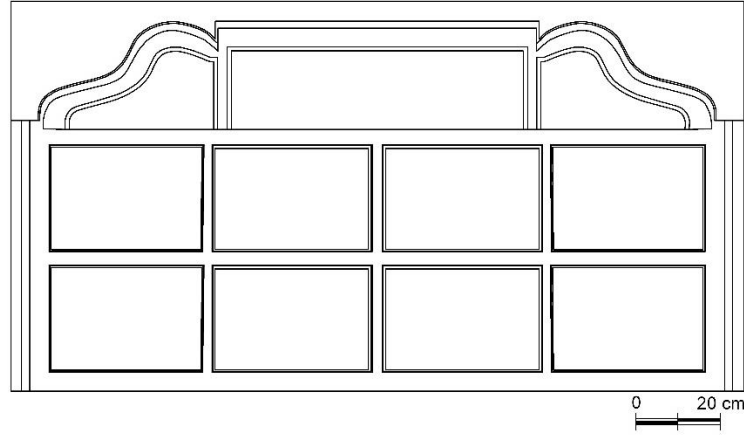
Merdiven: Çift kollu ahşap merdivenin ikişerli iki boğumdan oluşan parmaklıkları kahverengi renge boyalıdır. Yuvarlak küpeştenin ucunda topuz vardır. Merdivenin sonlandığı bölümde merdiven boşluğunda, pencere kemerini içine alacak şekilde, altı basamakla çıkılan sandık odası camekan ile kapatılmıştır, oyma tekniğinde yapılmış kemer içine yerleştirilmiş olan camekan beyaz renkte boyanmıştır (foto. 355, çiz. 79).

Fotoğraf 355. Sandık Odası

Fotoğraf 356. Sandık Odası Camekanlı Kapı

Çizim 79. Sandık Odası Camedanlı Kapı Süslemesi (E.Özdemir,2019)

Kapılar: İç kapılar özgün şeklinde olup çift veya tek kanatlı ahşap kapı olarak kullanılmaktadır, beyaz renkte boyanmıştır (foto. 358)..

Fotoğraf 357. Oda Kapısı

Dolaplar: Birinci kat sofada banyo girişinin yanında ve oda içinde gömme olmayan özgün şeklini koruyamamış dolaplar yer almaktadır.

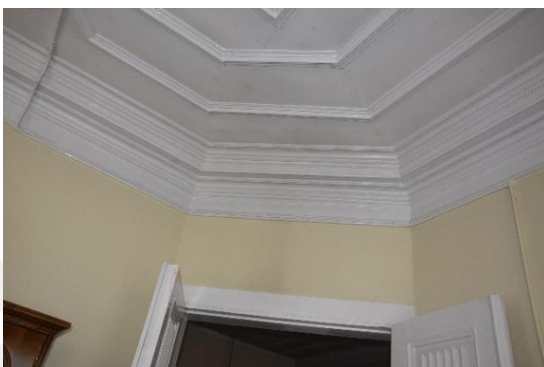
Tavanlar: Yapının sofalarında ahşap kirişli (ters tavan), odalarında ahşap düz tavan kullanıldığı ve profilli çıtalarla dikdörtgen kasetler yapıldığı görülmektedir (foto. 359-360-361).

Fotoğraf 358. Sofa Tavanı

Fotoğraf 359. Sofa Tavanı

Fotoğraf 360. Sofa Tavanı

10.17. AK AİLESİ EVİ

KATALOG NO	: 17
FOTOĞRAF NUMARASI	: 362-377
ÇİZİM NUMARASI	: 80-82
ADRES	: Orta Mahalle Şişmanlar Sokak Numara 9²⁹
ADA/PARSEL NUMARASI	: 554/82

Çizim 80. Orta Mahalle Şişmanlar Sokak 9 Numaralı Ev Vaziyet Planı

Fotoğraf 361. Orta Mahalle Şişmanlar Sokak 9 Numaralı Ev

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescillenmiş yapı iki katlıdır. Ak ailesine aittir ve halen ev sahipleri kullanmaktadır.Yapı, geniş bahçenin sokak tarafına yerleştirilmiştir. Bahçeye yapı içerisinden geçilerek ulaşılmaktadır. Kıрма çatının alaturka kiremit ile kaplandığı görülmektedir.

CEPHELER: Güneydoğu yönünde olan ön cephe cadde üzerinde yer almaktadır. Zemin katta hafif bir girinti içerisinde bulunan giriş kapısı ve yanlarında iki dikdörtgen pencere bulunmaktadır. Girişin üzerinde bulunan balkon iki taşıyıcı ile yükselmektedir.Balkonda iki pencere ve kapı bulunmaktadır. Balkonun sağında iki dikdörtgen pencere zemin kat ile simetrik durumdadır (foto. 362). Kuzeydoğu yönünde zeminde bir küçük ve bir dikdörtgen pencere, birinci katta solda iki dikdörtgen oda penceresi, bir tane yüksek kemerli uzun pencere ve küçük abdesthane penceresi bulunmaktadır (foto. 363). Yapının güneybatı yönünde oda pencereleri bulunur ve komşu bina tarafından kapatılmış durumdadır.Kuzeybatı yönünde bahçe kapısı önünde

²⁹Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kayıtlarında 90 envanter numarası ile kayıtlıdır.

sundurma ve iki küçük pencere yer almaktadır. Birinci katta simetrik durumda pencereler olduğu görülmektedir (foto. 364).

Fotoğraf 362. Kuzeydoğu Cehesi

Fotoğraf 363. Kuzeybatı Cehesi

Giriş Kapısı: Giriş kapısı çift kanatlı olup, kiremit renge boyanmıştır ve üzerinde demirli aydınlık penceresi bulunmaktadır. Sade görünümde olan yapıda süsleme bulunmamaktadır (foto. 365).

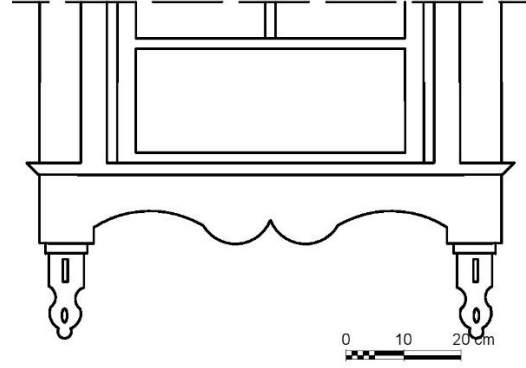

Fotoğraf 364. Giriş Kapısı

Pencereler: Pencerelerin tamamı giyotin olup, merdiven penceresi kemerli oda pencereleri dikdörtgen penceredir ve pencere pervaz altlarında aplike tekniğinde yapılmış, bitkisel kıvrımların uçlarında damla şeklinde kompozisyon içeren süslemeler bulunmaktadır (foto. 366, çiz. 81).

Fotoğraf 365. Ev Penceresi

**Çizim 81. Ev Penceresi
(F.İribaş,2017)**

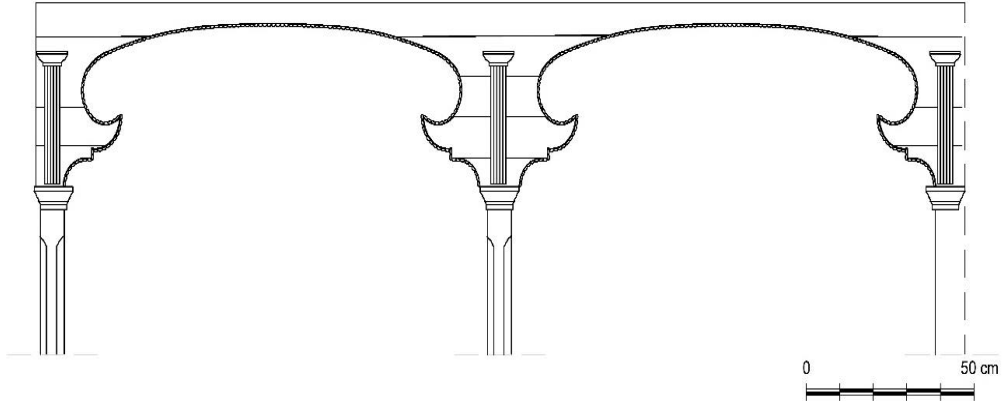
Balkon: Yapının güneydoğu yönünde birinci katta demir korkuluklu köşe balkon iki taşıyıcı ile yükselmektedir (foto. 367-368). Taşıyıcı başlarında bulunan oyma tekniğinde yapılmış süslemeler balkona zenginlik kazandırmaktadır (çiz. 82). Balkon altında profilli çیتالardan yapılmış iki baklava motifi olduğu görülmekte (foto. 369) ayrıca balkona alttan destek veren oyma tekniğinde yapılmış, bitkisel figürlü ve uçlarında farklı büyüklükte topların bir araya gelmesiyle oluşan sarkıt bulunan iki tane eli böğründe bulunmaktadır (foto. 370).

Fotoğraf 366. Balkon

Fotoğraf 367. Balkon

Çizim 82. Balkon Taşıyıcı Süslemesi (E.Özdemir, 2019)

Fotoğraf 368. Baklava Süslemesi

Fotoğraf 369. Eli Böğründe

İÇ MEKÂN

Zemin Kat: Köşe sofalı olan zemin kata ön cepheden ana giriş kapısı ile girilmektedir. Sofanın kuzeybatı yönünde bahçe kapısı, kuzeydoğu yönünde içinde özgün haliyle korunmuş ocak ve dolaplar bulunan oda yer almaktadır (foto. 371). Odanın yanında merdiven holü ve abdesthane bulunmaktadır. Güneybatı yönünde ise mutfak yer almaktadır. Çift kollu ahşap merdivenle üst kata çıkılmaktadır (foto. 372).

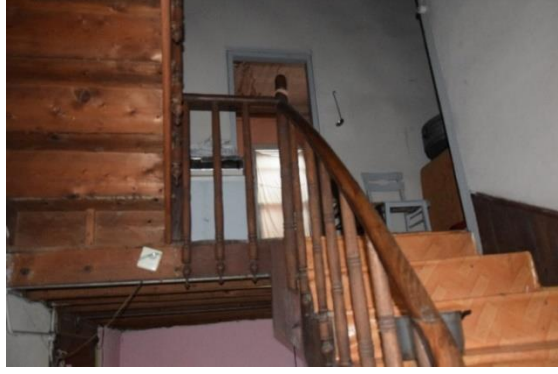

Fotoğraf 370. Ocaklı Dolap

Fotoğraf 371. Merdiven

Birinci Kat: Birinci katta üç adet oda ve banyo mekanları yer almaktadır. İçinde tüm duvarları dolanan açık mavi renge boyanmış pencere seviyesinde pervazlar olan bu kat kullanılmamaktadır.

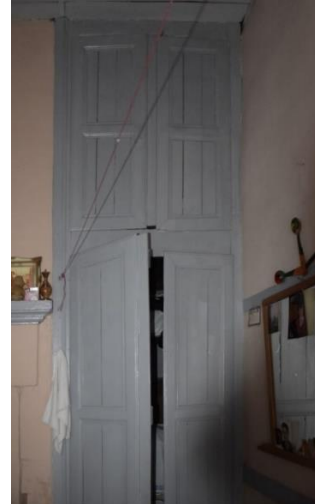
Fotoğraf 372. Merdiven

Merdiven: Özgün ahşap parmaklıklı çift kollu merdivenin devamında sandık odası bulunmaktadır. Yuvarlak küpeşteli parmaklıklar ikişerli üç boğumdan oluşmaktadır. Geçme tekniğinde yapılmış basamaklarda yıpranmalar vardır ve muşamba ile kaplanmıştır (foto. 374).

Dolaplar: Alt kat oda içinde bulunan, ortasında ocak yer alan çok fonksiyonlu dolapların kapılarıyla aynı renkte açık maviye boyanmış olduğu görülmektedir. Süsleme özellikleri bulunmamaktadır (foto. 374-375).

Fotoğraf 373. Oda İçi Gömme Dolap

Fotoğraf 374. Oda İçi Dolap

Tavanlar: Tavanlar alt katta ters tavan, üst katta düz tavan olarak kullanılmıştır ve süsleme bulunmamaktadır. Üst kat tavanlarda çatıdan su akması sonucu tahribat olduğu gözlemlenmektedir (foto. 376-377).

Fotoğraf 375. Oda Tavanı

Fotoğraf 376. Birinci Kat Oda Tavanı

10.18. SUAVİ SAMANCIOĞLU EVİ

KATALOG NO	: 18
FOTOĞRAF NUMARASI	: 378-400
ÇİZİM NUMARASI	: 83-86
ADRES	: Okulak Mahallesi Samancıoğlu Sokak Numara 16³⁰
ADA/PARSEL NUMARASI	: 211/6

**Çizim 83. Okulak Mahallesi
Samancıoğlu Sokak 16 Numaralı Ev
Vaziyet Planı**

**Fotoğraf 377. Okulak Mahallesi
Samancıoğlu Sokak 16 Numaralı Ev**

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescillenen yapı kulluk (zemin) üzeri iki katlıdır. Geniş saçaklı kırma çatı ile örtülüdür ve tamamı ahşap kaplamadır. Yapının 2016'da Restorasyonu yapılmıştır ve ev sahibi Suavi Samancıoğlu tarafından kullanılmaktadır³¹ Biri ana giriş kapısı, üç tanesi kulluk katında olmak üzere dört tane kapı bulunmaktadır.

CEPHELER: Güney yönünde olan ön cepheden yapıya iki giriş bulunmaktadır. Birinci kata çıkışı sağlayan merdivenlerin altında kulluk katına girişi sağlayan kapı bulunmaktadır. Birinci katta dokuz basamakla çıkılan giriş kapısının sağında bulunan ve zeminden çatıya kadar uzanan çıkma üzerinde iki pencere, kapının solunda iki pencere yer almaktadır. İkinci katta kapının üstünde çıkma şeklinde balkon bulunmaktadır (foto. 378). Batı yönünde kulluk kat kapısı ve üstünde merdiven holü penceresi olduğu anlaşılan yüksek, kemerli, dikdörtgen pencere yer almaktadır (foto. 379). Doğu yönünde her katta iki pencere görülmektedir. Kuzey yönünde bahçe kapısı yanında küçük

³⁰ Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kayıtlarında 146 envanter numarası ile kayıtlıdır.

³¹ Ev sahibi Hasan Suavi Samancıoğlu'ndan edinilen sözlü bilgi.

pencere, birinci katta üç dikdörtgen oda ve küçük banyo penceresi, ikinci katta dört dikdörtgen pencere ve küçük pencere yer almaktadır (foto. 380).

Fotoğraf 378. Batı Cephesi

Fotoğraf 379. Kuzey Cephesi

Giriş Kapısı: Yapıya girişi sağlayan dört kapı bulunmaktadır. Kulluk katında bulunan üç kapı bahçeye çıkışı sağlamaktadır ve hepsi tek kanatlı ahşap kapılardır (foto. 381-382). Kapı üzerinde özgün kapı tokmağı bulunmaktadır (foto. 383, çiz. 84). Birinci kat giriş kapısı çift kanatlı aydınlık pencereli ahşap kapıdır. Kapıya dokuz basamaklı merdivenle ulaşılmaktadır (foto. 384-385).

Fotoğraf 380. Kulluk Giriş Kapısı

Fotoğraf 381. Kulluk Giriş Kapısı

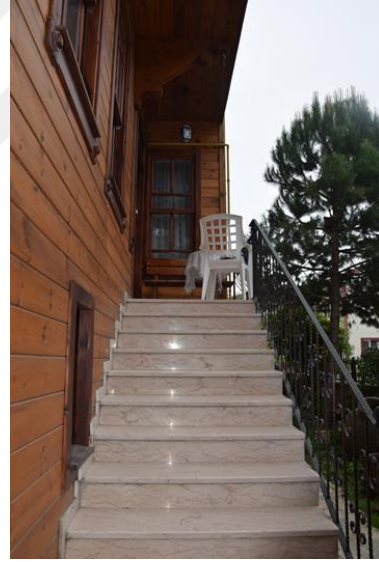
Fotoğraf 382. Kapı Tokmağı

**Çizim 84. Kapı Tokmağı
(F.İribaş,2016)**

Fotoğraf 383. Giriş Kapısı

Fotoğraf 384. Giriş Merdiveni

Pencereler: Pencerelerin özgün şekliyle korunmuş olarak tüm yapıda dikdörtgen giyotin pencere kullanıldığı görülmektedir. Pencere alt pervaz köşelerinde ahşap küçük kare parçaların üst üste yerleştirilmesi ile pencerelere hareket kazandırılmıştır (foto. 386-387).

Fotoğraf 385. Pencere

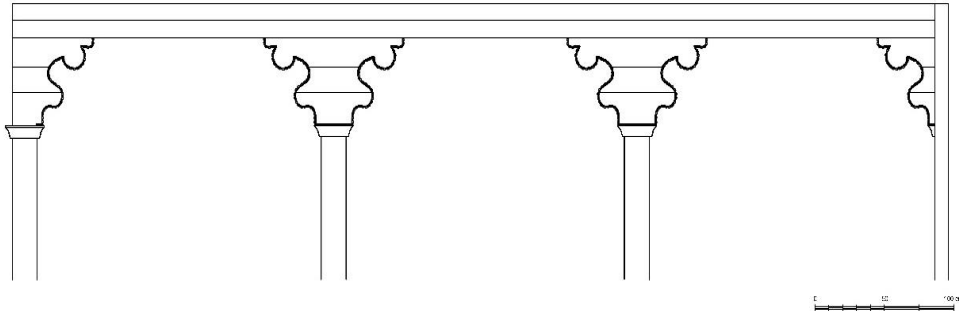

Fotoğraf 386. Pencere Süslemesi

Balkon: Yapının güney cephe sol yanında yarım çıkma şeklinde olan balkon üç tane taşıyıcı ile yükselmekte olup taşıyıcı başlarında yapılmış olan oyma tekniğinde bitkisel süslemeler, balkonun ön ve batı yanında yer almaktadır (foto. 388-389, çiz. 85-86). Balkon altında üç tane eli böğründe de geometrik ve bitkisel süslemeler kullanılmış, uçlarında ise küçük toplardan oluşmuş sarkıt bulunmaktadır (foto. 390).

Fotoğraf 387. Balkon Kemerli

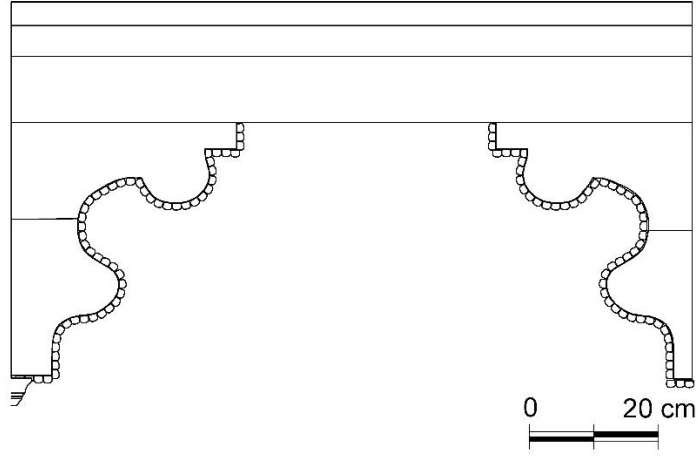
Çizim 85. Balkon Taşıyıcı Süslemesi (E.Özdemir, 2019)

Fotoğraf 388. Balkon Yan Kemer

Fotoğraf 389. Eli Böğüründe

Çizim 86. Balkon Yan Kemer (E.Özdemir, 2019)

İÇ MEKÂN

Zemin Kat: Kulluk katı olarak yapılmıştır üç girişi bulunmaktadır. İç sofa kenarlarında depo olarak kullanılan iki oda ve abdesthane bulunmaktadır.

Birinci Kat: Kulluk katından merdivenle ve güney yönünden çift kanatlı ahşap kapı ile giriş yapılmaktadır. L sofanın bir bölümünün camekanlı kapı ile kapatılarak mutfakın genişletildiği ve merdiven holünün bu bölümde kaldığı gözlenmektedir. Doğu yönünde bir, batı yönünde biri dolaplı iki oda bulunmaktadır (foto. 391-392).

Fotoğraf 390. Birinci Kat Sofa

Fotoğraf 391. Birinci Kat Sofa

İkinci Kat: Birinci kat planı ile aynıdır. L sofalıdır ve üç tane oda ve abdesthane bulunmaktadır. Zemin ve tavanlar ahşap kaplama, banyo seramik kaplamadır. Duvarlar harman tuğla üzeri sıva yapılmıştır.

Fotoğraf 392. Birinci Kat Sofa

Merdiven: Çift kollu yarım döner merdivenler beyaz renge boyalıdır. İkişerli üç boğumdan oluşan parmaklıklar damla şekli ile biterek basamaklar ile birleşmektedir. Küpeşte yuvarlaktır. Merdiven holünün ve merdiven sonunda yer alan sandık odasının kapatıldığı gözlenmektedir (foto. 393-394-395).

Fotoğraf 393. Merdiven Sonunda Sandık Odası

Fotoğraf 394. Merdiven

Kapılar: Yapı içinde tüm kapıların beyaz renkte boyandığı tek veya çift kanatlı ve sade bir görüntüye sahip oldukları görülmektedir (foto. 396).

Fotoğraf 395. Oda Kapısı

Fotoğraf 396. Mutfak İçi Dolap

Fotoğraf 397. Oda İçi Dolap

Dolaplar: Yapı içinde birinci kat batı yönünde bulunan oda içinde pembe renge boyanmış durumda olan dolap ve mutfak içinde kapı yanında bulunan küçük dolap bulunmaktadır. Dolaplar özgün şeklini korumakla birlikte süsleme özelliği bulunmamaktadır (foto. 397-398).

Tavanlar: Tüm odalarda düz tavan kullanılmış olup birinci kat batı cephesinde yer alan oda tavanının ortasında profilli çıtalar ile yapılmış yedi kollu yıldız motifi, ikinci kat doğu cephesinde yer alan oda tavanında profilli çıtalarla yapılmış geometrik motifli kenar süslemesi ve ortada yedi kollu yıldız motifi bulunmaktadır (foto. 399-400).

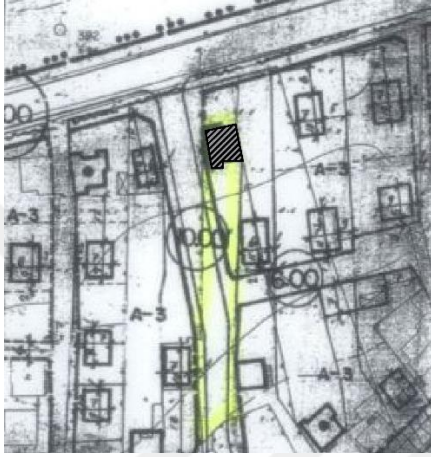
Fotoğraf 398. Oda Tavanı

Fotoğraf 399. Oda Tavanı

10.19. HASAN ÇİVİ EVİ

KATALOG NO	: 19
FOTOĞRAF NUMARASI	: 401-423
ÇİZİM NUMARASI	: 87-89
ADRES	: Köyortası Mahallesi Tersane Caddesi Kavaklı Sokak Numara 56³²
ADA/PARSEL NUMARASI	: 183/34

**Çizim 87. Köyortası Mahallesi
Tersane Caddesi Kavaklı Sokak 56
Numaralı Ev Vaziyet Planı**

**Fotoğraf 400. Köyortası Mahallesi
Tersane Caddesi Kavaklı Sokak 56
Numaralı Ev**

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescillenen yapı kulluk (zemin kat) üzeri iki katlıdır. Yapı geniş bir bahçe içerisinde yer almaktadır. Zemin kat taş duvarlı, üst katlar ahşap iskelet arası dolgu ile yapılmıştır. Geniş saçaklı kırma çatı üzeri alaturka kiremit ile kaplanmıştır. Üç tane giriş kapısı mevcuttur. 1985 yılında restorasyon geçirmiş olan yapı günümüzde ev sahibi Hasan Çivi tarafından kullanılmaktadır³³. Binaya ait bilgilerimiz restorasyon öncesi ve sonrasına aittir.

CEPHELER: Yapının kuzeybatı yönünde bulunan ön cephesinde, ortada birinci kata çıkışı sağlayan merdivenler ve merdivenin altında zemin kata girişi sağlayan kapı ve kapının solunda geniş pencere dikkat çekmektedir. Birinci katta kapının iki tarafında ikişer adet dikdörtgen giyotin pencerenin yarım demirli olduğu görülmektedir. İkinci

³² Karabük Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kayıtlarında 116 envanter numarası ile kayıtlıdır

³³ Günümüzdeki ev sahibi Hasan Çivi evi 1983 yılında satın almış olduğunu ve bu tarihte restorasyon yapıldığını belirtmiştir.

katta kapının hemen üstünde başlayan ve yanlara doğru daralarak devam eden çıkma balkon bulunmaktadır. Balkon kapısı ortada içeri girintili olarak yer almakta olup yanlarında simetrik olarak yerleştirilmiş iki pencere göze çarpmaktadır (foto. 401-402)³⁴

Fotoğraf 401. Kuzeybatı Cephesi

Fotoğraf 402. Kuzeydoğu Cephesi

Kuzeydoğu cephesinde tüm katlarda ikişer tane olmak üzere altı adet pencere bulunmaktadır (foto. 403). Güneybatı cephesinde zeminde iki pencere birinci katta bir oda penceresi ve küçük banyo abdesthane penceresi, ikinci katta yine bir oda penceresi ve merdiven holü penceresi yer almaktadır (foto. 404).

Fotoğraf 403. Güneybatı Cephesi

Fotoğraf 404. Güneydoğu Cephesi

Yapının arka bahçeye çıkışı bulunan güneydoğu cephesine bahçe kapısı önüne veranda eklendiği görülmektedir. Bahçe kapısının yanında bir adet dikdörtgen pencere, birinci katta üç, ikinci kata dört adet oda penceresi bulunmaktadır (foto. 405-406).

³⁴ Fotoğraf 402 yapının Restorasyon öncesine aittir.

Fotoğraf 405. Ev Güneydoğu Cephesi

Fotoğraf 406. Ev Ana Giriş Kapısı

Giriş Kapısı: Yapıya ait üç tane giriş kapısı görülmektedir. Birinci kata girişi sağlayan ana giriş kapısı ön cephede merdivenle ulaşılan çift kanatlı ahşap kapıdır. Kapının özgün olmadığı anlaşılmaktadır (foto. 407). Yapının zemin katına kuzeybatı ve güneydoğu yönlerinde yer alan iki kapı ile girilmektedir. Kapıların özgün olmadığı görülmektedir (foto. 408-409).

Fotoğraf 407. Güneydoğu Kapısı

Fotoğraf 408. Kuzeybatı Kapısı

Pencereler: Zemin kat dışında tüm pencerelerin dikdörtgen giyotin pencere olduğu ve süsleme kullanılmadığı gözlenmektedir (foto. 410).

Fotoğraf 409. Pencere

Balkon: Yapının ön cephesi ikinci kat boyunca çıkma şeklinde yer alan ve ortası üçgen kırma çatı ile örtülmüş olan balkon dört tane taşıyıcı ile yükselmektedir. Kırma çatının oluşturduğu alınlık içinde süsleme bulunmamakla birlikte, taşıyıcıların başlarında oyma tekniğinde yapılmış bitkisel motifli süslemelerden oluşan kemerler, balkonun ön ve yan cephelerinde yer almaktadır (foto. 411-412-413, çiz.88-89). Balkon altında dört adet oyma tekniğinde yapılmış süslemelere sahip eli böğründe yer almaktadır (foto. 414).

Fotoğraf 410. Ön Cephe Balkonu

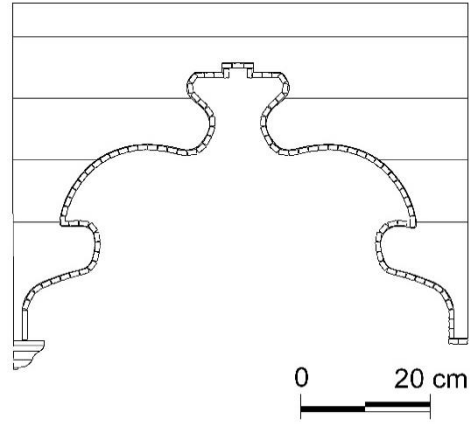
Fotoğraf 411. Balkon Taşıyıcı Başlıkları

Çizim 88. Balkon Taşıyıcı Başlıkları Süslemesi (E.Özdemir, 2019)

Fotoğraf 412. Yan Kemer

**Çizim 89. Yan Kemer
(E.Özdemir,2019)**

**Fotoğraf 413. Eli Böğründe
İÇ MEKÂN**

Fotoğraf 414. Zemin Kat Sofa

Zemin Kat: Kuzeybatı ve güneydoğu cephelerden girişi bulunan bu kat kulluk olarak yapılmış bölümdür. İç sofaya sahip, yerleri beton tavanı ahşap olan bu katta depo olarak kullanılan dört birim yer almaktadır (foto. 415).

Birinci Kat: Kuzeybatı yönünden girişi bulunan kat L şeklinde iç sofaya sahiptir. Sofanın bir kısmı bölünerek oda yapılmış ve merdiven holü bu oda içinde kalmıştır (foto. 416-417).

Fotoğraf 415. Birinci Kat

Fotoğraf 416. Birinci Kat

İkinci Kat: Birinci kattan çift kollu döner merdivenle ulaşılır. Merdiven holünün camekanlı kapı ile kapatıldığı görülmektedir (foto. 418). Dar iç sofanın kuzeybatı yönünde balkona çıkış kapısı yer almaktadır. Bu katta kuzeydoğu yönünde iki odanın birleşiminden oluşan bir oda, bir yatak odası, banyo yer almaktadır (foto. 419-420). Yapıda dolap bulunmamaktadır.³⁵

³⁵ Ev sahibi Hasan Çivi evi satın aldığında dolap bulunmadığını belirtmiştir.

Fotoğraf 417. İkinci Kat Girişi

Fotoğraf 418. İkinci Kat Sofa

Fotoğraf 419. İkinci Kat Girişi

Fotoğraf 420. Merdiven

Fotoğraf 421. Oda Kapısı

Merdiven: Ahşap çift kollu, yarım döner merdivenler muşamba kaplanmıştır. Üzeri düz küpeştenin ucunda küçük topuz bulunmaktadır. Merdiven holünü yüksek,

kemerli ve dikdörtgen bir pencere aydınlatmaktadır. İkişerli üç boğumdan oluşan parmaklıklar, basmaklar ile birleşiminde damla şekli ile bitmektedir (foto. 421).

Kapılar: Yapı içinde kapılar çift veya tek kanatlı ahşaptır. Özgün şeklini korumuş olduğu görülmektedir ve süsleme bulunmamaktadır (foto. 422).

Tavanlar: Tavanlarda düz tavan kullanıldığı görülmektedir. Kuzey yönünde birinci katta yer alan odada kenar kuşaklarında profilli çıtalarla geometrik süsleme yapıldığı, diğer odalarda süsleme kullanılmadığı görülmektedir (foto. 423).

Fotoğraf 422. Oda Tavanı

10.20. ÇÖMELER EVİ

KATALOG NO	: 20
FOTOĞRAF NUMARASI	: 424-446
ÇİZİM NUMARASI	: 90-93
ADRES	: Kırtepe Mahallesi Asmaköprü Caddesi Numara 42³⁶
ADA/PARSEL NUMARASI	: 164/9

**Çizim 90. Kırtepe Mahallesi
Asmaköprü Caddesi 42 Numaralı Ev
Vaziyet Planı**

**Fotoğraf 423. Kırtepe Mahallesi
Asmaköprü Caddesi 42 Numaralı Ev**

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescillenmiş olan yapı eğimli zeminde olmasından dolayı ön cepheden üç, arka cepheden iki katlıdır. Bodrum katı taş duvarlı, üst katlar ise ahşap iskelet arası dolgu, üzeri ahşap kaplama tekniğiyle inşa edilmiştir. Üstü kırma çatı ile örtülü olup, alaturka kiremit kullanılmıştır. Çömerler ailesine aittir ve ev sahibi tarafından kullanılmaktadır. Restorasyon geçirmemiş küçük onarımlar görmüştür.³⁷

CEPHELER: Asma caddesi üzerinde, doğu yönünde ve üç katlı olan bu cephe simetrik görünümündedir. Bu cephenin ortasında yer alan merdivenin altından bodrum kata giriş kapısı yer almaktadır. Zemin kata girişi sağlayan iki taraftan çıkılan, özgün çift kollu taş basamaklı döner merdiven, bakımsız durumda bahçenin otları arasında kaybolmuştur ve kullanılmamaktadır. Bu katta ayrıca dört tane dikdörtgen oda penceresi bulunmaktadır. Birinci kat ortasında iki taşıyıcı ile taşınan tahtaboş ve yanlarda ikişer dikdörtgen pencere yer almaktadır (foto. 424). Güney cephede zemin katta yer alan kapının tek kanatlı ahşap kapı olduğu görülmektedir. Kapının sağında iki dikdörtgen oda

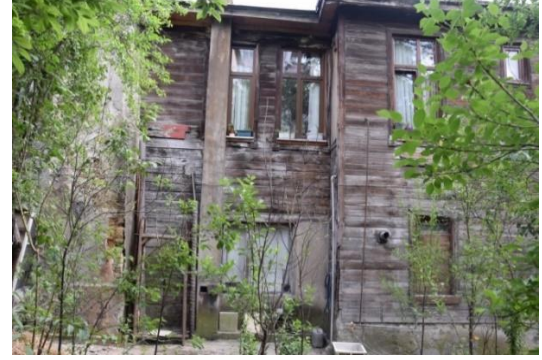
³⁶ Karabük Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kayıtlarında 14 envanter numarası ile kayıtlıdır

³⁷ Ev sahibinden alınan sözlü bilgi.

penceresi, solunda küçük banyo penceresi bulunmaktadır. Birinci katta yine küçük abdesthane penceresi, diğerlerine göre daha yüksek olan merdiven holü penceresi ve iki dikdörtgen oda penceresi yer almaktadır (foto. 425).

Fotoğraf 424. Güney Cephesi

Fotoğraf 425. Batı Cephesi

Batı yönü cephesinde bazı pencerelerin kapatıldığı bazılarının değiştirildiği gözlenmektedir. Cephenin ortasında yer alan bacanın sonradan eklendiği anlaşılmaktadır (foto. 426).

Giriş Kapısı: Doğu cephesinde yer alan ve merdivenlerle çıkılan kapı kullanılmamaktadır. Kapı üzerinde kemerli aydınlık penceresi ve yanlarında dar dikdörtgen pencere bulunmaktadır (foto. 427). Güney cephede zemin katta yer alan bahçe kapısının tek kanatlı ahşap kapı olduğu görülmektedir (foto.428).

Fotoğraf 426. Ana Giriş Kapısı Merdivenleri

Fotoğraf 427. Giriş Kapısı

Fotoğraf 428. Ön Cephe Pencereleeri

Pencereler: Yapıya ait tüm pencerelerin dikdörtgen çift kanatlı açılır olduğu görülmekte olup batı cephesinde zemin katta bir pencerenin değiştirilerek geniş pencere yapıldığı anlaşılmaktadır. Pencerelerin altlarında yer alan süslemelerin söküldüğü görülmektedir (foto. 429)³⁸.

Tahtaboş: Doğu cephesi birinci kat ortasında yer alan tahtaboş zemin kat girişinde bulunan holün üzerinde yer almaktadır ve iki taşıyıcı ile yükselmektedir. Üçgen çatı ile örtülü olan tahtaboşun alınlık içinde süslemesi bulunmamakla beraber, köşelerde bulunan iki adet taşıyıcının başlıklarında, oyma tekniğinde yapılmış bitkisel bezemeler yanlarında kemer oluşturmaktadır. Kemer süslemelerinin çoğunlukla zarar gördüğü gözlenmektedir (foto. 430, çiz. 91-92).

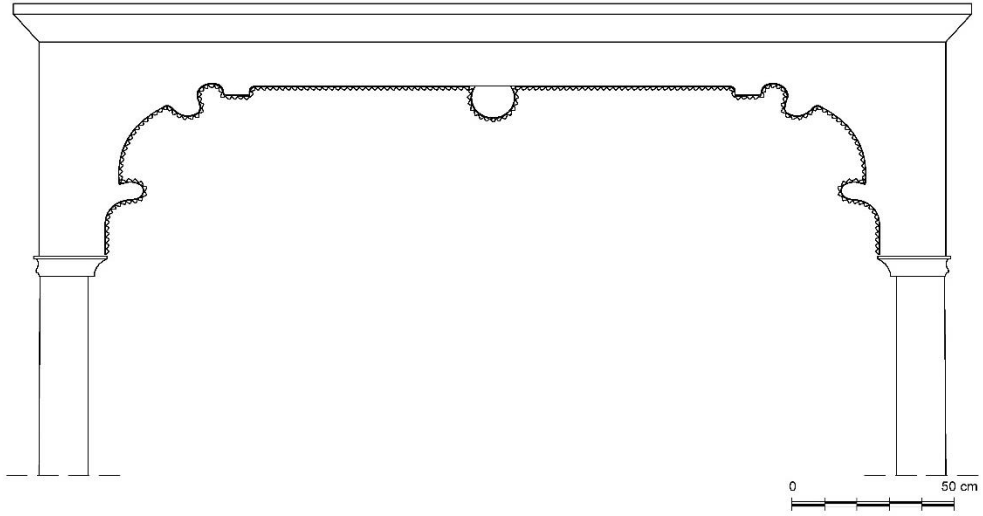

Fotoğraf 429. Tahtaboş

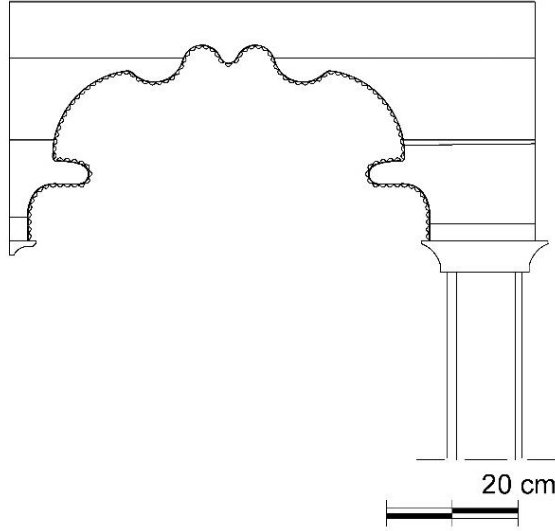

Fotoğraf 430. Tahtaboş Yan Kemer

³⁸ Ev sahibinden edinilen sözlü bilgi.

Çizim 91. Taşıyıcı Başlık Süslemesi (E.Özdemir,2019)

Çizim 92. Yan Kemer (E.Özdemir, 2019)

İÇ MEKÂN

Bodrum Kat: Bu kat kömürlük olarak kullanılmaktadır ve yapının doğu cephesinden giriş kapısı bulunmaktadır.

Zemin Kat: Doğu cephesinde bulunan ahşap kapı ile girilmektedir. Ayrıca yapı içinde üst kattan gelen merdivenler ile ulaşılmaktadır. İç sofalı olan bu kat kullanılmamakta olup bakımsız durumda olduğu gözlenmektedir. Sofanın güney yönünde giriş kapısı, batı yönünde pencere bulunmaktadır. Bu katta ayrıca biri dolaplı üç oda bulunmaktadır (foto. 432-433).

Fotoğraf 431. Zemin Kat Sofa

Fotoğraf 432. Zemin Kat Sofa

Birinci Kat: Yapı içinden merdiven ile ulaşılır, zemin kat planının aynısıdır. İç sofanın doğu yönünde tahtaboşa çıkılan kapı, batı yönünde abdesthane ve banyo bulunmaktadır. Bu katta ayrıca iki oda ve mutfak bulunur. Merdiven holünden kata girişi sağlayan geçişte bulunan kemerin, oyma tekniğinde yapılmış süslemesi bulunduğu ve kemerin kapatılarak kapı takıldığı görülmektedir (foto. 434-435, çiz. 93).

Fotoğraf 433. Birinci Kat Sofa

Fotoğraf 434. Kapı Kemerini

Çizim 93. Kemer Süslemesi (E.Özdemir, 2019)

Merdiven: Merdiven holü uzun dikdörtgen pencere ile aydınlatılmaktadır. Çift kollu yarım döner merdiven girişi her katta kapatılmıştır. İkişerli iki boğumdan oluşmakta olan parmaklıkların merdivenle birleşen uçlarında bozulmalar vardır. Üzeri düz küpeştenin uç kısmı kırılmıştır (foto. 436-437).

Fotoğraf 435. Merdiven

Fotoğraf 436. Merdiven

Kapılar: Yapı içinde oda kapılarının özgünlüğünü koruduğu ve çift kanatlı ahşap kapılar olduğu, abdesthane kapısının değiştirildiği görülmektedir. Kapılarda süsleme özelliği bulunmamaktadır (foto. 438-439).

Fotoğraf 437. Oda Kapısı

Fotoğraf 438. Oda Kapısı

Dolaplar: Yapının zemin katında güney yönünde bulunan oda içinde, gömme olmayan sade bir görünüme sahip olan yüklük, yanında ise açık raflı dolap ve ahşap

çiçeklik nişi bulunmaktadır. Dolaplar geçme tekniğinde yapılmıştır ve sade bir işçilik gözlenmektedir (foto. 440-441).

Fotoğraf 439. Oda İçi Dolap

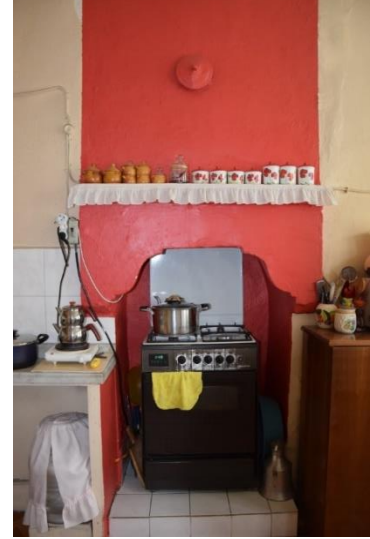

Fotoğraf 440. Oda İçi Dolap

Merdiven altında yer alan dolapların sonradan yapıldığı anlaşılmaktadır. Birinci kat mutfak içinde bulunan dolapsız ocak ise özgündür (foto. 442-443).

Fotoğraf 441. Merdiven

Fotoğraf 442. Ocak

Tavanlar: Tavanlarda düz tavan kullanıldığı birinci kat güney yönünde bulunan oda tavanında profilli çitalarla geometrik süsleme yapıldığı görülmektedir (foto. 444-445-446).

Fotoğraf 443. Sofa Tavanı

Fotoğraf 444. Oda Tavanı

Fotoğraf 445. Oda Tavanı

10.21. YILMAZ KERESTE EVİ

KATALOG NO	: 21
FOTOĞRAF NUMARASI	: 447-455
ÇİZİM NUMARASI	: 94-95
ADRES	: Gölbucağı Mahallesi 114. Cadde Numara 33³⁹
ADA/PARSEL NUMARASI	: 6/21

Çizim 94. Gölbucağı Mahallesi 114. Cadde 33 Numaralı Ev Vaziyet Planı

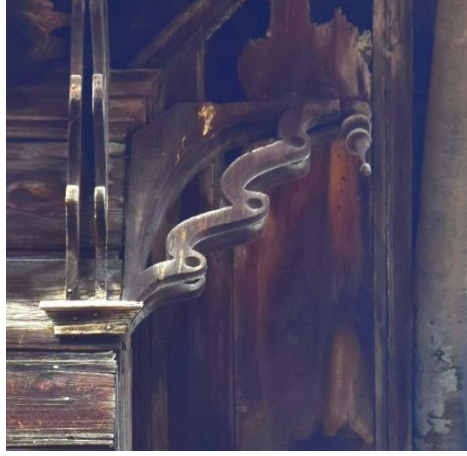

Fotoğraf 446. Gölbucağı Mahallesi 114. Cadde 33 Numaralı Ev

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescillenmiştir. İkiz ev durumunda ve oldukça güzel süslemelere sahip olan yapı zeminle beraber üç katlıdır. Ev sahibi Yılmaz Kereste'dir. İçinde oturan bulunmadığı için harap durumdadır⁴⁰. Taş duvarlı olan zemin kat, ikiz binada mağaza olarak kullanılmaktadır ve özgün değildir. Yapılara giriş zemin kattan çift kanatlı kapı ile sağlanmaktadır. Zemin katı taş duvar üzeri sıvalı olan yapının üst katlar ahşap iskelet arası dolgu ve ahşap kaplama olduğu görülmektedir. Geniş saçaklı kırma çatının altlarında yer alan oyma tekniğinde yapılmış payandalarda aplike tekniğinde bitkisel motiflerin kullanıldığı görülmektedir (foto. 448).

³⁹ Karabük Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kayıtlarında 148 envanter numarası ile kayıtlıdır.

⁴⁰ Yapının sahibine veya anahtarına ulaşamadığı için içine girilememiştir. Ev hakkındaki bilgiler Gölbucağı Mahallesi Muhtarı Şermin Duran'la yapılan görüşmede edinilen sözlü bilgilerdir.

Fotoğraf 447. Çatı Payandası

CEPHELER: Kuzeybatı yönünde ve 114. Cadde üzerinde bulunan ön cephede, taş duvarlı zemin katta yan yana iki kapı bulunmaktadır. Kapıların sağında bulunan iki dikdörtgen pencerenin kemerli bir niş içine yerleştirildiği görülmektedir. Kapıların solunda ise pencerelerde değişiklik yapıldığı ve geniş, büyük pencereler takıldığı görülmektedir. Simetrik yapının birinci katında altı tane dikdörtgen pencere bulunmakta, ortada yer alan iki pencerenin kemerli olduğu görülmektedir. İkinci katta ortada iki eli böğründe ile desteklenen çıkma görülmektedir. Çıkma üzerinde alt kat ile simetrik olarak kemerli iki pencere, çıkmanın iki yanında ikişer dikdörtgen pencere bulunmaktadır. Çıkma alınlıklı üçgen bir çatıyla son bulmaktadır (foto. 447).

Fotoğraf 448. Güneybatı Cephesi

Fotoğraf 449. Güneydoğu Cephesi

Kuzeydoğu yönü ikiz ev ile bitişiktir. Güneybatı yönünde altı tane dikdörtgen pencere bulunmaktadır (foto. 449). Güneydoğu cephesinde ortada bir çıkma görülmektedir ve birinci katta çıkmanın bir kısmının yapının görüntüsünü oldukça kötü etkileyen balkon eklentisi ile kapandığı dikkat çekmektedir (foto. 450).

Giriş Kapıları: Yapıda zemin katta yan yana konumda olan iki kapının birbirinden çok farklı olduğu gözlenmektedir. Birinin zemin kat diğerinin üst katlara giriş sağladığı tahmin edilen kapılardan zemin kat kapısı (foto. 451) oyma tekniğiyle yapılmış kemerli niş içine yerleştirilmiş, çift kanatlı ahşap kapıdır. Diğer kapının iki kanattan oluşan aydınlık pencereli ahşap kapı olduğu gözlenmektedir (foto. 452).

Fotoğraf 450. Giriş Kapısı

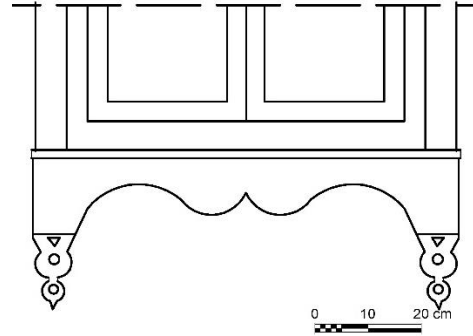

Fotoğraf 451. Giriş Kapısı

Pencereler: Yapıda zemin katta yer alan pencerelerin büyük mağaza penceresi olarak değiştirildiği diğerlerinin dikdörtgen olarak kullanıldığı görülmektedir. Çıkmanın yanlarında bulunan pencerelerin dar dikdörtgen, çıkma altında ve üzerinde yer alan dört pencerenin ise kemerli olduğu gözlenmektedir. Tamamı çift kanatlı açılır penceredir (foto. 453, çiz. 95).

Fotoğraf 452. Pencere

**Çizim 95. Pencere Süslemesi
(F.İribaş,2017)**

Çıkma: İkiz evlerin orta bölümlerinde bulunan iki adet çıkma süslemeleriyle dikkat çekmektedir. Çıkmanın alt kenarında ve üçgen çatı silmelerinde küçük ahşap

parçaların art arda sıralandığı, iç içe geçmiş üçgen motifli görülmektedir (foto. 454). Çıkma altında iki adet bitkisel oymalı eli böğründe ve uçlarında farklı büyüklükte toplardan oluşmuş sarkıtlar yer almaktadır (foto. 455).

Fotoğraf 453. Çıkma

Fotoğraf 454. Eli Böğründe

10.22. ALEMDARLAR EVİ

KATALOG NO	: 22
FOTOĞRAF NUMARASI	: 456-464
ÇİZİM NUMARASI	: 96-100
ADRES	: Gölbucağı Mahallesi 114. Cadde Numara 40 ⁴¹
ADA/PARSEL NUMARASI	: 4/36

Çizim 96. Gölbucağı Mahallesi 114. Cadde 40 Numaralı Ev Vaziyet Planı

Fotoğraf 455. Gölbucağı Mahallesi 114. Cadde 40 Numaralı Ev

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescillenmiştir. Bartın'da rastladığımız çoğu evin tersine simetrik olmayan yapı bodrum, zemin ve birinci kattan oluşmaktadır. Bodrum kat taş duvarlı, diğer katlar ahşap iskelet arası dolgu olarak inşa edilmiştir. Az sayıdaki dış cephesi sıvalı evlerden biridir. Batı ve doğu cephelerden olmak üzere iki girişi mevcuttur. Büyük bir bahçe içerisinde. Geniş saçaklı kırma çatı ile örtülüdür. Evde Alemdarlar ailesi oturmaktadır.⁴²

CEPHELER: Simetrik olmayan batı (ön) cephede, giriş kapısı cephenin sol tarafındadır. Kapıya birkaç basamakla çıkılan giriş holünden ulaşılmaktadır. Bu katta ayrıca üç dikdörtgen oda penceresi bulunmaktadır. Birinci katta giriş kapısının üzerinde iki taşıyıcı ile yükselen tahtaboş görülür. Bu katta da üç oda penceresi bulunmaktadır (foto. 456). Güney yönünde, birinci katta iki, ikinci katta iki tane dikdörtgen, giyotin pencere yer almaktadır. Çatıda ise iki küçük pencere yer alır.

⁴¹ Karabük Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kayıtlarında 151 envanter numarası ile kayıtlıdır.

⁴² Ev sahibi izin vermediği için yapının içine ait Fotoğraflar çekilememiştir.

Fotoğraf 456. Güney Cephesi

Fotoğraf 457. Doğu Cephesi

Kuzey yönde birinci ve ikinci katta ikişer dikdörtgen pencere ve çatıda iki küçük pencere yer almaktadır (foto. 457). Doğu cephede borum kat seviyesinde arka giriş kapısı yer almaktadır. Bu cephede yerden çatıya kadar uzanan çıkma görülebilmektedir. Zemin ve birinci katlarda ikisi çıkma üzerinde olan dört tane pencere bulunmaktadır. Tüm cephelerde yer alan kat arasında ve pencere aralarında görebildiğimiz ahşap silmeler yapının cephelerine hareket katmaktadır (foto. 458).

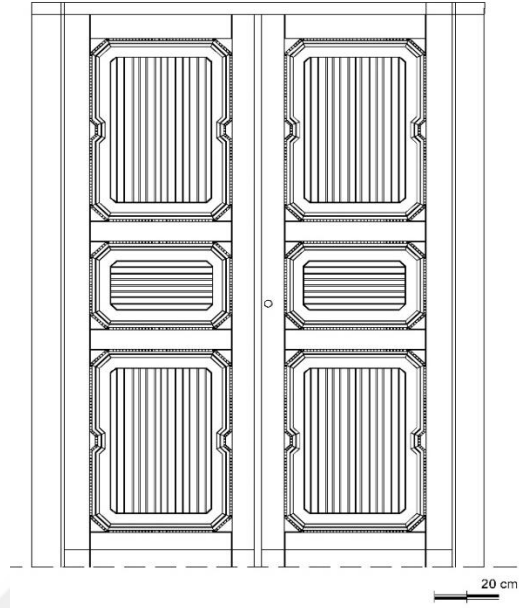

Fotoğraf 458. Ana Giriş Kapısı

Kapılar: İki giriş kapısı bulunmaktadır. Ana giriş kapısı, batı cephede altı tane basamakla ulaşılan kemerli ve aydınlık pencereli çift kanatlı kapıdır. Kapının göğüs ve göbek kenarlarında profilli çitalarla süslemeler yapıldığı görülmektedir. Yapının doğu cephesinde ise bahçeye çıkılan kapı yer almaktadır (foto. 459-460, çiz. 97).

Fotoğraf 459. Giriş Kapısı

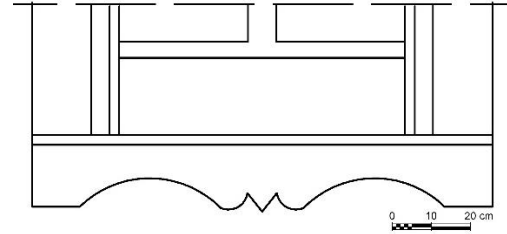

Çizim 97. Giriş Kapısı (F.İribaş,2017)

Pencereler: Yapının tamamında dikdörtgen ve giyotin olan pencerelerin, doğu cephe de ikinci kat çıkma üzerinde olanları kemerli, diğerleri düz penceredir. Pencere pervaz altlarında süslemeler ve aralarında silmeler bulunmaktadır (foto. 461, çiz. 98).

Fotoğraf 460. Oda Penceresi

**Çizim 98. Oda Penceresi
(F.İribaş,2017)**

Tahtaboş: Doğu cephe de yer alan tahtaboş, birinci katta, giriş holünün üzerinde bulunmaktadır ve alınlıklı, üçgen çatılıdır. Giriş holü ve tahtaboşun birleştiği yerde taşıyıcıların arasında, iç içe geçmiş üçgen motifinin art arda sıralanması ile oluşan süsleme görülmektedir, aynı motifin balkon altında da bulunduğu görülmektedir (foto. 462-463, çiz. 99). Alınlık üzerinde yer alan üçgen çatı saçaklarında ahşap oymalar ve altında taşıyıcıların arasında oyma tekniğinde yapılmış küçük kemer bulunmaktadır (foto. 464, çiz. 100).

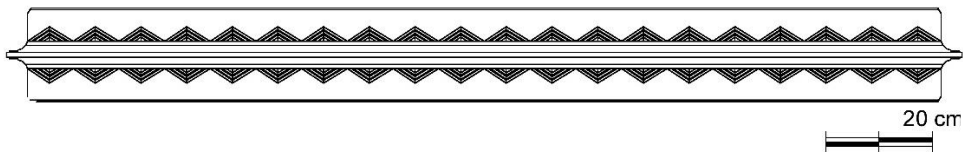
Fotoğraf 461. Tahtaboş

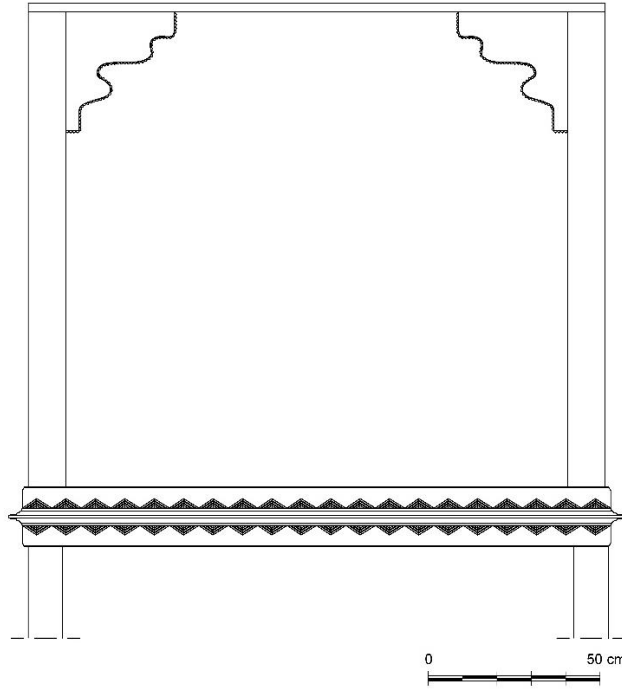
Fotoğraf 462. Alınlık

Fotoğraf 463. Taşıyıcı Süslemesi

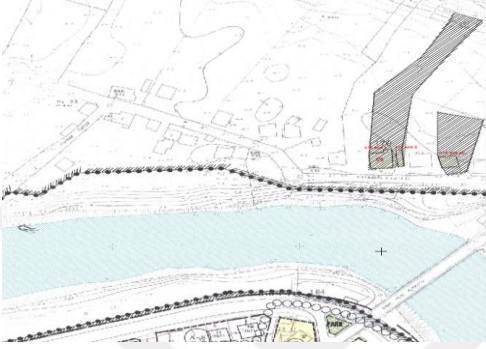
Çizim 99. Taşıyıcı Süslemesi (F.İribaş, 2017)

Çizim 100. Taşıyıcı Başlıkları (E.Özdemir, 2019)

10.23. YOĞURTÇU AİLESİ EVİ

KATALOG NO	: 23
FOTOĞRAF NUMARASI	: 465-579
ÇİZİM NUMARASI	: 101-105
ADRES	: Orduyeri Mahallesi Kaynarca Caddesi Numara 14
ADA/PARSEL NUMARASI	: 418/40

**Çizim 101. Orduyeri Mahallesi
Kaynarca Caddesi 14 Numaralı Ev
Vaziyet Planı**

**Fotoğraf 464. Orduyeri Mahallesi
Kaynarca Caddesi 14 Numaralı Ev**

TANIM: Yapının tescil kaydı bulunamamıştır. Cemal Yoğurtçu'ya aittir.⁴³ Zemin ile beraber üç katlı olan yapının zemin katının taş duvarlı diğer katların ahşap karkas arası dolgu ile yapıldığı ve ahşap kaplama kullanıldığı, zemin katın sonradan çimento ile sıvandığı görülmektedir. Geniş saçaklı kırma çatı ile örtülü olan yapının geniş bir bahçeye sahip olduğu görülmektedir. İki giriş kapısı bulunmaktadır.

CEPHELER: Yapı güney (ön) cepheden simetrik bir görüntüye sahiptir. Taş duvarlı zemin katta iki geniş pencere arasında, merdiven bulunmaktadır. Birinci katta ortada çift kanatlı giriş kapısına birkaç basamakla çıkılmakta olan merdiven holü ile ulaşılmaktadır. Kemerli kapının iki yanına simetrik olarak yerleştirilmiş dar dikdörtgen ve kemerli iki pencere bulunmaktadır. Bu katta ayrıca iki geniş pencere bulunmaktadır. İkinci katta ortada giriş kapısı üzerinde bulunan tahtaboş alınlıklı üçgen çatı ile örtülüdür (foto. 465). Doğu cephesinde yapının zemin katı giriş kapısı bulunmaktadır. Kapının iki yanında birer pencere vardır. Birinci katta bir geniş pencere ve banyo penceresi olduğu anlaşılan, küçük pencere bulunmaktadır. İkinci katta küçük çıkma balkon, balkon kapısı ve balkonun iki yanında birer oda penceresi yer almaktadır (foto. 466). Batı yönünde

⁴³ Mahalle sakinlerinden edinilen sözlü bigidir. Sahibi izin vermediği için yapının içine ait Fotoğraf bulunmamaktadır.

zeminde iki pencere, birinci katta bir geniş oda penceresi, küçük abdesthane penceresi, ikinci katta ortada merdiven holüne ait olduğu anlaşılan kemerli pencere ve bir oda penceresi yer almaktadır (foto. 467). Kuzey cephe sağ tarafında, iki beton taşıyıcı ile yükselmekte olan çıkma dikkat çekmektedir. Bu cephede zeminde iki kemerli özgün pencere, diğer katlarda ikişer oda penceresi ve çıkma üzerinde küçük pencereler görülmektedir (foto. 468).

Fotoğraf 465. Doğu Cephesi

Fotoğraf 466. Doğu Cephesi

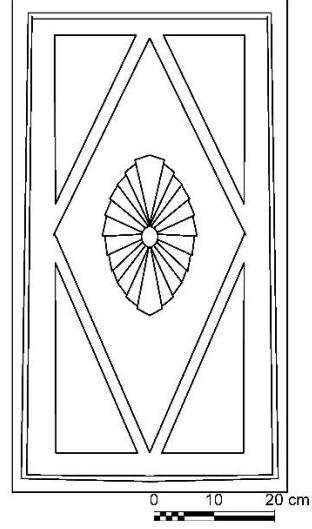
Fotoğraf 467. Kuzey Cephesi

Giriş Kapıları: Kapılar beyaz renge boyanmıştır. Güney cephe giriş kapısı çift kanatlı, özgün giriş kapısıdır. Giriş kapısının üst göbek kısmında baklava motifi arasında

oval helezonik süsleme yer almaktadır. Göğüs kısmında ise aynı süslemenin küçük olanı bulunmaktadır. Metal kapı çekeceği özgündür (foto. 469-470, çiz.102-103).

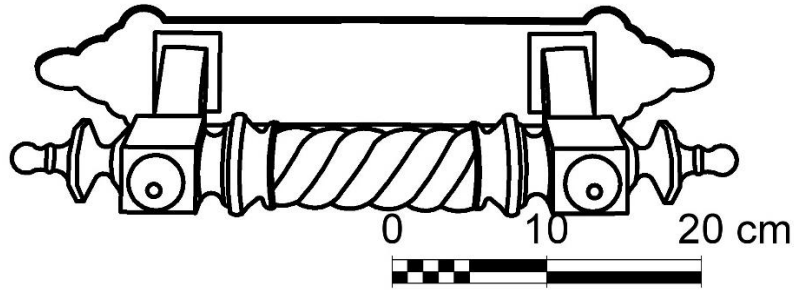
Fotoğraf 468. Giriş Kapısı

Çizim 102. Giriş Kapısı Süslemesi (F.İribaş,2017)

Fotoğraf 469. Kapı Çekeceği

Çizim 103. Kapı Çekeceği (F.İribaş, 2017)

Doğu cephesinde yer almakta olan bahçe kapısının tek kanatlı ve beyaz renkte boyanmış olduğu görülmektedir. Süsleme özelliği bulunmamaktadır (foto. 471).

Fotoğraf 470. Doğu Cephesi Kapısı

Pencereler: Yapıda geniş, dar, kemerli gibi farklı şekillerde pencereler kullanıldığı görülmektedir. Pencerelerde değişiklikler vardır ve süsleme bulunmamaktadır (foto. 472).

Fotoğraf 471. Pencereler

Tahtaboş ve Balkon: Yapıda güney cephede tahtaboş ve doğu cephede bir balkon bulunmaktadır. Tahtaboş giriş kapısı holünde yer alan iki ahşap taşıyıcı ile yükselmektedir (foto. 473). Taşıyıcı başlıklarında oyma tekniğinde yapılmış bitkisel motifli süsleme bulunmaktadır (foto. 474-475, çiz. 104-105).

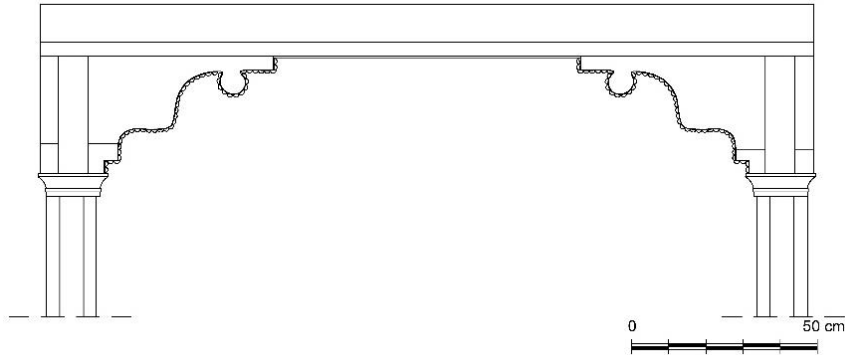

Fotoğraf 472. Tahtaboş

Tahtaboş korkuluklarının bulunmadığı ve tuğla ile duvar örüldüğü görülmektedir. Alınlıklı ve üçgen çatılıdır, alınlık içinde küçük ahşap parçalardan yapılmış art arda dizilmiş baklava motifli süslemeler bulunmaktadır (foto. 476).

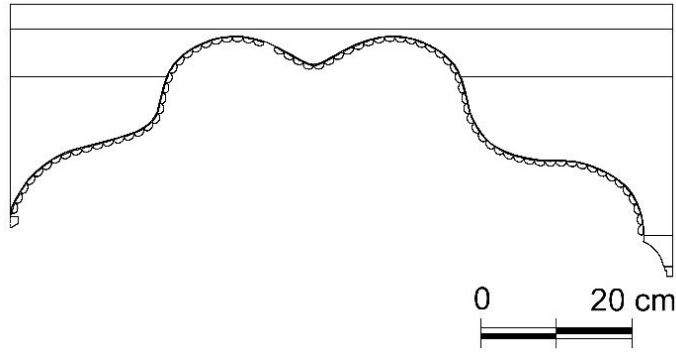
Fotoğraf 473. Tahtaboş Taşıyıcı Başlıkları

Çizim 104. Tahtaboş Taşıyıcı Başlıkları (E.Özdemir, 2019)

Fotoğraf 474. Tahtaboş Yan Kemer

Çizim 105. Tahtaboş Yan Kemer (E.Özdemir, 2019)

Fotoğraf 475. Alınlık

Doğu cephesinde bulunmakta olan küçük çıkma balkon iki taşıyıcı ile yükselmekte ve düz çatı ile örtülüdür. Balkon tavanında iç içe geniş baklava motifi ve geniş saçaklı çatı ile birleşme yerinde geometrik kuşak yer almaktadır. Ayrıca taşıyıcı başlıklarında oyma tekniğinde yapılmış süslemeler dikkat çekmektedir (foto. 477). Balkon altında yine geniş baklava motifi ve oyma tekniğinde yapılmış bitkisel

süslemelere benzetilebilecek kıvrımları bulunan iki eli böğünde görülmektedir (foto. 478-479).

Fotoğraf 476. Balkon

Fotoğraf 477. Balkon Altı

Fotoğraf 478. Eli Böğünde

10.24. YAYLALAR EVİ

KATALOG NO	: 24
FOTOĞRAF NUMARASI	: 480-491
ÇİZİM NUMARASI	: 106-109
ADRES	: Kırtepe Mahallesi Eski Konak Caddesi Numara 59⁴⁴
ADA/PARSEL NUMARASI	:144/49

Çizim 106. Kırtepe Mahallesi Eski Konak Caddesi 59 Numaralı Ev

Fotoğraf 479. Kırtepe Mahallesi Eski Konak Caddesi 59 Numaralı Ev

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescillenmiştir. Zemin üzeri iki katlıdır ve tamamı ahşap kaplamadır. Kullanılmamakta olan evin sahibi Necati Altıparmak'tır⁴⁵. Yapı caddeden bahçe ile ayrılmaktadır ve geniş saçaklı kırma çatıyla örtülüdür. İki giriş kapısı bulunmaktadır.

CEPHELER: Yapının kuzey yönünde olan ön cephesi caddeden bahçe kapısı ile ayrılmaktadır. Zemin ile üç katlı olan yapının kuzey cephe ortasında yer alan giriş kapısı, çift kanatlı ahşap kapıdır. Kapı yanlara göre biraz içeride bulunarak üstündeki balkona çıkma oluşturmaktadır. Birinci katta kapı üzerinde yüksek ve kemerli dikdörtgen pencere ve yanında dar dikdörtgen iki pencere görülmektedir (foto. 481). Bu katta ayrıca dört tane dikdörtgen oda penceresi bulunmaktadır. İkinci kat ortasında yer alan küçük balkon şık bir görüntü oluşturmaktadır. Balkon yanlarında ikişer dikdörtgen pencere bulunmaktadır (foto. 482). Doğu yönünde sonradan yapılmış ve yapının

⁴⁴ Karabük Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu kayıtlarında 54 envanter numarası ile kayıtlıdır.

⁴⁵ Kırtepe mahallesi muhtarından edinilen sözlü bilgi.

görüntüsünü oldukça bozan ikinci kata ulaşımı sağlayan merdiven bulunmaktadır. Batı yönünde zeminde iki geniş pencere birinci ve ikinci katlarda sağda iki, solda bir dikdörtgen pencere görülmektedir (foto. 483).

Fotoğraf 480. Kuzey Cephesi

Fotoğraf 481. Kemerli Pencere

Fotoğraf 482. Batı Cephesi

Giriş Kapıları: Kuzey cephede zemin kat ortasında bulunan giriş kapısı, caddeden bahçe ile ayrılmış olan yapının ana giriş kapısıdır. Aydınlık pencereli, ahşap, çift kanatlı kapıdır. Kapı krem rengi boyalıdır ve üzerindeki el formunda kapı tokmağı özgün haliyle korunabilmiştir (foto. 484-485, çiz. 107).

Fotoğraf 483. Giriş Kapısı

Fotoğraf 484. Kapı Tokmağı

Çizim 107. Kapı Tokmağı (F.İribaş, 2016)

Pencereler: Yapının zemin katında bir pencerenin değiştirildiği ve geniş pencere takıldığı görülmektedir. Ön cephede birinci kat ortada yer alan biri kemerli üç pencerenin dışında giyotin pencere bulunmamaktadır (foto. 485-486). Diğer pencerelerin tamamı dikdörtgen, çift kanatlı açılır pencerelerdir ve pervaz altlarında sade süslemeler bulunmaktadır (foto. 487, çiz. 108), kemerli pencerelerin pervaz altlarında oyma tekniğinde süsleme bulunmaktadır (çiz. 109).

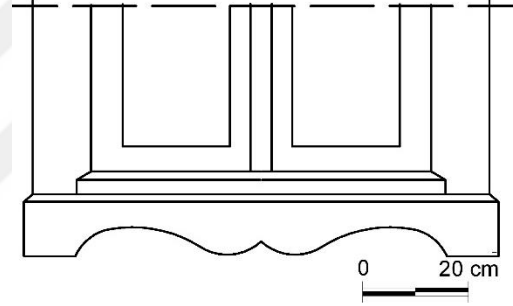
Fotoğraf 485. Kemerli Giyotin Penceresi

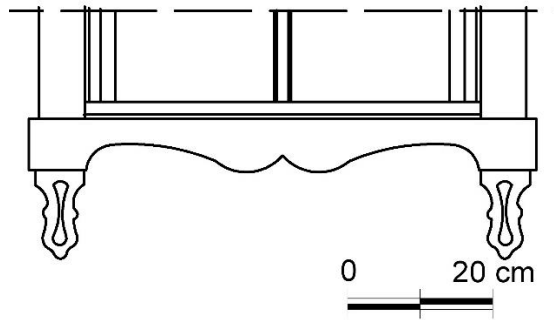
Fotoğraf 486. Giyotin Penceresi

Fotoğraf 487. Oda Penceresi

Çizim 108. Pencere Süslemesi (F.İribaş, 2017)

Çizim 109. Pencere Süslemesi (F.İribaş, 2017)

Balkon: İkinci katın ortasında yer alan balkonun üçgen kırma çatılıdır. Çatı saçaklarının kırıldığı gözlenen balkon iki ahşap taşıyıcı ile yükselmekte ve taşıyıcılar arasında oyma tekniğinde yapılmış kemer bulunmaktadır (foto. 489). Balkon altında

aynı teknikte yapılmış iki tane eli böğründe ve arasında baklava kompozisyonu görülmektedir (foto. 490-491).

Fotoğraf 488. Ön Cephe Balkonu

Fotoğraf 489. Eli Böğründe

Fotoğraf 490. Balkon Altı Baklava Motifi

10.25. YALÇIN AİLESİ EVİ

KATALOG NO	: 25
FOTOĞRAF NUMARASI	: 492-503
ÇİZİM NUMARASI	: 110-112
ADRES	: Orduyeri Mahallesi Fatih Sultan Mehmet Caddesi Numara 68
ADA/PARSEL NUMARASI	: 417/57

Çizim 110. Orduyeri Mahallesi Fatih Sultan Caddesi 68 Numaralı Ev Vaziyet Planı

Fotoğraf 491. Orduyeri Mahallesi Fatih Sultan Caddesi 68 Numaralı Ev

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescillenmiştir. Yalçın ailesine aittir⁴⁶. Günümüzde kullanılmamakta ve bakımsız durumdadır. Yapı cadde üzerindedir, geniş bahçesi arka tarafında yer almaktadır. Kot farkından dolayı yapı ön cepheden iki, arka cepheden üç katlıdır. Geniş saçaklı kırma çatıyla örtülüdür.

CEPHELER: Kuzey yönünde olan ön cephesi zemin üzeri iki katlıdır. Zemin kat ortasında yer alan giriş kapısı içeriye girintili durumdadır. Girinti içerisinde kapının iki yanında ikişer dikdörtgen giyotin pencere bulunmaktadır. Birinci katta ortada balkon, yanlarında ise iki çıkma görülmektedir. (foto. 492). Yapının doğu yönünde zemin üzeri iki katlı olduğu görülmektedir. Çinko ile kaplanmış olan bu cephenin zemin katında bahçe kapısı, birinci katta bir oda penceresi ve biraz yukarıda yer alan merdiven holünde olduğu anlaşılan dikdörtgen pencere bulunmaktadır. İkinci katta üç oda penceresi olduğu görülmektedir (foto. 493). Batı yönünde zemin kat çinko ile kaplanmıştır ve iki oda

⁴⁶Karabük Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kayıtlarından edinilen bilgi.

penceresi bulunmaktadır, ikinci katta ise üç pencere bulunmaktadır (foto. 494). Güney yönünde zeminde tek kanatlı bahçeye açılan kapı ve yanlarında iki küçük pencere bulunmaktadır. Birinci katta üç pencere, ikinci katta ise ortada kırma çatılı küçük çıkma balkon ve yanlarda iki pencere yer almaktadır (foto. 495).

Fotoğraf 492. Doğu Cephesi

Fotoğraf 493. Batı Cephesi

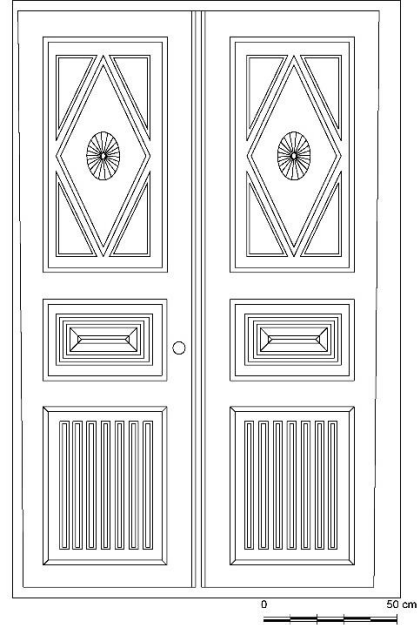
Fotoğraf 494. Güney Cephesi

Giriş Kapısı: Yapının kuzey cephesi zemin katında bulunan ahşap, çift kanatlı ve aydınlık pencereli kapı özgün durumdadır (foto. 496, çiz. 111). Alt göbek, üst göbek ve göğüs kısımlarından oluşan kapının her bölümünde farklı kompozisyon ile süsleme yapıldığı görülmektedir. Alt göbekte yan yana yerleştirilmiş çitalarla yapılan kompozisyon, üst göbekte profilli çitalar ile yapılan baklava şekli içinde oval helezonik süslemenin oluşturduğu kompozisyon bulunmaktadır. Göğüs kısmında ise üst üste

konulmuş ahşap dikdörtgen parçalar ile kabartma oluşturulmuştur. Üst göbek ve göğüs kısmı arasında bulunan metal kapı çekeceklerinin özgün olduğu görülmektedir (foto. 497). Doğu cephede bulunan giriş kapısının tek kanatlı olduğu görülmektedir (foto. 498).

Fotoğraf 495. Giriş Kapısı

**Çizim 111. Giriş Kapısı
(E.Özdemir,2019)**

Fotoğraf 496. Kapı Süslemesi

Fotoğraf 497. Kapı Çekeceği

Pencereler: Yapıda tüm pencerelerin dikdörtgen ve giyotin olduğu görülmektedir. Birinci kat pencerelerinin çevresinde yer alan sade süslemeler ile diğerlerinden farklı olduğu görülmektedir (foto. 499). Çatı altında yer alan ve tüm

cepheleri dolanan silmelerde bir sıra, küçük dikdörtgen parçaların art arda dizilmesi ile oluşan kompozisyon, bir sıra yarım dairelerin art arda dizilmesi ile oluşan kompozisyon bulunmaktadır (foto. 500).

Fotoğraf 498. Oda Penceresi

Fotoğraf 499. Çatı Silmeleri

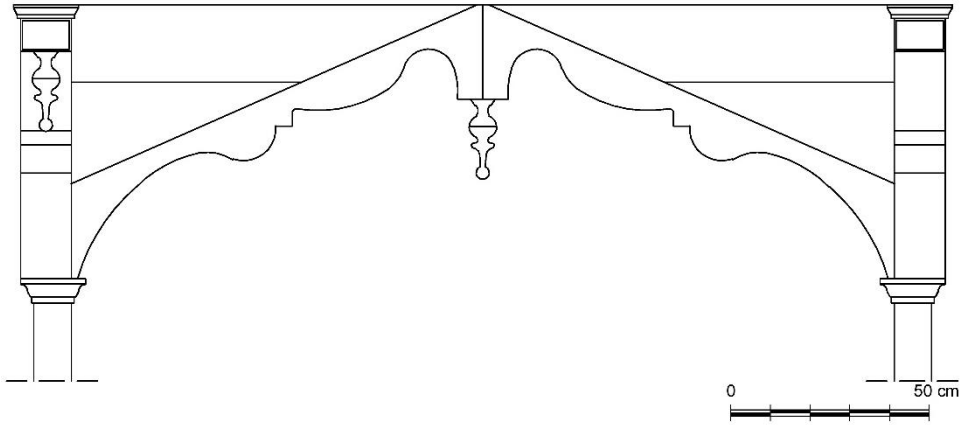
Balkon: Yapıda iki balkon bulunmaktadır. Güney yönünde bulunan balkonda süsleme bulunmamasıyla birlikte kuzey yönünde bulunan balkon altında yer alan kemer diğer evlerde karşılaşmadığımız güzellikte ve özgündür. Oyma tekniğinde yapılmış olan kemer bitkisel motiftir ve ortasında yer alan farklı büyüklüklerde toplardan oluşmuş olan sarkıt ile yapıya güzellik katmaktadır (foto. 501-502, çiz. 112). Ayrıca balkon ve çıkmalarda dört adet eli böğründe oyma tekniğinde yapılmıştır, süslemesi ve sarkıtı ile kemer süslemesi ile uyum oluşturmaktadır (foto. 503).

Fotoğraf 500. Balkon Altı Süsleme

Fotoğraf 501. Balkon Altı Kemerli

Çizim 112. Balkon Altı Süslemesi (E.Özdemir, 2019)

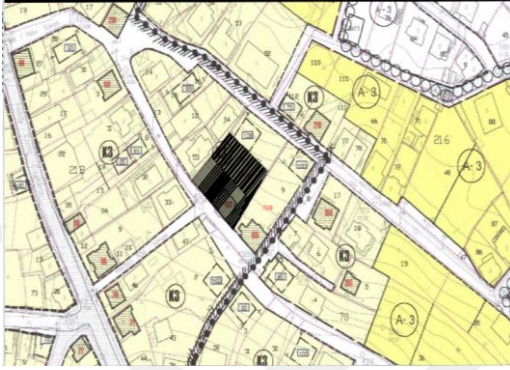

Fotoğraf 502. Eli Bögründe

10.26. 17 NUMARALI EV

KATALOG NO	: 26
FOTOĞRAF NUMARASI	: 504-515
ÇİZİM NUMARASI	: 113-115
ADRES	: Orta Mahalle Rifat Ilgaz Caddesi Numara17⁴⁷
ADA/PARSEL NUMARASI	: 70/10

Çizim 113. Orta Mahalle Rifat Ilgaz Caddesi 17 Numaralı Ev

Fotoğraf 503. Orta Mahalle Rifat Ilgaz Caddesi 17 Numaralı Ev

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescillenmiştir. Bodrum üzeri iki katlı olan yapı sokak üzerinde bulunmaktadır. Yapıya ait bahçenin arka cephede olduğu görülmektedir. Yapı günümüzde kullanılmamaktadır.⁴⁸

CEPHELER: Batı yönünde bulunun ön cepheden yapıya giriş yapılmaktadır. İki küçük bodrum kat penceresinin üzerinde, dört basamaklı merdiven bulunmaktadır. Basamaklar ile zemin kat ortasında bulunan giriş kapısına ulaşıldığı görülmektedir. Kapının bir yanında iki küçük pencere, diğer yanında iki dikdörtgen oda penceresi bulunmakta ve aynı pencerelerden simetrik bir şekilde birinci katta da görülmektedir. Birinci katta kapı üzerinde, ortadan başlayıp güney tarafına doğru uzanan uzun balkon bulunmaktadır (foto. 505).

⁴⁷ Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu kayıtlarında 102 envanter numarası ile kayıtlıdır.

⁴⁸Bartın Belediyesi kayıtlarında yapının sahibi Kadir Arabacı olarak (günümüzde kime ait olduğu bilinmemektedir) görülmektedir. Ancak apının sahibine ulaşamadığı için içine ait Fotoğraflar çekilememiştir.

Fotoğraf 504. Batı Cephesi

Fotoğraf 505. Güney Cephesi

Güney yönünde zeminde iki küçük ve bir dikdörtgen pencere, birinci katta bir küçük ve iki dikdörtgen pencere bulunmaktadır (foto. 506). Kuzey yönünde cephenin ortasında yerden çatıya kadar uzanan eklenti baca yapının görüntüsünü bozmaktadır. Bu cephede her katta dört dikdörtgen pencere bulunmaktadır (foto. 507).⁴⁹

Fotoğraf 506. Kuzey Cephesi

Fotoğraf 507. Giriş Kapısı

Giriş Kapıları: Ahşap, çift kanatlı kapı üzerinde aydınlık penceresi olan sade bir görüntüye sahiptir (foto. 508). Bütün olarak yapıldığı, bölümler ayrılmadığı görülmekte, süsleme bulunmamaktadır.

Pencereler: Bodrum kat pencerelerinin küçük demirli pencere, oda pencerelerinin dikdörtgen olduğu görülmektedir. Pencere pervazlarında süsleme bulunmamaktadır (foto. 509-510).

⁴⁹ Bahçe içerisine giriş sağlanamadığı için doğu cephesine ait görüntü alınamamıştır.

Fotoğraf 508. Bodrum Kat Penceresi

Fotoğraf 509. Oda Penceresi

Balkon: Batı cephesinde birinci katta yer alan balkon demir parmaklıklıdır. İki taşıyıcı ile yükselmekte olan balkonun cepheye simetrik olarak yerleştirilmediği görülmektedir. Taşıyıcıların üstlerinde yer alan oyma tekniğinde yapılmış sade bitkisel süslemelerin balkona hareket kattığı görülmektedir (foto. 511).

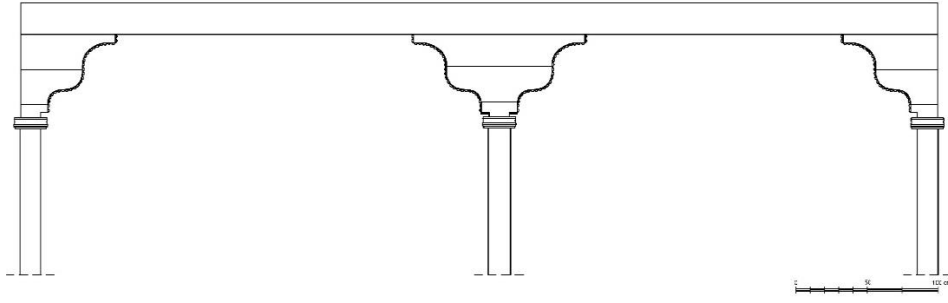

Fotoğraf 510. Ön Cephe Balkonu

Taşıyıcı başlıklarında yer alan süslemelerin oluşturduğu kemer, balkon ön ve yanlarında yer almaktadır (foto. 512-513, çiz. 114-115). Balkon altında ise kemer süslemesi ile uyumlu bir biçimde aynı teknikte yapılmış üç eliböğünde balkona destek sağlamaktadır (foto. 514-515).

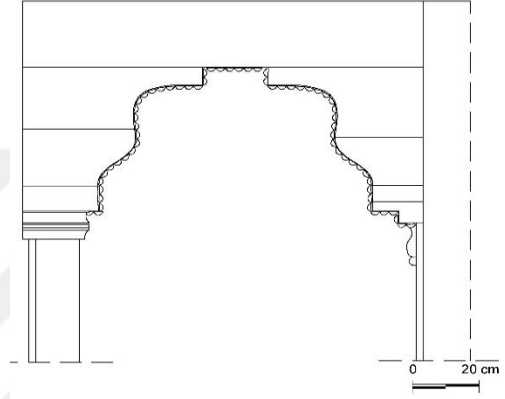
Fotoğraf 511. Balkon Taşıyıcıları

Çizim 114. Balkon Taşıyıcı Başlıkları (E.Özdemir, 2019)

Fotoğraf 512. Balkon Kemer

**Çizim 115. Balkon Yan Kemer
(E.Özdemir, 2019)**

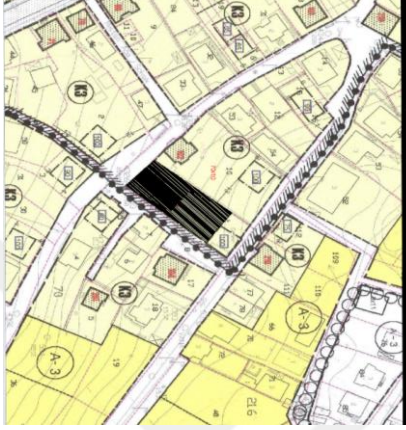
Fotoğraf 513. Eli Böğründe

Fotoğraf 514. Eli Böğründe

10.27. ERTUĞRUL PİR EVİ

KATALOG NO	: 27
FOTOĞRAF NUMARASI	: 516-529
ÇİZİM NUMARASI	: 116-118
ADRES	: Orta Mahalle Rifat Ilgaz Caddesi Numara 19 ⁵⁰
ADA/PARSEL NUMARASI	: 70/9

Çizim 116. Orta Mahalle Rifat Ilgaz Caddesi 19 Numaralı Ev

Fotoğraf 515. Orta Mahalle Rifat Ilgaz Caddesi 19 Numaralı Ev

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescillenmiştir. Ev sahibi Ertuğrul Pir'dir.⁵¹ Yapı zemin üzeri iki katlıdır. Cadde kenarında olan yapının bahçesi arka cephesinde bulunmaktadır. Zemin kat taş duvar üzeri sıvalı, üst katlar ahşap iskelet arası dolgu, üzeri ahşap kaplama olarak yapılmış ve geniş saçaklı kırma çatı ile örtülmüştür. Her kat için farklı bir giriş olan yapının kullanım şeklinin de ayrı olduğu anlaşılmaktadır.⁵²

CEPHELER: Ön cephesi batı yönündedir, zemin kat ve birinci katına giriş bu cepheden sağlanmaktadır. Cephenin ortasında yer alan merdivenlerin altında zemin kat kapısı ve kapının iki yanında birer geniş pencere bulunmaktadır. Merdiven holünde yer alan ve birinci kata girişi sağlayan ahşap kapı girintide bulunmakta ve sağ yanında dar dikdörtgen pencere yer almaktadır. Yanlarda zemin katın simetrisi olarak dikdörtgen pencereler bulunmaktadır. İkinci katta merdiven holü üzerinde görülen küçük çıkma

⁵⁰ Karabük Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu kayıtlarında 103 envanter numarası ile kayıtlıdır.

⁵¹ Karabük Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu kayıtlarından edinilen bilgi.

⁵² Yapının sahibine ulaşılamadığı için içine ait Fotoğraflar çekilememiştir.

balkon iki taşıyıcı üzerinde yükselmekte ve geniş saçaklı düz çatı ile sonlanmaktadır (foto. 517).

Fotoğraf 516. Batı Cephesi

Fotoğraf 517. Güney Cephesi

Güney cephesinde zeminde iki küçük pencere, diğer katlarda simetrik durumda ikişer dikdörtgen pencere bulunmaktadır (foto. 518). Kuzey yönünde yapıya bitişik olarak yapılmış eklenti birinci katı kapatacak yüksekliktedir ve yapının görüntüsünü bozmaktadır (foto. 519).

Fotoğraf 518. Kuzey Cephesi

Fotoğraf 519. Doğu Cephesi

Doğu yönünde ikinci kata çıkışı sağlayan eklenti merdiven dikkat çekmektedir. Bahçe yönü olan bu cephede her katta üç pencere bulunmaktadır (foto. 520).

Giriş Kapısı: Yapının her katına ayrı bir giriş mevcuttur. Birinci kat girişi olan ve batı cephesinde birkaç basamakla çıkılan merdiven holünde bulunan çift kanatlı ahşap kapıda diğer yapılarda görmediğimiz farklı bir durum olarak yanda tek kanatlı bir kapı daha mevcuttur (foto. 521-522).

Fotoğraf 520. Giriş Kapısı

Fotoğraf 521. Giriş Kapısı

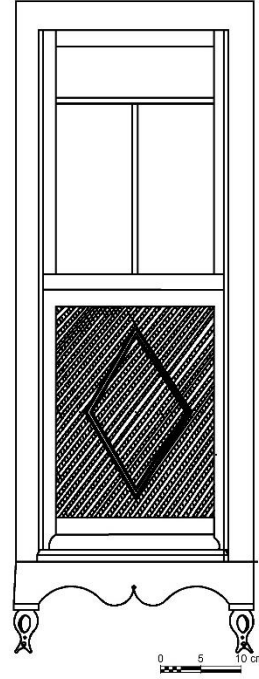
Pencereler: Yapının özgün pencere şeklinin dikdörtgen giyotin pencere olduğu anlaşılmalı beraber birçoğunun değiştirilerek geniş pencere veya kanatlı açılır pencereye dönüştürüldüğü görülmektedir (foto. 523). Ön cephede giriş holünde yer alan dar dikdörtgen pencere kafesli oluşu ve altında yer alan süslemesi ile dikkat çekmektedir (foto. 524, çiz. 117). Pencere pervaz altında yer alan süslemeler tüm pencerelerde bulunmaktadır.

Fotoğraf 522. Oda Penceresi

Fotoğraf 523. Kafesli Pencere

**Çizim 117. Kafesli Pencere
(F.İribaş,2018)**

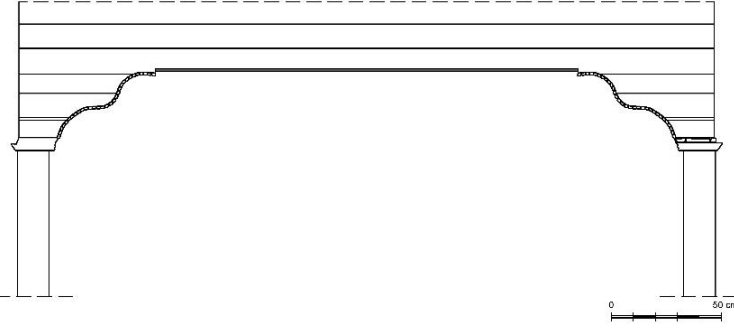
Balkon: Batı cephesinde giriş holü üzerinde bulunan çıkma balkon iki taşıyıcı ile yükselmektedir ve geniş saçaklı düz çatı ile örtülüdür (foto. 525). Taşıyıcı başlıklarında bulunan oyma tekniğinde yapılmış bitkisel süslemelerin oluşturduğu kemer balkonun ön ve yan cephelerinde görülmektedir (foto. 526-527, çiz. 118).

Fotoğraf 524. Balkon

Fotoğraf 525. Balkon Taşıyıcı Başlıkları

Çizim 118. Balkon Taşıyıcı Başlıkları (E.Özdemir, 2019)

Fotoğraf 526. Yan Kemerli

Fotoğraf 527. Eli Böğründe

Balkon altında bulunan iki eli böğründe oyma tekniğinde yapılmış kıvrımları ile dikkat çekmektedir (foto. 528). Yine balkon altında yer alan büyük, beş kollu yıldız motifinin profilli çitalarla yapılmış olduğu görülmektedir (foto. 529).

Fotoğraf 528. Beş Kollu Yıldız Motifi

10.28. ÜMMÜ FINDIK EVİ

KATALOG NO	: 28
FOTOĞRAF NUMARASI	: 530-537
ÇİZİM NUMARASI	: 119-120
ADRES	: Kemerköprü Mahallesi Salamoğlu Sokak Numara 24⁵³
ADA/PARSEL NUMARASI	: 107/9

**Çizim 119. Köyortası Mahallesi
Salamoğlu Sokak 24 Numaralı Ev
Vaziyet Planı**

**Fotoğraf 529. Köyortası Mahallesi
Salamoğlu Sokak 24 Numaralı
Ev**

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescillenmiştir ve Ümmü Fındık'a aittir.⁵⁴ Yapı iki sokağın köşesinde bir konumda olup geniş bir bahçe içinde yer almaktadır. Eğimli bir zeminde bulunan yapı ön cepheden iki katlı, arka cephede bodrum üzeri iki katlıdır, tamamı ahşap kaplamadır ve geniş saçaklı kırma çatı ile örtülüdür⁵⁵.

CEPHELER: Sokağın köşesinde yer alan bahçe kapısı ve geniş bahçeden sonra yapının kuzey yönünde bulunan ön cephesine ulaşılmaktadır. İki katlı olan bu cephenin zemin kat ortasında iki taş basamakla ulaşılan giriş kapısı bulunmaktadır. Giriş kapısının sağında ve solunda demirli, dikdörtgen, giyotin pencere yer almaktadır. Girişin üzerinde ise yapıya özgünlük kazandıran cumba görülmektedir. Cumba üzerinde bir adet geniş pencere, yanlarında ise zemin kata paralel olarak iki dikdörtgen pencere bulunmaktadır. Cumba alınlıklı üçgen kırma çatı ile örtülüdür (foto. 530).

⁵³ Karabük Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kayıtlarında 266 envanter numarası ile kayıtlıdır.

⁵⁴ Karabük Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kayıtlarından edinilen bilgi.

⁵⁵ Yapının sahibine ulaşılamadığı için içine ait fotoğraflar çekilememiştir.

Fotoğraf 530. Batı Cephesi

Fotoğraf 531. Doğu Cephesi

Yapının batı cephesinde zeminde iki küçük pencere ve bir oda penceresi, birinci katta üç dikdörtgen oda penceresi görülmektedir (foto. 531). Doğu cephesinde zemin katta üç, birinci katta dört dikdörtgen oda penceresi yer almaktadır (foto. 532). Güney cephede yapı eğimli araziden dolayı bodrum üzeri iki katlı görünmektedir. Cephenin ortasında yerden çatıya kadar uzanan çıkma olduğu görülmektedir. Bodrum katta küçük pencereler, zemin katında sağda küçük abdesthane penceresi, solda iki oda penceresi, birinci katta ikisi çıkma üzerinde olan altı oda penceresi görülmektedir (foto. 533).

Fotoğraf 532. Güney Cephesi

Giriş Kapısı: Kuzey cephesi zemin katta yer alan çift kanatlı ahşap kapı yapının giriş kapısıdır. Üzerinde aydınlık penceresi bulunan kapının özgün şekliyle korunduğu görülmektedir (foto. 534).

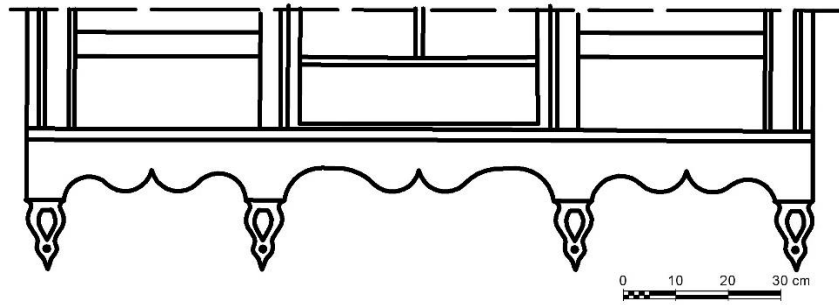

Fotoğraf 533. Giriş Kapısı

Pencereler: Kuzey cephesinde çıkma üzerinde bulunan geniş pencerenin dışında diğer pencereler dikdörtgen oda penceresi veya küçük penceredir. Pencerelerin altlarında yer alan süslemelerin bazılarında bozulmalar görülmektedir (foto. 535, çiz. 120).

Fotoğraf 534. Çıkma Üzerinde Pencere

Çizim 120. Pencere Süslemesi (F.İribaş, 2017)

Çıkma: Kuzey cephesi birinci katta giriş kapısının üzerinde yer alan çıkma ve yapıya özel bir görüntü katan alınlık bulunmaktadır. Alınlık içinde kuşakta bitkisel motifli süsleme, ortada profilli çıtalarla yapılmış üçgen yer almaktadır (foto. 536). Çıkma altında iki oyma tekniğinde yapılmış bitkisel figürlü eli böğründe yapıya zenginlik katmaktadır (foto. 537).

Fotoğraf 535. Alınlık

Fotoğraf 536. Eli Böğründe

10.29. ERCÜMENT ASLAN EVİ

KATALOG NO	: 29
FOTOĞRAF NUMARASI	: 538-551
ÇİZİM NUMARASI	: 121-125
ADRES	: OkulakMahallesi Kavaklı Caddesi Numara 42⁵⁶
ADA/PARSEL NUMARASI	: 197/11

Çizim 121. Okulak Mahallesi Kavaklı Caddesi 42 Numaralı Ev

Fotoğraf 537. Okulak Mahallesi Kavaklı Caddesi 42 Numaralı Ev

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 20.10.1979 tarih ve 1819 sayılı kararı ile tescillenmiştir. Ev sahibi Ercüment Aslan tarafından kullanılmaktadır ve restorasyon geçirmiştir. Bodrum üzeri iki katlı olan yapının geniş bir bahçesi bulunmaktadır ve geniş saçaklı kırma çatı ile örtülüdür.

CEPHELER: Batı yönünde bulunan ön cephe yapının giriş kapısının bulunduğu cephedir. Bahçe ile caddeden ayrılmaktadır. Bodrum katta yer alan iki küçük pencere üzerinde, zemin kat ortasında bulunan ve birkaç basamakla çıkılan giriş kapısı görülmektedir. Kapının iki yanında ikişer dikdörtgen, giyotin pencere yer almaktadır. Birinci katta giriş kapısı üzerinde çıkma şeklinde küçük balkon bulunmakta ve üçgen çatı ile bitmektedir. Balkonun iki yanında zemin kata paralel olarak ikişer dikdörtgen, giyotin pencere yer almaktadır (foto. 539). Yapının güney yönünde her katta dört adet dikdörtgen oda penceresi yer almaktadır (foto. 540). Yapının kuzey cephesinin beton sıvalı olduğu görülmektedir ve yalnızca bir küçük pencere yer almaktadır (foto. 541). Doğu yönünde yer alan arka cephede ise zeminde üç dikdörtgen oda penceresi birinci katta uzun balkon yer almaktadır (foto. 542).

⁵⁶ Karabük Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu kayıtlarında 122 envanter numarası ile kayıtlıdır.

Fotoğraf 538. Batı Cephesi

Fotoğraf 539. Güney Cephesi

Fotoğraf 540. Kuzey Cephesi

Fotoğraf 541. Doğu Cephesi

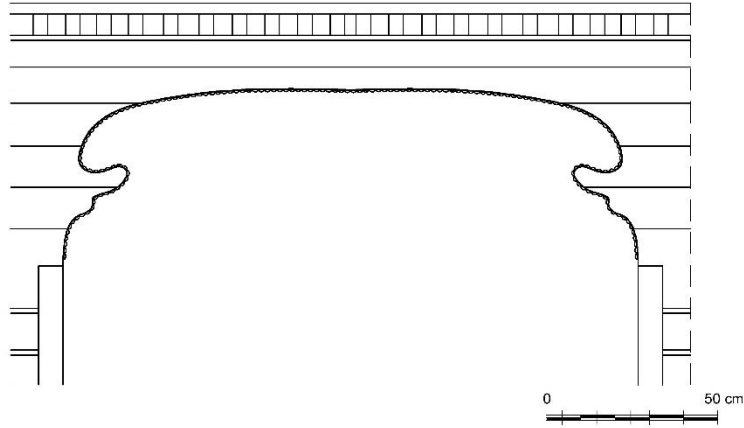
Giriş Kapısı: Birkaç basamakla çıkılan giriş holünde yer alan giriş kapısı yapının bütünlüğünü bozmayacak şekilde ahşap rengindedir. Biri geniş, biri dar şekilde çift kanatlı olduğu görülen giriş kapısının yanında ve üstünde aydınlık penceresi olduğu görülmektedir. Kapı üzerinde bulunan kemerde oyma tekniğinde yapılmış bitkisel figürlü süsleme, kemer üzerinde art arda sıralanmış dikdörtgenlerden oluşan kuşak bulunmaktadır (foto. 543-544, çiz. 122).

Fotoğraf 542. Giriş Kapısı

Fotoğraf 543. Giriş Kapısı

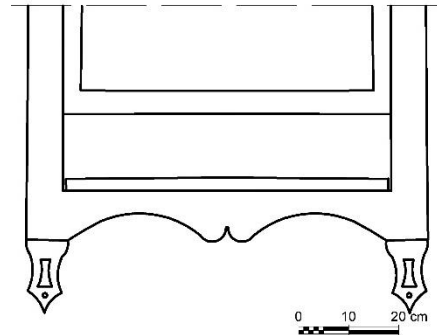

Çizim 122. Giriş Kapısı Süslemesi (E.Özdemir, 2019)

Pencereler: Pencerelerin tamamı dikdörtgen, giyotin penceredir, pervaz altlarında aplike tekniğinde yapılmış, bitkisel ve geometrik süsleme bulunmaktadır (foto. 545, çiz.123).

Fotoğraf 544. Pencere

Çizim 123. Pencere Süslemesi (F.İribaş,2017)

Balkon: Batı yönünde giriş kapısı üzerinde küçük, doğu yönünde ise büyük balkon bulunmaktadır (foto. 546). Küçük balkon altında iki tane oyma tekniğinde yapılmış eli böğründe olduğu görülmektedir. Eli böğründelerin arasında beş kollu yıldız süslemesinin, profilli çıtalarla farklı bir şekilde iç içe geçmiş olarak yapıldığı görülmektedir (foto. 547).

Fotoğraf 545. Balkon

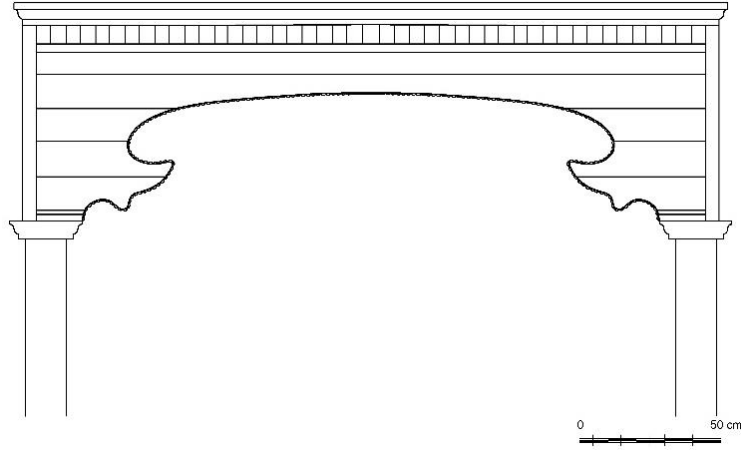

Fotoğraf 546. Beş Kollu Yıldız

Balkon taşıyıcıları üzerinde görülen oyma tekniğinde yapılmış süslemeler, oluşturduğu at nalı kemer ile yapıya zenginlik katmaktadır (foto. 548, çiz. 124). Balkon parmaklıkları ferforjedir.

Fotoğraf 547. Balkon Taşıyıcı Başlıkları

Çizim 124. Balkon Taşıyıcı Süslemesi (E.Özdemir, 2019)

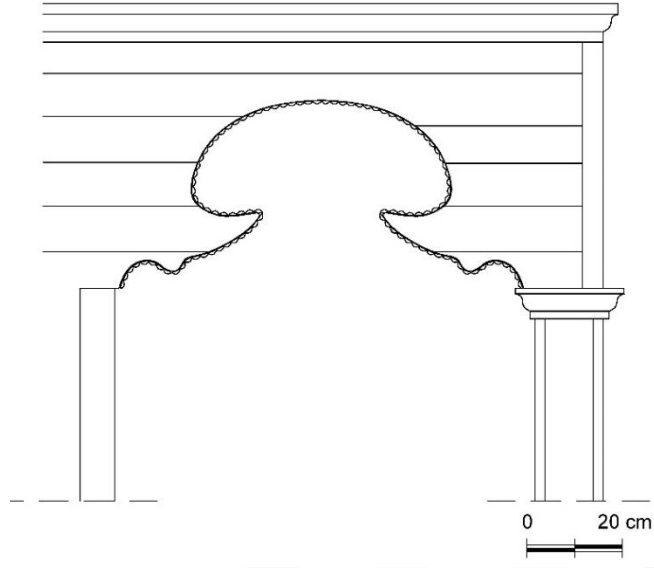
Doğu yönünde yer alan uzun balkon iki taşıyıcı ile yükselmektedir. Taşıyıcı başlıklarında bulunan oyma tekniğinde yapılmış bitkisel süslemeler balkon ön ve yan cephesinde bulunmaktadır (foto. 549-550, çiz. 125). Balkon altında yer alan iki eli böğründenin oyma tekniğinde yapıldığı görülmektedir (foto. 551).

Fotoğraf 548. Doğu Cephe Balkon

Fotoğraf 549. Balkon Yan Kemer

Çizim 125. Yan Kemer (E.Özdemir, 2019)

Fotoğraf 550. Eli Böğünde

10.30. MAKBULE YOLEŞEN EVİ

KATALOG NO	: 30
FOTOĞRAF NUMARASI	: 552-564
ÇİZİM NUMARASI	: 126-127
ADRES	: Köyortası Mahallesi Şener Birsöz Sokak Numara 14
ADA/PARSEL NUMARASI	: 254/24

Çizim 126. Köyortası Mahallesi Şener Birsöz Sokak 14 Numaralı Ev Vaziyet Planı

Fotoğraf 551. Köyortası Mahallesi Şener Birsöz Sokak 14 Numaralı Ev

TANIM: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu Başkanlığının 14.11.1981 tarihinde 3152 karar ile tescil edilmiştir. Yapının ev sahibi Makbule Yoleşen'dir.⁵⁷ Ev zemin üzeri iki katlıdır, ön cepheden ve sol yandan girişi mevcuttur. Zemin üzeri iki katlıdır, yapı bakımsız durumda olup yalnızca zemin kat kullanılmaktadır. Batı cephesinde bulunan ana giriş kapısı kullanılmamakta, kuzey cephe girişi kullanılmaktadır. Tamamı ahşap kaplamadır ve kırma çatı ile örtülüdür. Geniş bir bahçeye sahiptir ve yapıda değişiklikler mevcuttur.

CEPHELER: Batı yönünde olan ön cephede, giriş kapısını zemin kat ortasında görmekteyiz. Kapının iki yanında bulunan geniş iki pencerenin değiştirilerek plastik doğrama pencereler takıldığı ve duvara sıva yapıldığı gözlenmektedir. Birinci katta kapının üzerinde başlayan çıkma çatıya kadar uzanmaktadır ve her katta üç geniş pencere yer almaktadır (foto. 553). Güney yönünde her katta ikişer adet pencere bulunmaktadır. Zemin kat pencereleri değiştirilmiştir (foto. 554). Kuzey yönünde zemin katta yapının bahçeye açılan önünde cephenin görüntüsünü oldukça kötü etkileyen

⁵⁷ Karabük Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kayıtlarından edinilen bilgi. Evi kullanan kiracı izin vermediği için içine ait fotoğraf çekilememiştir.

plastik doğramadan yapılmış bir hol ve iki yanında yine sonradan yapılmış plastik doğrama pencereler yer almaktadır. Bu cephenin birinci katında iki adet geniş pencere bulunmaktadır. İkinci katta ise sağda geniş bir pencere solda küçük bir çıkma balkon ve pencere yer almaktadır (foto. 555). Doğu cephede sol tarafta zeminden çatıya kadar uzanan çıkma yer almaktadır. Bu çıkma üzerinde her katta bir dar pencere ve küçük abdesthane penceresi bulunmaktadır. Ayrıca her katta ikişer tane geniş oda penceresi bulunmaktadır (foto. 556).

Fotoğraf 552. Batı Cephesi

Fotoğraf 553. Güney Cephesi

Fotoğraf 554. Kuzey Cephesi

Fotoğraf 555. Doğu Cephesi

Giriş Kapısı: Yapının asıl giriş kapısı olduğu anlaşılan ve günümüzde kullanılmamakta olan batı cephesindeki kapı çift kanatlı ahşap kapıdır, tek kanadının kahverengi renkte boyanmış olduğu görülmektedir. Üzerinde aydınlık penceresi vardır. Üst göbek ve göğüs kısmı arasında özgün kapı çekeceği bulunmaktadır. Alt ve üst göbekte düşey çitalarla, göğüs kısmında ise üçgenlerin ortada birleşmesi ile yapılmış dışa çıkıntılı süsleme bulunmaktadır (foto. 557).

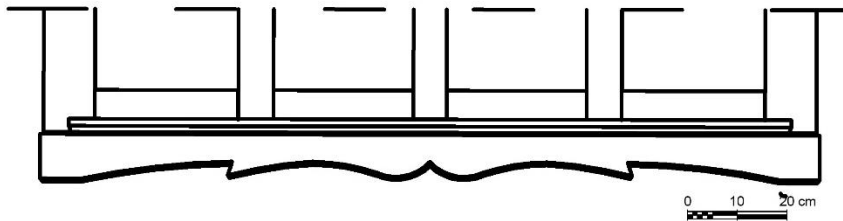

Fotoğraf 556. Giriş Kapısı

Pencereler: Zemin kat pencereleri tamamı değiştirilerek plastik doğrama pencere takılmıştır. Diğer katlarda bulunan pencereler ahşap doğrama, geniş pencerelerdir ve pencere altlarında oyma tekniğinde yapılmış bitkisel süslemeler bulunmaktadır (foto. 558, çiz. 127).

Fotoğraf 557. Oda Penceresi

Çizim 127. Pencere Süslemesi (F.İribaş, 2017)

Balkon: Yapının kuzey yönünde çıkma şeklinde bulunan küçük balkon bulunmaktadır. İki adet ahşap taşıyıcı ile yükselen balkonun taşıyıcı başlıklarında bulunan oyma tekniğinde yapılmış süslemelerin oluşturduğu kemer balkona güzellik

katmaktadır (foto. 559-560). Balkon tavan içinde profilli çıtalar ile yapılmış baklava şekli içinde, altıgenden oluşan kompozisyon bulunmaktadır. Ayrıca balkonun oyma tekniğinde yapılmış özgün ahşap korkulukları olduğu görülmektedir (foto. 561).

Fotoğraf 558. Kuzey Cephe Balkonu

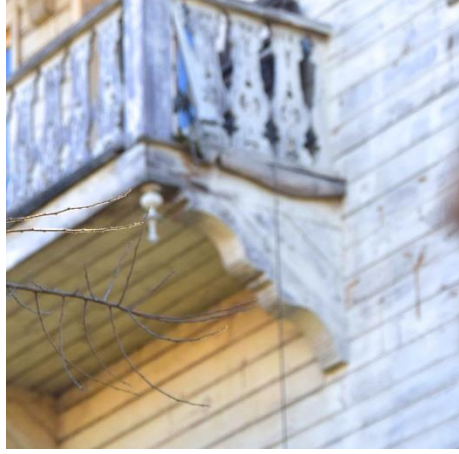

Fotoğraf 559. Balkon Taşıyıcı Başlıkları

Fotoğraf 560. Balkon Korkulukları

Balkon altında oyma tekniğinde yapılmış ve bitkisel süslemeye benzetilebilecek kıvrımları bulunan iki eli böğründe ve uçlarında farklı büyüklükte top ve dairelerden oluşan ahşap sarkıt bulunmaktadır (foto. 562).

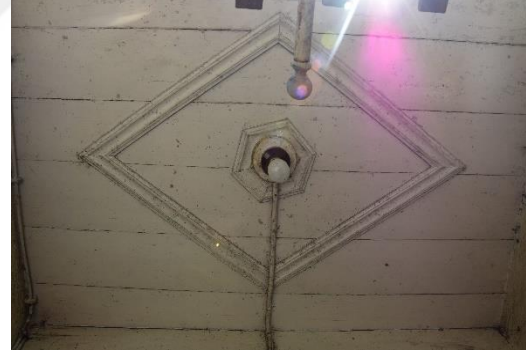

Fotoğraf 561. Eli Böğründe

Çıkma: Yapının batı cephesinde bulunmakta olan çıkma iki eli böğründe ile desteklenmektedir. Aynı teknikte yapılmış olan eli böğründe şekil olarak balkon altında bulunanlardan farklıdır. Ancak uçlarında bulunan sarkıt aynıdır. İki eli böğründe arasında, balkon tavanında yer alan baklava şekilli kompozisyonun aynısının olduğu görülmektedir (foto. 563-564). Çatıya kadar uzanan çıkma alınlıklı üçgen çatı ile bitmektedir ve alınlık içinde süsleme bulunmamaktadır.

Fotoğraf 562. Eli Böğründe

Fotoğraf 563. Baklava Motifi

11. DEĞERLENDİRME

Geleneksel yapısını sürdürmeyi başarmış kentlerimizden olan ve coğrafi konumundan dolayı ilgi görmüş Bartın kenti tarih boyunca çeşitli uygarlıklara ev sahipliği yapmıştır. Kentin üç tarafının sularla çevrilmiş olması, şehir yerleşmesi açısından oldukça uygun bir yerde kurulması ve hem çevresi hem de ülkenin başka yerlerine bağlanabilme açısından coğrafi şartların uygunluğu kendisine birtakım imkanlar sağlamıştır (Tuncel, 1992, s. 87). Denizden 12 kilometre içeride bulunan Bartın kentinin doğusunda Kastamonu, batısında Zonguldak, güneyinde Karabük, kuzeyinde Karadeniz bulunmaktadır. Ancak neredeyse tüm Karadeniz Bölgesi'nde arkeolojik araştırmaların yapılmasında çok geç kalınmış olması bölgenin geçmişi hakkındaki bilgilerin sınırlı olmasına neden olmuştur. Kocaçay ve Bartın Çayı'nın birleşme noktası olan, günümüzdeki Gazhane ve Yalı Mevkiine konumlandırılmış bir yerleşim yeri olarak düşünülen antik Parthenios/Parthenia Kome kentinin, günümüz Bartın kentinin asıl yerleşim yeri olduğunu düşünmek mümkündür (Bağdatlı Çam, 2014, s. 30-38). Üzerinde ulaşım yapılmaya müsait tek su yolu olan Bartın Irmağı ile Kocanaz ve Kocaçay (Gökırmak) kolları şehrin içinden geçmektedir. Bithinia ve Paphlagonia bölgeleri arasında yer alan ve Antik çağda Parthenios olarak bilinen Bartın Irmağı'ndan adını almış olduğu düşünülen kentin (Cansever, 1965, s. 15; Strabon, 2015, s. 19) çeşitli dönemlerde Hititlerin, Friglerin, İyonyalıların, Kimerlerin, Lidyalıların, Bizans'ın, Selçukluların hakimiyeti altında bulunmuş olduğu bilinmektedir. Fatih Sultan Mehmed'in 1461 yılında Amasra'yı da Osmanlı topraklarına katmasıyla beraber Bolu sancağına bağlanmış olan kent, Osmanlı idaresi altında bulunduğu dönemde çevre köylerin alışverişi yaptığı "oniki divan" merkezinden biridir. Kent 1920'de Zonguldak mutasarrıflığına bağlanmış ve daha sonra 28.08.1991 tarih ve 3760 sayılı yasayla il olmuştur.

Kentteki plan oluşumu ve geleneksel doku üzerinde farklı dönemlerde yaşanan büyük yangınlar ve sellerin etkili olduğu görülmektedir. 1727, 1874, 1898 yıllarında çıkan yangınlarda Bartın'da birçok dükkanın yandığı, Çarşı içi ve Kırtepe Mahallesi'nin büyük ölçüde hasar gördüğü, sivil mimari örneklerinin çoğunun yok olduğu bilinmektedir (Aşçıoğlu, 1970, s. 84; Tuncel, 1992, s. 88). Bunun sonucunda yöre halkının yanan evlerinin yerine dönemin özelliklerine göre yeni evler inşa ettiği ve böylece yeni akımların kentte takip edilebildiği görülmektedir (Çelikoğlu, 2016, s. 117). 1898 yılında bütün Bartın çarşısını içine alan bir yangın şehrin ekonomik hayatını

olumsuz yönde etkilediyse de (Samancıoğlu, 1941, s. 5) bu yangından sonra eski geleneksel sistem ile modern çarşı düzeninin bir arada kullanıldığı, yeni bir kent planı uygulandığı ve bir ana cadde açılarak yeni adlar konduğu görülmektedir (Sakaoğlu, 2003, s. 5). Bu bağlamda Hükümet Caddesi ve çevresinin daha iyi korunduğu, uzunluğu yaklaşık 300 metre olan caddenin şehrin ana ulaşım arteri olarak, restorasyonu yapılmış tarihi binaları ile eski kent dokusunu yansıttığı görülmektedir (Yılmaz ve diğerleri, 2011, s. 5).

Bartın evleri büyük bahçelere sahiptir. Sokaklarda yer alan çeşmelerin buluşma noktası haline gelerek kentin hareketliliğini sağladığı görülmektedir. Ayrıca evlerin oturma odasının sokağa bakması sokaktaki harekete dahil olma açısından önemlidir. Bartın tarihi sokakları genellikle dar olmakla birlikte, belirli bir uyum içindedir. Düzenli sokakların her biri bir meydana açılmaktadır. Bütün sokak tiplerinde çitler, çıkmalar, merdivenler, çeşmeler, döşeme gibi öğeler görülmektedir (Görmüş Çetinkale ve Açıksöz, 2007, s. 85).

İlk örneklerinde bahçe çevresi “daraba” denilen ve günümüzde örneği kalmamış olan ahşap çitlerle çevrili olan Bartın geleneksel evlerinin büyük bölümü Yaşar Ergünbaş Evi (kat. no. 1, foto. 5) ve Faruk Narin Evi’nde (kat. no. 2, foto.6) olduğu gibi⁵⁸ bir bahçe içerisindedir. Yöredeki dışa dönük geleneksel yaşam kültürünün bir ifadesi olarak Yaşar Tekinok Evi (kat. no. 6, foto. 134) ve Recep Sinoplu Evi’nde (kat. no. 8, foto. 171) olduğu gibi⁵⁹ bazı evler bahçenin sokak tarafındaki köşesine ya da kenarına yerleştirilerek giriş cepheleri parselin sokak çizgisi üzerine oturtulmuştur (Çelikyay, 2011, s.32). Bahçe, evin arka cephesinde yer almakta ve yalnızca yapı içerisinden geçerek bahçeye ulaşılabilir. Ayrıca girişi sokak üzerinden olan yapılarda balkon ya da çıkma mutlaka bulunmaktadır. Bazı sokaklarda “bitişik” ya da

⁵⁸ Sokaktan bir bahçe ile ayrılan diğer örnekler; Hasan Kaptan Evi (kat. no. 3, foto. 61), Sakalar Evi (kat. no.4, foto. 81), Kolduraklar Evi (kat. no. 5, foto. 104), Sevilir Kadirga Evi (kat. no. 10, foto. 215), Bankoğlu Evi (kat. no. 11, foto. 240), Yaşare Bayraktar Evi (kat. no. 12, foto. 261), Mehlika Özcan Evi (kat. no. 14, foto. 306), Ayşe Müdesser Kanbur Evi (kat. no. 15, foto. 326), Suavi Samancıoğlu Evi (kat. no. 18, foto. 378), Hasan Çivi Evi (kat. no.19, foto. 401), Çömelerin Evi (kat. no. 20, foto. 424), Alemdarlar Evi (kat. no. 22, foto. 456), Yoğurtçu Ailesi Evi (kat. no. 23, foto. 465), Yahyalar Evi (kat. no. 24, foto. 480), Ümmü Fındık (kat. no. 28, foto. 530), Ercüment Aslan Evi (kat. no. 29, foto. 538) ve Makbule Yoleşen Evi (kat. no. 30, foto. 552)’dir.

⁵⁹ Girişi cadde ya da sokak üzerinden sağlanıp bahçesi evin arkasında konumlanmış olan örnekler; Murat Sarı Evi (kat.no. 9, foto. 198), Altan Geniş Evi (kat. no. 13, foto. 287), Ahmet Tokgöz Evi (kat. no. 16, foto. 343), Ak Ailesi Evi (kat. no. 17, foto. 362), Yılmaz Kereste Evi (kat. no. 21, foto. 447), Yalçın Ailesi Evi (kat. no. 25, foto. 492), Rıfat Ilgaz Cad. 17 numara (kat. no. 26, foto. 504), Ertuğrul Pir Evi (kat. no.27, foto. 516)

“ikiz” ev örnekleri de görülebilmektedir. Yılmaz Kereste Evi (kat. 21, foto. 483) bitişik ev, Ahmet Tokgöz Evi (kat.16, foto. 348) ikiz ev için örnek olarak gösterilebilir.

S. Eldem’in *Türk Evi* kitabında geleneksel evlerin dönemlerine göre birinci, ikinci ve üçüncü dönem evler olarak üç gruba ayrıldığı görülmektedir (Eldem, 1985, s. 43-135-201). Bu ayrıma göre Bartın üçüncü dönem evler grubuna girmektedir. Üçüncü dönem evler 19. yüzyılı kapsamaktadır. Bu dönemde barok ve ampir üslupları görülmektedir. Köşeleri yumuşatılmış merkezi oval sofa bu dönemin en belirgin özelliklerindedir. Eski hareketli planlar ve cephelerin yerini düz hatlar almıştır. Ampir üslubuyla beraber girinti ve çıkıntılarında kurtularak sadeliğe kavuştuğu görülmektedir. Bu üslup başlangıçta daha açık ve göze çarpar şekilde iken ilerleyen zamanlarda daha belirsiz şekilde bütün yüzyıl boyunca devam etmiştir.

Üçüncü dönemde; 1900 yıllarda Avrupa’da görülen “Art Nouveau” üslubunu da görmek mümkündür⁶⁰. Lale döneminin ya da Rokokonun çeşmeleri, sebilleri süsleyen alçak kabartma desenleri, Baroksu eğri modası, Art Nouveau’nun süslemeci karakteri ile kendisine dayanak bulmuştur. Art Nouveau’nun Osmanlıya girişinin ilk olarak ithal edilmiş kullanım eşyalarıyla olduğu ve daha sonra mimaride görüldüğü düşünülmektedir. Bu üslubun en önemli özelliğinin oyma ve applike tekniğinde çiçek ve dalların oluşturduğu sarmaşık motifler ve birbirine paralel düz çizgiler ile aynı ve değişik merkezli daireler ya da elipslerden oluşan süslemeler olduğu bilinmektedir. Bartın evlerinin, özellikle cephelerinde Art Nouveau üslubunun özellikleri görülmektedir.

Bartın geleneksel sokaklarının ve buna bağlı olarak ta evlerin şekillenmesinde arsa durumu ve komşuluk ilişkilerinin gözetildiği düşünülmektedir. Bazı yapılarda bodrum ve zemin üzerinde bir ya da iki kat bulunurken bazılarında “kulluk” üzeri bir ya da iki kat kullanıldığı görülmektedir. Kulluk Bartın geleneksel evlerinde zemin kata verilen yerel isimdir. Depo, ambar ya da ahır bölümlerini içerebilir. Çalışma kapsamında ele alınan evlerden Recep Sinoplu Evi (kat. no.8, foto. 173) ve Hasan Kaptan Evi (kat. no. 3, foto. 61) kulluk katı olan örneklerden olmakla birlikte diğer 15 örneğimiz de bu

⁶⁰ Ülkemize İtalyan mimar D’Aronco tarafından getirilmiş olduğu bilinen bu akımın merkezi İstanbul olmakla birlikte, Osmanlı devletinin büyük yerleşimlerinde ve bazı kıyı merkezlerde 20.yüzyıl başlarken görülmüş, 1910'lara kadar sürerek daha küçük yerleşimlerde ve yerel mimaride 1930'lara kadar Art Deco'ya dönüşerek kullanılmaya devam etmiştir.

özelliğindedir.⁶¹ Kulluk katının Bartın çevresinde kullanılmasının kaynağı olarak, Fatih Sultan Mehmed'in Amasra'yı fethetmesiyle beraber Cenevizlilerden Osmanlıya geçen Amasra'ya gelen Türkler gösterilmektedir. Kulluk katında hayvan barındırılabilen, samanlık olarak kullanılabilen ve buradan bir merdivenle asıl yaşam alanına çıkılmaktadır (Sakaoğlu, 1987, s. 88). Genellikle iki katlı olan evlerde kulluk üst kat taşıyan direklerle sınırlandırılmıştır. Köy evlerinde bu katın yüksekliği 2,5 metre olup, şehirlerde 5 metreye kadar ulaşmaktadır. Çoğunlukla etrafı açık olarak yapılmıştır ve bodrum yapmaya ihtiyaç duyulmamıştır. (Kafescioğlu, 1955, s.1-40; Çelikyay, 2011, s.32).

Üst kat ailenin durumuna göre birkaç "içer" (oda) ve "mutbak-içer" den oluşabilmektedir. Ailenin evli oğlu, eşi ve çocukları ile bir "içer" de kalabilmektedir (Sakaoğlu 1987, s. 88).

11.1. Malzeme ve Teknik

Bartın'da evler iklimsel koşullara ve bölgenin bitki örtüsüne bağlı olarak ahşap ağırlıklı inşa edilmiştir. Kârgir sistem ile ahşap iskelet sisteminin kullanıldığı bu evlerde, tüm yapılarda zemin kat duvarların taş, üst katların ise ahşap karkas arası tuğla ya da dolgu malzemesi ile doldurularak yapıldığı ve iç sıva için bağdadi kullanıldığı, 18. yüzyıl ortalarından itibaren dış yüzeylerde sıva yerine ahşap kaplama uygulandığı bilinmektedir. Çalışma kapsamındaki evler içinde yalnızca Kolduraklar Evi (kat. no. 5, Foto.104) ve Alemdarlar Evi'nin (kat. no. 22, Foto. 493) cephelerinin sıvalı olduğu görülmektedir. Ayrıca ilk örneklerinde duvarları olmayan dört tane ahşap taşıyıcı üzerinde yükselen ve kulluk denilen bölümün, zamanla taş duvar ile kapatılarak zemin katı oluşturduğu da bilinmektedir.

Ahşap, bölgede önemli bir malzemedir. Evin temeli, iskeleti, döşemeleri, çatısı, hatta banyo, abdesthane ve mutfak gibi doğrudan doğruya su ile temasta olan yerlerde bile ahşabın kullanıldığını görmek mümkündür (Kafescioğlu, 1955, s. 40).

⁶¹ Kulluk katı olan diğer evler; Kolduraklar Evi (kat. no.5, Foto. 99), Yaşar Tekinok Evi (kat. no. 6, foto. 129), Abazalar Evi (kat. no. 7, foto. 129), Faruk Narin Evi (kat. no. 2, foto. 34) Murat Sarı Evi (kat. no. 9, foto. 196), Sevilir Kadırga Evi (kat. no. 10, foto. 214), Yaşare Bayraktar Evi (kat. no.12, foto. 265), Altan Geniş Evi (kat. no.13, foto.291), Ahmet Tokgöz Evi (kat. no. 16, foto. 348), Suavi Samancıoğlu Evi (kat. no.18, foto.384), Hasan Çivi Evi (kat. no. 19, foto. 407), Yılmaz Kereste Evi (kat. no.21, foto. 483), Yoğurtçu Ailesi Evi (kat. no. 23, foto. 502), Yalçın Ailesi Evi (kat. no. 25, foto. 526), Ertuğrul Pir Evi (kat. no. 27, foto. 550) dir.

Batı Karadeniz bölgesi geleneksel konutlarında, taşıyıcı sistem kurgusu; ağaç yığma sistem, ahşap karkas sistem ve karma sistem olarak üç ayrı grupta toplanmıştır. Ahşap karkas sistemin, karkas kuruluşun hafif oluşu, katlı yapılar oluşturulabilmesi, mimari çözümlerdeki çeşitliliğe olanak tanınması ve ekonomik ağaç kullanımı, gibi etkenlerden dolayı ağaç yığma konutlara göre olumlu yönleri fazladır. İklimsel koşullar, yörenin bitki örtüsü, gelenekler gibi nedenlerle de eklendiğinde kârgir yapım tekniği ile ahşap iskelet sisteminin bir arada kullanımının tercih edildiği görülmektedir. Bölgede en çok kullanılan duvar oluşturma sistemi hımıştır. Hımış ahşap çatki sisteminin arasına çeşitli dolgu malzemeleri kullanılarak yapılmaktadır.

Evler genellikle “bedavra” tahtaları ile kaplanmış olarak kullanılmıştır. Çoğunlukla yatay bazen de düşey olarak birbirine geçmeli ya da bindirmeli olarak kaplanan ince kesitli tahtalara bedavra adı verilmektedir. Bedavra kaplamada 6-8, bazen 10 santimetre genişlikte, 6-7 milimetre kalınlıkta ve 50 santimetre kadar boyunda ince tahtalarla iskeletin yüzü kaplanmaktadır. Bedavraların bindirme olarak yapılma tekniğine yörede kuşkanadı veya balıksırtı gibi terimler kullanılmaktadır (Kafescioğlu,1955, s. 98; Sakaoğlu, 1987, s. 88; Çelikoğlu, 2016, s. 103).

Çoğunlukla rüzgâr alan yüzeylerde ve yalılarda kullanılan bu kaplama, yalı çatkısı⁶² ya da bindirme teknikleriyle yapılmaktaydı. Böylece Türk evinde üç farklı duvar tipinin kullanıldığı söylenebilmektedir. Bunlar; zemin katta kullanılan yığma duvar, yarım kagir duvar, dolgu ve kaplama duvardır. Ayrıca ahşabın çıkmalarda ve çatıda da kullanıldığı görülmektedir. Tüm yapılarda geniş saçaklı kırma çatı kullanılmıştır (Eldem, 1987, s. 161,162,168; Akdemir ve Korkmaz, 2010, s. 129; Gögebakan, 2015, s.48).

11.2. Plan Özellikleri

Karadeniz ve kuzey Anadolu konutu, ormanlık ve nispeten bol yağışlı bir bölgenin ürünüdür. 18. yüzyıl sonuna kadar konutlarda açık sofalı plan seması korunmuştur. Daha sonraki gelişimi, iç ve orta sofa yönündedir. Bu açıdan klasik olarak nitelendirebilen ve merkezi Marmara bölgesinde olan konut tipine yakındır. 17. yüzyıla kadar giden örnekleri de bulunmaktadır (Akdemir ve Korkmaz, 2010, s. 129).

⁶² Yukarıdan aşağıya birbiri üzerine binen ahşap elemanlarla oluşturulan cephe kaplaması

Bartın kenti ahşap evler iki ya da üç katlı ve bahçelidir. Anadolu'da görülen örneklerine paralel olarak, zemin katlar genellikle depo, ambar ya da hayvan barındırma gibi işlevler için ayrıldığı görülmektedir. Üst katların plan şekillerinin genellikle zemin katlardan farklılık gösterdiği ve bol pencereli olarak, parsel üzerine güneşi her yönden alacak şekilde konumlandırıldığı görülmektedir.

Çalışma kapsamındaki evlerde; iç sofalı, orta sofalı ve köşe sofalı plan tipleri ile karşılaşılmaktadır. Odalar sofa çevresinde yer almaktadır. Zemin kat dışında birinci ve ikinci katlarda aynı plan uygulanmıştır. Bazı yapılarda oda konumları aynı olmakla beraber sofa şeklinin farklı olduğu, örneğin birinci katta iç sofalı plan görülürken, ikinci katta L biçimli sofa kullanıldığı görülebilmektedir. Çalışma yaptığımız evler arasında Hasan Kaptan Evi (kat.3, foto.69-70) orta sofalı⁶³, Yaşar Ergünbaş Evi (kat.1, foto.19) iç sofalı⁶⁴, Recep Sinoplu Evi (kat.8, foto.185) ve Ak Ailesi Evi (kat.17, foto. 367) köşe sofalı evlerdir. Faruk Narin Evi'nde (kat.2, foto. 41-43) ise her katta farklı sofa planı uygulanmıştır.

Zemin kattan bahçeye açılan bir kapı mutlaka yer almaktadır. Yapıların içi, dış cephelerine oranla daha sadedir. Baş oda özelliği taşıyan bir oda ile karşılaşmamıştır. Faruk Narin Evi'nde (kat .2, foto. 43) olduğu gibi bazı evlerde sofada bulunmakta olan çıkmaların eyvan olarak kullanıldığı görülmektedir. Pencere hizasından başlayarak tüm duvarları dolaşan ahşap pervazlar genellikle tüm yapılarda mevcuttur. Tüm yapılarda ahşap çift kollu döner merdiven kullanıldığı ve merdivenin giriş kapısından gelen kişinin hemen göremeyeceği bir yerde konumlandırıldığı ve merdivenlerde mutlaka yüksek, dikdörtgen ve kemerli pencere yer aldığı, Yaşar Ergünbaş Evi (kat. no.1, foto. 5) ve Faruk Narin Evi (kat. no. 2, foto. 34) ile birlikte 5 örnekte⁶⁵ daha yapılarında merdiven sonunda sandık odası adı verilen asma kat bulunduğu görülmektedir.

⁶³ Orta sofalı diğer evler; Abazalar Evi (kat. no.7, Foto.169), Altan Geniş Evi (kat. no. 13, foto. 306), Ayşe Müdesser Kanbur Evi (kat. no.15., foto. 331) ve Çömelerin Evi (kat. no.20, foto. 469).

⁶⁴ İç sofalı diğer ev örnekleri; Yaşar Ergünbaş Evi (kat. no.1, foto. 5), Sakalar Evi (kat. no. 4, foto. 81), Kolduraklar Evi (kat. no. 5, foto. 104), Yaşar Tekinok Evi (kat. no.6, foto. 134), Murat Sarı Evi (kat. no. 9, foto. 201), Mehlika Özcan Evi (kat. no. 14, foto. 311), Ahmet Tokgöz Evi (kat. no. 16, foto. 348), Ak Ailesi Evi (kat. no. 17, foto. 367), Suavi Samancıoğlu Evi (kat. no. 18, foto. 384), Hasan Çivi Evi (kat. no. 19, foto. 407),

⁶⁵ Sandık odalı evler; Hasan Kaptan Evi (kat. no. 3, foto. 61), Sevilir Kadirga Evi (kat. no. 10, foto. 219), Bankoğlu Evi (kat. no. 11, foto. 244), Ak Ailesi Evi (kat. no. 17, foto. 367), Suavi Samancıoğlu Evi (kat. no. 18, foto. 384)

11.3. Cephe Düzeni ve Süsleme

Bartın evlerinde cephe düzeninde simetri çok önemlidir. Birkaç yapının dışında diğer örneklerde giriş kapısı, balkon ve pencerelerin yerleştirilmesinde simetrik düzen dikkat çekmektedir. Abazalar Evi (kat. no. 7, foto. 150) dışında diğer evlerde⁶⁶ ana giriş kapısı yapının ön cephesinin ortasına yerleştirilerek simetri korunmuştur. Cepheeler arasında bazı farklılıklar görülmektedir. Özellikle ön cephenin simetrik düzenlemesine, süslemelerine önem verildiği, ön cephede yer alan tahtaboş, balkon ya da çıkmada süslemenin yoğunlaştığı görülmektedir. Ayrıca abdesthane ve banyo mekanlarının arka cephede yer aldığı ve pencerelerinin küçük olduğu gözlenmektedir.

Cephe elemanları ve süsleme özellikleri şöyledir:

Tahtaboş: Ana giriş kapısı ön cephe ortasında yer alan yapıların giriş holü üzerinde iki taşıyıcı ile yükselen, balkon kurgusuna benzer yarım çıkma şeklinde olan tahtaboş yörenin karakteristik özelliklerindedir. Sakalar Evi (kat. no. 4, foto. 81) tahtaboş yer alan evlerden olmakla birlikte incelediğimiz 6 evde⁶⁷ daha tahtaboş bulunmaktadır.

Çıkma: Çıkmalara dört farklı şekilde kullanıldığı görülmektedir. Faruk Narin Evi'nde (kat. no. 2, foto. 34) zemin kattan başlayan ve üçgen çatı ile biten çıkma, Kolduraklar Evi'nde (kat. no. 5, foto. 99) balkonu andıran ve üçgen çatı ile örtülü çıkma, Bankoğlu Evi'nde (kat. no.11, foto. 243) zeminden iki taşıyıcı üzerinde yükselen çıkma, Makbule Yoleşen Evi (kat. no. 30, foto. 587) ve Yılmaz Kereste Evi'nde (kat. no. 21, foto. 483) ise yapının ikinci katında bulunan ve eli bögüründe ile desteklenen çıkma yer almaktadır. Çıkmalarda çoğunlukla Yılmaz Kereste evinde (kat. no. 21, foto. 483) olduğu gibi, kuşakta ya da üçgen çatı kenarlarında küçük ahşap parçalarla yapılmış birbirini tekrarlayan geometrik şekillerden oluşan süslemeler, alınlık içinde ise Yalçın Ailesi Evi (kat. no. 28, foto. 526) olduğu gibi yıldız, çiçek, altıgen gibi motiflerden biri kullanılarak yapılan süslemelerin tercih edildiği görülmektedir.

⁶⁶ Simetrik cephe düzenine sahip evler; Murat Sarı Evi (kat. no. 9, foto. 201), Bankoğlu evi (kat. no. 11, foto. 244), Ak Ailesi Evi (kat. no. 17, foto. 367), Suavi Samancıoğlu Evi (kat. no. 18, foto. 384), Rifat Ilgaz Cad. 17 numara (kat. no.26, foto. 538), Ertuğrul Pir Evi (kat. no. 27, foto. 550).

⁶⁷ Tahtaboş bulunan evler, Yaşare Bayraktar Evi (kat. no. 12, foto.265), Mehlika Özcan Evi (kat. no. 14, foto. 311), Çömelerin Evi (kat. 20, foto. 430), Alemdarlar Evi (kat. no. 22, foto. 493), Kaynarca Cad. 14 Numara (kat. 23, foto. 502).

Balkon: Tüm evlerde çoğunlukla cephe boyunca uzanan ya da daha küçük boyutlu balkonlar görülmektedir. Bazı balkonların üzeri alınlıklı üçgen çatı ile örtülüdür. Abazalar Evi (kat. no. 7, foto.156) ve Recep Sinoplu Evi'nin (kat. no. 8, foto.173) yanı sıra 12 evin⁶⁸ cephesinde balkon vardır. Balkonların tümünde tavan ya da balkon altında çıtakari yönteminde profilli çıtalar ile yapılmış baklava şekli, yıldız, altıgen ya da sekizgen gibi geometrik şekilli süsleme kullanılmıştır. Balkon korkuluklarının ferforje ya da ahşap olduğu, malzemesi ne olursa olsun mutlaka süsleme özellikli olduğu görülmektedir. Balkonların tümü oyma tekniğinde süslemelerle donatılmış eli böğründe ve başlarında mutlaka oyma tekniğinde S ve C kıvrımlı süslemelerin görüldüğü taşıyıcılar ile desteklenmiştir.

Bölgeye İstanbul ile yapılan liman ticareti aracılığıyla gelmiş olduğu düşünülen Art Nouveau üslubunu yansıtan bu süslemelerin cephelerde yoğun olarak kullanıldığı görülmektedir. Art Nouveau 19. yüzyılda Avrupa ve Amerika'da özellikle dokuma ve kitap resmi alanında başlayıp, mimarlıkta kendini temel ve plandan çok süslemede göstermiştir. Romantik ve Estetik değerleri ön planda tutarak konularını doğadan almış, bitkisel-eğrisel nitelikte bir süsleme anlayışı getirmiştir. Barok üslubunu ve gotiğin bitki formlarını hissettiren kısa sürmesine karşın mimaride etkili izler bırakmış bir akımdır. Bazin, 2014, s. 460; Kuban, 2017, s.166,167)

Ülkemize İtalyan mimar D'Aronco tarafından getirilmiş olduğu bilinen bu akımın merkezi İstanbul olmakla birlikte, Osmanlı İmparatorluğu'nun gelişmiş merkezlerinde ve bazı kıyı kentlerinde 20. yüzyıl başlarken görülmüştür. Art Nouveau'nun Osmanlıya girişinin ilk olarak ithal edilmiş kullanım eşyalarıyla olduğu ve daha sonra mimaride görüldüğü düşünülmektedir. Art Nouvau öncesinde Türk ev geleneğinde cephe süslemesine önem verilmediği, fakat Lale döneminin ya da Rokoko'nun çeşmeleri, sebilleri süsleyen alçak kabartma desenleri, Baroksu eğri modası, Art Nouvau'nun kabulünü kolaylaştırdığı özellikle sultanlar tarafından davet edilen yabancı sanatçılar tarafından uygulandığı görülmektedir. Bu üslubun en önemli

⁶⁸Balkon bulunan diğer evler Yaşar Ergünbaş Evi (kat. no. 1, foto.5) ve Faruk Narin Evi'nin (kat. no 2, foto. 34), Hasan Kaptan Evi (kat. no 3, foto. .61), Kolduraklar Evi (kat. no. 5, foto. 104), Sevilir Kadırga Evi (kat. no. 10, foto. 219), Altan Geniş Evi (kat. no. 13, foto. 291), Ayşe Müdesser Kanbur Evi (kat. no. 15, foto. 331), Ahmet Tokgöz Evi (kat. no.16, foto. 348), Ak Ailesi Evi (kat. no. 17, foto. 367), Suavi Samancıoğlu Evi (kat.no. 18, foto. 384), Yoğurtçu Ailesi Evi (kat. no. 23, foto. 502), Yahyalar Evi (kat. no. 24, foto. 514), Yalçın Ailesi Evi (kat. no. 25, foto. 526), Rıfat Ilgaz Cad. 17 numara (kat. no.26, foto. 538), Ertuğrul Pir evi (kat. no. 27. foto. 550), Makbule Yoleşen Evi (kat. no.30, foto. 586), Yaşar Tekinok Evi (kat. no.6, foto. 134), Murat Sarı Evi (kat. no. 9, foto. 201), Hasan Çivi Evi (kat. no. 19, foto. 407).

özelliğinin oyma ve applike tekniğinde çiçek ve dalların oluşturduğu sarmaşık motiflerin ve birbirine paralel düz çizgiler ile aynı ve değişik merkezli daireler ya da elipslerden oluşan süslemeler olduğu söylenebilmektedir (Batur, 1985:1086; Günay, 1998: 44; Kuban, 2007: 606).

Bu üslubun her ülkede farklı isimle kullanımı ile karşılaşılmaktadır. “Yeni sanat”, “Stil 1900”, “Jugendstil” bunlardan bazılarıdır ancak daha çok Fransa’da kullanılan Art Nouveau adı ile bilinmektedir (Rona, 1997, s.141-142). Art Nouveau bir burjuva hareketi olarak kalmış, I.dünya savaşının başlaması ile etkinliğini yitirmiş ve Art Deco’nun süsleme programına esin kaynağı olmuştur (Sözen ve Tanyeli, 1992, s. 27; Turani, 1993, s. 148)

Bölge evlerinde bu üslubu en belirgin olarak cephelerde görmek mümkündür. Balkon taşıyıcı başlıklarında, eli böğründelerde oyma tekniğinde, pencere pervaz altlarında applike tekniğinde yapılmış olan süslemeler Art Nouveau’nun karakterini yansıtmaktadır.

Alınlık: Kolduraklar Evi (kat. no.5, foto. 104), Sakalar Evi (kat. no. 4, foto. 81)⁶⁹ ile birlikte 12 evde balkonların üçgen kırma çatı ile örtülü olduğu ve çoğunun alınlık içinde oyma tekniğinde profilli çıtalarla yapılmış süsleme olduğu görülmektedir. Yıldız, altıgen gibi geometrik motifler ya da Yaşare Bayraktar Evi’nde (kat. no. 12, foto. 265) olduğu gibi küçük ahşap parçaları ile yapılmış çiçek motifi görülmektedir. Alınlık içinde kuşaklarda ya da üçgen çatı saçaklarında küçük ahşap parçalardan yapılmış üçgen, dikdörtgen ya da baklava şeklinin art arda dizilmesi ile oluşmuş süslemeler kullanılmıştır.

Payanda⁷⁰: Faruk Narin Evi (kat. no.2, foto. 34), Mehlika Özcan Evi (kat. no.14., foto.311) ve Yılmaz Kereste Evi’nde (kat. no.21., foto. 483) çatı altlarına yerleştirilen ve balkon süslemeleriyle uyumlu, oyma tekniğinde yapılmış, çiçek ve dalların oluşturduğu sarmaşık motiflerinden süslemeler ile hareketlendirilmiş, küçük

⁶⁹ Üçgen kırma çatılı diğer evler Yaşar Ergünbaş Evi (kat. no. 1, foto. 5), Yaşar Tekinok Evi (kat. no. 6, foto. 134), Abazalar Evi (kat. no. 7, foto. 156), Murat Sarı Evi (kat. no. 9, foto. 201), Yaşare Bayraktar Evi (kat. no. 12, foto. 265), Mehlika Özcan Evi (kat. no. 14, foto. 311), Hasan Çivi Evi (kat. no. 19, foto. 407), Çömelerin Evi (kat. no.20, foto. 430), Alemdarlar Evi (kat. no.22, foto. 493), Yoğurtçu Ailesi Evi (kat. 23, foto. 502), Yahyalar Evi (kat. no.24 ,foto. 514), Ercüment Aslan Evi (kat. 29, foto. 572).

⁷⁰ Çatı saçağı altına yerleştirilen destek elemanlarını taştan yapılmadığı için konsol olarak adlandıramadığımızdan (payandanın cephe destek elemanı olduğunu bilmemize karşın) payanda olarak ifade ettik.

boyutlu ve tüm çatı altını dolaşan payandalar kullanıldığı görülmektedir. Faruk Narin Evi'nde (kat. no.2, foto. 34) payandanın aşağıya sarkan ucunda farklı büyüklükte toplardan oluşan ve damla şekline benzetilebilecek sarkıt, duvarla birleşiminde ise içi içe geçmiş dairelerin helezonik hareketi sonucu oluşan kabartma, Yılmaz Kereste Evi (kat. no. 21) payandasında sarkıt görülmektedir.

Eli böğründe: Tüm yapılarda çıkma ya da balkon altında eli böğründe bulunmaktadır. Taşıyıcı başlıkları süslemeleri ile uyumlu biçimde yapıldığı görülmekte olan eli böğründe, bitkisel süslemelere benzetilebilecek kıvrımlara sahip olmasından dolayı Art Nouveau üslubunun özelliklerini göstermektedir. Kolduraklar Evi (kat. no.5, foto.104,) Ayşe Müdesser Kanbur Evi (kat. no. 15, foto. 331),⁷¹ ve diğer 14 evde eli böğründe uçlarında farklı büyüklükte yuvarlaklardan oluşan sarkıtlar yer almaktadır. Faruk Narin Evi (kat. no. 2, foto. 34) ve Abazalar Evi (kat. no. 7, foto.156) ise bu sarkıtların eli böğründe ile uyumlu şekilde balkon kemerlerinde de bulunduğu görülmektedir.

Pencereler: Çoğu yapıda pencere aralarına yerleştirilen ve tüm cepheleri dolaşan yörede “kuşluk” olarak anılan ahşap silmelerle cephelere hareket kazandırıldığı, yine yapıların çoğunda sonradan değiştirilenler dışında, pencerelerin dikdörtgen şeklinde ve giyotin pencere olarak kullanıldığı ve tüm yapılarda çıkma pencerelerinin yuvarlak kemerli, merdivenleri aydınlatan pencerelerin ise diğerlerinden daha yüksek, dikdörtgen ve yuvarlak kemerli olduğu, gözlenmektedir. Ayrıca yapıların çoğunda pencere altlarında aplike tekniğinde yapılmış bitkisel kıvrımlara benzetilebilecek süslemeler bulunmaktadır. Düşey sürme (giyotin) sistemde açılan pencereler üst üste iki kare modülden oluşmaktadır. Bazı ahşap binalarda, pencere pervazlarının sadece alt kısımlarında motifler bulunmaktadır. Giriş kapıları bahçe içerisinde ya da doğrudan sokağa açılan tüm evlerde kapı boşluğunun üst kısmında yalnızca süsleme amacıyla yapılmış demir parmaklı sabit pencereler görülmüştür.

Kapıları: Giriş kapılarının cephede yer alışlarının iki şekilde olduğu görülmektedir. Sokaktan bahçe ile ayrılan evlerin çoğunda giriş kapısı zemin ya da

⁷¹ Eli böğründe uçlarında sarkıt bulunan diğer evler, Faruk Narin Evi (kat.no. 2, foto. 34), Hasan Kaptan Evi (kat. no. 3, foto. 61), Recep Sinoplu Evi (kat. no. 8, foto. 173), Altan Geniş Evi (kat.no.13, foto. 291), Ahmet Tokgöz Evi (kat. no.16, Foto. 348), Ak Ailesi Evi (kat. no. 17, Foto. 367), Suavi Samancıoğlu Evi (kat. no.18, foto. 384), Hasan Çivi Evi (kat. no. 19, foto. 407), Yılmaz Kereste Evi (kat. no.21, foto. 483), Yahyalar Evi (kat. no. 24, foto. 514), Yalçın Ailesi Evi (kat. no. 25, foto. 526), Ümmü Fındık Evi (kat. no. 29, foto. 572), Makbule Yoleşen Evi (kat. no. 30, foto. 586), Abazalar Evi (kat. no. 7, foto. 156).

birinci katta, birkaç basamakla çıkılan ve hafifçe içeriye girintisi olan holde yer almaktadır. Sokak ya da cadde üzerinde girişi olan evlerde ise genellikle merdivensiz giriş görülmekle beraber Yaşar Tekinok Evi (kat. no. 6, foto. 134, çiz. 2) ve Ertuğrul Pir Evi'nde (kat. no. 27, foto. 550) sokak üzerinden birkaç basamakla giriş kapısına ulaşıldığı görülmektedir.⁷² Yapılara giriş çoğunlukla birkaç cepheden olup, ön cephede yer alan ana giriş kapıları çift kanatlı, diğer cephelerde bulunanlar tek kanatlıdır. Çift kanatlı giriş kapılarının çoğunun üstlerinde holü aydınlatmak için yapılmış pencere yer almaktadır. Yaşare Bayraktar Evi (kat. no.12, foto. 265), Altan Geniş Evi (kat. no. 13, foto. 291) ile birlikte ⁷³ evde aydınlık penceresinin dar uzun dikdörtgen şeklinde kapı yanlarında da yer aldığı görülmektedir. Çift kanatlı ana giriş kapılarının üzerinde özgün kapı çekeceği mutlaka vardır. Giriş kapıları geçme tekniği ile yapılmıştır. Alt, üst göbek ve göğüs kısımlarından oluşmaktadır. Göbek kısımlarının göğüs kısmına göre daha yüksek yapıldığı, kapı çekeceğinin üst göbek ile göğüs arasına yerleştirildiği görülmektedir.

Çalışma yaptığımız evler arasında dört farklı kapı tipi ile karşılaşılmıştır. Yaşar Ergünbaş Evi (kat. no.1, foto. 5, çiz. 5) ve Kaynarca Cad. 14 Numara (kat. no. 23, foto. 502)'dakapılarda göğüs ve göbek kısımlarında küçük ahşap parçaların oval şeklinde birbirine birleştirilmesi sonucu oluşan geometrik biçimli süsleme, Hasan Kaptan Evi (kat. no. 3, foto. 61), ve Bankoğlu Evi (kat. no. 11, foto. 244) kapılarında göbek kısmında düşey⁷⁴, göğüs kısmında yatay çıtaların yan yana dizilmesi ile oluşturulan geometrik süsleme, Faruk Narin evi (kat. no. 2, foto. 34, çiz. 7) ve Sakalar Evi'nden (kat. no. 4, foto. .81) başka 3 ev kapısında⁷⁵ her bölümde üçgen prizma şeklinde dışa çıkıntılı ahşap parçalar kullanıldığı, Yalçın Ailesi evi (kat. no. 25, foto. 526, çiz. 111) kapısında üç süsleme şeklinin bir arada kullanıldığı görülmektedir.

İç mekân kapılarında da geçme tekniği kullanılmıştır. Oda kapıları odanın büyüklüğüne göre, sofa içerisinde konumuna göre çift kanatlı veya tek kanatlı olarak

⁷² Sokak üzerinden birkaç basamakla giriş kapısına ulaşılan diğer ev örnekleri; Rıfat Ilgaz Cad. 17 numara (kat. no.26, foto. 538) ve Altan Geniş Evi (kat. no. 13, foto. 291) dir.

⁷³ Aydınlık penceresinin dar uzun dikdörtgen şeklinde kapı yanlarında da yer aldığı diğer ev örnekleri; Hasan Kaptan Evi (kat. no.3, foto. 61), Sakalar Evi (kat. no. 4, foto. 81), Yaşar Tekinok Evi (kat. 6, foto. 134), Ayşe Müdesser Kanbur Evi (kat. no. 15, foto.331), Suavi Samancıoğlu Evi (kat. no. 18, foto. 384), Çömelerin Evi (kat. no. 20, foto. 430), Ercüment Aslan Evi (kat. no. 29, foto. 572).

⁷⁴ Ahmet Tokgöz Evi (kat. no.16, foto. 348), Ak Ailesi Evi (kat. no.17, foto. 367), Yılmaz Kereste Evi (kat. no. 21, foto. 483), Yahyalar Evi (kat. no. 24, foto. 514).

⁷⁵ Murat Sarı Evi (kat. no. 9, foto. 201), Yaşare Bayraktar Evi (kat. no.12, foto. 265), Ayşe Müdesser Kanbur Evi (kat. no. 15, foto. 331)

kullanılmış, abdesthane ve banyo kapılarının tek kanatlı olduğu ve süsleme yer almadığı görülmektedir.

Tüm evler özgününde ahşap çit ile çevrili iken günümüzde yüksekliği az olan taş duvarlar ve özgün olmayan değiştirilmiş demir kapılar vardır.

11.4. Ahşap Süslemenin Bulunduğu Diğer Yerler

Merdiven: Ahşap merdivenler sofanın içinde yer almaktadır. Bartın evlerinin tümünde merdivenin sofada yer aldığı ve konum olarak giriş kapısından gelen misafirin göremeyeceği bir konumda yerleştirildiği görülmektedir. Ayrıca tüm yapılarda çift kollu düz ya da çukurlu, iki ya da üç boğumdan oluşan parmaklıkları ile yarım döner merdiven kullanıldığı ve merdiven sofasının mutlaka yüksek dikdörtgen ve yuvarlak kemerli pencere ile aydınlatıldığı görülmektedir. Yuvarlak ya da üzeri düz küpeşenin çoğunlukla küçük bir topuz ile bittiği, merdiven bitiminde küçük ya da büyük, seki şeklinde bir sandık odası bulunduğu görülmektedir.

Dolaplar: Evlerde, mutfakta ve oda içlerinde bir duvarı tamamen kaplayacak şekilde yer alan fonksiyonel dolaplar kullanılmıştır. Bu dolapların ortasında ocak vardır. Mutfak dolaplarının içinde içinde lavabo yer almaktadır. Alçıdan kalıp tekniğinde yapılan ocaklar oyma tekniğinde süslenmiştir. Dolaplarda süsleme yalnızca “oymaca” denilen açık bölümlerde yer almaktadır. Odaya ait ve ortada bırakılmayacak eşyaların konulduğu, hücre, dolap ve yüklükler evin hem iç tasarımına katkıda bulunmakta hem de gece kullanılan şilte, yorgan ve yastıkların gündüz saklanmasında işlevsel rol üstlenmektedir. Odanın bir ya da iki tarafını kaplayan, çoğu zaman gömme olarak yapılmış dolaplar, kullanımlarına göre “yük dolabı”, “hamam dolabı”, mutfakta ise “hergil dolapları” gibi isimler almaktadır. Dolapların arasında “oymaca” adı verilen ahşap küçük gözenekler, ocaksız odalarda ise yarım ay şeklinde nişlerin oluşturduğu “çiçeklik” adı verilen bölümler görülebilir. “hum içer” denilen ocaklı odaları bulunan evler günümüze ulaşamamıştır (Cengiz, 2007: 138). Dolapların altında ortalama 60 cm kadar yükselen hareketsiz bir kısım, üstte tavana kadar uzanan dolap kapakları ve açık raflar bulunmaktadır.

Bölgede dolap kapaklarında önemli bir süsleme bulunmamakla birlikte, Kolduraklar Evi (kat. no. 5, foto. 121, çiz. 28) ve Ak Ailesi Evinde (kat. no. 17, foto. 380) oymaca raflarda oyma tekniğinde süslemeler kullanıldığı gözlenmektedir.

Tavanlar: Evlerin tümünde ters tavan, düz tavan, tekne tavan yöntemleri kullanılmıştır. Süsleme tekniklerinden ise, basit oyma, çıtakari ve applike tekniklerinin kullanıldığını görülmektedir. Tavan kuşaklarında küçük ahşap parçaların birbiri ardına dizilmeleri ile oluşan geometrik süslemeler bulunurken, göbek süslemelerinde profilli çıtalar ile yıldız, altıgen, sekizgen gibi geometrik kompozisyonlar oluşturulmuştur.

Katalog Bölümünde diğerlerinden farklı özellik gösteren tavan Kolduraklar Evi (kat. no. 5, foto. 123) tavanıdır. Yapının tavanı oval biçimli tekne tavanıdır. Küçük ahşap parçaların yan yana yerleştirilmesi ile oluşan üç sıra kuşak kompozisyonunun ortasında oval biçiminde çiçek motifi görülmektedir.

11.5. Ahşap Süsleme Teknikleri ve Süslemenin Çeşidi

Çıtakari: Çalışma yaptığımız yapılar da en çok kullanılan süsleme tekniğidir. Çıta ve tahtalarla geometrik kompozisyonlar oluşturularak, S ve C kıvrımlı parçalarla, applike elemanlarla vb. çok farklı şekillerde süslenebilmektedir. Bazı örneklerde ise Abazalar Evi (kat. no.7, foto.156)'nde olduğu gibi düz bırakılan zeminin sadece ortasına göbek yapılarak sade bir süsleme yapıldığı görülmektedir.⁷⁶ Süsleme şekillerinde farklılıklar görülmektedir. Çoğu zaman, tavanın orta kısmı bu çıtalarla, altıgen veya sekizgen biçimler meydana getiren geometrik şekiller halinde bölünmüştür. Düz çıtaların baklava dilimi ya da dikdörtgen oluşturacak biçimde düzenlendiği kompozisyon en yaygın olarak görülenidir. Faruk Narin Evi (kat. no. 2., foto.34), Kolduraklar Evi (kat. no. 5, foto.104), Yaşar Tekinok Evi (kat. no. 6., foto.134) ve Abazalar Evi (kat. no. 7., Foto.156) bu uygulamanın örnekleridir.

Aplike: Applike belli bir şeklin etrafının bir testere ile kesilerek boşaltılması sonucu elde edilen süsleme elemanlarının bir yüzeye yapıştırılarak ya da çakılarak kullanılmasıdır (Yıldırım ve Hidayetoğlu, 2006:337; Aras ve İşler, 2014: 172). Çalışmamız kapsamındaki evler içerisinde Recep Sinoplu evi (kat. no. 8, foto. 173) ve Mehlika Özcan Evi (kat. no. 14, foto. 311, çiz. 71) tavan göbeğinde applike tekniğinde süsleme kullanıldığı görülmektedir.

⁷⁶ Tavanda göbek süslemesi olan diğer evler Hasan Kaptan Evi (kat. no. 3, foto. 61), Yaşar Tekinok Evi (kat. no. 6, foto. 134), Suavi Samancıoğlu Evi (kat. no. 18, foto. 384), Faruk Narin Evi (kat. no. 2, foto. 34)

Oyma: Oyma yapılacak yüzeye desenin farklı yöntemlerle aktarılması işleminden sonra özel kesici aletlerle şekillendirilmesi olarak tanımlanabilmektedir. Ahşap kolay işlenebilmesi nedeni ile oyma yöntemi için geniş bir kullanım alanına sahiptir (Asarcıklı, 2002, s.30; Aras ve İşler 2014, s. 172). Çalışma yaptığımız yapılarda oyma tekniğinin tüm yapılarda balkon taşıyıcı başlıklarında, eli böğründe ya da payandalarda yoğun olarak kullanıldığı görülmektedir.

Çalışma kapsamında ele alınan evlerde süsleme çeşidi olarak geometrik ve bitkisel süslemeler görülmektedir.

Geometrik Süsleme: Nokta, Çizgi ve yüzeyin oluşturduğu geometrik şekiller topluluğunun belirli kurallara uygun olarak düzenlenmesiyle, İslam dünyasının estetik anlayışında önemli yer tutan geometrik kompozisyonlar elde edilmiştir (Mülayim, 1983:52). Geometrik süslemenin en yoğun kullanıldığı bölümlerin çıkma, alınlık ve tavanlar olduğu görülmektedir. Çıkma alt ve üst kuşaklarında dikdörtgen ya da üçgen şekillerin birbirini tekrarlaması ile oluşturulan kompozisyon en çok karşılaşılan süslemedir. Çömelerin Evi (kat. no. 20, foto. 430) ve Abazalar Evi (kat. no. 7, foto. 156)'nde aynı türden süsleme anlayışını alınlık içinde de görmek mümkündür.⁷⁷ Bazı yapılarda alınlık ortasında, balkon altı ya da tavanında ve oda tavanında profilli çıtalarla yapılmış farklı yıldız motifleri ve altıgen ya da sekizgen motifleri görülmektedir. Hasan Kaptan Evi (kat. no.3, foto. 61) ve Sakalar Evi (kat. no. 4, foto. 81) bu grubun örnekleridir.⁷⁸

Bitkisel Süsleme: Bu süsleme çeşidi oyma ve applike tekniklerinde kullanılmıştır. Art Nouveau süsleme üslubunu yansıtan oyma tekniğinde S ve C kıvrımlı süslemelerin görüldüğü balkonlar ve taşıyıcı başlıkları bitkisel süslemenin en yoğun olarak kullanıldığı yerlerdir. Tüm taşıyıcı başlıklarında görülen süslemelerin oluşturduğu kemerlerin uyumlu bir şekilde, balkon ön ve yan cephelerini süslediği görülmektedir. Her yapıda balkon altında karşılaşılan eli böğründe, kemer süslemeleri ile uyumlu olarak

⁷⁷ Alınlık içinde süsleme bulunan diğer evler Sakalar Evi (kat. no. 4, foto. 81), Sevilir Kadırğa Evi (kat. no. 10, foto. 219), Yaşare Bayraktar Evi (kat. no. 12, foto. 264), Mehlika Özcan Evi (kat. no.14, foto. 311), Yaşar Ergünbaş Evi (kat. no.1, foto. 5), Yoğurtçu Ailesi Evi (kat. no. 23, foto. 502), Ercüment Aslan Evi (kat. 29, foto. 572).

⁷⁸ Alınlık içine profilli çıtalarla süsleme yapılan diğer evler Yaşar Ergünbaş Evi (kat. no. 1, foto. 5), Yaşar Tekinok Evi (kat. no. 6, foto. 134), Abazalar Evi (kat. no. 7, foto. 156), Bankoğlu Evi (kat. no. 11, foto. 244), Yaşare Bayraktar Evi (kat. no.12, foto . 265), Mehlika Özcan Evi (kat. no. 14, foto. 311), Altan Geniş Evi (kat. no. 13, foto. 291), Ayşe Müdesser Kanbur Evi (kat. no. 15, foto. 331), Ahmet Tokgöz Evi (kat. no. 16, foto. 348), Makbulu Yoleşen Evi (kat. no. 30, foto. 586)

bitkisel süslemenin kullanıldığı başka bir mimari elemandır. S şekilli kıvrımları ile bitkisel süslemenin kullanıldığı başka bir bölüm çatı payandalarıdır. Faruk Narin Evi (kat. no.2, foto. 34), Mehlika Özcan Evi (kat. no. 14, foto. 311) ve Yılmaz Kereste Evi (kat. no.21, foto. 483) bu türden bitkisel süslemeye sahip çatı payandalarına sahiptir.

12. SONUÇ

“Bartın Geleneksel Evlerinde Cephe Düzenlemesi ve Ahşap Süsleme” başlığı altında ele aldığımız çalışmada alan çalışması sonucunda, özgünlükleri ve karakteristik özellikleri ile öne çıkan, cephe düzenlemelerinde süslemenin yoğun olduğu 30 tane ev belirlenmiştir. Belirlenen evler malzeme ve teknik, plan, cephe düzenlemesi ve süslemeleri açısından değerlendirilmiştir.

Kent birkaç kez yaşanan yangın ve sel felaketleri nedenleriyle büyük hasarlar görmüş, bunun sonucunda birçok yapı yeniden inşa edilmek zorunda kalmıştır. Bartın’ın neredeyse tamamının yandığı, Çarşı içi ve Kırtape Mahallesi’nin büyük ölçüde hasar gördüğü, sivil mimari örneklerinin çoğunun yok olduğu bilinmektedir. Bu yangından sonra eski geleneksel sistem ile modern çarşı düzeninin bir arada kullanıldığı yeni bir kent planı uygulandığı ve bir ana cadde açılarak yeni adlar konduğu görülmektedir. Bartın Limanı’ndan yapılan gemi ticareti ile İstanbul’da görülen bazı yenilikler, kentin yeniden imar edildiği dönemlerde konutlara uygulanmıştır. Anadolu’ya oranla, İstanbul yapılarında görülmeye alışkın olunan, 19. yüzyılın sonu ile 20. yüzyılın başında görülen Barok ve Art Nouveau akımlarının Bartın evlerine uygulanma nedeni söz edilenler olsa da sonuçta bir taşra kenti olan Bartın’da ekonomik nedenlerden dolayı İstanbul evlerine göre ahşap süsleme daha sade yapılabilmektedir.

Ahşap, bölgede önemli bir malzemedir. Evin temeli, iskeleti, döşemeleri, çatısı, hatta banyo, abdesthane ve mutfak gibi doğrudan doğruya su ile temasta olan yerlerde bile ahşabın kullanıldığını görmek mümkündür.

Bartın evlerinde simetrik anlayış egemendir. Tek, ikiz ve sıra evler olarak farklı ev grupları söz konusudur. İlk örneklerinde bahçe çevresi “daraba” denilen ve günümüzde örneği kalmamış olan ahşap çitlerle çevrili olan Bartın geleneksel evlerinin büyük bölümünün geniş bir bahçe içerisinde bulunduğu ve sokaktan bahçe ile ayrıldığı görülmektedir. Ancak özellikle ilerleyen tarihlerde yapılan örneklerinde yapının giriş kapısının cadde ya da sokak üzerinde olduğu ve bahçenin yapının arkasında yer aldığı, yalnızca yapı içerisinden geçerek bahçeye ulaşıldığı görülmektedir. Ayrıca girişi sokak üzerinden olan yapılarda balkon ya da çıkma mutlaka bulunmaktadır.

Bazı yapılarda bodrum ve zemin üzerinde bir ya da iki kat bulunurken bazılarında “kulluk” üzeri bir ya da iki kat kullanıldığı görülmektedir. Kulluk depo, ambar ya da ahır bölümlerini içerebilir. Kulluk katında hayvan barındırılabilen,

samanlık olarak kullanılabilmekte ve buradan bir merdivenle asıl yaşam alanına çıkılmaktadır. Kulluk katının zamanla taş duvar ile kapatılarak zemin katı oluşturduğu bilinmektedir.

Bölge evlerinde sıvaya göre daha dayanıklı olmasından dolayı dış cephede bedavra kaplama kullanıldığı görülmektedir. Kârgir sistem ile ahşap iskelet sisteminin kullanıldığı bu evlerde, tüm yapılarda zemin kat duvarların taş, üst katların ise ahşap karkas arası tuğla ya da dolgu malzemesi ile doldurularak yapılan “hımış” sistem, iç sıva için ise bağdadi kullanılmıştır.

Bölgedeki ahşap evlerde iç sofalı, orta sofalı ve köşe sofalı plan tipleri ile karşılaşmakta, odalar sofa çevresinde yer almaktadır. Zemin kat dışında birinci ve ikinci katlarda aynı plan uygulandığı görülmektedir. Bazı yapılarda oda konumları aynı olmakla beraber sofa şeklinin farklı olduğu, örneğin birinci katta iç sofalı plan görülürken, ikinci katta L biçimli sofa kullanıldığı görülebilmektedir.

Bartın evlerinde süslemenin cephelerde yoğunlaştığı bölümler özellikle tahtaboş, balkon ve çıkmalardır. Art Nouveau üslubunu yansıtan bu süslemeler tüm evlerin cephelerinde yoğun olarak kullanılmıştır. Süslemeler çitakari, oyma ve applike teknikleri kullanılarak oluşturulmuştur. Geometrik ve bitkisel süsleme çeşidi kullanılmıştır. Özellikle, cephelerde tahtaboş, alınlık, eli böğründe ve taşıyıcı başlıklarında süsleme programının birbirine benzemesi ya da aynı olmasından aynı ustaların çalıştığı ve aynı kalıpların kullanıldığı sonucuna varılabilir.

Bartın evlerinde diğer Batı Karadeniz Bölgesi evlerinin aksine daha öncesinde de belirtildiği gibi yapı içleri dışlarına göre daha sadedir. Yalnızca tavanlarda ahşap süslemeye rastlanır. Bunlar birbiri ile benzerlik gösterir.

Batı Karadeniz bölgesinde olmasına rağmen, çok yakınında olan Safranbolu, Bolu ve Kastamonu evleri ile arasında büyük farklılıklar gözlenmektedir. En göze çarpan farklılığın malzeme, teknik ve plan açısından olduğu söylenebilir. Malzeme ve teknik farklılık nedenlerinden birisi dönem farklılığıdır. Bundan kastedilen Bartın kentinde yaşanan felaketler sonucu sürekli yeni evlerin inşa edilmek zorunda kalınması, çevre kentlerin geleneksel evlerinden daha geç tarihli yapılara sahip olmasıdır. Bu dönemsel farklılık malzeme, teknik, biçim ve üslup farklılıklarına yol açmıştır. Çevre kentlerin geleneksel dokusundan farklı bir konut mimarisine sahip olmasının diğer bir nedeni; iklim özelliklerinin Bartın’da adı geçen diğer Batı Karadeniz illerine göre daha

yumuşak ve nemli olmasıdır. Bundan dolayıdır ki; ahşap kullanımında daha fazla Karadeniz bölgesi özellikleri gösterir. Duvar yapım tekniği olarak Bolu ve Safranbolu'da Bartın gibi hıms duvar tekniği kullanılmakta ancak Bartın'dan farklı olarak dış cephede bedavra kaplama yerine sıva tercih edilmektedir. Başka bir farklılık ise; Bartın'da dışa dönük geleneksel yaşam kültürünün evlere yansımış olmasıdır. Oysa Bolu, Kastamonu ve Safranbolu toplumsal yapı olarak Bartın'dan daha geleneksel, daha kapalı bir yapıya sahiptir. Örneğin Safranbolu'da mahremiyet düşüncesinin sonucu olarak, bahçe duvarları yüksektir. Safranbolu evi pencerelerinde panjur varken, Bartın evlerinde panjur kullanımına rastlanmaz. Ayrıca Bartın evlerinde balkon kullanımı ve cephelerde ahşap süsleme yaygınken, bölgenin diğer evlerinde süsleme daha çok iç mekanlardadır.

Sonuç olarak; Bartın geleneksel evlerini koruma konusunda çok başarılı olamamıştır. Günümüzde ayakta kalmayı başarmış olan evler şehrin içinde dağınık vaziyette bulunmaktadır. Kent merkezinde restorasyon çalışmaları sonucunda işlev değişikliği ile yaşamını sürdüren geleneksel evler olmakla birlikte mahalle aralarında bulunan birçok yapının yıkılmaya terk edildiği gözlenmektedir.

KAYNAKÇA

- Ainsworth, W. (1838) *The Journal of The Royal Geographical Society of London*, Cilt: 9, Londra .
- Akdemir, M. Z. ve Korkmaz, E. (2010) “Geleneksel Konut Dokularında Malzemenin Çatı ve Cephe Kuruluşuna Etkileri: Batı Karadeniz Bölgesi Örneği”, 5. *Ulusal Çatı ve Cephe Sempozyumu*, İzmir, 15-16 Nisan, 129-135.
- Akgün, B. (2008) “Türk Süsleme Sanatında Hatailer”, 38. *ICANAS (Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi)*, Ankara: Atatürk Kültür, Dil Ve Tarih Yüksek Kurumu, 45-60.
- Akın, S. E. ve Hanoğlu, C. (2013) “Tokat Geleneksel Konut Mimarisi’nde İç Mekân Alçı Süslemeleri”, *Vakıflar Dergisi*, (40), 163-184.
- Akincıtürk, N. ve Perker, S. Z. (2003) “700 Yıllık Tarihi Cumalıkızık Yerleşimindeki Ahşap Yapılarda Yangın Yalıtımı”, *Tesisat Mühendisliği Dergisi*, (74), <https://www.mmo.org.tr/tesisat-muhendisligi-74/makale/700-yillik-tarihi-cumalikizik-yerlesimindeki-ahsap-yapilarda-yangin>, Erişim Tarihi: 21.09.2017.
- Akok, M. (1958) “Tokat Şehrinin Eski Evleri”, *Türk ve İslam Sanatları Tarihi Enstitüsü Yıllık Araştırmalar Dergisi*, (2), 129-147.
- Aksoy, Y. ve Akpınar, A. (2011) “Muğla Evleri”, *İstanbul Aydın Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, (9),129-149.
- Algan, Ö. (2015) “Türk Evinde Kullanılan Cumba Kocaeli Örneği”, *Presented at the Kara Mürsel Alp ve Kocaeli Tarihi Sempozyumu-II*, Kocaeli: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, 1773-1780.
- Aliğaoglu, A. ve Uğur, A. (2016) “Osmanlı Şehri”, *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (38), 203-226.
- Altun, A. (1988) *Ortaçağ Türk Mimarisinin Anahtarları İçin Bir Özet*, İstanbul: Ufuk Matbaası.
- Aras R., ve İşler E. (2013) “Kastamonu Merkez, Daday ve Safranbolu Geleneksel Türk Evi Tavanları”, *Akdeniz Sanat Dergisi*, 6/11, 166-180

- Aras, R., Yıldırım, K. ve Tutar, M. (2003) “Sosyo-Kültürel Değişimin Geleneksel Urfa Evlerinde Mekân Organizasyonuna Etkisi”, *G.Ü. Fen Bilimleri Dergisi*, 16 (4), 779-787.
- Arlı, M. ve Gümüş, H. (2008) “Türk Mutfak Kültüründe Çorbalar”, 38. *ICANAS (Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi)*, Ankara: Atatürk Kültür, Dil Ve Tarih Yüksek Kurumu, 143-158.
- Arslan, R. (2016). “Tanzimat Dönemi’nde Bartın Kazasının Demografik Yapısı” *Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 7/ 13, 379-401.
- Arslan, R. ve Takım, A. (2013). “Cumhuriyetin İlk Yıllarında Bartın’ın Ekonomik Yapısı”, *Karadeniz Araştırmaları Dergisi*, 39 Güz, 137-166
- Asarcıklı, M. (2002), *Ahşap Süsleme Teknikleri & Projeler*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Asma, Ç. (2011), *Çetin Asma ile Tarihe Yolculuk*, Bartın Belediyesi Kültür Yayınları, Levent Çırçır Matbaacılık, Bartın.
- Aşçıoğlu, E. (1970). *İktisadi ve Sosyal Yönleriyle Bartın*, Ahmet Sarı Matbaası, İstanbul.
- Aşçıoğlu, E. (2006), *Bartın ve Kökleri*, Sargın Ofset ve Matbaacılık, Bartın.
- Aşçıoğlu, E. Bartın, (2001). Ticaret ve Sanayi Odası Yayınları, Bartın.
- Aydın, H. ve Perker, Z. S. (2015) “İznik Elmalı Ahşap Camii Yapısal Özellikleri”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14 (53), 37-47.
- Aydın, Ö. ve Alemdağ, L. Ö. (2014) “Karadeniz Geleneksel Mimarisinde Sürdürülebilir Malzemeler; Ahşap ve Taş”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7 (35), 394-404.
- Ayhan, F. (2008). “Türklerin Giyim Kuşamında Kürk”, 38. *ICANAS (Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi)*, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 189-202.
- Bağdatlı Çam, F. (2014). “Antik Dönemde Bartın, Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Belge Ve Fotoğraflarla Bartın”, Bartın Üniversitesi Yayınları, 15, 29
- Balcı, Y. (1988). “Türkiye’de Konut Sorunu”, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, (46), 297-315.

- Baran, M. ve Yıldırım, M. (2008). “Geleneksel Türk Evi ve Renk Kullanımı”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (26), 223-234.
- Başkan, S. (2008). “Geleneksel Karadeniz Evleri”, *Erdem Dergisi*, (52), 41-90.
- Batur, A. (1985). “Batılılaşma Döneminde Osmanlı Mimarlığı”, *Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Türkiye Ansiklopedisi*, 4, 1037-1088.
- Bayhan, A. A. (2009). “Ordu’dan Bazı Tarihi Ahşap (Çantı) Camiler”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2 (7), 55-84.
- Bayhan, A. A. (2013). “Günümüze Ulaşan Tarihi Eserleriyle Şebinkarahisar’ın Kültürel Kimliği”, *Geçmişten Günümüze Giresun’da Dinî ve Kültürel Hayat Sempozyumu-I*, 25-27 Ekim, 341-355.
- Bazin, G. (2014), *Sanat Tarihi*, Kabalcı Yayıncılık, Çeviren: Selahattin Hilav, İstanbul
- Bekdemir, Ü. (2016). “Giresun’da Kentsel Planlamadan Kaynaklanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, *TÜCAUM Uluslararası Coğrafya Sempozyumu*, 13-14 Ekim, Ankara, 509-527.
- Bektaş, C. (2016). *Türk Evi*, Yem Yayın, İstanbul.
- Bozkurt, S. G. (2013). “19. yy’ da Osmanlı Konut Mimarisinde İç Mekân Kurgusunun Safranbolu Evleri Örneğinde İrdelenmesi”, *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 62 (2), 37-70.
- Bozkurt, S. G. ve Altınçekiç, H. (2013). “Anadolu’da Geleneksel Konut ve Avluların Özellikleri ile Tarihsel Gelişiminin Safranbolu Evleri Örneğinde İrdelenmesi”, *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 63 (1), 69-91.
- Burkut, E. B. (2014). Osmanlı/Türk Evi Mekân Kurgusunu Modern Konut Mimarisinde Okumak (Wright, Corbusier, Eldem ve Cansever’in Konutları), Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Cansever, N. (1965), *Bütün Yönleriyle Bartın*, Ersa Kollektif Şirketi Matbaası, İstanbul.
- Cansever, T. (2016), *İslamda Şehir ve Mimari*, Timaş Yayınları, İstanbul.
- Cengiz, B. (2007). Bartın Çayı Peyzaj Özelliklerinin Saptanması ve Değerlendirilmesi Üzerinde Bir Araştırma. *Doktora Tezi*, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Cengiz, B., Cengiz, C. ve Keçecioglu, P. (2017). “Üniversite Öğrencileri Açısından Kentsel Kültürel Peyzajlarda Karakter ve Algı Değişimi: Bartın, Amasra, Safranbolu”, *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 17 (1), 45-56.
- Çal Ataoğuz, Ö. (2003). “Beypazarı’nın Geleneksel Evlerinde Kapılar”, *Sosyal Bilimler Dergisi*, Konya, (9), 65-93.
- Çan, Y. (2011). *Safranbolu Yörük Köyü Sipahioğlu Konağı’nın Mimari ve Süsleme Özellikleri*, İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Çelik, D.,ve Açıkgöz, S., (2008). “Tarihi Kentlerde Kent Estetiği Kaygısı: Bartın Örneği.” *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 10/14.
- Çelikoğlu, Ş. (2016). *Bartın İlinin Kültürel Coğrafyası*, Pegem Akademi, Ankara.
- Çelikyay, S. (2011 Yaz) “Batı karadeniz’deki Geleneksel Ahşap Evlerin Özellikleri ve Özgün Detayları”, *Mimar.ist. Üç Aylık Mimarlık Kültürü Dergisi*, 40, 32-36
- Çelikyay, S. (2011 Yaz) “Batı karadeniz’deki Geleneksel Ahşap Evlerin Özellikleri ve Özgün Detayları”, *Mimar.ist. Üç Aylık Mimarlık Kültürü Dergisi*, 40, 32-36
- Çetin, Y. (2008), “Osmanlı Konut Mimarisinde Cihannümalar (Seyir Köşkleri)” *Sanat Tarihi Dergisi*, (17), 43-58.
- Çetinkale, G. S. Açıksöz, S. (2007). “Kentsel Peyzajda Geleneksel Dokunun Sürdürülebilirliği: Bartın Örneği”, *Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Bilimleri Dergisi*, 13 (2), 81-88.
- Çetinkale, G. S. ve Açıkgöz, S. (2007). “Kentsel Peyzajda Geleneksel Dokunun Sürdürülebilirliği: Bartın Örneği”, *Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Tarım Bilimleri Dergisi*, 13 (2), 81-88.
- Çınar, S. (2012a). “Kars’taki Osmanlı Evleri Üzerine Bir Deneme”, *I. Uluslararası Iğdır Sempozyumu Sosyal Bilimler Bildiri Kitabı*, Iğdır: Iğdır Üniversitesi, 186-219.
- Çınar, S. (2012b). “Cephe Bezemeleri İle Öne Çıkan Bir Grup Erzurum Evi”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5 (22), 367-390.
- Çilsüleymanoğlu, S. (1996). *Bartın Halk Kültürü*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1. Cilt ve 2. CiltAnkara.

- Çoban, İ. (2008). “Türk Kültüründe Geleneksel Sivil Mimarinin Günümüzdeki Yeri ve Toplum Sanat Alanına Yansımaları”, “*Uluslararası Ahmet Yesevi'den Günümüze İnsanlığa Yön Veren Türk Büyükleri Sempozyumu Bildirileri*” Romanya-Köstence, 159-169.
- Çobancaoğlu, T. (2003). “Türkiye’de Geleneksel Ahşap Ev Yapı Sistemlerinin İrdelenerek Gruplandırılmasına Yönelik Bir Değerlendirme”, *Tasarım-Kuram Dergisi*, (3), 27-42.
- Davulcu, M. (2015). “Ormana Yöresi Geleneksel Konut Mimarisi ve Yapıcılık Geleneği”, *Kalemişi Dergisi*, 3 (5), 47-96.
- Dikmen, Ç. B. ve Toruk, F. (2015) “Geleneksel Göynük Evlerinin Mekânsal Yapısı ve Koruma Önerileri”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17 (1), 99-128.
- Diler, H. ve Erbil, Y. (2017) Geleneksel Burdur Evlerinin ve Süslemelerinin İç Mekân Kurgusunda İncelenmesi, *4. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sosyal Ve Teknik Bilimler Kongresi*, Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, 803-812.
- Dizdar, İ. (2008). “19. yy. İstanbul Barınma Kültüründe Etkileşimli Mekânlar”, *38. ICANAS (Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi)*, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 465-483.
- Dizdar, S. İ. ve Sönmez, N. (2006). “Osmanlı Sivil Mimarlığında İstanbul’daki Taş Odalar ve Fener Evleri”, *Megaron; Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi E-Dergisi*, 1 (2-3), 126-142.
- Doğan, İ. (1992). “Tanzimat Sonrası Sosyo-Kültürel Değişmeler ve Türk Ailesi”, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde ve Türk Ailesi*, Ankara: Bayrak Matbaacılık, 167-190.
- Doğan, İ. (2002). “Korumacılığın Geleneksel Kent Kültüründen Çıkarması Gereken Dersler”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35 (1-2), 15-23.
- Doğanay, A. (1988). “*Tenziyat*” İslam Ansiklopedisi, Türk Diyanet Vakfı Yayınları, 79-83.

- Doğrusoy, T. İ. (2007). “Konut ve Kentsel Kimlik: İzmir Konut Mimarlığına Tematik Bakış”, *Ege Mimarlık Dergisi*, (60), 32-37.
- Eldem, S. H. (1984). *Osmanlı Dönemi Türk Evi I*, İstanbul: Güzel Sanatlar Matbaası A.Ş.
- Eldem, S. H. (1986). *Osmanlı Dönemi Türk Evi II*, İstanbul: Güzel Sanatlar Matbaası A.Ş.
- Eldem, S. H. (1987). *Osmanlı Dönemi Türk Evi III*, İstanbul: Güzel Sanatlar Matbaası A.Ş.
- Erdoğan R., Oktay H. E. ve Özçatalbaş, O. (2016). “Türk İslam Bahçe Sanatında Avlular”, 1. Ulusal Pemkon Konferansı Türk Bahçeleri, 1 (1), 275-285.
- Ergün, A. ve Çavdar, E. (2010). “Geleneksel Balıkesir Dursunbey Evleri’nde Yapım Teknolojileri ve Malzeme Kullanımları”, *BAÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 12 (2), 1-11.
- Ersoy, A. (1993). *XV. Yüzyıl Osmanlı Ağaç İşçiliği*, İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayını No: 509.
- Ertuğrul, A. (2009). “XIX. Yüzyılda Osmanlı’da Ortaya Çıkan Farklı Yapı Tipleri”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 7 (13), 293-312.
- Evren, M. (1959). *Türk Evinde Çıkma*, Fakülteler Matbaası, İstanbul.
- Fındıklı, E. B. (2016). “Uğur Tanyeli’nin Mimarlık Tarih Yazımında Barınma Kültürünün, Özel ve Kamusal Alanın Jeneolojisi”, *Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (15), 95- 128.
- Gabriel, A. (1938). “Türk Evi”, *Arkitekt Dergisi*, (5-6), 149-154.
- Gögebakan, Y. (2015). “Karakteristik Bir Değer Olan Geleneksel Türk Evi’nin Oluşumunu Belirleyen Unsurlar ve Bu Evlerin Genel Özellikleri”, *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 1 (1), 41-55.
- Gök, Y. ve Kayserili, A. (2014). “Geleneksel Erzurum Evlerinin Kültürel Coğrafya Perspektifinden İncelenmesi”, *Doğu Coğrafya Dergisi*, 18 (30), 171-210.
- Göker, M. (2009). “Türklerde Oturma Elemanlarının Tarihsel Gelişim Süreci”, *Journal of World of Turks*, 1 (1), 163-169.

- Göktaş Kaya, L. (2010). “Geleneksel Kapı Halka ve Tokmakları: Safranbolu”, *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (12), 341-369.
- Göktaş Kaya, L. (2012). “Geleneksel Safranbolu Evlerinde Kapı Halka ve Tokmakları”, 38. *International Congress of Asian and Africian Studies, 10-15 Eylül 2007, Bildiriler, Tarih ve Medeniyet Tarihi*, Cilt III, Ankara, 1375-1395.
- Görmüş Çetinkale, Sevgi ve Açıksöz, S. (2007). “Kentsel Peyzajda Geleneksel Dokunun Sürdürülebilirliği: Bartın Örneği” *Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Bilimleri Dergisi*, 13 (2) Ankara, 81-88
- Günay, R. (1981). *Geleneksel Safranbolu Evleri ve Oluşumu*, Ankara: Pan Matbaacılık.
- Günay, R. (1998). *Türk Ev Geleneği ve Safranbolu Evleri*, İstanbul: YEM Yayınları.
- Gür, Ş. Ö. (2000). *Doğu Karadeniz Örneğinde Konut Kültürü*, İstanbul: Yapı Endüstri Merkezi Yayınları.
- Hasol, D. (2008). “Ahşap” *Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi*, 1, İstanbul, 47-48.
- İbrahimzade, K. ve Atak, E. (2010). “Tokat’da Bir Konut Örneği”, *Vakıflar Dergisi*, (34), 113-123.
- İltar, G. (2016) *Giresun Evleri*, İstanbul: Dönence Basım ve Yayın Hizmetleri.
- Kafescioğlu, R. (1955). *Kuzeybatı Anadolu’da Ahşap Ev Yapıları*, Pulhan Matbaası, İstanbul
- Kahraman, G. (2012). “Karaman Kültüründe Tartan Evinin Önemi”, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14 (23), 109-114.
- Kalyoncu, H. (2010). *Tarih İçinde Safranbolu*, İstanbul: Özlem Matbaacılık ve Reklamcılık Ltd. Şti.
- Karaman, Y. Ö. ve Zeren, T. M. (2010). “Geleneksel Türk Konutunda Kullanılan ve Kâgir Sistemi Destekleyen Ahşap Yapısal Elemanların Önemi ve Bozulma Nedenleri”, *DEÜ Mühendislik Fakültesi, Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 12 (2), 75-87.
- Kaya, Ş., Uysal, B. ve Sümerkan, M. R. (2001). “Tarihi Safranbolu Evlerinin İskelet Yapısı”, *Ahşap Kültürü: Anadolu’nun Ahşap Evleri*, Ed. A. Özköse, Ankara: Özkan Matbaacılık Tic. Ltd. Şti., 59-70.

- Kemik, C. (1986). “Bartın Evler ve Kentsel Değerleri Üzerine Bir Araştırma”, Yıldız Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Kerametli,C. (1962). “Osmanlı Devri Ağaç İşleri Tahta Oyma, Sedef, Bağa ve Fidişi Kakmalar”, *Türk Etnoğrafya Dergisi*, Ankara, (5), 5-13.
- Kömürlü, R. ve Önel, H. (2007) “Türkiye’de Konut Üretimine Yönelik Kaynak Oluşturma Model Yaklaşımları”, *Megaron; Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi E-Dergisi*, 2 (2), 89-107.
- Kuban, D. (1995) *Türk “Hayat”lı Evi*, İstanbul: Mısırlı Matbaacılık A.Ş.
- Kuban, D. (2007) *Osmanlı Mimarisi*, İstanbul, YEM yayınevi.
- Kuban, D. (2017) *Türk Ahşap Konut Mimarisi*, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Kukaracı, İ. U. ve Aktemur, A. M. (2003). “Modernleşme Süreci İçerisinde Erzurum Konut Mimarisinin Geldiği Nokta”, *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (11), 45-62.
- Küçük, B. ve Hidayetoğlu, M. L. (2011). “Türk Yaşam Kültüründeki Değişimin Osmanlı Dönemi Sivil Mimarlık Eserleri Üzerindeki Etkileri; Geleneksel Denizli Evleri Örneği”, *5th International Turkish Culture And Art Congress/Art Activity*, Spain, 09-13 May, 209-217
- Küçükerman, Ö ve Güner Ş. (1995). *Anadolu Mimarisinde Türk Evleri*, İstanbul: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Küçükerman, Ö. (1996). *Kendi Mekânının Arayışı İçinde Türk Evi*, İstanbul: Turing Yayınları.
- Kürüm, M. (1995). “Türk Ev Mimarisinde Tire Evleri”, *Ege Mimarlık Dergisi*, (15), 56-60.
- Mortier 1700, Pierre Mortier, Paphlagonia Bölgesini gösterir haritası, Amsterdam, 1700.http://www.raremaps.com/gallery/detail/10265/Paphlagonia_Heroicis_Temporibus_Henetorum_Populorum_Sede_Clara_cujus/Mortier.html, Erişim Tarihi : 08.05.2019.
- Rona, Z. (1997), *Art Nouveau*, Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, YEM yayınevi, İstanbul, 141,142.

- Oxford Sözlüğü (2017). <https://en.oxforddictionaries.com/definition/house>, Erişim Tarihi: 13.06.2017.
- Oymael, S. Çakır, K. H. ve Bideci, S. Ö. (2011). “Geleneksel Mimari Uygulamaların Yorumlanması”, *6th International Advanced Technologies Symposium (IATS'11)*, Elazığ, 75-80.
- Öney, G. (1970). “Anadolu’da Selçuklu ve Beylikler Devri Ahşap Teknikleri”, *Sanat Tarihi Yıllığı III*, İstanbul, 135-150.
- Özcan, Z. (2007). “Anadolu Konut Yerleşim Deseninde İkili Oluşum Ankara Batıkent-Ergazi Örneği”, *Gazi Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 22 (2), 295-306.
- Özodabaş, A. (2015). “Bulak Köyü Geleneksel Türk Evlerinin Rölöve Çizimleri ile Mimari Yapısının İncelenmesi Üzerine Bir Çalışma”, *5. Tarihi Eserlerin Güçlendirilmesi ve Geleceğe Güvenle Devredilmesi Sempozyumu*, Erzurum, 493-507.
- Perker, S. Z. (2012). “Geleneksel Cumalıkızık Konutlarında Cephe Özellikleri ve Günümüzdeki Durum”, *6. Ulusal Çatı ve Cephe Sempozyumu*, Bursa: Uludağ Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi.
- Sakaoğlu, N. (1987), *Amasra'nın Üçbin Yılı*, Zonguldak Valiliği Yayınları, Zonguldak
- Sakaoğlu, N. (2003). “Bartın-Amasra Buluşması”, *Tarihi Kentler Birliği Dergisi*, 8, 44.
- Sakaoğlu, N., (Nisan 2003)” Tarihte Bartın ve Amasra”, *Parthenios Bartın'da Kültür ve Sanat Bülteni*. Bartın.
- Samancıoğlu, K. (1941). *İktisat ve Ticaret Açısından Bartın*, Bartın Ticaret ve Sanayi Odası Yayınları, Bartın.
- Sarıyar, A. ve Pakdil, O. (2012). “Endüstrileşmiş Konut Üretiminde Kitlesele Bireyselleştirme”, *Megaron; Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi E-Dergisi*, 7 (3), 161-180.
- Sedes, F. (2015). *Süleymaniye Evleri*, İstanbul: Sedes Mimarlık, <http://sedesmimarlik.com/suleymaniye-evleri.html>, Erişim Tarihi: 21.10.2017.
- Sezgin, H. (2006). “Yöresel Konut Mimarisi ve Türkiye’deki Örnekleri Hakkında”, *Tasarım-Kuram Dergisi*, (4), 1-20.

- Söğütlü, C. ve Diğerleri (2014). “İstanbul’da Bulunan Mimar Sinan Eseri Cami Ahşap Kapı ve Pencere İç Kepenklerinin Malzeme, Boyut, Süsleme ve Yapım Tekniği Açısından İncelenmesi”, *Politeknik Dergisi*, Cilt,17, (2), 49-57.
- Sözen, M. (2012). “Anadolu’da Kırsal Mimarlık”, *Uluslararası Kırsal Yaşam ve Kırsal Mimari Sempozyumu*, ÇEKÜL Vakfı, Bursa, 1-24.
- Sözen, M. Ve Tanyeli, U. (1992), “Sanat Kavranm ve Terimleri Sözlüğü”, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Strabon, G., (2015), *Antik Anadolu Coğrafyası Kitap: XII-XIII-XIV*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul
- Şahin, Ç. A. (2016). “Türk Çadırı Üzerine”, *Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (16), 25- 39.
- Şengerze, M.K., (1998), “Tanzimat Modernleşmesi Sürecinde Bartın Evleri” İstanbul Teknik Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- Tohumeken, S., Çakırca, D. ve Velioglu, İ. (2016). “Geleneksel Bir Diyarbakır Evi-Zinciriye Konağı”, *Bilim ve Gençlik Dergisi*, 4 (2), 73-86.
- Tuluk, Ö. İ. (2009). “Çorum’da Sıradışı Bir Han Yapısı Üzerine Gözlemler: Velipaşa Hanı-Anadolu Otel””, *METU JFU*, 26 (1), 101-121.
- Tuluk, Ö. İ. (2010). “Erken 20. Yüzyıl Çorum Evlerinde Banyo Teknolojisi”, *METU JFA*, 27 (2), 61-82.
- Tunalı, S. (2010). “Geleneksel İznik Evleri”, *Sanat-Tasarım Dergisi*, 1 (1), 55-60.
- Tuncel, M. (1992). *Bartın*, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, cilt 5, 88.
- Tunçözgür, Ü. (2002). *Dünü ve Bugünü ile Safranbolu*, 2. Baskı, Safranbolu: Işıl Ajans.
- Turani, A.(1993), *Art Nouveau (Yeni Sanat)*, Sanat Terimleri Sözlüğü, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Tuztaşı, U. (2010). “İdeal Osmanlı “Türk” Evinin Anadolu Evlerinden Ayırıştırımında Biçimsel ve Bilimsel Açıklamalar”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3 (14), 497-510.

- Tuztaşı, U. ve Aşkun, Y. İ. (2013) “Türk Evi İdealleştirmesinde “Osmanlı Evi” ve “Anadolu Evi” Kavramlarının Ortaklıklarına İlişkin İşlevsel Açıklamalar”, *Bilig*, (66), 273-296.
- Tuztaşı, U. ve Çobancaoğlu, T. (2006). “Anadolu’da Kerpicin Kullanım Geleneği ve Kerpiç Konut Yapım Sistemlerinin Karşılaştırılması”, *Tasarım-Kuram Dergisi*, (5), 95-104.
- Tümer, H. Ö. Dostoğlu, N. (2008). “Bursa’da Dışa Kapalı Konut Yerleşmelerinin Oluşum Süreci ve Sınıflandırılması”, *Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 13 (2), 53-68.
- Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük (2017). http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GT.S.5a17221c660a67.90214618. Erişim Tarihi: 13.06.2017.
- Uçar, H. (2008). “Geleneksel Bayburt Evlerinin Plan Tipolojisi ve Mekânların Örgütlenme Biçimleri”, *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (20), 147-160.
- Uçar, H. ve Uçar, A. (2013). “İzmir Kemeraltı Geleneksel Kent Dokusunda Konut Tipleri ve Cephe Tipolojisi”, *Sanat Tarihi Dergisi*, 22 (2), 119-147.
- Uluç, H. (1946). “Güney Anadolu’da Sivil Mimari Etüdüleri”, *Arkitekt Dergisi*, (179-180), 261-267.
- Uysal, Z. (2014). “18. Yüzyıldan Ahşap Direkli İki Cami”, *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Ankara, 9/10, 1107-1123.
- Ünal, Y. (2015), *Kuruluşunun 50. Yıl Dönümünde Bartın Limanı Tarihi*, İstanbul.
- Ünal, Y., (Eylül 2014), “Bartın Adının Anlamı Üzerine Bir İnceleme”, *Tarih Okulu Dergisi*, Yıl 7, Sayı XIX, 647-661.
- Vural, K. (2010) *Anadolu’da Ev Kültürünün Gelişimi ve Geleneksel Türk Evine Örnek “Kemaliye (Eğin) Evleri”*, İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Yakupoğlu, C. (Şubat 2010), *Bartın Vakıfları*, Bartın Valiliği Yayınları, Kdz. Ereğli.

- Yasa, A. A. (2016). “Seben Geleneksel Konut Mimarisi Üzerine Bazı Gözlemler”, *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (24), 45-70.
- Yavuz, Y. ve Özkan, S. (1985). “Osmanlı Mimarlığının Son Yılları”, *Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Türkiye Ansiklopedisi*, İletişim Yayınları, İstanbul, Cilt 4, 1078-1085.
- Yıldırım, K. ve Hidayetoğlu, M.L. (2006). “Geleneksel Türk Evi Ahşap Tavan Süsleme Özelliklerinin ve Yapım Tekniklerinin Çeşitliliği Üzerine Bir İnceleme”. *Uluslararası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu*, İzmir, 16-18 Kasım, 332-341.
- Yıldırım, K. ve Hidayetoğlu, M.L. (2009), Türk Yaşam Kültürünün Geleneksel Türk Evlerindeki Yansımaları “Reflections in the Traditional Turkish House of Turkish life Culture”, 4th International Turkish Culture and Art Congress/Art Activity , Kahire /Mısır, 02-07 Kasım,
- Yıldırım, K., Kahraman, N. ve Hidayetoğlu, M. L. (2006). “Geleneksel Afyonkarahisar Evlerine Ait Kapıların İncelenmesi”, *Uluslararası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu*, İzmir, 342-352.
- Yıldırım, U. ve Ateş, N. (2004). “Konut Sakinlerinin Fiziksel ve Toplumsal Çevre Algılamalar: Kahramanmaraş Örneği”, *Yönetim ve Ekonomi*, 11 (2), 165-185.
- Yılmaz, B. Ve Diğerleri, (2011).“Geleneksel Yapıların Kentsel Mekanda Oluşturduğu Düzenin Bartın Kenti Örneğinde İncelenmesi”, *İnönü Üniversitesi Sanat Ve Tasarım Dergisi*, Sayı 1, 1-10.
- Yılmaz, B., Kaya, L. G., Ateş, O. ve Memlük, Y. (2011). Geleneksel Yapıların Kentsel Mekânda Oluşturduğu Düzenin Bartın Kenti Örneğinde İncelenmesi”, *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1 (1), 1-10.
- Yücel, E. (1989). “Ahşap”, TDV İslam Ansiklopedisi, Cilt:2, 181-183.
- Yücel, E., (1968). “Türk Mimarisinde Ahşap İşleri”, *Arkitekt*, (325), 1-26.
- Yünkül, A. (2005). *Elazığ Evleri*, Elazığ: Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Yürekli, H. (1979). “Türk Evinin Karakteristiklerinin Dış Gözlem İle Saptanması İçin Bir Yöntem”, *ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 5 (1), 5-14.

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Çatma Yapı Tekniği.....	34
Şekil 2. Çantı Yapı Tekniği	34
Şekil 3. Hıms Duvar	35
Şekil 4. Ahşap İskelet ve Ahşap Kaplamalı Ev Örneği	36
Şekil 5. Zemin Kat Planı.....	48
Şekil 6. Birinci Kat Planı	48
Şekil 7. İkinci Kat Planı	48
Şekil 8. Zemin Kat Planı.....	49
Şekil 9. Birinci Kat Planı	49
Şekil 10. Zemin Kat Planı.....	49
Şekil 11. Birinci Kat Planı	50
Şekil 12. Tahtaboş Kullanımı	56
Şekil 13. Balkon Kullanımı	56
Şekil 14. Bartın Evlerinde Kullanılan Pencere Modelleri	58

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Fotoğraf 1. Hımiş Dolgu Malzemesi	35
Fotoğraf 2. Paphlagonia Bölgesi Haritası	42
Fotoğraf 3. 1910 yılında Bartın Kenti Genel Görüntüsü	46
Fotoğraf 4. 1930-1935 Yılları Arasında Bartın Kenti Şehir Merkezi ve Çarşısı.....	46
Fotoğraf 5. Okulak Mahallesi Turna Sokak 2 Numaralı Ev	60
Fotoğraf 6. Doğu Cephesi	61
Fotoğraf 7. Batı Penceresi.....	61
Fotoğraf 8. Güney Cephesi	62
Fotoğraf 9. Ana Giriş Kapısı.....	62
Fotoğraf 10. Kuzey Cephe Pencere Süslemesi	63
Fotoğraf 11. Pencere Süslemesi.....	63
Fotoğraf 12. Batı Cephesi Penceresi.....	63
Fotoğraf 13. Balkon	64
Fotoğraf 14. Taşıyıcı.....	64
Fotoğraf 15. Eli Böğründe	64
Fotoğraf 16. Balkon Altı.....	65
Fotoğraf 17. Balkon Altı Süslemeleri	65
Fotoğraf 18. Üçgen Çatı ve Alınlık	65
Fotoğraf 19. Sofa Kemerleri	66
Fotoğraf 20. Ocaklı Mutfak Odası.....	66
Fotoğraf 21. Merdiven	66
Fotoğraf 22. Sandık Odası	67
Fotoğraf 23. Bölünmüş Sofa.....	67
Fotoğraf 24. Merdiven	67
Fotoğraf 25. Oda Kapısı.....	68

Fotoğraf 26. Oda Kapısış	68
Fotoğraf 27. Dolap Çekeceğ	68
Fotoğraf 28. Dolap	69
Fotoğraf 29. Ocaklı Dolap	69
Fotoğraf 30. Oda Tavanı	69
Fotoğraf 31. Sofa Tavanı	69
Fotoğraf 32. Yıldız Motifi	69
Fotoğraf 33. Sekizgen Motifi.....	69
Fotoğraf 34. Köyortası Mahallesi Mahmut Akcan Caddesi 8 Numaralı Ev.....	70
Fotoğraf 35. Doğu Cephesi.....	71
Fotoğraf 36. Batı Cephesi	71
Fotoğraf 37. Kuzey Cephesi	71
Fotoğraf 38. Çatı Altı Payanda	71
Fotoğraf 39. Güney Cephesi Giriş Kapısı.....	72
Fotoğraf 40. Kapı Tokmağı	72
Fotoğraf 41. Kuzey Cephe Kapısı.....	73
Fotoğraf 42. Kapı Tokmağı	73
Fotoğraf 43. Yuvarlak Kemerli Pencereleler.....	74
Fotoğraf 44. Pencere Süslemesi.....	74
Fotoğraf 45. Balkon Taşıyıcı Bağlığı ve Kemer.....	74
Fotoğraf 46. Zemin Kat Sofa	75
Fotoğraf 47. Merdiven Holü Kapısı.....	75
Fotoğraf 48. Birinci Kat Sofa	76
Fotoğraf 49. Merdiven Holü ve Kapısı.....	76
Fotoğraf 50. Ocaklı Oda	76
Fotoğraf 51. Merdiven ve Sandık Odası.....	76

Fotoğraf 52. Dolap.....	77
Fotoğraf 53. Dolap Süslemesi.....	77
Fotoğraf 54. Ocaklı Dolap	77
Fotoğraf 55. Sofa Tavanı	78
Fotoğraf 56. Sofa Tavanı	78
Fotoğraf 57. Tavan Süslemesi	78
Fotoğraf 58. Tavan Süslemesi	78
Fotoğraf 59. Oda Tavanı.....	78
Fotoğraf 60. Oda Tavanı Süslemesi.....	78
Fotoğraf 61. Orduyeri Mahallesi Kaynarca Caddesi 18 Numaralı Ev.....	79
Fotoğraf 62. Giriş Kapısı Üzerinde Bulunan Geniş Pencere	80
Fotoğraf 63. Doğu Cephesi.....	80
Fotoğraf 64. Kuzey Cephesi	80
Fotoğraf 65. Giriş Kapısı	81
Fotoğraf 66. Pencere Süslemesi.....	81
Fotoğraf 67. Balkon Taşıyıcı Süslemesi	82
Fotoğraf 68. Balkon Yan Kemerli	82
Fotoğraf 69. Sekizgen Motifi.....	83
Fotoğraf 70. Yıldız Motifi	83
Fotoğraf 71. Eli Böğründe	84
Fotoğraf 72. Birinci Kata Çıkan Merdiven.....	84
Fotoğraf 73. Birinci Kat Sofa	85
Fotoğraf 74. İkinci Kat Sofa	85
Fotoğraf 75. Sandık Odası	85
Fotoğraf 76. Merdiven	86
Fotoğraf 77. Oda İçi Dolap	86

Fotoğraf 78. Sekizgen Motifi.....	87
Fotoğraf 79. Tavan Süslemesi	87
Fotoğraf 80. Tavan Kuşak Süslemesi	87
Fotoğraf 81. Kırtepe Mahallesi Asma Köprü Caddesi 44 Numaralı Ev.....	88
Fotoğraf 82. Doğu Cephesi.....	89
Fotoğraf 83. Kuzey Cephesi	89
Fotoğraf 84. Batı Cephesi	89
Fotoğraf 85. Doğu Cephesi Kapısı	90
Fotoğraf 86. Batı Cephesi Kapısı.....	90
Fotoğraf 87. Değiştirilmiş Pencere	90
Fotoğraf 88. Pencere Süslemesi.....	91
Fotoğraf 89. Doğu Cephesi Balkon	91
Fotoğraf 90. Batı Cephesi Balkon.....	91
Fotoğraf 91. Balkon Taşıyıcı Süslemesi	92
Fotoğraf 92. Balkon Altı Taşıyıcı Süslemesi.....	92
Fotoğraf 93. Yıldız Motifi	93
Fotoğraf 94. Tahtaboş Alınlık Restorasyon Öncesi.....	93
Fotoğraf 95. Tahtaboş Alınlık Restorasyon Sonrası.....	93
Fotoğraf 96. Batı Cephesi Balkon Süslemesi	95
Fotoğraf 97. Zemin Kat Giriş Kapısı.....	95
Fotoğraf 98. Zemin Kat Giriş Kapısı	95
Fotoğraf 99. Zemin Kat Sofa	96
Fotoğraf 100. Ocak Süslemesi	96
Fotoğraf 101. Kapı Üstü Süsleme.....	96
Fotoğraf 102. Merdiven	97
Fotoğraf 103. Oda Tavanı.....	97

Fotoğraf 104. Okulak Mahallesi Uzunyol Sokak 21 Numaralı Ev.....	98
Fotoğraf 105. Kulluk Girişi	99
Fotoğraf 106. Birinci Kat Girişi.....	99
Fotoğraf 107. Batı Cephesi	99
Fotoğraf 108. Doğu Cephesi.....	100
Fotoğraf 109. Kuzey Cephesi	100
Fotoğraf 110. Birinci Kat Kapısı	100
Fotoğraf 111. Kulluk Kapısı	100
Fotoğraf 112. Kapı Tokmağı	101
Fotoğraf 113. Tahtaboş	101
Fotoğraf 114. Tahtaboş Taşıyıcı Süslemesi.....	102
Fotoğraf 115. Tahtaboş Kemerı	102
Fotoğraf 116. Doğu Cephe Balkon.....	102
Fotoğraf 117. Balkon Yan Kemerı	103
Fotoğraf 118. Eli Böğründe	103
Fotoğraf 119. Alınlık Süslemesi	104
Fotoğraf 120. Zemin Kat	104
Fotoğraf 121. Kapatılmış Merdiven.....	105
Fotoğraf 122. Birinci Kat Sofa	105
Fotoğraf 123. Oda İçinde Ocaklı Dolap.....	105
Fotoğraf 124. Merdiven	106
Fotoğraf 125. Merdiven	106
Fotoğraf 126. Dolap ve Oymaca.....	106
Fotoğraf 127. Dolap ve Oymaca.....	106
Fotoğraf 128. Oval Tavan.....	107
Fotoğraf 129. Oval Tavan.....	108

Fotoğraf 130. Oval Tavan.....	108
Fotoğraf 131. Oval Tavan Süslemesi.....	108
Fotoğraf 132. Oda Tavanı.....	108
Fotoğraf 133. Oda Tavanı.....	108
Fotoğraf 134. Gölbucağı Mahallesi 114. Cadde 6 Numaralı Ev	109
Fotoğraf 135. Kuzeybatı Cephesi	110
Fotoğraf 136. Kuzeybatı Kapısı.....	110
Fotoğraf 137. Pencere	111
Fotoğraf 138. Balkon	111
Fotoğraf 139. Eli Böğründe	112
Fotoğraf 140. Balkon Altı Süslemesi.....	112
Fotoğraf 141. Zemin Kattan Çıkan Merdiven	112
Fotoğraf 142. Kapı Kemerı.....	112
Fotoğraf 143. Oda.....	113
Fotoğraf 144. İkinci Kat Sofa	113
Fotoğraf 145. İkinci Kat Merdiven Holü	113
Fotoğraf 146. Merdiven	114
Fotoğraf 147. Dolap.....	114
Fotoğraf 148. Oda Tavanı.....	115
Fotoğraf 149. Oda Tavanı Yıldız Motifi.....	115
Fotoğraf 150. Oda Tavanı Süslemesi.....	115
Fotoğraf 151. Oda Tavanı.....	115
Fotoğraf 152. Tavan Süslemesi	115
Fotoğraf 153. Tavan Süslemesi	116
Fotoğraf 154. Gölbucağı Mahallesi 114. Cadde 2 Numaralı Ev	117
Fotoğraf 155. Kuzeydoğu Cephesi	118

Fotoğraf 156. Kuzeybatı Cephesi	118
Fotoğraf 157. Ana Giriş Kapısı.....	118
Fotoğraf 158. Geniş Pencere.....	119
Fotoğraf 159. Güneydoğu Balkon	120
Fotoğraf 160. Kuzeydoğu Balkon.....	120
Fotoğraf 161. Eli Böğründe	120
Fotoğraf 162. Balkon Altı Baklava Motifi.....	120
Fotoğraf 163. Alınlık	121
Fotoğraf 164. Balkon Kemer Süslemesi	121
Fotoğraf 165. Birinci Kat Sofa Tavanı	123
Fotoğraf 166. Merdiven	123
Fotoğraf 167. İkinci Kat Sofa Tavanı	123
Fotoğraf 168. Oda Kapısı.....	123
Fotoğraf 169. Oda İçi Dolap	124
Fotoğraf 170. Sofa Tavanı	124
Fotoğraf 171. Kemerköprü Mahallesi Şadırvan Caddesi 8 Numaralı Ev	125
Fotoğraf 172. Doğu Cephesi.....	126
Fotoğraf 173. Kuzey Cephesi	126
Fotoğraf 174. Kuzey Cephesi	126
Fotoğraf 175. Kuzey Cephesi Balkon.....	126
Fotoğraf 176. Güney Cephesi	127
Fotoğraf 177. Giriş Kapısı	127
Fotoğraf 178. Giriş Kapısı	127
Fotoğraf 179. Pencere	128
Fotoğraf 180. Kuzey Cephesi Pencere.....	128
Fotoğraf 181. Eli Böğründe	129

Fotoğraf 182. Taşıyıcı Başlıkları Süslemesi	129
Fotoğraf 183. Balkon Yan Kemerli	130
Fotoğraf 184. Balkon Yan Kemerli	130
Fotoğraf 185. Balkon Yan Kemerli	130
Fotoğraf 186. Zemin Kat	131
Fotoğraf 187. Zemin Kat	131
Fotoğraf 188. İkinci Kat Sofa	132
Fotoğraf 189. İkinci Kat Sofa	132
Fotoğraf 190. Oda Kapısı.....	132
Fotoğraf 191. Ocaklı Dolap	133
Fotoğraf 192. Dolap.....	133
Fotoğraf 193. Oda Tavanı.....	133
Fotoğraf 194. Oda Tavanı Ayrıntı	133
Fotoğraf 195. Oda Tavanı.....	134
Fotoğraf 196. Göbek Süslemesi.....	134
Fotoğraf 197. Tavan Kenar Kuşağı.....	134
Fotoğraf 198. Kemerköprü Mahallesi Şadırvan Caddesi 12 Numaralı Ev	135
Fotoğraf 199. Güney Cephesi	136
Fotoğraf 200. Kuzey Cephesi	136
Fotoğraf 201. Batı Cephesi ve Bahçe	136
Fotoğraf 202. Giriş Kapısı	137
Fotoğraf 203. Balkon Penceresi.....	137
Fotoğraf 204. Oda Penceresi.....	138
Fotoğraf 205. Balkon	138
Fotoğraf 206. Balkon Taşıyıcı Süslemesi	138
Fotoğraf 207. Balkon Yan Kemerli	139

Fotoğraf 208. Balkon Korkulukları	140
Fotoğraf 209. Balkon Korkulukları	140
Fotoğraf 210. Üçlü Baklava Motifi.....	140
Fotoğraf 211. Merdiven	141
Fotoğraf 212. Oda Kapısı.....	141
Fotoğraf 213. Ocak ve Gömme Dolap.....	142
Fotoğraf 214. Oda İçi Dolap	142
Fotoğraf 215. Okulak Mahallesi Kanlı Caddesi 20 Numaralı Ev.....	143
Fotoğraf 216. Kuzeybatı Cephesi	144
Fotoğraf 217. Güneybatı Cephesi	144
Fotoğraf 218. Kuzeydoğu Cephesi	144
Fotoğraf 219. Güneydoğu Cephesi	144
Fotoğraf 220. Zemin Kat Kapısı	145
Fotoğraf 221. Birinci Kat Kapısı	145
Fotoğraf 222. Pencere	145
Fotoğraf 223. Kuzeybatı Yönünde Balkon	146
Fotoğraf 224. Taşıyıcı Kemer.....	146
Fotoğraf 225. Balkon Altı Kemer	147
Fotoğraf 226. Eli Böğründe	147
Fotoğraf 227. Zemin Kat	148
Fotoğraf 228. Zemin Kat Merdiven.....	148
Fotoğraf 229. Birinci Kat Sofa	148
Fotoğraf 230. Mutfak ve Ocaklı Dolap.....	148
Fotoğraf 231. Merdiven	149
Fotoğraf 232. Sandık Odası ve Dolap.....	149
Fotoğraf 233. İkinci Kat Sofa	149

Fotoğraf 234. İkinci Kat Sofa	150
Fotoğraf 235. Oda İçi Ocaklı Dolap	150
Fotoğraf 236. Merdiven	150
Fotoğraf 237. Oda Kapısı.....	150
Fotoğraf 238. Sofa Tavanı	151
Fotoğraf 239. Yıldız Motifi	151
Fotoğraf 240. Okulak Mahallesi Turna Sokak 15 Numaralı Ev	152
Fotoğraf 241. Güney Cephesi	153
Fotoğraf 242. Zemin Kat Kapı.....	153
Fotoğraf 243. Doğu Cephesi.....	153
Fotoğraf 244. Ana Giriş Kapısı.....	154
Fotoğraf 245. Kapı Çekeceği	154
Fotoğraf 246. Oda Penceresi.....	154
Fotoğraf 247. Zemin Kat Penceresi	155
Fotoğraf 248. Taşıyıcı.....	155
Fotoğraf 249. Taşıyıcı Başlıkları	155
Fotoğraf 250. Taşıyıcı Kemerini.....	155
Fotoğraf 251. BalkonTavan Süslemesi.....	156
Fotoğraf 252. Merdiven	157
Fotoğraf 253. Sandık Odası	157
Fotoğraf 254. Merdiven	157
Fotoğraf 255. Oda Kapısı.....	158
Fotoğraf 256. Oda Kapısı.....	158
Fotoğraf 257. Oda İçi Dolap	158
Fotoğraf 258. Oda Tavanı.....	159
Fotoğraf 259. Oda Tavanı	159

Fotoğraf 260. Oda Tavanı.....	159
Fotoğraf 261. Demirciler Mahallesi Hanım Caddesi 18 Numaralı Ev	160
Fotoğraf 262. Doğu Cephesi.....	161
Fotoğraf 263. Güney Cephesi	161
Fotoğraf 264. Güney Cephesi	162
Fotoğraf 265. Kuzey Cephesi	162
Fotoğraf 266. Batı Cephesi	162
Fotoğraf 267. Doğu Cephe Giriş Kapısı	163
Fotoğraf 268. Doğu Cephe Giriş Kapısı Çekeceği	163
Fotoğraf 269. Pencere.....	163
Fotoğraf 270. Kuzey Cephe Tahtaboş	164
Fotoğraf 271. Doğu Cephe Tahtaboş.....	164
Fotoğraf 272. Tahtaboş Yan Kemerini	165
Fotoğraf 273. Güney Cephe Balkonunu	165
Fotoğraf 274. Tahtaboş Alınlık.....	166
Fotoğraf 275. Tahtaboş Tavanı Süslemesi.....	166
Fotoğraf 276. Zemin Kat Sofası	167
Fotoğraf 277. Merdiven	167
Fotoğraf 278. Birinci Kat Sofası	167
Fotoğraf 279. Ocaklı Mutfak Dolabı	168
Fotoğraf 280. İkinci Kat Sofası	168
Fotoğraf 281. Merdiven	169
Fotoğraf 282. Merdiven	169
Fotoğraf 283. Ocak Kapısı.....	169
Fotoğraf 284. Ocaklı Mutfak Dolabı	169
Fotoğraf 285. Oda İçi Dolap	170

Fotoğraf 286. Tavan Süslemesi	170
Fotoğraf 287. Kırtepe Mahallesi Köprü Caddesi 24 Numaralı Ev	171
Fotoğraf 288. Doğu Cephesi	172
Fotoğraf 289. Giriş Kapısı Girişi	172
Fotoğraf 290. Batı Cephesi	173
Fotoğraf 291. Giriş Kapısı	173
Fotoğraf 292. Oda Penceresi.....	174
Fotoğraf 293. n Cephe Balkon	175
Fotoğraf 294. Balkon Kafesi ve Süslemesi.....	176
Fotoğraf 295. Eli Böğründe	176
Fotoğraf 296. Eli Böğründe	176
Fotoğraf 297. Eli Böğründe	177
Fotoğraf 298. Baklava Motifi	177
Fotoğraf 299. Balkon Altı.....	177
Fotoğraf 300. Zemin Kat	178
Fotoğraf 301. Birinci Kat Sofa	178
Fotoğraf 302. Sandık Odası	178
Fotoğraf 303. Oda Kapısı.....	179
Fotoğraf 304. Dolap.....	179
Fotoğraf 305. Ocaklı Dolap	179
Fotoğraf 306. Okulak Mahallesi Kanlı Irmak Caddesi 10 Numaralı Ev	180
Fotoğraf 307. atı Payandası.....	181
Fotoğraf 308. Kuzeydoğu Cephesi	181
Fotoğraf 309. Güneydoğu Cephesi	181
Fotoğraf 310. Giriş Kapısı	182
Fotoğraf 311. Kapı Tokmağı	182

Fotoğraf 312. Pencere	183
Fotoğraf 313. Tahtaboş	183
Fotoğraf 314. Tahtaboş Taşıyıcı Başlığı	183
Fotoğraf 315. Birinci Kat Balkon Kapısı	184
Fotoğraf 316. Merdiven	184
Fotoğraf 317. Oda Kapısı	185
Fotoğraf 318. Banyo Kapısı	185
Fotoğraf 319. Oda Dolabı	185
Fotoğraf 320. Mutfak Dolabı	185
Fotoğraf 321. Ocaklı Oda Dolabı	186
Fotoğraf 322. Ocaklı Oda Dolabı	186
Fotoğraf 323. Oda Tavanı	186
Fotoğraf 324. Oda Tavanı	186
Fotoğraf 325. Oda Tavanı Güneş Süslemesi	186
Fotoğraf 326. Orduyeri Mahallesi Fatih Sultan Mehmet Caddesi 65 Numaralı Ev ...	188
Fotoğraf 327. Kuzeydoğu Cephesi	189
Fotoğraf 328. Güneybatı Cephesi	189
Fotoğraf 329. Ev Giriş Kapısı	190
Fotoğraf 330. Pencere	190
Fotoğraf 331. Ev Balkon	191
Fotoğraf 332. Eli Böğründe	191
Fotoğraf 333. Eli Böğründe	191
Fotoğraf 334. Eli Böğründe	191
Fotoğraf 335. Balkon Altı Baklava Motifi	192
Fotoğraf 336. Balkon Taşıyıcıları	192
Fotoğraf 337. Balkon Taşıyıcı	193

Fotoğraf 338. Merdiven Bitiminde Sekilik.....	195
Fotoğraf 339. Merdiven	195
Fotoğraf 340. Sokak Kapısı	195
Fotoğraf 341. Ev Ocaklı Dolap.....	195
Fotoğraf 342. Ocak Süslemesi	196
Fotoğraf 343. Okulak Mahallesi Topçukonağı Caddesi 71 Numaralı Ev.....	197
Fotoğraf 344. Güney Cephesi	198
Fotoğraf 345. Batı Cephesi	198
Fotoğraf 346. Giriş Kapısı	198
Fotoğraf 347. Eklenti Giriş Merdiveni	198
Fotoğraf 348. Oda Penceresi.....	199
Fotoğraf 349. Ev Balkon.....	200
Fotoğraf 350. Eli Böğüründe	200
Fotoğraf 351. Birinci Kat Sofa	201
Fotoğraf 352. Merdiven Kapısı.....	201
Fotoğraf 353. Merdiven Kapısı.....	201
Fotoğraf 354. İkinci Kat Sofa	201
Fotoğraf 355. Merdiven	201
Fotoğraf 356. Sandık Odası	202
Fotoğraf 357. Sandık Odası Camekanlı Kapı	202
Fotoğraf 358. Oda Kapısı.....	203
Fotoğraf 359. Sofa Tavanı	204
Fotoğraf 360. Sofa Tavanı	204
Fotoğraf 361. Sofa Tavanı	204
Fotoğraf 362. Orta Mahalle Şişmanlar Sokak 9 Numaralı Ev	205
Fotoğraf 363. Kuzeydoğu Cephesi	206

Fotoğraf 364. Kuzeypbatı Cephesi	206
Fotoğraf 365. Giriş Kapısı	206
Fotoğraf 366. Ev Penceresi	207
Fotoğraf 367. Balkon	207
Fotoğraf 368. Balkon	207
Fotoğraf 369. Baklava Süslemesi	208
Fotoğraf 370. Eli Böğründe	208
Fotoğraf 371. Ocaklı Dolap	208
Fotoğraf 372. Merdiven	208
Fotoğraf 373. Merdiven	209
Fotoğraf 374. Oda İçi Gömme Dolap	209
Fotoğraf 375. Oda İçi Dolap	209
Fotoğraf 376. Oda Tavanı	210
Fotoğraf 377. Birinci Kat Oda Tavanı	210
Fotoğraf 378. Okulak Mahallesi Samancıoğlu Sokak 16 Numaralı Ev.....	211
Fotoğraf 379. Batı Cephesi	212
Fotoğraf 380. Kuzey Cephesi	212
Fotoğraf 381. Kulluk Giriş Kapısı	212
Fotoğraf 382. Kulluk Giriş Kapısı	212
Fotoğraf 383. Kapı Tokmağı	213
Fotoğraf 384. Giriş Kapısı	213
Fotoğraf 385. Giriş Merdiveni	213
Fotoğraf 386. Pencere	214
Fotoğraf 387. Pencere Süslemesi.....	214
Fotoğraf 388. Balkon Kemerı	214
Fotoğraf 389. Balkon Yan Kemerı	215

Fotoğraf 390. Eli Böğründe	215
Fotoğraf 391. Birinci Kat Sofa	216
Fotoğraf 392. Birinci Kat Sofa	216
Fotoğraf 393. Birinci Kat Sofa	216
Fotoğraf 394. Merdiven Sonunda Sandık Odası.....	217
Fotoğraf 395. Merdiven	217
Fotoğraf 396. Oda Kapısı.....	217
Fotoğraf 397. Mutfak İçi Dolap.....	217
Fotoğraf 398. Oda İçi Dolap	217
Fotoğraf 399. Oda Tavanı.....	218
Fotoğraf 400. Oda Tavanı.....	218
Fotoğraf 401. Köyortası Mahallesi Tersane Caddesi Kavaklı Sokak 56 Numaralı Ev	219
Fotoğraf 402. Kuzeybatı Cephesi	220
Fotoğraf 403. Kuzeydoğu Cephesi	220
Fotoğraf 404. Güneybatı Cephesi	220
Fotoğraf 405. Güneydoğu Cephesi	220
Fotoğraf 406. Ev Güneydoğu Cephesi.....	221
Fotoğraf 407. Ev Ana Giriş Kapısı	221
Fotoğraf 408. Güneydoğu Kapısı.....	221
Fotoğraf 409. Kuzeybatı Kapısı.....	221
Fotoğraf 410. Pencere	222
Fotoğraf 411. Ön Cephe Balkonu	222
Fotoğraf 412. Balkon Taşıyıcı Başlıkları.....	222
Fotoğraf 413. Yan Kemer	223
Fotoğraf 414. Eli Böğründe	223

Fotoğraf 415. Zemin Kat Sofa	223
Fotoğraf 416. Birinci Kat.....	224
Fotoğraf 417. Birinci Kat.....	224
Fotoğraf 418. İkinci Kat Girişi	225
Fotoğraf 419. İkinci Kat Sofa	225
Fotoğraf 420. İkinci Kat Girişi	225
Fotoğraf 421. Merdiven	225
Fotoğraf 422. Oda Kapısı.....	225
Fotoğraf 423. Oda Tavanı.....	226
Fotoğraf 424. Kırtepe Mahallesi Asmaköprü Caddesi 42 Numaralı Ev.....	227
Fotoğraf 425. Güney Cephesi	228
Fotoğraf 426. Batı Cephesi	228
Fotoğraf 427. Ana Giriş Kapısı Merdivenleri.....	228
Fotoğraf 428. Giriş Kapısı	228
Fotoğraf 429. Ön Cephe Pencereleri.....	229
Fotoğraf 430. Tahtaboş	229
Fotoğraf 431. Tahtaboş Yan Kemerini	229
Fotoğraf 432. Zemin Kat Sofa	231
Fotoğraf 433. Zemin Kat Sofa	231
Fotoğraf 434. Birinci Kat Sofa	231
Fotoğraf 435. Kapı Kemerini	231
Fotoğraf 436. Merdiven	232
Fotoğraf 437. Merdiven	232
Fotoğraf 438. Oda Kapısı.....	232
Fotoğraf 439. Oda Kapısı.....	232
Fotoğraf 440. Oda İçi Dolap	233

Fotoğraf 441. Oda İçi Dolap	233
Fotoğraf 442. Merdiven	233
Fotoğraf 443. Ocak	233
Fotoğraf 444. Sofa Tavanı	234
Fotoğraf 445. Oda Tavanı	234
Fotoğraf 446. Oda Tavanı	234
Fotoğraf 447. Gölbucağı Mahallesi 114. Cadde 33 Numaralı Ev	235
Fotoğraf 448. Çatı Payandası	236
Fotoğraf 449. Güneybatı Cephesi	236
Fotoğraf 450. Güneydoğu Cephesi	236
Fotoğraf 451. Giriş Kapısı	237
Fotoğraf 452. Giriş Kapısı	237
Fotoğraf 453. Pencere	237
Fotoğraf 454. Çıkma	238
Fotoğraf 455. Eli Böğründe	238
Fotoğraf 456. Gölbucağı Mahallesi 114. Cadde 40 Numaralı Ev	239
Fotoğraf 457. Güney Cephesi	240
Fotoğraf 458. Doğu Cephesi	240
Fotoğraf 459. Ana Giriş Kapısı	240
Fotoğraf 460. Giriş Kapısı	241
Fotoğraf 461. Oda Penceresi	241
Fotoğraf 462. Tahtaboş	242
Fotoğraf 463. Alınlık	242
Fotoğraf 464. Taşıyıcı Süslemesi	242
Fotoğraf 465. Orduyeri Mahallesi Kaynarca Caddesi 14 Numaralı Ev	244
Fotoğraf 466. Doğu Cephesi	245

Fotoğraf 467. Doğu Cephesi.....	245
Fotoğraf 468. Kuzey Cephesi	245
Fotoğraf 469. Giriş Kapısı	246
Fotoğraf 470. Kapı Çekeceği.....	246
Fotoğraf 471. Doğu Cephesi Kapısı	247
Fotoğraf 472. Pencereler.....	247
Fotoğraf 473. Tahtaboş	248
Fotoğraf 474. Tahtaboş Taşıyıcı Başlıkları.....	248
Fotoğraf 475. Tahtaboş Yan Kemerli	249
Fotoğraf 476. Alınlık	249
Fotoğraf 477. Balkon	250
Fotoğraf 478. Balkon Altı.....	250
Fotoğraf 479. Eli Böğründe	250
Fotoğraf 480. Kırtepe Mahallesi Eski Konak Caddesi 59 Numaralı Ev.....	251
Fotoğraf 481. Kuzey Cephesi	252
Fotoğraf 482. Kemerli Pencere.....	252
Fotoğraf 483. Batı Cephesi	252
Fotoğraf 484. Giriş Kapısı	253
Fotoğraf 485. Kapı Tokmağı	253
Fotoğraf 486. Kemerli Giyotin Penceresi	254
Fotoğraf 487. Giyotin Penceresi	254
Fotoğraf 488. Oda Penceresi.....	254
Fotoğraf 489. Ön Cephe Balkonu	255
Fotoğraf 490. Eli Böğründe	255
Fotoğraf 491. Balkon Altı Baklava Motifi.....	255
Fotoğraf 492. Orduyeri Mahallesi Fatih Sultan Caddesi 68 Numaralı Ev.....	256

Fotoğraf 493. Doğu Cephesi.....	257
Fotoğraf 494. Batı Cephesi	257
Fotoğraf 495. Güney Cephesi	257
Fotoğraf 496. Giriş Kapısı	258
Fotoğraf 497. Kapı Süslemesi.....	258
Fotoğraf 498. Kapı Çekeceği.....	258
Fotoğraf 499. Oda Penceresi.....	259
Fotoğraf 500. Çatı Silmeleri	259
Fotoğraf 501. Balkon Altı Süsleme	260
Fotoğraf 502. Balkon Altı Kemerli.....	260
Fotoğraf 503. Eli Böğründe	261
Fotoğraf 504. Orta Mahalle Rıfat Ilgaz Caddesi 17 Numaralı Ev	262
Fotoğraf 505. Batı Cephesi	263
Fotoğraf 506. Güney Cephesi	263
Fotoğraf 507. Kuzey Cephesi	263
Fotoğraf 508. Giriş Kapısı	263
Fotoğraf 509. Bodrum Kat Penceresi	264
Fotoğraf 510. Oda Penceresi.....	264
Fotoğraf 511. Ön Cephe Balkonu	264
Fotoğraf 512. Balkon Taşıyıcıları.....	264
Fotoğraf 513. Balkon Kemerli	265
Fotoğraf 514. Eli Böğründe	265
Fotoğraf 515. Eli Böğründe	265
Fotoğraf 516. Orta Mahalle Rıfat Ilgaz Caddesi 19 Numaralı Ev	266
Fotoğraf 517. Batı Cephesi	267
Fotoğraf 518. Güney Cephesi	267

Fotoğraf 519. Kuzey Cephesi	267
Fotoğraf 520. Doğu Cephesi	267
Fotoğraf 521. Giriş Kapısı	268
Fotoğraf 522. Giriş Kapısı	268
Fotoğraf 523. Oda Penceresi.....	269
Fotoğraf 524. Kafesli Pencere	269
Fotoğraf 525. Balkon	269
Fotoğraf 526. Balkon Taşıyıcı Başlıkları.....	270
Fotoğraf 527. Yan Kemerini	270
Fotoğraf 528. Eli Böğründe	270
Fotoğraf 529. Beş Kollu Yıldız Motifi	271
Fotoğraf 530. Köyortası Mahallesi Selamoğlu Sokak 24 Numaralı Ev	272
Fotoğraf 531. Batı Cephesi	273
Fotoğraf 532. Doğu Cephesi.....	273
Fotoğraf 533. Güney Cephesi	273
Fotoğraf 534. Giriş Kapısı	274
Fotoğraf 535. Çıkma Üzerinde Pencere.....	274
Fotoğraf 536. Alınlık	275
Fotoğraf 537. Eli Böğründe	275
Fotoğraf 538. Okulak Mahallesi Kavaklı Caddesi 42 Numaralı Ev	276
Fotoğraf 539. Batı Cephesi	277
Fotoğraf 540. Güney Cephesi	277
Fotoğraf 541. Kuzey Cephesi	277
Fotoğraf 542. Doğu Cephesi.....	277
Fotoğraf 543. Giriş Kapısı	277
Fotoğraf 544. Giriş Kapısı	278

Fotoğraf 545. Pencere	278
Fotoğraf 546. Balkon	279
Fotoğraf 547. Beş Kollu Yıldız.....	279
Fotoğraf 548. Balkon Taşıyıcı Başlıkları.....	279
Fotoğraf 549. Doğu Cephe Balkonu	280
Fotoğraf 550. Balkon Yan Kemerli	280
Fotoğraf 551. Eli Böğründe	281
Fotoğraf 552. Köyortası Mahallesi Şener Birsöz Sokak 14 Numaralı Ev	282
Fotoğraf 553. Batı Cephesi	283
Fotoğraf 554. Güney Cephesi	283
Fotoğraf 555. Kuzey Cephesi	283
Fotoğraf 556. Doğu Cephesi.....	283
Fotoğraf 557. Giriş Kapısı	284
Fotoğraf 558. Oda Peneceresi.....	284
Fotoğraf 559. Kuzey Cephe Balkonu	285
Fotoğraf 560. Balkon Taşıyıcı Başlıkları.....	285
Fotoğraf 561. Balkon Korkulukları	285
Fotoğraf 562. Eli Böğründe	286
Fotoğraf 563. Eli Böğründe	286
Fotoğraf 564. Baklava Motifi	286

ÇİZİMLER LİSTESİ

Çizim 1. Okulak Mahallesi Turna Sokak 2 Numaralı Ev	60
Çizim 2. Ana Giriş Kapısı.....	62
Çizim 3. Pencere Süslemesi.....	63
Çizim 4. Taşıyıcı ve Kemer Süslemesi.....	64
Çizim 5. Sofa Kemer Süslemesi	66
Çizim 6. Köyortası Mahallesi Mahmut Akcan Caddesi 8 Numaralı Ev.....	70
Çizim 7. Güney Cephesi Giriş Kapısı.....	72
Çizim 8. Kapı Tokmağı	72
Çizim 9. Kapı Tokmağı	73
Çizim 10. Pencere Süslemesi.....	74
Çizim 11. Balkon Taşıyıcı Bağlığı ve Kemer.....	74
Çizim 12. Dolap Süslemesi.....	77
Çizim 13. Orduyeri Mahallesi Kaynarca Caddesi 18 Numaralı Ev.....	79
Çizim 14. Pencere Süslemesi.....	81
Çizim 15. Balkon Taşıyıcı Süslemesi	82
Çizim 16. Balkon Yan Kemer Süslemesi	83
Çizim 17. Tavan Kuşak Süslemesi	87
Çizim 18. Kırtepe Mahallesi Asma Köprü Caddesi 44 Numaralı Ev.....	88
Çizim 19. Pencere Süslemesi.....	91
Çizim 20. Taşıyıcı Süslemesi.....	92
Çizim 21. Tahtaboş Alınlık (Restorasyon Öncesi)	94
Çizim 22. Tahtaboş Alınlık (Restorasyon Sonrası)	94
Çizim 23. Kapı Üstü Süsleme.....	96
Çizim 24. Okulak Mahallesi Uzunyol Sokak 21 Numaralı Ev.....	98
Çizim 25. Kapı Tokmağı	101

Çizim 26. Tahtaboş Taşıyıcı Süslemesi	102
Çizim 27. Tahtaboş Kemer Süslemesi	103
Çizim 28. Oymaca Süslemesi	107
Çizim 29. Gölbucağı Mahallesi 114. Cadde 6 Numaralı Ev	109
Çizim 30. Güneydoğu Kapısı.....	110
Çizim 31. Pencere Süslemesi.....	111
Çizim 32. Gölbucağı Mahallesi 114. Cadde 2 Numaralı Ev	117
Çizim 33. Pencere Süslemesi.....	119
Çizim 34. Balkon Taşıyıcı Başlıkları Süslemesi	120
Çizim 35. Balkon Kemer Süslemesi	122
Çizim 36. Kemerköprü Mahallesi Şadırvan Caddesi 8 Numaralı Ev	125
Çizim 37. Pencere Süslemesi.....	128
Çizim 38. Güney Cephe Balkon	128
Çizim 39. Taşıyıcı Süslemesi.....	129
Çizim 40. Taşıyıcı Başlıkları	129
Çizim 41. Balkon Yan Kemer	130
Çizim 42. Balkon Yan Kemer	131
Çizim 43. Göbek Süslemesi.....	134
Çizim 44. Kemerköprü Mahallesi Şadırvan Caddesi 12 Numaralı Ev	135
Çizim 45. Oda Penceresi.....	137
Çizim 46. Balkon Taşıyıcı Süslemesi	138
Çizim 47. Balkon Yan Kemer	139
Çizim 48. Balkon Korkulukları	140
Çizim 49. Okulak Mahallesi Kanlı Caddesi 20 Numaralı Ev.....	143
Çizim 50. Pencere Süsleme	145
Çizim 51. Taşıyıcı Süslemesi.....	146

Çizim 52. Taşıyıcı Kemerі.....	146
Çizim 53. Okulak Mahallesi Turna Sokak 15 Numaralı Ev	152
Çizim 54. Pencere Sۈslemesi.....	154
Çizim 55. Taşıyıcı Kemerі Sۈslemesi.....	156
Çizim 56. Demirciler Mahallesi Hanım Caddesi 18 Numaralı Ev	160
Çizim 57. Pencere Sۈslemesi.....	163
Çizim 58. Tahtaboş Kemerі ve Alınlık.....	164
Çizim 59. Tahtaboş Yan Kemerі	165
Çizim 60. Kırtepe Mahallesi Köprü Caddesi 24 Numaralı Ev	171
Çizim 61. Giriş Kapısı Kemerі	172
Çizim 62. Oda Penceresi.....	174
Çizim 63. Balkon Sۈslemeleri	175
Çizim 64. Balkon Korkulukları	175
Çizim 65. Balkon Kafesi ve Sۈslemesi.....	176
Çizim 66. Okulak Mahallesi Kanlı Irmak Caddesi 10 Numaralı Ev	180
Çizim 67. Kapı Tokmağı	182
Çizim 68. Pencere Sۈslemesi.....	183
Çizim 69. Tahtaboş Ön Kemer	183
Çizim 70. Tahtaboş Yan Kemer	184
Çizim 71. Oda Tavanı Güneş Sۈslemesi	187
Çizim 72. Orduyeri Mahallesi Fatih Sultan Mehmet Caddesi 65 Numaralı Ev	188
Çizim 73. Pencere Sۈslemesi.....	190
Çizim 74. Balkon Taşıyıcı Sۈslemesi	193
Çizim 75. Balkon Taşıyıcı Sۈslemesi	194
Çizim 76. Okulak Mahallesi Topçukonağı Caddesi 71 Numaralı Ev.....	197
Çizim 77. Pencere Sۈslemesi.....	199

Çizim 78. Taşıyıcı Süslemesi.....	200
Çizim 79. Sandık Odası Camekanlı Kapı Süslemesi	203
Çizim 80. Orta Mahalle Şişmanlar Sokak 9 Numaralı Ev	205
Çizim 81. Ev Penceresi	207
Çizim 82. Balkon Taşıyıcı Süslemesi	208
Çizim 83. Okulak Mahallesi Samancıoğlu Sokak 16 Numaralı Ev.....	211
Çizim 84. Kapı Tokmağı	213
Çizim 85. Balkon Taşıyıcı Süslemesi	214
Çizim 86. Balkon Yan Kemerі	215
Çizim 87. Köyortası Mahallesi Tersane Caddesi Kavaklı Sokak 56 Numaralı Ev	219
Çizim 88. Balkon Taşıyıcı Başlıkları Süslemesi	223
Çizim 89. Yan Kemer	223
Çizim 90. Kırtepe Mahallesi Asmaköprü Caddesi 42 Numaralı Ev.....	227
Çizim 91. Taşıyıcı Başlık Süslemesi	230
Çizim 92. Yan Kemer	230
Çizim 93. Kemer Süslemesi	231
Çizim 94. Gölbucağı Mahallesi 114. Cadde 33 Numaralı Ev	235
Çizim 95. Pencere Süslemesi.....	237
Çizim 96. Gölbucağı Mahallesi 114. Cadde 40 Numaralı Ev	239
Çizim 97. Giriş Kapısı	241
Çizim 98. Oda Penceresi.....	241
Çizim 99. Taşıyıcı Süslemesi.....	242
Çizim 100. Taşıyıcı Başlıkları	243
Çizim 101. Orduyeri Mahallesi Kaynarca Caddesi 14 Numaralı Ev.....	244
Çizim 102. Giriş Kapısı Süslemesi	246
Çizim 103. Kapı Çekeceği	246

Çizim 104. Tahtaboş Taşıyıcı Başlıkları.....	248
Çizim 105. Tahtaboş Yan Kemerini	249
Çizim 106. Kırtepe Mahallesi Eski Konak Caddesi 59 Numaralı Ev.....	251
Çizim 107. Kapı Tokmağı	253
Çizim 108. Pencere Süslemesi.....	254
Çizim 109. Pencere Süslemesi.....	254
Çizim 110. Orduyeri Mahallesi Fatih Sultan Caddesi 68 Numaralı Ev.....	256
Çizim 111. Giriş Kapısı	258
Çizim 112. Balkon Altı Süslemesi.....	260
Çizim 113. Orta Mahalle Rifat Ilgaz Caddesi 17 Numaralı Ev	262
Çizim 114. Balkon Taşıyıcı Başlıkları.....	265
Çizim 115. Balkon Yan Kemerini	265
Çizim 116. Orta Mahalle Rifat Ilgaz Caddesi 19 Numaralı Ev	266
Çizim 117. Kafesli Pencere	269
Çizim 118. Balkon Taşıyıcı Başlıkları.....	270
Çizim 119. Köyortası Mahallesi Selamoğlu Sokak 24 Numaralı Ev	272
Çizim 120. Pencere Süslemeleri	274
Çizim 121. Okulak Mahallesi Kavaklı Caddesi 42 Numaralı Ev	276
Çizim 122. Giriş Kapısı Süslemesi	278
Çizim 123. Pencere Süslemesi.....	278
Çizim 124. Balkon Taşıyıcı Süslemesi	280
Çizim 125. Yan Kemer	281
Çizim 126. Köyortası Mahallesi Şener Birsöz Sokak 14 Numaralı Ev	282
Çizim 127. Pencere Süslemesi.....	284

ÖZGEÇMİŞ

Fatma İRİBAŞ 1972 yılında Sivas'ta doğmuştur. İlk, orta ve lise öğrenimini Sivas'ta tamamladıktan sonra, 1998 yılında Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Resim-İş Öğretmenliği bölümünden mezun olmuştur. Aynı yıl Resim öğretmeni olarak atanmış ve Milli Eğitim Bakanlığında öğretmen ve idareci olarak görev yapmıştır. 2014-2015 öğretim yılında Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Anabilim Dalında Yüksek Lisans eğitimine başlamıştır. Halen Çanakkale Akçansa Güzel Sanatlar Lisesinde idareci olarak görev yapmaktadır.

